CINKARNA

Letno poročilo 2023

Foto Josip Pelikan, Muzej novejše zgodovine Celje

V letu 2023 je Cinkarna Celje dopolnila

150 let

neprekinjenega delovanja.

CINKARNA

Letno poročilo družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto **2023**

Dokument ni v skladu z določbo 4. odstavka 134. člena ZTFI-1. Za ESEF verzijo kliknite na povezavo.

Kazalo vsebine

KLJUČNI POUDARKI LETA 2023 **8**

POSLOVNO POROČILO **11**

UPRAVLJANJE **11**

ZGOŠČEN PRIKAZ POSLOVANJA IN ALTERNATIVNIH MERIL USPEŠNOSTI **11**

PISMO UPRAVE **14**

POROČILO NADZORNEGA SVETA CINKARNE CELJE, D. D. **19**

POROČILO REVIZIJSKE KOMISIJE NADZORNEGA SVETA O DELU V LETU 2023 IN PREVERITVI LETNEGA POROČILA CINKARNE CELJE, D. D., ZA LETO 2022 20

NOTRANJE REVIZIJSKO POROČILO **23**

IZPOSTAVLJENI DOGODKI LETA 2023 **24**

PREDSTAVITEV DRUŽBE CINKARNA CELJE, D. D. **27**

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA 28

DEJAVNOSTI, VREDNOSTNA VERIGA IN DRUGI POSLOVNI ODNOSI 29

PRISOTNOST NA TRGU 31

IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE **33**

POSTOPEK ZA DOLOČITEV PREJEMKOV ČLANOV ORGANOV VODENJA IN NADZORA 35

KODEKS UPRAVLJANJA JAVNIH DELNIŠKIH DRUŽB 35

KODEKS ETIČNEGA RAVNANJA IN DELA 36

POLITIKA RAZNOLIKOSTI 36

SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC 37

PRAVILNIK O PREPOVEDI SPOLNEGA IN DRUGEGA NADLEGOVANJA TER TRPINČENJA NA DELOVNEM MESTU 37

BOJ PROTI KORUPCIJI IN PODKUPOVANJU 37

SISTEM NOTRANJIH KONTROL IN UPRAVLJANJA TVEGANJ V POVEZAVI S POSTOPKOM RAČUNOVODSKEGA POROČANJA 38

PODATKI O DELOVANJU SKUPŠČINE DRUŽBE S PRISTOJNOSTMI, PRAVICAH DELNIČARJEV IN NJIHOVEM UVELJAVLJANJU 39

PREPOZNAVANJE IN UPRAVLJANJE VPLIVOV 40

IZJAVA O NEFINANČNEM POSLOVANJU **43**

POROČILO O OKOLJSKO TRAJNOSTNIH GOSPODARSKIH DEJAVNOSTIH IN NALOŽBAH CINKARNE CELJE, D. D., ZA LETO 2023 46

STRATEŠKE USMERITVE **53**

PLAN ZA LETO 2024 54

IZVEDENE IN NAČRTOVANE NALOŽBE 55

ANALIZA REZULTATOV IN POSLOVANJA **59**

PRODAJA 59

POSLOVNI IZID 62

DELNICE – NJIHOVA VREDNOST IN PROMET 63

DIVIDENDE 64

ODHODKI IN STROŠKI 64

SREDSTVA IN VIRI 65

UPRAVLJANJE TVEGANJ **69**

KORPORATIVNA TVEGANJA, KI SMO JIH PREPOZNALI V LETU 2023 73

INTEGRIRAN SISTEM VODENJA **83**
NOTRANJE PRESOJE 83
ZUNANJE PRESOJE 84
FINANČNI IN PRAVNI SKRBNI PREGLEDI 85
INFORMACIJSKA VARNOST 85
TRAJNOSTNI RAZVOJ **87**
KLJUČNI CILJI NA PODROČJU TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V LETU 2023 87
PODROČJA PRIORITETNIH TRAJNOSTNIH AKTIVNOSTI DRUŽBE CINKARNA CELJE GLEDE NA TRAJNOSTNE CILJE ZDRUŽENIH NARODOV DO LETA 2030 89
ČLANSTVO V ZDRUŽENJIH 92
PRISTOP K VKLJUČEVANJU DELEŽNIKOV 92
OKOLJSKI VIDIK **99**
UPRAVLJANJE Z OKOLJEM **100**
POLITIKA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI, RAVNANJA Z OKOLJEM, VARNOSTJO IN ZDRAVJEM TER TRAJNOSTNEGA RAZVOJA 101
POLITIKA PREPREČEVANJA VEČJIH NESREČ IN ZMANJŠEVANJA NJIHOVIH POSLEDIC 101
OKOLJSKO KOMUNICIRANJE, VPRAŠANJA IN PRITOŽBE 102
CILJI IN UKREPI 102
SKLADNOST IN STANDARDI 102
EKOLOŠKI MONITORING 102
PROGRAM ODGOVORNEGA RAVNANJA 103
OBVLADOVANJE SISTEMA HACCP 103
SKRBNI OKOLJSKI PREGLED 103
ECOVADIS SUSTAINABILITY RATING 103
PODNEBNE SPREMEMBE **105**
PORABA ENERGIJE V ORGANIZACIJI 106
ZMANJŠANJE PORABE ENERGIJE 108
VLAGANJE V OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE 109
UKREPI, KI BODO PRISPEVALI K RAZOGLJIČENJU 110
ENERGETSKA INTENZIVNOST 111
OGLJIČNI ODTIS PODJETJA 111
OGLJIČNI ODTIS NOSILNEGA PROIZVODA 113
ONESNAŽEVANJE **115**
EMISIJE V ZRAK 115
EMISIJE HRUPA 117
EMISIJE V TLA IN PODZEMNE VODE 117
PREPREČEVANJE VEČJIH NESREČ 117
VODNI VIRI **118**
SKRB ZA VODNE VIRE 120
PROJEKT CELOVITO OBVLADOVANJE VOD 120
IZPUSTI VODE 120
VPLIV ODPADNIH VODA NA NARAVNO OKOLJE 122

PORABA VODE 122
BIOTSKA RAZNOVRSTNOST IN EKOSISTEMI 123
VPLIV NA BIOTSKO RAZNOVRSTNOST 123
RABA VIROV IN KROŽNO GOSPODARSTVO 125
TITANONOSNA RUDA 126
ŽVEPLOVA KISLINA 126
OSTALI MATERIALI 126
EMBALAŽNI MATERIALI 126
UPORABLJENI RECIKLIRANI VHODNI MATERIALI 128
PONOVNO UPORABLJENI MATERIALI 129
PROIZVODNJA STRANSKIH PRODUKTOV 131
RAVNANJE Z ODPADKI 134
DRUŽBENI VIDIK 137
LASTNA DELOVNA SILA 137
KOLEKTIVNE POGODBE 142
PREJEMKI IN SVOBODA ZDRUŽEVANJA 142
DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE IN DRUGE BONITETE 143
VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV 143
IZOBRAŽEVANJE IN RAZVOJ KOMPETENC ZAPOSLENIH 143
APLIKACIJA MOJA CINKARNA 145
INTERNO GLASILO CINKARNAR 145
ODPRTA VRATA DELAVSKEGA DIREKTORJA 146
ANKETA O ZAVZETOSTI IN ZADOVOLJSTVU ZAPOSLENIH 146
VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU 146
VREDNOSTNA VERIGA IN DELAVCI V VREDNOSTNI VERIGI 150
OCENJEVANJE DOBAVITELJEV 150
LOKALNE IN DRUGE SKUPNOSTI 153
SODELOVANJE S SKUPNOSTJO 153
PROJEKTI IN POBUDE TER DRUŽBENA VLAGANJA 154
SODELOVANJE S ŠOLAMI 156
SOCIALNA ODGOVORNOST 157
POVRATNE INFORMACIJE IN OCENE 157
KUPCI 159
IZDELKI Z VISOKO DODANO VREDNOSTJO 160
INFORMACIJE O IZDELKIH IN OZNAČEVANJE 161
REKLAMACIJE 162
ANKETA O ZADOVOLJSTVU KUPCEV 162
RAČUNOVODSKO POROČILO 165
RAČUNOVODSKI IZKAZI 165
POMEMBNEJŠI POSLOVNI DOGODKI, KI SO NASTOPILI PO KONCU POSLOVNEGA OBDOBJA 235
IZJAVA ČLANOV POSLOVODSTVA IN OSEB, ODGOVORNIH ZA SESTAVO LETNEGA POROČILA 236
LASTNIŠKA STRUKTURA 237
POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA 238
KAZALNIKI POROČANJA V SKLADU S STANDARDI GRI 242

CINKARNA

Cinkarna Celje ima svoj obraz. Medgeneracijski, srčen, prekaljen, a hkrati mladostno zvedav. Modro premišljen in drzno inovativen; to nam daje stabilnost in polet. Vse te vidike značajskih in strokovnih osebnosti združujemo v veliko zgodbo Cinkarne Celje, ki se piše že 150 let. Z osveženo vizijo in smelo energijo jo pišemo dalje.

Predstavljamo se vam z utrinki iz delovnega okolja, s strokovnim in osebnim pogledom. Še več nas je in vsi skupaj smo Cinkarna Celje. Pripravljeni smo premikati meje zelene in odgovorne kemije, krepiti skrben odnosa do okolja in širiti iskrene odnose med ljudmi.

Ključni poudarki
leta 2023

Botrujemo spremembam trga in ohranjamo stabilnost poslovanja

176,5 mio EUR	prihodkov od prodaje.
12,7 mio EUR	čistega poslovnega izida.
76 %	predstavlja prodaja na trg EU (brez Slovenije) v deležu vrednostne prodaje po trgih.
60 %	glede na vrednostno prodajo predstavljajo barve (tudi dekorativne barve) in laki.
97-%	realizacija planiranih naložb oziroma skoraj 20 milijonov EUR smo namenili za naložbe.

Odgovorno pristopamo k upravljanju vplivov na okolje

18 %	manjša skupna poraba energentov*.
3 %	vse potrebne električne energije predstavlja sončna energija iz lastnih virov.
32 %	manj skupne letne količine emisije prahu iz vseh virov*.
1.700 MWh	prihranjene energije z izvedenimi ukrepi za učinkovito rabo energije.
0	znatnih razlitij oziroma večjih nesreč v okolju v zadnjih petih letih.

* Opomba: Manjša poraba energentov in manjša skupna emisija prahu iz vseh virov je posledica manjše proizvodnje zaradi obsežnejšega remonta v proizvodnji titanovega dioksida in žveplove kisline v zadnjem kvartalu.

Skrbimo za usposabljanje in razvoj kompetenc zaposlenih

6 %	zaposlenih ima izdelane karierne načrte.
16 ur	usposabljanja na zaposlenega.
125	notranjih mentorjev z mentorskim izpitom.

Varno delovno okolje je naša prioriteta

18 %	nižje število izgubljenih dni zaradi poškodb pri delu.
38 %	več prepoznanih potencialnih nevarnosti kot leto pred tem, kar je predvsem posledica bolj sistematičnega pristopa pri ugotavljanju potencialnih nevarnosti.

Podpiramo razvoj lokalnega okolja

706.035 EUR	smo namenili za sponzorstva in donacije.
95 %	sponzorskih in donatorskih sredstev namenimo športnim klubom in društvom.

Kot razvojna inženirka se v glavnem ukvarjam z optimizacijo proizvodnih procesov, s katerimi izboljšamo končne lastnosti pigmenta TiO_2. Privlači me delo, ki vključuje kreativno razmišljanje in tehnične spretnosti.

Dr. Nika Veronovski
koordinator področja,
PE Titanov dioksid,
Razvojno raziskovalna skupina

UPRAVLJANJE

Zgoščen prikaz poslovanja in alternativnih meril uspešnosti

Cinkarna Celje, d. d., za prikaz uspešnosti preteklega poslovanja uporablja tudi alternativna merila uspešnosti (APM), kot jih opredeljuje ESMA. Izbrana merila poslovanja razkrivajo uspešnost in učinkovitost poslovanja družbe v oziru cikličnosti pigmentne industrije.

Poslovanje v 000 EUR	2023	2022	2021	2020	2019
Prihodki od prodaje	176.464,29	227.153,12	192.462,10	172.386,90	172.587,00
Dobiček iz poslovanja (EBIT)[1]	12.722,75	53.175,64	39.976,60	22.534,40	25.726,90
Dobiček iz poslovanja, povečan za amortizacijo (EBITDA)[2]	25.078,12	65.326,33	51.258,00	32.467,20	32.296,30
Čisti poslovni izid	12.653,41	43.396,47	33.227,10	18.950,70	21.436,40
Nekratkoročna sredstva (konec obdobja)	114.522,70	108.559,53	110.511,61	110.888,70	107.753,80
Kratkoročna sredstva (konec obdobja)	145.392,97	142.388,47	131.373,20	100.251,70	100.516,50
Kapital (konec obdobja)	221.230,46	209.010,15	190.165,80	174.820,90	170.806,10
Nekratkoročne obveznosti (konec obdobja)	18.844,14	18.831,72	23.273,00	20.876,40	22.578,00
Kratkoročne obveznosti (konec obdobja)	19.841,07	23.106,14	28.446,00	15.442,00	14.886,20
Investicije v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva	19.825,30	10.546,50	11.325,40	12.233,00	11.956,00

[1] Razlika med prihodki in odhodki iz poslovanja.
[2] Razlika med prihodki in odhodki iz poslovanja, povečana za amortizacijo. Odraža uspešnost poslovanja.

Prihodki od prodaje (v mio EUR)

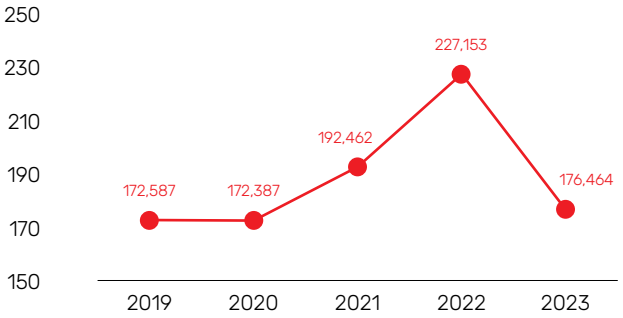

	2023	2022	2021	2020	2019
Kazalniki					
Delež EBIT v prihodkih od prodaje	0,07	0,23	0,21	0,13	0,15
Delež EBITDA v prihodkih od prodaje	0,14	0,29	0,27	0,19	0,19
Čisti dobiček v prihodkih od prodaje (ROS)	7,17	19,11	17,26	10,99	12,42
Donosnost kapitala (ROE)[3]	5,88	21,74	21,40	12,50	14,70
Donosnost sredstev (ROA)[4]	4,95	17,61	14,7	9	10,2
Dodana vrednost na zaposlenega[5]	80.305	131.431	106.181	78.729	80.896
Število zaposlenih					
Konec leta / obdobja	742	775	793	824	846
Povprečje konec leta / obdobja	754	776	801	838	874

Čisti poslovni izid (v mio EUR)

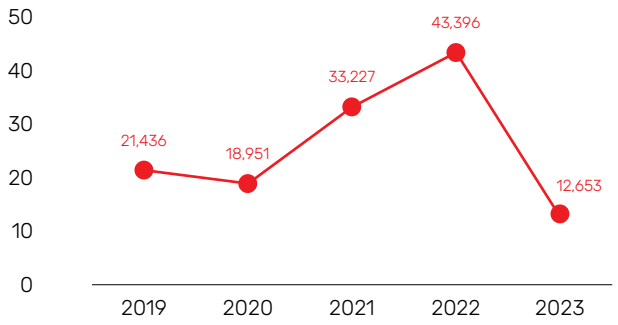

Dodana vrednost na zaposlenega (v EUR)

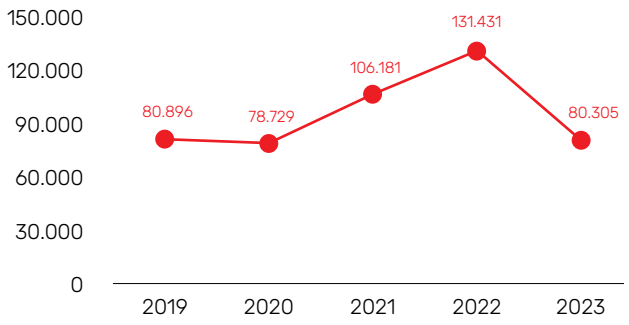

Število zaposlenih po letih

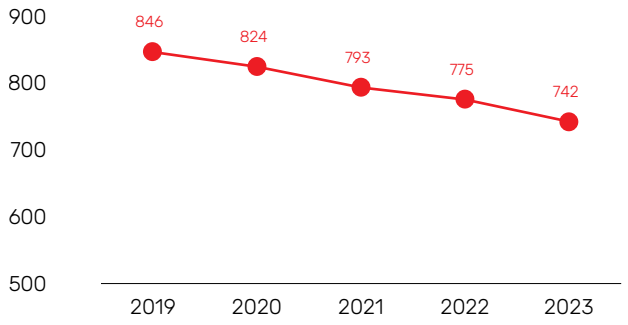

[3] Čisti dobiček/povprečno stanje lastniškega kapitala v obdobju. Kazalnik odraža učinkovitost družbe pri ustvarjanju čistega poslovnega izida glede na kapital. Donos na kapital je tudi kazalnik uspešnosti poslovodstva pri povečanju vrednosti družbe za lastnike.

[4] Čisti dobiček/povprečno stanje sredstev v obdobju. Kazalnik odraža učinkovitost družbe pri ustvarjanju čistega poslovnega izida glede na sredstva. Donos na sredstva je tudi kazalnik uspešnosti poslovodstva pri učinkovitosti uporabe sredstev za ustvarjanje dobička.

[5] Poslovni izid iz poslovanja, povečan za amortizacijo in stroške dela, deljeno s povprečnim številom zaposlenih po vštetih urah. Kazalnik produktivnosti, ki odraža, kakšna je povprečna novoustvarjena vrednost na zaposlenega v Cinkarni Celje.

	2023	2022	2021	2020	2019
Podatki o delnici *					
Skupno število delnic	8.079.770	8.079.770	8.079.770	8.079.770	8.079.770
Število lastnih delnic	264.650	264.650	264.650	219.510	106.520
Število delničarjev	2.651	2.321	2.077	1.920	1.920
Čisti poslovni izid na delnico v EUR[6]	1,57	5,37	4,11	2,35	2,65
Dividendna donosnost[7]	n. p.	10 %	9 %	11 %	13 %
Bruto dividenda na delnico v EUR	n. p.	3,19	2,1	1,7	2,83
Tečaj delnice konec obdobja v EUR	20,50	23	25,9	17,8	18,75
Knjigovodska vrednost delnice v EUR[8]	27,38	25,87	23,54	21,64	21,18
Tržna kapitalizacija v 000 EUR (konec obdobja)	165.635,29	185.834,71	209.266,04	143.819,91	151.495,69

* Za pretekla obdobja preračunana cepitev delnice.
[6] Čisti dobiček/skupno število izdanih delnic.
[7] Višina dividende/vrednosti delnice (na dan skupščinskega sklepa).
[8] Kapital konec obdobja/skupno število izdanih delnic.

Število delničarjev 2019-2023

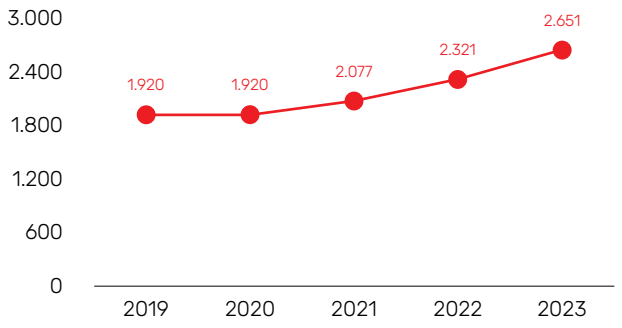

Tečaj delnice konec obdobja (v EUR)

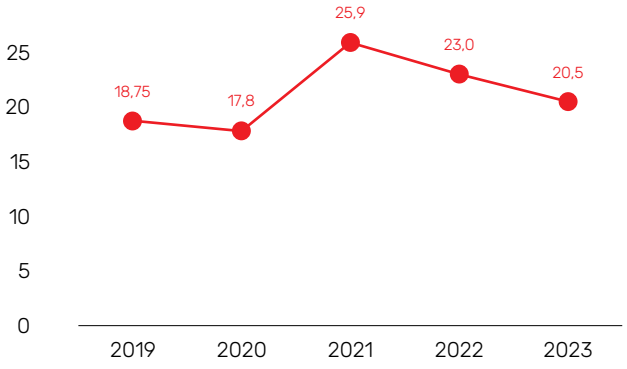

Pismo Uprave

Aleš Skok,
univ. dipl. inž. kem. teh.,
MBA – ZDA,
predsednik Uprave

Kontinuirano 150-letno poslovanje je Cinkarna Celje, d. d., sodobno in v prihodnost usmerjeno kemijsko podjetje, pričakala v zelo dobri kondiciji, z ambicioznimi cilji trajnostnega poslovanja. Kot del kemijske industrije, ki predstavlja vitalni gradnik evropskega in slovenskega gospodarstva, se zavedamo svoje priložnosti, odgovornosti ter izzivov v kontekstu zelene, nizkoogljične in krožne preobrazbe evropske industrije ter dinamičnosti industrije pigmenta.

Leta 2023 smo realizirali prodajo, ki je za 22 odstotkov nižja kot v letu 2022, na kar so vplivale predvsem nižje prodajne količine in v manjši meri nižje povprečne prodajne cene pigmenta titanovega dioksida. Evropski proizvajalci pigmenta se srečujemo z nižjim povpraševanjem, deloma zaradi cenejšega kitajskega uvoza, deloma zaradi neporabljenih zalog in nižjega povpraševanja po izdelkih, kjer je pigment vgrajen. Predvsem je to razvidno v gradbenem sektorju in DIY (ang. do-it-yourself) segmentu. Preučevanje morebitnih antidampinških ukrepov in logistične ovire v Rdečem morju so proti koncu leta spodbudile nekatere evropske kupce v razmislek glede spremembe nabavnih strategij.

Osredotočanje na jedrni program pigmenta titanovega dioksida in racionalizacija portfelja strateških poslovnih področij sta ključna gradnika naše poslovne uspešnosti. Pigment titanov dioksid je naš najpomembnejši proizvod in je nepogrešljiva surovina v modernem svetu, zato smo zavezani k njegovemu nadaljnjemu razvoju in nenehnemu izboljševanju kakovosti ter preučevanju možnosti uporabe v trajnostnih aplikacijah.

Ocenjujemo, da so doseženi poslovni rezultati skladni z napovedmi za to obdobje. Cinkarna Celje, d. d., je relativno majhen proizvajalec pigmenta, zato se soočamo s tržnimi stanji in spremembami kot tipičen sledilec, seveda pa poskušamo znotraj danih okvirov kar najbolj izkoristiti

potenciale trga, v smislu ravni in tudi časovne dinamike. V tržnih razmerah konec leta smo obseg proizvodnje prilagodili potrebam na trgu. Obdobje zmanjšane proizvodnje smo v večji meri izkoristili za izvajanje večjih remontov oziroma vzdrževalnih del.

Vztrajamo pri dolgoletni poslovni strategiji, ki temelji predvsem na aktivnem trženjskem pristopu v smeri iskanja in razvoja najdonosnejših kupcev in trgov, povečevanja tržnih deležev na najkakovostnejših trgih in vzpostavljanju dolgoročnih partnerskih odnosov s ključnimi strankami. Načrtujemo restriktivnejšo politiko na področju upravljanja stroškov materiala, surovin, energije in storitev. Hkrati se zavedamo, da so zaposleni najpomembnejši temelj poslovnega uspeha, zato bomo še naprej v dogovoru z reprezentativnimi sindikati in predstavniki zaposlenih zagotovili, da bodo tudi prejemki zaposlenih primerno odražali uspešnost podjetja oziroma kakovost njegovih rezultatov.

Kazalniki razpoloženja nakazujejo na šibko dinamiko gospodarske aktivnosti. Pričakuje se, da bo gospodarska rast evrskega območja v naslednjih dveh letih nekoliko višja. Na to bodo vplivali nadaljnje postopno zniževanje inflacije, nizka brezposelnost in krepitev zasebne potrošnje. Spreminjanje napovedi in scenarijev bo v veliki meri povezano z razvojem konfliktov na Bližnjem vzhodu in v Ukrajini.

Prej omenjene makroekonomske razmere v kontekstu konkretnih trgov in nosilnih proizvodov Cinkarne pomenijo, da se srečujemo s šibkejšim povpraševanjem in slabšim sentimentom. Poleg evropske ponudbe pigmenta so se v letu 2023 pojavljale cenovno zelo ugodne količine iz Azije, kar je povezano z upadom gradbene aktivnosti in stečajem največjega razvijalca nepremičnin na Kitajskem. Razplet oziroma sanacija še nima jasnih učinkov na kitajsko povpraševanje po pigmentu.

Nikolaja Podgoršek-Selič,
univ. dipl. inž. kem. inž.,
spec., članica Uprave –
namestnica predsednika
Uprave – tehnična direktorica

Razlika med prodajno ceno na Kitajskem in v Evropi je bila v zadnjih dveh letih na zgodovinsko visokem nivoju. V zadnjem obdobju so se zaradi konfliktov v Rdečem morju povišali stroški kontejnerskega transporta med Azijo in Evropo, kar pripomore k nekoliko izboljšani konkurenčnosti pigmenta evropskega porekla. Omenjene dejavnike pozorno spremljamo in tržne aktivnosti ustrezno prilagajamo. Ne glede na to ocenjujemo, da bosta v naslednjih četrtletjih še prisotna skromnejše povpraševanje in pritisk na cene. Vzporedno s tem pa cene nekaterih ključnih surovin vztrajajo na visokih nivojih oziroma se nižajo le v manjši meri, kar bo rezultiralo v podobni dobičkovni stopnji, kot bi bila dosežena v letu 2023 brez upoštevanja državne pomoči za energente. Zaradi teh dejstev smo oblikovali načrt za leto 2024, kjer smo upoštevali slabše poslovanje in povišane investicijske izdatke v energetsko in trajnostno transformacijo.

Temeljni poudarki poslovne politike podjetja ostajajo nespremenjeni. Osredotočamo se na čim večji izkoristek kapacitete proizvodnje, izkoriščanje tržnih potencialov v smeri prodaje proizvodov z večjo dodano vrednostjo, optimizacijo proizvajalnih stroškov in izvedbo investicijskih načrtov. Finančno poslovanje je tradicionalno konservativno, podjetje je finančno stabilno.

Cinkarna Celje, d. d., je v preučevanem obdobju ustvarila prihodke od prodaje v višini 176,5 milijona EUR, kar je za 22 odstotkov manj kot v letu 2022. Skupna vrednost izvoza je v obravnavanem obdobju dosegla višino 161,6 milijona EUR. Čisti dobiček je dosegel višino 12,7 milijona EUR in je za 71 odstotkov manjši od doseženega v primerljivem obdobju preteklega leta, ko je dosegel višino 43,4 milijona EUR. Poslovni izid iz poslovanja, povečan za amortizacijo oziroma EBITDA, je dosegel 25,1 milijonov EUR in znaša 14 odstotkov od dosežene prodaje. V primerjavi z letom poprej je EBITDA nižji za 62 odstotkov.

Na področju dela z zaposlenimi in upravljanja kadrovskih potencialov pozornost posvečamo optimizaciji organizacijske strukture, s ciljem zagotoviti nemoteno delovanje podjetja ter posledično pogoje maksimalno varnega in zdravega dela zaposlenih. Sledimo načelu pozitivne motivirajoče plačne politike ter zagotavljanja primerne stopnje zadovoljstva in motivacije zaposlenih. Vpeljujemo informacijsko podporo za razvoj kompetenc in izboljšanje organizacijske klime. Konec leta 2023 smo socialnim partnerjem predstavili projekt prenove kompetenčnega in plačnega modela. Cilj je moderen sistem, ki ga bodo sooblikovali tudi zaposleni in bo nudil temelj za nadaljnjo rast podjetja.

V letu 2023 smo za investicije, nabavo osnovnih sredstev, neopredmetenih osnovnih sredstev in nadomestne opreme porabili 19,8 milijona EUR. Vlagamo v programe, ki kažejo potencial rasti. Z investicijami v proizvodnji sledimo predvsem ciljem zniževanja operativnih stroškov, zagotavljanja rentabilnega obsega količinske proizvodnje ter doseganja višje kakovosti, zakonodajne skladnosti in energetske vzdržnosti.

Z razvojno dejavnostjo sledimo strategiji za petletno obdobje. Konec leta 2023 smo potrdili strategijo za obdobje 2024–2028, ki temelji na štirih stebrih: trajnostnem razvoju, energetski transformaciji, povečevanju kapacitete in kakovosti proizvodov ter digitalizaciji. Razvojne aktivnosti smo izvajali glede na zaznane priložnosti na področjih, ki jih strokovno obvladujemo, glede na trende in pričakovanja kupcev.

V podjetju izvajamo več medsebojno povezanih projektov, s katerimi celovito obvladujemo prostorska in okoljska tveganja. Pomembnejši med njimi so: projekt alternativne dobave vode, uskladitev prostorskih aktov na napravi za zapolnjevanje rdeče sadre Za Travnikom, sanacijski poseg na Odlagališču nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB) in zagotavljanje stabilnosti pregradnih teles.

Pri načrtovanju in izvajanju vseh aktivnosti upoštevamo načela trajnostnega razvoja in krožnega gospodarstva. V okviru zagotavljanja trajnostnega razvoja proizvodnje titanovega dioksida smo nadaljevali z večletnim razvojnim projektom celovitega ravnanja z vodami in projektom zniževanja količine odpadkov. Zastavili in izvajali smo tudi nove aktivnosti na področjih zmanjševanja ogljičnega odtisa, rabe obnovljivih virov energije in ponovne rabe materialov.

Pripravili smo osnutek strategije ESG s posebnim poudarkom na podnebni strategiji, ki jo bomo v letu 2024 dopolnili z zahtevami standardov ESRS.

Bogata in na trenutke tudi dramatična zgodovina Cinkarne Celje zgovorno pripoveduje o izjemni sposobnosti voditeljev za pravočasno prepoznavanje izzivov in pogumno iskanje pravih odgovorov v zahtevnih okoliščinah. Tudi sedanje vodstvo družbe skupaj z vsemi zaposlenimi zmore smele vizije in odločne trajnostne korake – za zeleno podjetje, zeleno širšo družbo in perspektivno prihodnost sedanje generacije in vseh prihodnjih.

Vodstvo Cinkarne Celje, d. d., je k temu osebno in kolektivno zavezano. Naša prizadevanja, dosežki in izzivi so razkriti v tem poročilu; prepričani pa smo, da bomo v prihodnje v sodelovanju z deležniki dosegli in presegli marsikatere cilje, na katere trenutno še iščemo odgovore. Ta vizionarski optimizem je v vseh teh letih postal del našega DNK.

V nadaljnjih poglavjih poročila so navedeni podrobnejši podatki po posameznih poslovnih področjih, prav tako tudi prikaz finančnega položaja in poslovanja podjetja.

Uprava družbe Cinkarna Celje, d. d.

Filip Koželnik, mag. posl. ved,
član Uprave – delavski direktor

Nadzorni svet Cinkarne Celje, d. d.

dr. Mario Gobbo,
predsednik (od 26. 5. 2020)

Luka Gaberščik, univ. dipl. prav.,
namestnik predsednika (od 4. 6. 2019)

mag. David Kastelic,
član (od 18. 6. 2020)

Mitja Svoljšak, univ. dipl. ekon.,
član (od 16. 6. 2020)

Aleš Stevanovič, kem. teh.,
član (od 8. 3. 2023)

Jože Koštomaj, inž. str.,
član (od 18. 6. 2020)

Poročilo Nadzornega sveta Cinkarne Celje, d. d.

V letu 2023 je Nadzorni svet zasedal in odločal na šestih sejah, od tega na petih rednih in eni korespondenčni. Udeležba članov na sejah je bila praviloma polnoštevilna. Znotraj pravnoformalnega okvira, določenega z zakoni, predpisi, statutom družbe in relevantnimi kodeksi ter pristopom skrbnega gospodarja, smo vestno izpolnjevali in izvajali svoje pristojnosti, dolžnosti ter odgovornosti. Obravnavali smo predložena gradiva, izvedene predstavitve, posebna pojasnila in razlage ter organizirali in izvedli razgovore s posameznimi zunanjimi strokovnjaki. S konstruktivnimi predlogi, vprašanji in zahtevami po dodatnih podatkih, analizah in poročilih smo poskušali posamezne teme dodatno razjasniti in preučiti. Menimo, da je Nadzorni svet pri svojem delu ravnal skrbno, skladno z zakonom in najboljšo vestjo ter znanjem posameznika, s tem pa primerno varoval interese družbe in delničarjev.

Nadzorni svet Cinkarne Celje, d. d., je ob koncu leta 2023 deloval v sestavi: dr. Mario Gobbo – predsednik, Luka Gaberščik – namestnik predsednika, mag. David Kastelic, Mitja Svoljšak, Aleš Stevanovič in Jože Koštomaj, slednja je imenoval svet delavcev.

Nadzorni svet je pozornost in čas namenil pregledovanju tekočega poslovanja, naložbam, poslovnim načrtom in rednim aktivnostim notranje revizije. Uprava je člane Nadzornega sveta podrobno seznanila s tveganjem pomanjkanja tehnološke vode in možnimi rešitvami. Pozornost se je namenila tudi zastavljanju novega strateškega poslovnega načrta za obdobje od leta 2024 do 2028.

Zaradi vloženega truda zaposlenih in Uprave družbe v izrednih razmerah so doseženi rezultati leta 2023 dobri. Družba je kljub zahtevnim tržnim razmeram zadržala tržne deleže in aktivno pristopila k iskanju novih priložnosti v panogah in trgih. V letu 2023 je realizacija investicij glede na načrtovano vrednost 97-odstotna. Skupna vrednost investicij je tako znašala 19,8 milijona EUR. Glavnina sredstev je bila namenjena proizvodnji pigmenta titanovega dioksida za izboljševanje kakovosti izdelkov, zagotavljanje načrtovane količinske proizvodnje in zmanjšanje vplivov na okolje. Podjetje tradicionalno sledi strategiji konservativnega finančnega poslovanja, posluje brez dolgoročnih posojil oziroma zunanjih finančnih virov, zato je v finančnem smislu stabilno in trdno.

V novembru 2023 smo obravnavali in sprejeli načrt poslovanja za leto 2024. Zastavljen je na podlagi relativno pesimističnih makroekonomskih napovedi in s tradicionalno konservativnostjo. Načrt prodaje znaša več kot 186,6 milijona EUR, načrtovani čisti dobiček pa znaša 4,0 milijona EUR. Načrtovani padec slednjega je predvsem posledica tržnih pritiskov v smeri znižanja povprečnih prodajnih cen in povišanja nabavnih cen. Nadzorni svet je menil, da je načrt primerno oblikovan in da ustrezno odraža tako razmere v poslovnem okolju kot konkurenčni položaj in možnosti ustvarjanja rezultatov v podjetju.

Poudarki bodo torej še naprej namenjeni izboljšanju oziroma dvigu konkurenčnega položaja, povečanju tržnih deležev in dvigu fizičnega obsega poslovanja. Vzporedno s tem se bo preučevala možnost dodatne diverzifikacije produktnega portfelja.

Nadzorni svet ocenjuje, da so ukrepi Uprave družbe uspešni tudi pri izvajanju investicijskih načrtov in ciljno usmerjenem razvojnem delu. Učinkovito poslovanje, trdoživost in stabilnost sistema dajejo odgovor glede njegove dolgoročne perspektivnosti. Temeljne smeri poslovanja in razvoja podjetja, zastavljene s srednjeročno strategijo, so se v najpomembnejših točkah kakovostno izpolnjevale. Nadzorni svet je v letu 2018 sodeloval pri pripravi in sprejel razvojno strategijo do leta 2023. Ključni poudarek te strategije je bila osredotočenost podjetja na osrednjo dejavnost titanovega dioksida in spremembo prodajnega portfelja tega nosilnega izdelka v smeri

dviga kakovosti, optičnih lastnosti in razvoja izdelkov za zahtevnejše uporabniške aplikacije. Nadzorni svet aktivno podpira poslovno politiko, osredotočeno na znižanje tveganj in negotovosti ter zagotavljanje stabilnega finančnega položaja podjetja. Skupaj z Upravo družbe namenjamo pozornost zahtevam in zagotavljamo skladnost tudi trajnega napredka na okoljevarstvenem področju in področju varovanja zdravja zaposlenih.

V pričujočem letnem poročilu, ki vsebuje predpisane računovodske izkaze, razkritja, pojasnila in poslovno poročilo, so po mnenju Nadzornega sveta poglavitne informacije in kazalniki ter ustrezna pojasnila o posameznih dogodkih in dejstvih, zato Nadzorni svet na predlog revizijske komisije Nadzornega sveta potrjuje Letno poročilo družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto 2023.

Nadzorni svet se je seznanil tudi s poročilom neodvisnega revizorja in meni, da ustrezno predstavlja zakonsko predpisano revizijo računovodskih izkazov in pojasnil ter sprejema mnenje revizorja, da je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. S tem je v zadostni meri izpolnjena zahteva po resničnosti in poštenosti podatkov o premoženjskem in finančnem stanju družbe v obravnavanem obdobju.

.

Poročilo revizijske komisije Nadzornega sveta o delu v letu 2023 in preveritvi Letnega poročila Cinkarne Celje, d. d., za leto 2022

Revizijska komisija Nadzornega sveta Cinkarne Celje, d. d., se je v letu 2023 v sestavi: mag. David Kastelic – predsednik, Jože Koštomaj – član in Gregor Korošec – neodvisni zunanji strokovnjak sestala na petih rednih sejah. Člani revizijske komisije so se osredotočali na redne in tekoče naloge ter obveznosti.

Člani revizijske komisije so bili prisotni na vseh sejah. Na sejah sta bila prisotna tudi Aleš Skok, predsednik Uprave, in Karmen Fujs, vodja računovodske službe, ki sta predstavljala dokumente ter podajala odgovore oziroma pojasnila na vprašanja članov. Na dveh sejah sta bili prisotni pooblaščeni revizorki, Sanja Košir Nikašinović in Lidija Šinkovec, iz revizijske hiše Ernst & Young, d. o. o. Prav tako je bila na sejah prisotna vodja notranje revizije Mateja Rupnik.

Na vseh sejah se je revizijska komisija seznanjala z medletnimi rezultati poslovanja Cinkarne Celje, d. d., in bila pozorna predvsem na finančne in računovodske podatke. Skrbno se je posvetila vsebini medletnih in letnih poslovnih poročil družbe ter pripravljala predloge in priporočila popravkov. Kot že predstavljeno, je sprotno preverjala in preučevala tudi poročila notranje revizije, ki so med drugim vključevala poročanje o statusu izvedenih ukrepov na podlagi njenih priporočil, hkrati pa tvorno sodelovala, predlagala izboljšave in usmerjala delovanje notranje revizije.

Revizijska komisija je znova pregledala sistem identificiranja, vrednotenja in obvladovanja tveganj pri poslovanju družbe Cinkarna Celje, d. d. Sistem je v letu 2023 primerno integriran v poslovne procese družbe. S tem je bistveno izboljšana njegova odzivnost, predvsem pa predstavlja želeno orodje aktivnega upravljanja družbe. Sistem obvladovanja tveganj, ki je celostno vgrajen v sistem integriranega vodenja, temelji na sprotnem posodabljanju kataloga tveganj, v katerem so tveganja sistematično razvrščena glede na oceno verjetnosti nastanka posamezne vrste tveganj in višino potencialne škode. Sistem zajema tudi nabor ukrepov, usmerjenih v obvladovanje teh tveganj. Revizijska komisija je sistem ocenila kot zadovoljiv.

Skladno s svojimi pristojnostmi je bila revizijska komisija v letu 2023 aktivna pri postopkih redne revizije družbe Cinkarna Celje, d. d. Aktivnosti so bile predvsem naslednje:

- sestala se je z revizorji in se seznanila s potekom zaključne revizije računovodskih izkazov Cinkarne Celje, d. d., za leto 2022;
- seznanila se je z ugotovitvami revizije računovodskih izkazov Cinkarne Celje, d. d., za leto 2022 in revizorjevim mnenjem;
- seznanila se je s pismom poslovodstvu o ugotovitvah pri reviziji računovodskih izkazov Cinkarne Celje, d. d., za leto 2022, zaključeno na dan 31. 12. 2022.

Seje in aktivnosti v letu 2023 so bile namenjene seznanjanju z zaključno revizijo računovodskih izkazov družbe za leto 2022, pregledu Letnega poročila Cinkarne Celje, d. d., in pregledu letnega poročila notranje revizije ter s seznanitvijo obdobnih poročil poslovnega leta 2023. V letu 2023 je notranja revizija uspešno in skladno z načrtom izvajala vse naloge notranjega revidiranja in o tem revizijski komisiji tudi sproti poročala.

Revidirano Letno poročilo družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto 2023 je revizijska komisija prejela in ga obravnavala na svoji seji. Revizijska komisija je ugotovila, da je bilo Letno poročilo Cinkarne Celje, d. d., za leto 2023 izdelano kakovostno ter v vseh pomembnih pogledih v skladu z Mednarodnimi računovodskimi standardi in določili Zakona o gospodarskih družbah.

Poslovni del Letnega poročila družbe Cinkarna Celje, d. d., vsebuje zgoščen prikaz poslovanja v letu 2023, tudi s primerjavo s prejšnjimi leti. Analiza rezultatov in poslovanja podaja podroben prikaz premoženjsko-finančnega položaja družbe, saj vsebuje vsa pojasnila o sredstvih in virih, prodaji, poslovnem izidu, odhodkih in stroških.

Letno poročilo vsebuje tudi izjavo o nefinančnem poslovanju, ki zajema zahtevane informacije s področja družbene odgovornosti, okolja, kadrovskih zadev ter boja proti korupciji in podkupovanju.

Računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto 2023 je skupaj z računovodskimi usmeritvami in pojasnili revidirala revizijska hiša Ernst & Young, d. o. o., ki jo je potrdila Skupščina delniške družbe na 23. redni seji dne 4. 6. 2019. Revizor je izdal pozitivno mnenje o računovodskih izkazih družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto 2023 in hkrati potrdil, da so informacije v poslovnem poročilu skladne s priloženimi računovodskimi izkazi. V mnenju je revizor poudaril ključne revizijske zadevi, ki sta razkriti v računovodskem delu poročila, in sicer:

- Pojasnilo 13 – Druge rezervacije k računovodskim izkazom, kjer je razkrito, da družba na dan 31. 12. 2023 izkazuje 14,2 milijona EUR rezervacij za okolje, ki so bile oblikovane na podlagi izdelanih projektov, pripravljenih poročil in ocen zunanjih svetovalcev ter poslovodstva glede stroškov, ki bodo nastali s sanacijo odlagališč, in kritja prihodnjih obveznosti.
- Pojasnilo 21 - Drugi poslovni prihodki, kjer je razkrito, da je družba v poslovnem letu 2023 pripoznala subvencije za blažitev rasti cen energentov v višini 7,6 milijonov evrov v okviru drugih poslovnih prihodkov. Prihodki, pripoznani iz subvencij za blažitev rasti cen energentov, na osnovi Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (Uradni list RS 163/2022), so pomembni zaradi svojega vpliva na čisti dobiček družbe v tekočem poslovnem letu. Izpolnjeni so vsi pogoji za njihovo pripoznanje.

Revizijska komisija na podlagi pozitivnega mnenja v revizorjevem poročilu, dodatnih pojasnil revizorja in strokovnih služb Cinkarne Celje, d. d., ter na podlagi podatkov in razkritij v Letnem poročilu Cinkarne Celje, d. d., za leto 2023 ocenjuje, da je Letno poročilo sestavljeno v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) in da računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih predstavljajo pošten prikaz finančnega položaja družbe Cinkarna Celje, d. d., na dan 31. 12. 2023 ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

Revizijska komisija ocenjuje, da je revizor deloval nepristransko in neodvisno ter skladno z Zakonom o revidiranju. Revizor bo za družbo opravljal storitev pregleda poročila v enotni elektronski obliki (ESEF). Prav tako bo z njegove strani pregledano Poročilo o prejemkih organov vodenja in nadzora družbe.

Revizijska komisija je o rezultatu obvezne revizije poročala nadzornemu svetu in pojasnila, da je obvezna revizija prispevala k celovitosti računovodskega poročanja. Revizijska komisija na Letno poročilo družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto 2023 nima pripomb, ki bi jo kakor koli zadrževale pri predlogu Nadzornemu svetu, da ta v skladu z 282. členom ZGD-1 sprejme odločitev o potrditvi Letnega poročila družbe Cinkarna Celje, d. d., za leto 2023.

Predsednik Nadzornega sveta

Dr. Mario Gobbo

Delujem na razvojno-raziskovalnem in kakovostnem področju titanovega dioksida, kjer razvijamo nov proizvod železov oksalat. V sodelovanju s sodelavci proučujem vplive na nihanje v kakovosti pigmenta TiO_2 in predlagam ukrepe za stabilizacijo kakovosti pigmenta.

Dr. Maja Lešnik,
koordinator področja,
PE Titanov dioksid,
Razvojno raziskovalna skupina

Notranje revizijsko poročilo

Notranje revidiranje v Cinkarni Celje, d. d., izvaja Služba za notranjo revizijo, ki je samostojna organizacijska enota, organizacijsko odgovorna upravi ter funkcijsko revizijski komisiji oziroma nadzornemu svetu družbe. Vodja pri svojem delu upošteva Mednarodne standarde strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju ter druga pravila, vključena v hierarhijo pravil notranjega revidiranja. Deluje skladno s Temeljno listino in se ravna po načelih nepristranskosti, strokovnosti, poklicne skrbnosti ter z zagotovljeno neodvisnostjo. Vloga službe je neodvisna in nepristranska dejavnost dajanja zagotovil in svetovanja, usmerjena na ključna tveganja družbe in na področja, kjer lahko prispeva k izboljšanju poslovanja, preglednosti in zanesljivosti informacij ter doseganju zastavljenih ciljev družbe.

V letu 2023 so se zaradi kadrovske zamenjave aktivnosti notranjerevizijske dejavnosti izvajale s prekinitvijo. Podlaga za delo je bil potrjen letni načrt in v skladu z njim je bilo opravljenih vseh šest načrtovanih notranjih revizij, ena z vključitvijo zunanjega strokovnjaka. V okviru opravljenih poslov so bila podana priporočila, ovrednotena po stopnjah tveganj, ki so predmet redne spremljave in preverjanja uresničevanja. Izvedba priporočil notranje revizije pripomore k izboljšanju vzpostavljenih sistemov notranjih kontrol ter njihovem delovanju. Izsledki revizij so bili redno poročani odgovornim revidirancem in upravi. O izvedenih revizijah, pomembnih ugotovitvah ter uresničevanju priporočil je potekalo obdobno poročanje revizijski komisiji in nadzornemu svetu.

Poleg poslov dajanja zagotovil so se v letu 2023 izvajale tudi druge notranjerevizijske aktivnosti, kot so redna spremljava uresničevanja priporočil iz preteklega in tekočega obdobja, izvedla se je aktivnost prevzema vodenja funkcije, pripravil letni načrt za leto 2024 ter zagotovilo redno izobraževanje. V okviru programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti so bile opravljene aktivnosti v obliki notranjih presoj, zadnja zunanja presoja kakovosti službe je bila izvedena v letu 2022.

Mag. Mateja Rupnik,

vodja Službe za notranjo revizijo

Služba notranje revizije deluje kot samostojna in neodvisna podporna funkcija, organizacijsko neposredno podrejena upravi in funkcijsko revizijski komisiji oziroma nadzornemu svetu. Poslanstvo notranjega revidiranja je z opravljenimi pregledi podati zagotovila o ustreznosti sistema notranjih kontrol pri doseganju zastavljenih ciljev na posameznih področjih delovanja, procesih in funkcijah. To pomeni s pomočjo dobrih praks, sodil, zakonodaje in internih pravil sistematično in metodično ocenjevati ali se postopki izvajajo na načrtovan in primeren način, ter v primeru prepoznanih in ovrednotenih pomanjkljivosti sprožiti izboljšave obstoječega sistema kontrol in obvladovanja tveganj. Na drugi strani je cilj službe, da s celovitim in poglobljenim razumevanjem delovanja družbe dodaja svojo vrednost s svetovanji.

Mag. Mateja Rupnik, *vodja Službe za notranjo revizijo*

Izpostavljeni dogodki leta 2023

European Coatings Show 2023

Na mednarodnem sejmu European Coatings Show 2023 v Nürnbergu v Nemčiji smo krepili prisotnost na trgu s svojo najpomembnejšo produktno skupino (titanov dioksid).

Foto: Dušan Mastnak

150-letnica obeležena s spominsko razstavo Pelikanovih fotografij

Na razstavljenih fotografijah je fotograf Josip Pelikan upodobil motive življenja in dela v tovarni v letih od 1920 do 1970, ko se je ustalil v Celju. Ker se je podjetje v 150 letih iz pretežno metalurškega transformiralo v kemično podjetje, so posebej zanimivi motivi že davno ukinjene topilnice cinka s staro valjarno, proizvodnje svinčevega oksida, bolj znanega kot minij, cinkovega belila, litopona in modre galice.

Dan odprtih vrat

Dan odprtih vrat je v letu 2023 potekal pod sloganom Naši izdelki pri vas doma. S pomočjo simulacije 3D hiše smo obiskovalcem pokazali, kje vse so izdelki podjetja v predmetih, ki jih imamo vsi doma. Obiskovalci so bili nad videnim prijetno presenečeni. Poleg vodstva podjetja je zbrane v Celju nagovoril podžupan MO Celje Uroš Lesjak, v Mozirju pa župan Ivan Suhoveršnik. Tam so si obiskovalci med drugim ogledali proizvodnjo, v Celju pa so se z avtobusi odpeljali skozi proizvodnjo do Za Travnikom in z vlakcem na ogled razstave Cinkarna skozi objektiv mojstra Pelikana.

16. natečaj namenjen raziskovanju voda

Cilj natečaja je bil spodbuditi iskanje čim izvirnejših rešitev za prikaz delovanja vode na našem planetu, najboljšo idejo pa oživiti oziroma izdelati tako, da bi jo lahko pozneje preizkušali vsi obiskovalci Tehnoparka Celje. Na natečaju Cinkarne Celje sicer vsako leto sodeluje več kot tisoč učencev in dijakov s Celjskega in je kot tak zagotovo eden najbolj prepoznavnih v regiji.

Zaposleni pripravili »Uro za kulturo«

Slikarka Amina Kolarič, fotograf Dušan Mastnak, kipar Ilija Kelavić in literat Bojan Ekselenski so združili moči v razstavi Ura za kulturo. S predstavitvijo avtorskih likovnih del in spremnih kratkih zgodb so ljubiteljski umetniki, ki jim je skupno, da so dopoldan naši sodelavci, prenesli sporočilo o kulturi kot o temelju medčloveških odnosov. Z njo so umetniki v likovnem jeziku počastili 150-letnico podjetja.

Foto: Blaž Črepinšek

Platinasti certifikat bonitetne odličnosti 2023

Certifikat izkazuje, da podjetje zadnjih pet let beleži izjemno poslovanje, plačilno disciplino in ima zelo nizko verjetnost, da bi v prihodnjih 12 mesecih šlo v stečaj, prisilno poravnavo, imelo blokiran transakcijski račun ali se uvrstilo na seznam davčnih neplačnikov.

Kot vodja projektov skupaj s sodelavci nadgrajujem proizvodne procese in vpeljujem izboljšave, ki sledijo začrtani strategiji podjetja. Z vgradnjo kondenzacijske parne turbine bomo proizvedli več kot 20 % lastnih potreb po električni energiji.

Mag. Mitja Gračner, samostojni tehnolog področja, PE Titanov dioksid, Investicije in tehnološke izboljšave

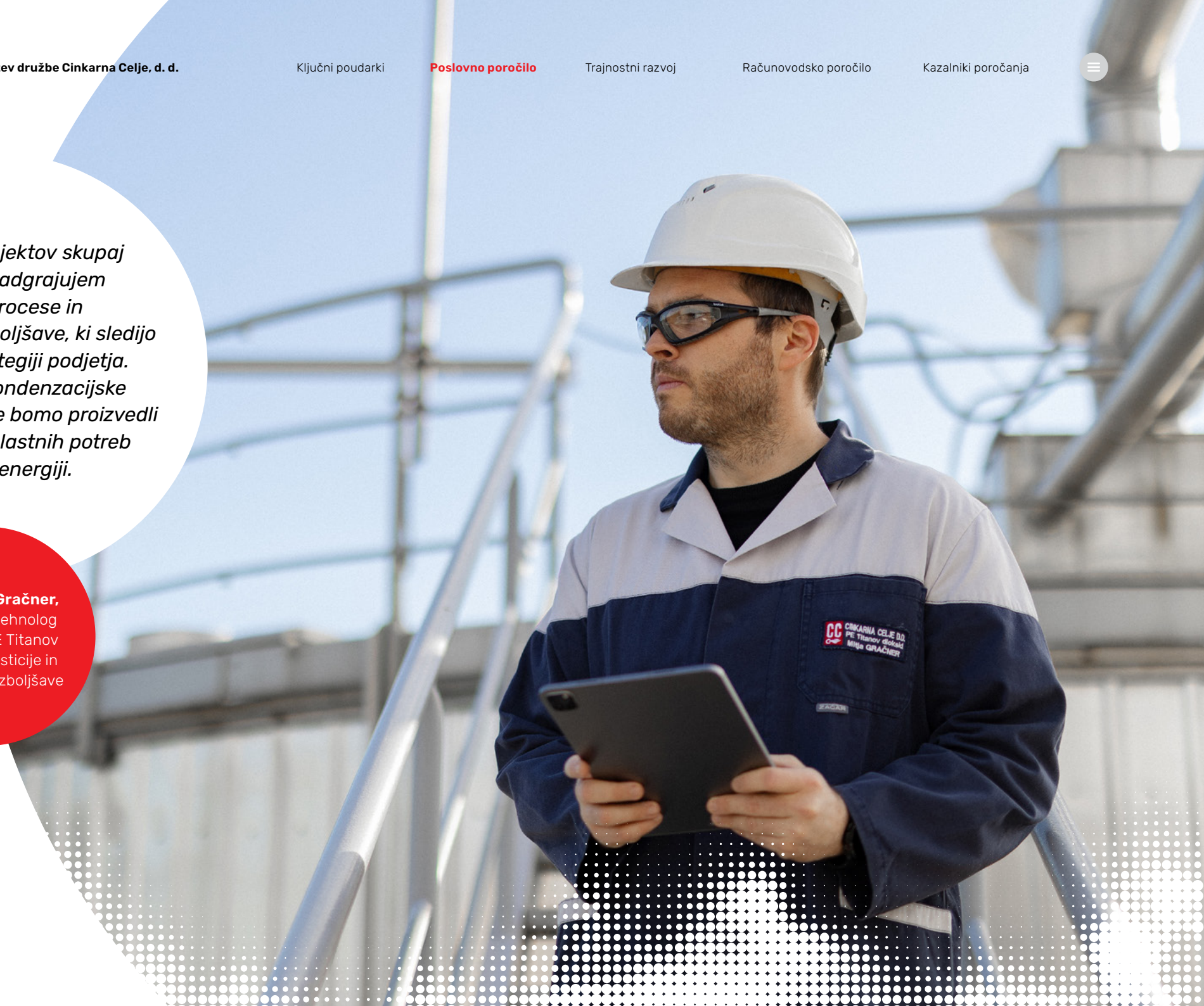

Predstavitev družbe Cinkarna Celje, d. d.

Podjetje	Cinkarna, metalurško-kemična industrija Celje, d. d.
Skrajšano ime	Cinkarna Celje, d. d.
Sedež	Kidričeva ulica 26, 3000 Celje, Slovenija
Telefon – centrala	03 427 60 00
Teleks	36517 METKEM SI
E-naslov	info@cinkarna.si
Spletna stran	www.cinkarna.si
Odgovorna oseba	Aleš Skok, predsednik Uprave
Dislocirana poslovna enota	Kemija Mozirje
Sedež	Ljubija 11, 3330 Mozirje
Telefon	03 837 09 00
Lastništvo	Prikazano v računovodskem poročilu

Vsebina

28 Organizacijska struktura
29 Dejavnosti, vrednostna veriga in drugi poslovni odnosi
31 Prisotnost na trgu

Cinkarna Celje, d. d., s svojo 150-letno tradicijo neprekinjenega delovanja sodi med najbolj trdoživa podjetja slovenskega gospodarskega prostora. Do leta 1968 je bila opredeljujoča dejavnost podjetja metalurgija, z zagonom proizvodnje pigmenta titanovega dioksida leta 1973 in njeno kasnejšo širitvijo pa se Cinkarna Celje, d. d., uvršča med podjetja kemijsko predelovalne panoge.

Poslanstvo

S strokovnim in družbeno odgovornim izvajanjem kemijskih procesov proizvajamo širok nabor izdelkov, nujnih za naš vsakdan. Zagotavljamo delo in osebno rast zaposlenim ter pričakovano donosnost našim delničarjem.

Vizija

Družba stremi k rasti in povečani učinkovitosti na obstoječih in novih tehnološko zahtevnih proizvodih z visoko dodano vrednostjo. Zastavljene cilje bomo dosegli ob upoštevanju načel trajnostnega razvoja in krožnega gospodarstva.

Vrednote

- Partnerstvo in zaupanje
- Poštenost in spoštovanje
- Kreativnost in razvojna naravnanost
- Zavezanost trajnostnemu razvoju in krožnemu gospodarstvu
- Pripadnost in sodelovanje pri doseganju skupnih ciljev

Organizacijska struktura

Organizacijska struktura zajema upravo družbe, šest poslovnih enot in enajst strokovnih služb. Od leta 2024 v organizacijsko strukturo ni več zajeta PE Metalurgija.

Strokovna služba Marketing je bila konec leta 2023 reorganizirana na Marketing ter Nabava in logistika.

Cinkarna Celje, d. d.
UPRAVA

PE TITANOV DIOKSID	FINANČNA SLUŽBA
PE METALURGIJA	MARKETING
PE KEMIJA CELJE	NABAVA IN LOGISTIKA
PE KEMIJA MOZIRJE	KADROVSKO-SPLOŠNA SLUŽBA
PE POLIMERI	SLUŽBA ZA VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU
PE VZDRŽEVANJE IN ENERGETIKA	PRAVNA SLUŽBA
	SLUŽBA KAKOVOSTI
	SLUŽBA ZA VARSTVO OKOLJA
	RAČUNOVODSKA SLUŽBA
	SLUŽBA INFORMATIKE
	SLUŽBA ZA NOTRANJO REVIZIJO

Poslovne enote:

- **PE Titanov dioksid:** direktor Tomi Gominšek
- **PE Metalurgija:** direktor Miran Špegel
- **PE Kemija Celje:** direktor Andrej Lubej
- **PE Kemija Mozirje:** direktorica Irena Vačovnik
- **PE Polimeri:** direktor Roman Deželak
- **PE Vzdrževanje in energetika:** direktor Boštjan Podkrajšek

Skupne strokovne službe:

- **Finančna služba:** vodja finančnega sektorja Dejana Starčević
- **Marketing:** direktorica Irena Franko Knez
- **Nabava in logistika:** direktor Dejan Skok
- **Kadrovsko-splošna služba:** vodja Marko Cvetko
- **Služba za varnost in zdravje pri delu:** vodja Otmar Slapnik
- **Pravna služba:** vodja Gregor Gajšek
- **Služba kakovosti:** vodja Ksenija Gradišek
- **Služba za varstvo okolja:** vodja Bernarda Podgoršek Kovač
- **Računovodska služba:** vodja Karmen Fujs
- **Služba informatike:** vodja Boris Špoljar
- **Služba za notranjo revizijo:** vodja Mateja Rupnik

Dejavnosti, vrednostna veriga in drugi poslovni odnosi

Cinkarna Celje, d. d., je podjetje s širokim proizvodno-prodajnim programom. Različne prodajne podprograme je možno vsebinsko združiti v prodajne skupine, v okviru katerih so združeni proizvodi s podobno uporabno namembnostjo. V preteklih letih smo nekaj proizvodno-prodajnih programov, ki niso dosegali meril rentabilnosti oziroma uspešnosti, opustili.

Naši pomembnejši proizvodno-prodajni programi so:

- proizvodnja titanovega dioksida (TiO_2);
- proizvodnja žveplove kisline;
- predelava cinka, ki zajema cinkove zlitine, anode in cinkovo žico;
- proizvodnja proizvodov za kmetijstvo, ki zajema sredstva za zaščito rastlin in rastne substrate;
- proizvodnja masterbatchev in praškastih lakov;
- skupina fluoriranih polimerov in elastomerov, ki so po svojih lastnostih uporabni za transport agresivnih medijev in zaščito procesne ter strojne opreme;
- polizdelki proizvodnje pigmenta titanovega dioksida: titanilov sulfat, metatitanova kislina in natrijev titanat;
- stranski proizvodi proizvodnje pigmenta titanovega dioksida: bela sadra – CEGIPS in rdeča sadra – RCGIPS (v deležu 47 odstotkov : 53 odstotkov, preračunano na suho snov navedenih stranskih proizvodov).

Nosilna proizvodno-prodajna skupina je pigment titanov dioksid, ki združuje prodajo različnih tipov pigmenta. V to skupino spadajo tudi ultra fine oblike titanovega dioksida, ki so proizvodi z visoko dodano vrednostjo, saj glede na kristalno obliko lahko prevzamejo vlogo fotokatalizatorja ali UV-absorberja. Vgrajujejo se v visoko tehnološko zahtevne izdelke (samočistilni sistemi, materiali z UV-stabilizatorji idr.). Proizvodnja in trženje pigmenta titanovega dioksida predstavljata 83 odstotkov naše celotne realizacije.

Zelo pomembna prodajna skupina so zaščitna sredstva za rastline, saj sodi med nosilne stebre prihodnjega razvoja podjetja. V tem namreč vidimo priložnost za naslavljanje globalnih izzivov zagotavljanja zadostne in varne hrane. Nosilni izdelki te skupine so bakrovi fungicidi različnih formulacij in različnih uporabljenih aktivnih snovi (bakrov hidroksid, bakrov oksikloridin, tribazični bakrov sulfat). Na področju zaščitnih sredstev za rastline zasledujemo strategijo s poudarkom na kakovosti izdelkov in njihovi okoljsko varni uporabi.

Skupina praškastih lakov in masterbatchev predstavlja vertikalno nadgradnjo osnovne proizvodnje pigmenta titanovega dioksida in postaja vse pomembnejša prodajna skupina družbe. Praškaste lake prodajamo predvsem v namene antikorozijske in dekorativne potrebe pri proizvodnji bele tehnike, ogrevalnih teles in druge kovinske galanterije.

Graf: Delež vrednostne prodaje po produktnih skupinah v letu 2023

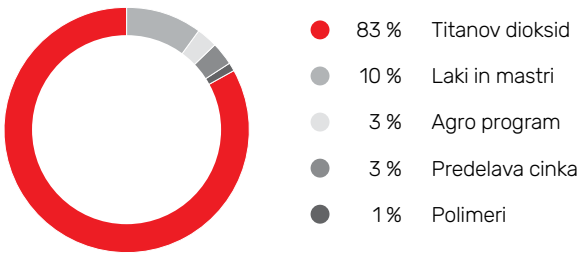

Masterbatchi so namenjeni vmešavanju v plastične mase z namenom izboljševanja njihovih uporabnih lastnosti.

Ostala področja so proizvodnja PTFE (politetrafluoretilen) izdelkov, polovica je namenjenih interni potrošnji in vzdrževanju, druga polovica trženju predvsem v fitofarmacevtski in kemijski industriji. Proizvodnja žveplove kisline je namenjena predvsem interni uporabi, morebitni viški se prodajo na trgu. CEGIPS, tako imenovano belo sadro, prodajamo na trgu cementne industrije in proizvodnje mavčnih plošč ter za uporabo v kmetijstvu. Stranski proizvod RCGIPS v celoti porabimo za suho zapolnjevanje na Napravi za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom.

Glede na lastnosti se lahko uporablja za zapolnjevanje v nizkih gradnjah, gradnji nizkih nasipov in izdelavi pokrivnih plasti.

Po končni uporabi zajemajo barve (tudi dekorativne barve) in laki največjo vrednostno prodajno verigo Cinkarne Celje, d. d. Skupaj predstavljajo kar 60 odstotkov prodaje. Sledita področje plastike in vgradnja pigmenta titanov dioksid v druge gradbene materiale. Ostala področja so glede na prodajo slabše zastopana. Barve in laki, plastika ter gradbeni material v večini pripadajo prodaji titanovega dioksida. Naš prodajni produkt ne gre h končnim uporabnikom, temveč podjetjem, ki produkt predelajo do končnega proizvoda.

Graf: Delež prodaje po končni uporabi za leto 2023

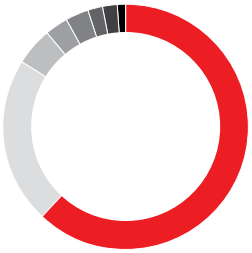

- 62 % Barve, laki in premazi
- 22 % Plastika
- 5 % Gradbeni material
- 3 % Papir in karton
- 3 % Kemični izdelki
- 2 % Kmetijstvo
- 2 % Cinkovi izdelki
- 1 % Cestne barve

Proces proizvodnje titanovega dioksida

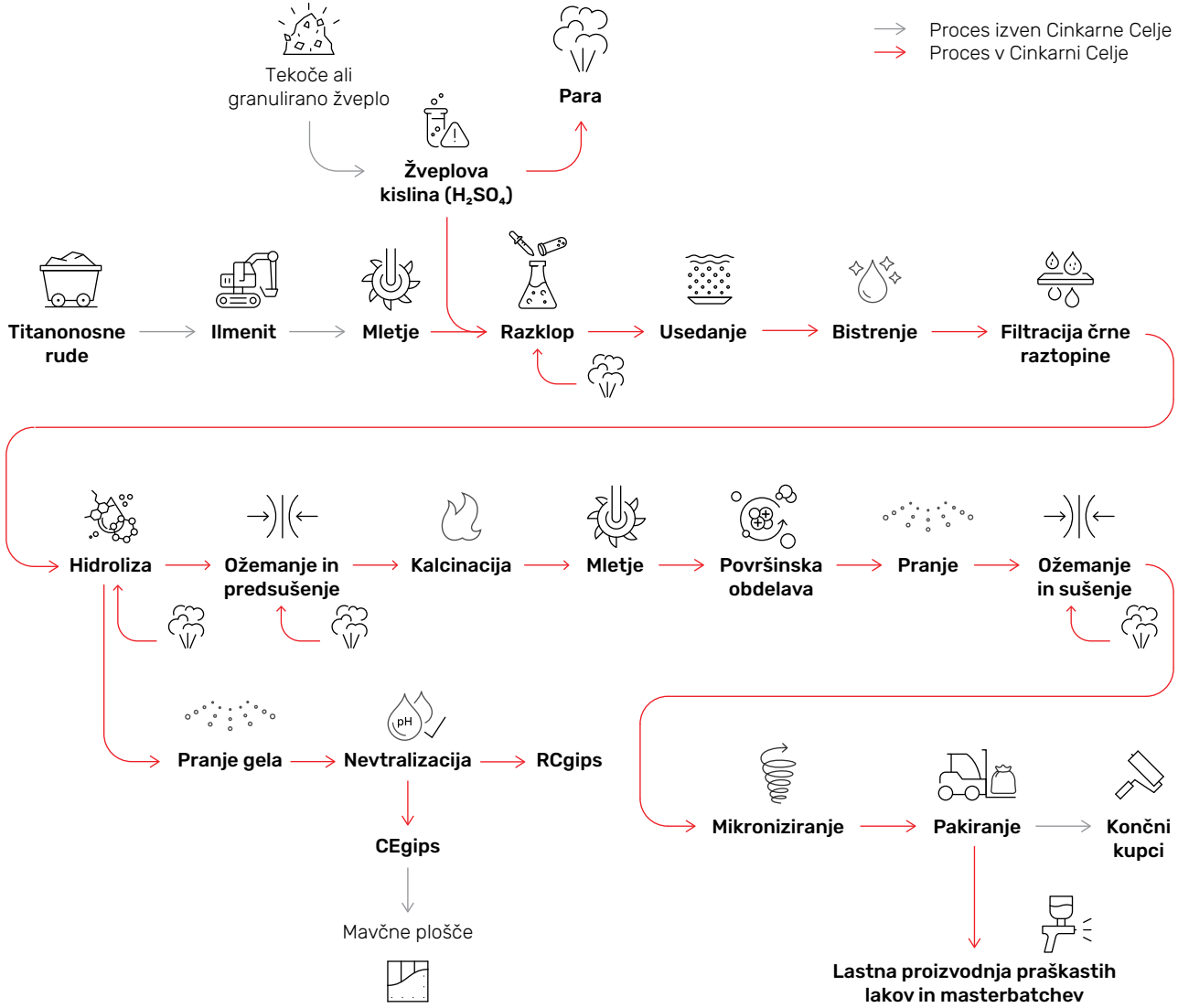

Prisotnost na trgu

Delujemo predvsem na evropskem trgu, kjer ustvarimo večino prihodkov. V manjši meri smo prisotni tudi na kompenzacijskih trgih, predvsem na območju valute ameriškega dolarja. Glede na geografsko lego kot najpomembnejše trge prepoznavamo države članice EU (brez Slovenije), sledi domači trg (Slovenija), t. i. države tretjega sveta in trgi nekdanje Jugoslavije (brez Hrvaške in Slovenije).

Države, kjer smo v največji meri prisotni in je delež prodaje več kot 1 %, so:

- Nemčija (26 %)
- Italija (11 %)
- Francija (10 %)
- Slovenija (8 %)
- Turčija (7 %)
- Poljska (5 %)
- Nizozemska (3 %)
- Grčija (2 %)
- Hrvaška (2 %)
- Madžarska (2 %)
- Avstrija (2 %)
- Srbija (1 %)
- ZDA (1 %)
- Švedska (1 %)
- Španija (1 %)
- Romunija (1 %)
- Danska (1 %)

V deležu vrednostne prodaje po trgih glavnino predstavlja prodaja na trg EU (brez Slovenije).

Pri prodaji titanovega dioksida nam prioriteto predstavlja korektno sodelovanje s kupci, nadpovprečna odzivnost in iskanje inovativnih, trajnostnih rešitev, ki jih izdelek v svojih končnih aplikacijah ponuja. Zahteve obstoječih in novih kupcev obravnavamo z vso pozornostjo in se nanje odzivamo z iskanjem ustreznih rešitev pri uvajanju izdelka v novih aplikacijah. Kot evropski proizvajalec titanovega dioksida smo v največji meri prisotni na evropskih trgih, kjer krepimo svoj tržni položaj. Tržne aktivnosti usmerjamo tudi na druga globalna tržišča, kjer si postopno utrjujemo prepoznavnost stabilnega, zanesljivega in kakovostnega dobavitelja.

Tomaž Pevcin, *univ. dipl. ekon., direktor prodaje titanovega dioksida*

Ukvarjam se s predelavo odpadnih kislin, ki jih želimo uporabiti kot nove surovine in s tem pripomoči k boljši učinkovitosti proizvodnje ter razvoju novih materialov in produktov, ki bi bili uporabni v kemijski, gradbeni in visokotehnološki industriji.

Dr. Martin Rozman,
samostojni tehnolog
področja, PE Titanov
dioksid, Razvojno
raziskovalna skupina

Izjava o upravljanju družbe

Vsebina

35 Postopek za določitev prejemkov članov organov vodenja in nadzora
35 Kodeks upravljanja javnih delniških družb
36 Kodeks etičnega ravnanja in dela
36 Politika raznolikosti
37 Spoštovanje človekovih pravic
37 Pravilnik o prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu
37 Boj proti korupciji in podkupovanju
38 Sistem notranjih kontrol in upravljanja tveganj v povezavi s postopkom računovodskega poročanja
39 Podatki o delovanju skupščine družbe s pristojnostmi, pravicah delničarjev in njihovem uveljavljanju
40 Prepoznavanje in upravljanje vplivov

Cinkarna, metalurško-kemična industrija Celje, d. d., je organizirana kot delniška družba, s sedežem v Celju. Družba ima dvotirni sistem vodenja – z upravo družbe in nadzornim svetom. Družbo vodi uprava v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost. Uprava zastopa in predstavlja družbo ter je odgovorna skupščini in nadzornemu svetu.

Uprava je kolektivni organ družbe. Sestavljajo jo predsednik in do trije člani. Eden izmed članov uprave je delavski direktor. V okviru splošnih pravic in obveznosti, ki pripadajo vsem članom uprave družbe v skladu z zakonom in statutom družbe, delavski direktor zastopa in predstavlja interese delavcev glede kadrovskih in socialnih vprašanj. Pogoji in postopek imenovanja ter razrešitve delavskega direktorja in njegove pristojnosti so določeni v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU).

Predsednik uprave ima namestnika, ki je eden od članov uprave, vendar ni delavski direktor. Predsednika uprave imenuje nadzorni svet. Člane uprave na predlog predsednika uprave imenuje nadzorni svet, z izjemo delavskega direktorja, ki ga predlaga svet delavcev. Mandat predsednika in članov uprave traja do pet let z možnostjo ponovnega imenovanja. Člani uprave sprejemajo odločitve s sklepi, ki jih sklepajo z večino glasov. Predsednik oziroma član uprave je lahko oseba, ki poleg zakonskih pogojev izpolnjuje še dva pogoja, in sicer da ima najmanj visokošolsko izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj. Predsednik uprave je tudi član uprave in je najvišji vodstveni delavec. Nasprotja interesov članov uprave določa področna zakonodaja, v skladu s katero so člani uprave dolžni razkriti nasprotja interesov ob nastopu funkcije ter nato ob vsakem potencialnem nastopu takšnih okoliščin. Medsebojna razmerja, pristojnosti in odgovornosti določa statut družbe in poslovnik uprave.

Uprava družbe ima naslednje pristojnosti:

- pripravlja informacije o zadevah družbe, strokovno gradivo in sklepe iz pristojnosti skupščine,
- sklicuje skupščino,
- izvaja sklepe, ki jih sprejme skupščina.

Uprava nadzornemu svetu poroča o:

- donosnosti družbe,
- načrtovani poslovni politiki in poslih, ki pomembno vplivajo na donosnost oziroma plačilno sposobnost družbe, trajnostnih prizadevanjih ter drugih zadevah v skladu z zakonom in če tako zahteva nadzorni svet.

Člani uprave Cinkarne Celje, d. d., na dan 31. 12. 2023:

- **Aleš Skok**, predsednik Uprave,
- **Nikolaja Podgoršek - Selič**, članica Uprave – tehnična direktorica,
- **Filip Koželnik**, član Uprave – delavski direktor.

Vsi člani uprave prihajajo iz Slovenije, tehnična direktorica in delavski direktor sta iz lokalnega okolja, kjer ima podjetje sedež, kar predstavlja dve tretjini v sestavi uprave.

Nadzorni svet je sestavljen iz šestih članov. Vsi člani nadzornega sveta družbe imajo enake pravice in dolžnosti. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnika delavcev družbe, ki ju izvoli svet delavcev in o tem obvesti skupščino delničarjev.

Član nadzornega sveta ne more biti oseba, ki je član uprave, član nadzornega sveta v že treh družbah, prokurist ali poslovni pooblaščenec družbe, delavec konkurenčne družbe, kjer obstaja konflikt interesov, ali član uprave druge kapitalske družbe, v katere nadzornem svetu je član uprave Cinkarne Celje, d. d.

Nadzorni svet imenuje skupščina delničarjev z navadno večino oddanih glasov navzočih delničarjev, razen dveh članov, ki ju imenuje svet delavcev. Pristojnosti nadzornega sveta določa zakon. Podrobnejšo ureditev, način in pogoje za delo nadzornega sveta ureja Poslovnik o delu nadzornega sveta. Uprava si mora skladno s statutom priskrbeti soglasje nadzornega sveta za določitev poslovne politike, sprejem načrtov, ustanavljanje in soustanavljanje podjetij, povišanje in prenos ustanoviteljskih vlog družbe v podjetjih, nakup in prenos delnic in poslovnih deležev družbe v podjetjih ter vlaganje sredstev v podjetjih v tujini ter o podelitvi prokure.

Seje nadzornega sveta sklicuje predsednik nadzornega sveta na lastno pobudo ali pobudo katerega koli člana sveta oziroma na pobudo uprave družbe. Nadzorni svet odloča na sejah. Sklepčen je, če je pri sklepanju navzoča vsaj polovica članov. Nadzorni svet se sestaja praviloma petkrat letno.

Sestava Nadzornega sveta Cinkarne Celje, d. d., na dan 31. 12. 2023:

- **Mario Gobbo**, predsednik, imenovan s strani skupščine,
- **Luka Gaberščik**, imenovan s strani skupščine,
- **David Kastelic**, imenovan s strani skupščine,
- **Mitja Svoljšak**, imenovan s strani skupščine,
- **Aleš Stevanovič**, imenovan s strani sveta delavcev,
- **Jože Koštomaj**, imenovan s strani sveta delavcev.

V upravi je bila v letu 2023 tretjinska zastopanost žensk. V nadzornem svetu žensk ni bilo. Tako pri sestavi uprave kot pri sestavi nadzornega sveta se stremi k heterogenosti po strokovnem profilu, spolu in starosti.

Uprava ima imenovano Komisijo za etično poslovanje, ki jo sestavljajo Filip Koželnik, Marko Cvetko in Gregor Gajšek. V letu 2023 se komisija zaradi odsotnosti prijav ali primerov, povezanih z njenim delom, ni sestala.

Nadzorni svet ima revizijsko komisijo, sestavljeno iz članov komisije, ki so David Kastelic (predsednik), Jože Koštomaj in Gregor Korošec (zunanji član), ter kadrovsko komisijo, ki jo sestavljajo Mario Gobbo (predsednik), Dušan Mestinšek, Luka Gaberščik in Mitja Svoljšak.

Revizijska komisija:

- spremlja postopek računovodskega poročanja ter pripravlja priporočila in predloge za zagotovitev njegove celovitosti;
- spremlja učinkovitost in uspešnost notranje kontrole v družbi, notranje revizije in sistemov za obvladovanje tveganja;
- spremlja obvezne revizije letnih računovodskih izkazov, zlasti uspešnost obvezne revizije, pri čemer upošteva vse ugotovitve in zaključke pristojnega organa;
- pregleduje in spremlja neodvisnost revizorja letnega poročila družbe, zlasti glede zagotavljanja dodatnih nerevizijskih storitev;
- odgovarja za postopek izbire revizorja in predlaga nadzornemu svetu imenovanje kandidata za revizorja letnega poročila družbe;
- nadzoruje neoporečnost finančnih informacij, ki jih daje družba;
- ocenjuje sestavo letnega poročila, vključno z oblikovanjem predloga za nadzorni svet;

- sodeluje pri določitvi pomembnejših področij revidiranja;
- sodeluje pri pripravi pogodbe med revizorjem in družbo, pri čemer so prepovedana vsa pogodbena določila, ki skupščini omejujejo izbiro imenovanja revizorja. Vse take določbe so nične;
- poroča nadzornemu svetu o rezultatu obvezne revizije, vključno s pojasnilom, kako je obvezna revizija prispevala k celovitosti računovodskega poročanja in kakšno vlogo je imela revizijska komisija v tem postopku;
- opravlja druge naloge, določene s statutom ali sklepom nadzornega sveta;
- sodeluje z revizorjem pri opravljanju revizije letnega poročila družbe, zlasti z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z revizijo;
- sodeluje z notranjim revizorjem, zlasti z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z notranjo revizijo.

Kadrovska komisija pripravlja predloge sklepov, stališč in mnenj iz pristojnosti nadzornega sveta, zlasti v zvezi s pripravo predlogov na področju meril in kandidatov za članstvo v upravi družbe, članstvo v komisijah nadzornega sveta ter podporo pri oblikovanju in izvajanju sistema plačil upravi družbe.

Ključne politike, standardi in drugi dokumenti s področja upravljanja podjetja so:

- Kodeks etičnega ravnanja in dela (2015)
- Etični kodeks za nabavnike (2023)
- Pravilnik o prepovedi in preprečevanju vseh oblik nasilja na delovnem mestu, ki je nadomestil Pravilnik o prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu (2023)
- Informacijska varnostna politika Cinkarne Celje (2021)
- Politika raznolikosti (v pripravi, predvidoma 2024)

Postopek za določitev prejemkov članov organov vodenja in nadzora

Prejemki članov organov vodenja so opredeljeni v posameznih pogodbah o zaposlitvi, pri oblikovanju katerih se upoštevajo politika prejemkov, zakonodajne omejitve ter smernice dobrih praks in opredelitve v statutu. Variabilni del prejemka članov uprave se določa skladno s pravilnikom, ki ga sprejme nadzorni svet družbe. Skladno s pravilnikom se potrjuje končna višina variabilnega dela plače članov uprave. Prejemke in nadomestila članov Nadzornega sveta določajo sklepi skupščine delničarjev.

Kodeks upravljanja javnih delniških družb

Družba pri svojem poslovanju uporablja Slovenski kodeks upravljanja javnih delniških družb, ki sta ga v decembru 2021 sprejela Ljubljanska borza in Združenje nadzornikov Slovenije. Skladno s poslovno odločitvijo Uprave družbe družba Kodeks upošteva, z izjemo pojasnjenih odstopanj. Zaradi specifik upravljanja konkretne družbe se na področjih, ki odstopajo od kodeksa, dosledno upošteva zakonska podlaga (ZGD-1, ZTFI-1, MAR itd.). V nadaljevanju podajamo pregled in pojasnila odstopanj od posameznih določil Kodeksa.

Točka 4 – Družba nima posebnega dokumenta Politike raznolikosti. V poglavju Politika raznolikosti opisujemo okvirne smernice.

Točka 5.6 – Skladnost sestavin izjave o upravljanju z določili ZGD-1 je preveril zunanji revizor v okviru redne revizije. Dodatna zunanja presoja ustreznosti ni bila opravljena.

Točka 6 – Nadzorni svet je v sodelovanju z upravo družbe oblikoval Politiko prejemkov organov vodenja in nadzora v skladu z relevantno zakonodajo in priporočili dobre prakse na tem področju ter jo podal skupščini v odobritev. Skupščina dokumenta ni potrdila. Več o tem v poglavju Prejemki članov organov vodenja in nadzora.

▶ Prejemki članov organov vodenja in nadzora

Točka 7 – Družba nima posebnega dokumenta Politika trajnostnega poslovanja, saj je delovanje v duhu trajnosti razkrito v okviru pričujočega poročila in Politike zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja.

Točka 10.1 – Družba ima koncentrirano lastništvo, kjer imata dva največja delničarja več kot 20 odstotkov glasovalnih pravic. Prav tako je večinski del delničarjev iz Slovenije.

Točka 16 – Vrednotenje dela nadzornega sveta in komisij opravijo člani sami in pri tem sledijo metodologiji in Priročniku za vrednotenje učinkovitosti nadzornih svetov, ki ga je pripravilo Združenje nadzornikov Slovenije. Postopek vrednotenja je potekal strokovno in objektivno, zato ni bilo potrebe po zunanji strokovni podpori in tudi ni bila opravljena zunanja presoja dela nadzornega sveta v sodelovanju s specializirano institucijo oziroma drugimi strokovnjaki.

Točka 20.5 – Funkcijo sekretarja nadzornega sveta opravlja oseba, zaposlena v družbi, ki za opravljanje te funkcije ne prejema dodatnega plačila.

Točka 26 – Družba še nima vnaprej vzpostavljenih postopkov glede poslov s povezanimi osebami za presojo, ali gre za posel, ki bo opravljen v okviru rednega opravljanja dejavnosti družbe in pod tržno običajnimi pogoji. Družba sicer v obdobju poročanja ne beleži primerov sklepanja poslov s povezanimi osebami.

Točka 30 – Družba nima opredeljene strategije komuniciranja družbe kot sestavnega dela Politike upravljanja. Za komuniciranje družbe oziroma transparentnost poslovanja skrbijo uprava družbe in strokovne službe. Javne objave (SEOnet in spletne strani družbe) so skladne z zakonskimi zahtevami in vsebujejo informacije, ki omogočajo vlagatelju vrednostnih papirjev presojo položaja in oceno vplivanja poslovnega dogodka na ceno vrednostnega papirja.

Kodeks etičnega ravnanja in dela

Temeljna načela in pravila vedenja ter ravnanja vodstva in vseh zaposlenih v družbi so opredeljena v Kodeksu etičnega ravnanja in dela. Vključuje standard delovanja, upravljanja in vodenja, ki prispeva k oblikovanju poslovne kulture in odličnosti. Na podlagi kodeksa je družba zavezana najvišjim merilom poslovnega in etičnega ravnanja ter razvoju kulture etičnega ravnanja, ki temelji na etičnih merilih, zavezujočih tako za člane uprave in vodilne delavce kot vse ostale zaposlene. Vse kršitve etičnih meril se tudi ustrezno sankcionirajo. V primeru nejasnosti glede Kodeksa, dvomov glede pravilnega ravnanja, odprtih vprašanj in morebitnih mejnih primerov se lahko zaposleni obrnejo za razlago Kodeksa na vodstvo oziroma na od vodstva pooblaščeno osebo.

Družba je zavezana etičnemu ravnanju pri vseh vidikih svojega poslovanja. Zaposleni so zavezani pri svojem delu ravnati etično in profesionalno, skladno s Kodeksom in vrednotami družbe ter skladno z veljavno zakonodajo, pravili, predpisi in notranjimi akti družbe. Zaposleni so se dolžni vzdržati vseh ravnanj, ki materialno ali moralno škodujejo poslovnim interesom in ugledu družbe.

Če zaposleni poznajo oziroma so prejeli informacijo o kršitvah ali dejanjih, ki bi lahko pripeljali do kršitev Kodeksa etičnega ravnanja in dela, jo morajo prijaviti svojemu nadrejenemu ali anonimno, in sicer s posredovanjem informacije:

- na razkritja@cinkarna.si,
- v pisni obliki na naslov uprave ali
- v za te namene nameščene nabiralnike.

Uprava prispele informacije o kršitvah nemudoma posreduje v pregled in ustrezno obravnavo vsaj tričlanski stalni skupini, tj. Komisiji za etično poslovanje.

Politika raznolikosti

Skupna vsota individualnih razlik, življenjskih izkušenj, znanja, iznajdljivosti, inovativnosti, samoizražanja, edinstvenih sposobnosti in talentov, ki jih naši zaposleni vlagajo v svoje delo, predstavlja pomemben del ne le naše kulture, temveč tudi našega ugleda in dosežkov podjetja. Sprejemamo in spodbujamo razlike med zaposlenimi glede na starost, barvo kože, invalidnost, etnično pripadnost, družinski ali zakonski status, spolno identiteto ali izražanje, jezik, narodnost, fizične in duševne sposobnosti, politično pripadnost, raso, vero, socialno-ekonomski status in druge značilnosti, zaradi katerih so naši zaposleni edinstveni. Vsi zaposleni so vedno dolžni ravnati z drugimi dostojanstveno in spoštljivo.

Oblikovana je Politika raznolikosti organov vodenja in nadzora, ki pa še ni sprejeta. V njenem okviru želimo doseči optimalno uspešnost delovanja teh organov, s čimer se povečujejo razvojne in konkurenčne prednosti ter poslovni ugled družbe.

Politiko raznolikosti v organih vodenja in nadzora izvajamo z ustreznim postopkom nabora in selekcije članov, s sodelovanjem kadrovske oziroma nominacijske komisije. Organi družbe jo upoštevajo in izvajajo skladno z veljavno zakonodajo po Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) ter z upoštevanjem načel in določil kodeksov, ki navajajo vsebino in dajejo priporočila za to področje.

Kandidiranje za članstvo je omogočeno vsakemu posamezniku, ki izrazi interes in dosega merila, določena z zakonom, Statutom družbe in slovenskim Kodeksom upravljanja javnih delniških družb. Pri sestavi nadzornega sveta in uprave družbe so upoštevani naslednji vidiki politike raznolikosti: spol, starost, izobrazba in poklicne izkušnje.

Po sprejetju, predvidoma aprila 2024, bo politika objavljena na spletni strani podjetja in portalu SEOnet.

Spoštovanje človekovih pravic

Spoštujemo človekove pravice, ki so zapisane v mednarodno priznanih načelih in smernicah. Pri delu se zavzemamo in smo zavezani strpnosti, medsebojnemu spoštovanju in spoštovanju osnovnih človekovih pravic. Zavračamo kakršno koli obliko trpinčenja, nadlegovanja ali diskriminacije. Ravnamo etično in profesionalno ter skladno z vrednotami družbe. To zavezo pričakujemo od vodstva, zaposlenih in poslovnih partnerjev. V družbi primerov kršenja človekovih pravic nismo imeli, prav tako v letu 2023 nismo zabeležili nobenega primera diskriminacije.

Pravilnik o prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu

Uprava družbe je sprejela Pravilnik o prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu. V skladu s tem je določen notranji pooblaščenec za sprejem prijav, pomoč in informiranje. Pooblaščenec je zaupanja vredna oseba, na katero se lahko oseba/žrtev, ki je utrpela spolno ali drugo nadlegovanje ter trpinčenje na delovnem mestu obrne po nasvet, podporo in informiranje o ukrepih glede varstva pred spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem.

Boj proti korupciji in podkupovanju

Pri opravljanju delovnih nalog, izvrševanju pravic in obveznosti ter pri sprejemanju poslovnih odločitev in ravnanj v imenu Cinkarne Celje, d. d., so zaposleni dolžni upoštevati najboljše koristi družbe pred svojimi lastnimi interesi ali interesi tretjih oseb. Donacije in sponzorstva namenjamo skladno s poslanstvom, vizijo in vrednotami družbe, pretežno na športnem področju.

Pravna služba v Cinkarni Celje ni zgolj podporna služba v pravnih zadevah, temveč smo aktivni partner v vseh segmentih poslovanja, ki zagotavlja, da naše operacije ne le izpolnjujejo obstoječe zakonske zahteve, ampak tudi predvidijo prihodnje trende in regulative. Naše delo je usmerjeno v podporo strateškim ciljem družbe, ki vključujejo širitev na nove trge, razvoj trajnostnih ciljev ter krepitev naše vloge na področju kemije v Evropi in širše. V tem kontekstu aktivno sodelujemo pri pogajanjih, strukturiranju pogodb, upravljanju intelektualne lastnine in zagotavljanju skladnosti naših operacij. Ključno vlogo imamo tudi pri oblikovanju in izvajanju politik korporativne odgovornosti in trajnostnosti. Naše delo zahteva nenehno učenje, proaktivnost in inovativnost.

Gregor Gajšek, *univ. dipl. prav., vodja Pravne službe*

Konkurenčne prednosti iščemo in razvijamo z dvigovanjem lastne učinkovitosti, v nobenem primeru z neetičnimi in nelegalnimi aktivnostmi. Na trgu konkuriramo na pošten in odkrit način. Ustrezna in pričakovana ravnanja so podrobneje opredeljena v Kodeksu etičnega ravnanja in dela. Vzpostavljen je mehanizem razkritja oziroma prijave morebitnih nedopustnih ravnanj in primerov korupcije, ki pa do zdaj niso bila ugotovljeni.

Sistem notranjih kontrol in upravljanja tveganj v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Za obvladovanje tveganj, ki vplivajo na uspešnost doseganja ciljev, imamo vzpostavljen sistem operativnih in nadzornih notranjih kontrol na vseh ravneh in področjih poslovanja. Gre za cilje pri:

- učinkovitosti in uspešnosti poslovanja,
- zanesljivosti računovodskega poročanja,
- skladnosti z zakonskimi in internimi predpisi.

Kontrolne aktivnosti in odgovorni nosilci so zapisani v internih aktih (opis delovnih mest, pooblastila, organizacijski predpisi, pravilniki, poslovniki).

V podjetju zagotavljamo:

- računovodsko kontroliranje podatkov, ki obsega presojanje pravilnosti računovodskih podatkov in odpravljanje ugotovljenih nepravilnosti. Izvajanje je v pristojnosti Računovodske službe in Finančne službe;
- preverjanje zanesljivosti obračunskih podatkov, ki se izvaja s popisom sredstev in dolgov (inventuro). Popis izvaja stalna popisna komisija v skladu z letnim terminskim načrtom popisov. Za posamezne vrste popisov ali izredne popise lahko Uprava družbe imenuje tudi posebne popisne komisije;
- presojanje odmikov uresničenih velikosti od načrtovanih, ki lahko pokažejo pomanjkljivosti pri izvajanju, prav tako pri načrtovanju ciljev. Aktivnosti se izvajajo v okviru Računovodske službe;
- notranjo kontrolo nad izvajanjem predpisanih postopkov s področja nabave, skladiščenja in porabe materiala ter s področja proizvodnje, skladiščenja in prodaje proizvodov (kontrola uporabe in odobritve predpisane dokumentacije, analiziranje morebitnih odstopanj in predlaganje ukrepov). Aktivnosti se izvajajo v okviru Računovodske službe in vodstva podjetja;
- notranje kontrole v računalniško podprtem informacijskem sistemu, ki se nanašajo na vodenje, infrastrukturo, varovanje, nakupovanje, razvijanje in vzdrževanje programske podpore, zagotavlja Služba informatike. Za popolnost in točnost zajemanja in obdelovanja podatkov skrbijo kontrole v posameznih aplikacijah oziroma kontrole pri uporabnikih programskih rešitev;
- sistem notranjih kontrol se dopolnjuje tudi s sistemom izvajanja presoj po:
  - ISO 9001 – sistemi vodenja kakovosti,
  - ISO 14001 – sistemi ravnanja z okoljem in uredbi EMAS za PE Kemija Mozirje,

Delovanje družbe je usmerjeno v spoštovanje zakonskih določil in računovodskih standardov. Stalne zakonodajne spremembe podjetje tekoče implementira v poslovanje. Nenehno spremljanje strokovnih dosežkov na računovodskem področju in strokovno izpopolnjevanje sta naloga vsakega računovodje, saj mora računovodja vzdrževati visoke standarde strokovne sposobnosti, morale in dostojanstva.

Mag. Karmen Fujs, *vodja Računovodske službe*

- ISO 45001 – sistemi varnosti in zdravja pri delu;
- notranjo presojo delovanja procesov, ki jo izvajajo za to usposobljeni notranji presojevalci, da preverijo, ali se dejavnosti izvajajo v skladu z zahtevami sistemov vodenja in ali je uveden sistem vodenja ustrezen ter učinkovit za doseganje zastavljenih ciljev. Zunanje presoje izvaja izbrana certifikacijska hiša;
- revidiranje letnih računovodskih izkazov, ki ga izvaja zunanja revizijska hiša;
- enkrat letno preveritev delovanja operativnih in nadzornih notranjih kontrol na podlagi sklepa Uprave družbe. Uprava s sklepom opredeli odgovornega izvajalca, področja nadzora in terminski načrt izvedbe nadzora.

Službo za notranjo revizijo smo vzpostavili v letu 2016. Na podlagi sprejete temeljne listine, metodologije dela, strokovnih pravil in srednjeročnega ter letnega načrta dela deluje od leta 2017. Njen namen je v okviru opravljanja notranjerevizijskih poslov preveriti in presoditi primernost in učinkovitost sistema notranjih kontrol pri uresničevanju pomembnih ciljev družbe.

Odstopanja, ki so ugotovljena v posameznih oblikah notranjih kontrol, analizirajo odgovorne osebe in vodstvo podjetja ter na tej osnovi sprožajo ukrepe za odpravo oziroma preprečevanje vzrokov za nastanek tveganj, ki so ali bi lahko povzročila odstopanja od zastavljenih pravil in ciljev podjetja.

Podatki o delovanju skupščine družbe s pristojnostmi, pravicah delničarjev in njihovem uveljavljanju

Skupščino skliče uprava družbe na lastno pobudo, na zahtevo nadzornega sveta ali delničarjev družbe, ki predstavljajo dvajsetino osnovnega kapitala. Skupščina se seznani z letnim poročilom in veljavno odloča na seji z večino oddanih glasov, zlasti o:

- uporabi bilančnega dobička,
- imenovanju članov nadzornega sveta,
- podelitvi razrešnice članom uprave družbe in nadzornega sveta,
- imenovanju revizorja idr.

S tričetrtinskimi glasovi odloča zlasti v naslednjih zadevah:

- spremembah statuta,
- ukrepih za povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala,
- statusnih spremembah in prenehanju družbe ter drugih primerih, če to določa zakon ali statut.

Delničarji se lahko udeležijo skupščine in uresničujejo svojo glasovalno pravico le pod pogojem, da so upravi družbe najavili svojo udeležbo na skupščini v pisni obliki najpozneje konec četrtega dne pred zasedanjem skupščine. Na skupščini število glasov posameznega delničarja določajo glasovi delnic, ki so po stanju delniške knjige v njegovi lasti konec sedmega dne pred dnem zasedanja skupščine. Delničarji lahko pravice iz delnic uresničujejo neposredno na skupščini ali po pooblaščencih. Pooblastilo mora biti podano pisno in se vloži pri družbi. Praviloma se opravi ena skupščina na leto.

Prepoznavanje in upravljanje vplivov

Poslanstvo in vizija Cinkarne Celje, d. d., temeljita na trajnostnem razvoju, kar pomeni, da strateško prepoznavamo in upravljamo bistvene vplive na okolje in družbo, hkrati pa prepoznavamo in upravljamo vse pomembne vplive, ki jih ima širša družba na podjetje (okoljsko-podnebni vidiki, socialni in ekonomsko-politični). Zaradi kompleksnosti vplivov, ki se dinamično spreminjajo, smo v meddeležniškem dialogu s predstavniki deležniških skupin prepoznali bistvene vplive po treh stebrih: okolje, družba in upravljanje (ESG) ter jih rangirali po pomembnosti. Več o tem razkrivamo v poglavju Matrika pomembnosti.

▶ Matrika pomembnosti

Zaveza trajnostnemu delovanju je opredeljena v Politiki zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja, v Kodeksu etičnega ravnanja in dela ter v Poslovniku integriranega sistema vodenja, ki ju pripravljajo odgovorne službe, potrjuje pa uprava podjetja. Uprava je imenovala tim za trajnostni razvoj. Člani tima ocenjujejo vplive, pripravljajo podlage za strategijo in poročanje.

Najvišje vodstvo odgovornost za upravljanje vplivov z opisnim listom delovnega mesta ali s pooblastili prenese na odgovorne osebe posamezne organizacijske enote v podjetju. Neskladja, prepoznana v revizijah, inšpekcijskih pregledih in presojah, odpravljamo v pristojnih organizacijskih enotah oziroma procesih. Realizacijo odprave spremljata uprava in nadzorni svet s sistemom poročanja. Uprava in nadzorni svet z zainteresiranimi stranmi neposredno komunicirata oziroma za to pooblaščata odgovorne službe.

Prikaz soodvisnosti vplivov med Cinkarno Celje, d. d., in ključnimi deležniki, ki lahko prispevajo k trajnosti

Uprava in nadzorni svet se vključujeta v nadzor skladnosti in procese prepoznavanja in upravljanja vplivov Cinkarne Celje na okoljske, socialne in upravljavske zadeve v okviru sistemov upravljanja s tveganji, okvirnih in izvedbenih ciljev ter seznanjanja z rezultati revizij, inšpekcijskih pregledov in presoj.

O učinkovitosti procesov organizacije se poroča upravi in nadzornemu svetu:

- 1-krat letno na letnem vodstvenem pregledu,
- 3-krat letno na širšem strokovnem kolegiju uprave,
- 1-krat letno na sestanku notranjih presojevalcev integriranih sistemov vodenja,
- 1-krat letno na sestanku z zunanjimi presojevalci integriranih sistemov vodenja,
- na sestankih vodstvenih projektnih skupin,
- preko poročil notranje revizije,
- preko zapisnikov poslovnih enot in služb.

V Cinkarni Celje, d. d., sledimo in izpolnjujemo vse zakonske obveznosti nacionalne in evropske zakonodaje. V obdobju poročanja ni bilo primerov izreka globe ali drugih sankcij zaradi neizpolnjevanja zakonskih obveznosti. Primere neskladnosti praviloma odkrivamo v naključnih odkritjih in pri revizijah službe za notranjo revizijo. Glede na ugotovitve primerno ukrepamo.

Uprava družbe

Predsednik Uprave

Aleš Skok, univ. dipl. inž. kem. teh., MBA – ZDA

Članica Uprave – namestnica predsednika Uprave – tehnična direktorica

Nikolaja Podgoršek Selič, univ. dipl. inž. kem. inž., spec.

Član Uprave – delavski direktor

Filip Koželnik, mag. posl. ved

Iščem rešitve na področju digitalizacije vzdrževanja za optimizacijo delovnih procesov. Glavne naloge zajemajo povezovanje in avtomatizacijo podatkovnih sistemov ter zagotavljanje inovativnih rešitev za boljše in enostavnejše upravljanje storitev vzdrževanja.

Matic Hribernik,
mag. inž. stroj.,
samostojni tehnolog,
PE Vzdrževanje
in energetika,
Tehnološka priprava
vzdrževanja

Izjava o nefinančnem poslovanju

Vsebina

46 Poročilo o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih in naložbah Cinkarne Celje, d. d., za leto 2023
46 Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo
48 Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo
48 Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo

Odgovorno upravljanje, ki upošteva in sledi ciljem trajnostnega razvoja velja za poslovanje celotne družbe in se kaže v odnosu do družbenega in naravnega okolja. V letu 2023 smo celoviteje stopili na pot usklajenosti našega poslovanja z vidiki trajnostnega razvoja in v Poslovni strategiji za naslednje petletno obdobje 2024–2028 upoštevali področja okolja, družbe in upravljanja (ESG). Zavedamo se, da je prepoznavanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami in njihovo učinkovito upravljanje ključnega pomena za naše kratkoročno in dolgoročno delovanje ter pomemben vidik v odnosu do naših deležnikov. Trajnostne vidike zato postopno, glede na pomembnost, vse bolj celovito vključujemo v strategijo in vse naše procese. Pripravljamo se na poročanje v skladu z evropskimi standardi poročanja o trajnostnosti ESRS in pripravljamo trajnostno strategijo, kjer bomo naslovili tudi cilje za prilagajanje na podnebne spremembe in blaženje podnebnih sprememb.

Organi upravljanja so aktivno vpeti v postavljanje in izvajanje politik ter so odgovorni za to, da je trajnost gonilo razvoja ter del vizije in poslanstva podjetja. Odgovornosti najvišjega organa upravljanja predstavljamo v Izjavi o upravljanju družbe. Upravljanje temelji na etičnem pristopu tako do zaposlenih kot do zunanjih deležnikov in konkurence ter prepoznavanju vplivov na družbeno in naravno okolje.

▶ Izjava o upravljanju družbe

Pregled s področja trajnostnega razvoja je v Cinkarni Celje sestavni del pregleda v skladu z zahtevami integriranega sistema vodenja, s katerimi prepoznavamo, preprečimo, ublažimo in obravnavamo dejanske in potencialne negativne vplive na okolje in ljudi (vključno s človekovimi pravicami), povezane z našim poslovanjem. Ti vključujejo tako negativne vplive, ki so neposredno povezani z lastnimi dejavnostmi podjetja, kot (potencialno) negativne vplive naših izdelkov ali storitev prek poslovnih odnosov.

S pregledom s področja trajnosti se odzivamo na spremembe v dejavnostih, poslovnih odnosih, delovanju, nabavi in prodajnem pristopu podjetja.

V poročilu za celotno podjetje razkrivamo naslednje vidike pregleda s področja trajnostnega razvoja:

- vsa področja tveganj
  - poglavje Upravljanje tveganj in priložnosti,
- presoje integriranega sistema vodenja – notranje in zunanje ter druge preglede
  - poglavje Integriran sistem vodenja,
- pregled zavzetosti in zadovoljstva zaposlenih
  - poglavje Lastna delovna sila,
- pregled dobaviteljev, skladen z ISO 14000
  - poglavje Vrednostna veriga in delavci v vrednostni verigi,
- pregled zadovoljstva kupcev
  - poglavje Kupci,
- okoljski pregled
  - poglavje Okoljski vidik.

Lastna pričakovanja in pričakovanja zunanjih deležnikov smo v letu 2022 preverili z matriko pomembnosti. V letu 2023 je bila izvedena presoja morebitnih sprememb okoliščin, ki pa niso vplivale na matriko. Po pomembnosti smo opredelili 12 kazalnikov s področja okolja ter po 18 kazalnikov s področja družbe in upravljanja. Na ta način smo prepoznali, katera področja so za nas in naše deležnike najpomembnejša. Deležnike in matriko pomembnosti podrobneje predstavljamo v poglavju Vrednostna veriga in delavci v vrednostni verigi. Še vedno pa se ukvarjamo s prepoznavanjem vseh pomembnih kazalnikov.

▶ Pristop k vključevanju deležnikov

Naši pomembni deležniki so tudi naši zaposleni, zato si prizadevamo za zagotavljanje ustreznih pogojev za njihov osebni in strokovni razvoj, varnost in zdravje ter dobro počutje na delovnem mestu. Zaposlovanje in kadrovanje temelji na načelu nediskriminatornosti in enakih možnosti. Skrbimo za redno strokovno izpopolnjevanje in spodbujamo inovativnost med zaposlenimi. Zavedamo se visoke starostne strukture naših zaposlenih, zato si prizadevamo pridobiti nov mlad in tehnično usposobljen kader, tudi preko sistema mentorstva in podeljevanja kadrovskih štipendij. V okviru reprezentativnih sindikatov v podjetju spoštujemo pravico zaposlenih do svobode združevanja. O naših odnosih do zaposlenih poročamo v poglavju Lastna delovna sila.

▶ Lastna delovna sila

Soočamo se z izzivi, ki zahtevajo nenehno prilagajanje in inoviranje na področjih, kot so zagotavljanje visoke stopnje varnosti in zdravja pri delu, skrb za okolje in trajnostni razvoj, izobraževanje in motiviranje kadrov, optimizacija proizvodnih procesov in povečevanje konkurenčnosti na globalnem trgu. Naša misija je zagotavljati visokokakovostne in inovativne rešitve za kupce, da izpolnimo njihove potrebe in pričakovanja. Cilji so povečati proizvodnjo, prodajo in dobiček, zmanjšati stroške in izpuste, izboljšati kakovost produktov in zadovoljstvo zaposlenih, okrepiti odnose z našimi deležniki ter prispevati k družbenemu in gospodarskemu razvoju. Za uresničitev misije in ciljev se zanašamo na naše največje bogastvo – naše ljudi. Zaposleni so velika konkurenčna prednost, saj imajo bogate izkušnje, znanje in veščine.

Mag. Tomi Gominšek, *direktor PE Titanov dioksid*

Delujemo v kemijski panogi, ki je podvržena določenim tveganjem na področju varnosti in zdravja pri delu, zato redno vlagamo v varnostno opremo, izboljšujemo tehnološke postopke in posodabljamo tehnologije, izobražujemo zaposlene in uvajamo aktivnosti za preprečevanje nezgod na delovnem mestu. Delujemo skladno s certifikatom ISO 45001 – Varnost in zdravje pri delu, vzpostavljen imamo tudi sistem ocenjevanja tveganj na delovnih mestih glede na pojavnost in intenziteto. Naš krovni cilj je nič poškodb pri delu. Zaposlene spodbujamo k zdravemu življenjskemu slogu. V okviru programa promocije zdravja jim nudimo različne aktivacije, kot so razne športne aktivnosti, preventivni zdravstveni pregledi, izobraževanja idr. Več o našem pristopu k temu področju je opredeljeno v poglavju Varnost in zdravje pri delu.

Varnost in zdravje pri delu

Delujemo na globalnem trgu in smo del globalnih dobaviteljskih verig. Svoje ključne dobavitelje vsakoletno ocenjujemo. V ocenjevanje je vključeno tudi preverjanje, ali je dobavitelj certificiran po standardu ISO 14001 – Sistemi ravnanja z okoljem oziroma ali povzroča emisije v zrak in vodo ter kako te emisije obvladuje, kakšen je izkoristek surovin in energije, kako ravna z odpadno embalažo in ali s svojo dejavnostjo povzroča prekomerni hrup. V ocenjevanje smo vključili tudi druge trajnostne kazalnike, ki upoštevajo področja okolja, družbe in upravljanja (ESG) ter so zapisani v kodeksu trajnostnega poslovanja za poslovne partnerje. Katere so naše ključne skupine dobaviteljev in kako ocenjujemo svojo dobaviteljsko verigo, je zapisano v poglavju Vrednostna veriga in delavci v vrednostni verigi.

Vrednostna veriga in delavci v vrednostni verigi

Naše poslovanje je usmerjeno predvsem na evropski trg, kjer smo priložnost prepoznali v razvoju visokokakovostnih izdelkov z višjo dodano vrednostjo. Zavedamo se, da so zahteve trga vse večje in zahtevajo večjo fleksibilnost, zato razvijamo nove rešitve na našem nosilnem proizvodu, pigmentu titanovega dioksida, ter ostalih spremljajočih programih, kot so bakrovi fungicidi in polimeri. Naše odnose s kupci, razvoj novih proizvodov in obravnavo reklamacij opisujemo v poglavju Kupci.

Kupci

Zavedamo se pomembnosti razvoja lokalnega okolja, v katerem delujemo, zato vlagamo v šport in kulturo ter odpiramo vrata praktičnemu izobraževanju mladih. Sodelujemo v družbeno odgovornih aktivnostih v lokalnem okolju in podpiramo najranljivejše skupine. Z zunanjo strokovno in splošno javnostjo redno komuniciramo in vzpostavljamo dobre sosedske odnose, tudi s sodelovanjem na različnih dogodkih, v okviru dneva odprtih vrat, izvedbe novinarskih konferenc in drugih družbeno odgovornih akcij. Redno sodelujemo s šolami in mlade ozaveščamo o vlogi kemijske industrije pri obvladovanju podnebnih sprememb in prehodu v nizkoogljičnost. Kako sodelujemo z lokalno skupnostjo, razkrivamo v poglavju Lokalne in druge skupnosti.

Lokalne in druge skupnosti

Prizadevamo si zmanjševati svoje negativne vplive in povečevati svoj prispevek k dobrobiti družbe in naravnega okolja, zato tudi naložbe usmerjamo v najboljše razpoložljive tehnologije, v obnovljive vire energije, učinkovito upravljanje z energijo, odgovorno upravljanje z odpadki in inovativne rešitve ponovne uporabe odpadnih surovin, o čemer pišemo v poglavju Upravljanje z okoljem.

Upravljanje z okoljem

Podpiramo in izvajamo raziskave na področju varovanja vodnih virov, tal in naravnih habitatov, za ohranjanje in obnovo biodiverzitete. Redno izvajamo monitoringe emisij v zrak in obvladujemo izpuste pod dovoljeno mejo. Odgovoren odnos do okolja izražamo tudi z vključenostjo v Program odgovornega ravnanja za kemijsko industrijo, s čimer izkazujemo našo prostovoljno zavezo, da bomo zagotavljali neprestane izboljšave na področju varstva okolja, varovanja zdravja in varnosti pri delu, ki so pogosto večje od zakonodajno določenih. Tveganja s področja okolja ter ostala tveganja obvladujemo s pomočjo uveljavljenega sistema kakovosti ISO 9001, ravnanja z okoljem ISO 14001 in varnostjo in zdravja pri delu ISO 45001, na lokaciji Poslovne enote Kemija Mozirje pa smo registrirani v sistemu okoljskega ravnanja in presojanja EMAS. Prav tako redno izpolnjujemo zakonodajne zahteve na okoljskem področju.

Poročilo o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih in naložbah Cinkarne Celje, d. d., za leto 2023

Cinkarna Celje, d. d., razkriva informacije o tem, kako in v kakšni meri so njene dejavnosti povezane z gospodarskimi dejavnostmi, ki se štejejo kot okoljsko trajnostne v skladu s členoma 3. in 9. Uredbe o taksonomiji (Uredba (EU) 2020-852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb, delegirane uredbe Komisije 2021/2139 z dne 4. junij 2021 ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088). Razkrivanje informacij se nanaša na Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/2486 z dne 27. junija 2023 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k trajnostni rabi ter varstvu vodnih in morskih virov, prehodu na krožno gospodarstvo, preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja ali varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev, ter o spremembi Delegirane uredbe Komisije (EU)2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti.

Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo

Cinkarna Celje, d. d., je specializirana za proizvodnjo in trženje titanovega dioksida, za dejavnost, ki do sedaj še ni bila ocenjena z vidika primernosti oziroma usklajenosti s taksonomijo, torej ni navedena med taksonomsko sprejemljivimi dejavnostmi z vidika doseganja podnebnih ciljev. To nikakor ne pomeni, da svoje dejavnosti ne izvaja z visoko mero okoljske odgovornosti in prizadevanj za razogljičenje. Hkrati tudi ne pomeni, da nima dejanskih ali potencialnih pomembnih vplivov na razogljičenje gospodarstva (zlasti kot omogočitvena dejavnost gradbeniški panogi). Dejavnost Cinkarne Celje, d. d., dopolnjuje širok nabor drugih izdelkov, kot so: praškasti laki, masterbatchi, žice in zlitine iz cinka, izdelki za kmetijstvo, izdelava kemijsko procesne opreme, žveplova kislina, s katerimi družba prav tako išče svoje priložnosti za taksonomsko usklajene prihodke z vidika t. i. omogočitvene dejavnosti. Za razkritja in prikaz kazalnikov smo uporabili oblike določene v EU Uredbi 2023/2486.

Pri izračunu kazalnikov prikazanih v tabelah smo bili pozorni, da ni prišlo do podvajanja pri gospodarskih dejavnostih, ki pomembno prispevajo k več okoljskim ciljem.

Taksonomsko usklajene dejavnosti, ki jih prikazujemo v prvi tabeli so:

- Zbiranje in prevoz nenevarnih odpadkov 5.5
- Snovna predelava nenevarnih odpadkov 5.9
- Proizvodnja opreme za proizvodnjo in uporabo vodika 3.2
- Proizvodnja energije s pomočjo fotovoltaične tehnologije 4.1

Največji delež taksonomsko usklajenih dejavnosti v deležu prihodkov ustvarimo s snovno predelavo nenevarnih odpadkov. Glede na primerjalno leto 2022 je ta odstotek nižji za dobre 4 odstotke. Vzrok je vsekakor v zmanjšani količinski proizvodnji, kar je razvidno tudi iz izkaza poslovanja programa Kemija Celje. Težave s plasmajem naših izdelkov so se pojavile v veliki meri zaradi nepredvidenih neugodnih vremenskih pojavov (suše, poplave, neurja…), splošne ekonomsko-politične klime pri nas in širše, kot tudi delne izgube tržišča. Pri zbiranju in prevozu nenevarnih beležimo pozitiven trend, odstotek se je povečal za 1,22 odstotne točke. Napredek smo zaznali na področju proizvodnje opreme za proizvodnjo in uporabo vodika. Na tem področju smo prisotni krajše obdobje, vendar primerjalni kazalniki kažejo na rast potreb in večanje deleža na tržišču. Pomembna rast se odraža pri proizvodnji energije z uporabo fotovoltaične tehnologije. Dejstvo, da vlagamo relativno velika finančna sredstva v gradnjo sončnih elektrarn in bomo tudi v bodoče, pomembno vpliva na izračun odstotka v deležu celotnih prihodkov. Ta kazalnik je višji od predhodnega obdobja za 2,08 odstotka. Vsi podatki so podrobneje prikazani tudi v računovodskih razkritjih, cilji za prihodnja obdobja pa v poslovnem delu tega poročila.

Tabela: Delež prihodkov od proizvodov ali storitev, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za leto 2023

Poslovno leto	Leto 2023			Merila za bistven prispevek						Merila za nebistveno škodovanje [h]										
Gospodarske dejavnosti (1)	Oznaka [a](2)	Prihodki (3)	Delež prihodkov, leto 2023	Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Voda (7)	Onesnaževanje (8)	Krožno gospodarstvo (9)	Biotska raznovrstnost (10)	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Voda (13)	Onesnaževanje (14)	Krožno gospodarstvo (15)	Biotska raznovrstnost (16)	Minimalni zaščitni ukrepi (17)	Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo (A.1) ali sprejemljivih za taksonomijo 2023	Delež prihodkov, usklajenih s taksonomijo (A.1) ali sprejemljivih za taksonomijo 2022	Kategorija omogočitvena dejavnost (19)	Kategorija prehodna dejavnost (20)
Besedilo	NACE	EUR	%	DA; NE; NSP [b] [c]	DA; NE; NSP [b] [c]	DA; NE; NSP [b] [c]	DA; NE; NSP [b] [c]	DA; NE; NSP [b] [c]	DA; NE; NSP [b] [c]	DA/-NE	DA/-NE	DA/-NE	DA/-NE	DA/-NE	DA/-NE	DA/-NE	%	%	0	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)																				
Zbiranje in prevoz nenevarnih odpadkov	E38.11	89.948	0,05	NE	DA	NSP	NSP	DA	NSP	/	/	NE	DA	NE	NE	DA	2,87	1,65	/	/
Snovna predelava nenevarnih odpadkov	E38.11 F42.99	2.889.260	1,64	NE	DA	NSP	NSP	NE	NE	/	/	NE	NE	NE	NE	DA	92,13	96,3	/	/
Proizvodnja opreme za proizvodnjo in uporabo vodika	C28.14	63.098	0,04	NE	DA	NSP	NSP	NSP	NE	/	/	/	/	NE	NE	DA	2,01	1,14	0	/
Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije	D35.11 F42.22	93.628	0,05	NE	DA	NSP	NSP	NE	NSP	/	DA	NE	/	NE	/	DA	2,98	0,9	/	/
Prihodki od okoljsko trajnostnih dejavnosti (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		3.135.934	1,78	NE	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	100	100		
Od tega omogočitvenih		63.098	0,04	NE	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	/	/	/	/	NE	NE	DA	2,01	1,14	0	
Od tega prehodnih		0	0	NE	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	/	/	NE	/	/	NE	DA	0,00	0,00		P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) [g]																				
				SP; NSP [f]	SP; NSP [f]	SP; NSP [f]	SP; NSP [f]	SP; NSP [f]	SP; NSP [f]											
/	/	0	0,00	/	/	/	/	/	/								0			
Prihodki od dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		0	0,00	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %								0			
A. Prihodki od dejavnosti, sprejemljivih za taksonomijo (A.1 + A.2)		**3.135.934**	**1,78**	**0 %**	**0 %**	**0 %**	**0 %**	**0 %**	**0 %**								**1,78**			
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
Prihodki od dejavnosti, nesprejemljivih za taksonomijo		173.328.356	98,22																	
SKUPAJ		**176.464.290**	**100**																	

Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo

Taksonomsko usklajene dejavnosti pri vlaganju v osnovna sredstva so naslednja:

- Proizvodnja energije s pomočjo fotovoltaične tehnologije 4.1
- Namestitev, vzdrževanje in popravilo energetsko učinkovite opreme 7.3
- Obdelava podatkov in podatkovno gostovanje 8.1

Povečanje odstotka pri deležu naložb v osnovna sredstva taksonomsko usklajenih dejavnosti, je pri naložbah v izgradnjo sončnih elektrarn. Gre za 17,3 % povečanje, sam delež pa znaša 93,28 odstotka vseh naložb. V energetsko potratnih gospodarskih dejavnostih je oskrba z zeleno energijo, poleg znižanja stroškov energije, pomembna tudi iz vidika zmanjševanja ogljičnega odtisa. Pri porabi zelene energije stremimo k prilagajanju proizvodnih procesov na način, da se največji porabniki električne energije vklapljajo v tistih delih dneva, ko je na razpolago največ energije in ki je cenovno najbolj ugodna. Ta prilagoditev zahteva ogromno organizacijskega znanja, prilagajanja tržnim razmeram, željam kupcev in nabavnih poti. Negativen trend se kaže pri nameščanju, vzdrževanju in popravilu energetsko učinkovite opreme, kot so energetsko učinkoviti pogonski motorji in frekvenčni regulatorji. Ta delež je nižji za 57 odstotkov. Vzrok tega je v postopni menjavi velikega števila pogonskih naprav, ki pa jo lahko opravimo ob okvarah in predvidenih remontih. Delež naložb je nižji od primerljivega obdobja tudi pri naložbah v obdelavo podatkov in podatkovno gostovanje, kjer v obravnavanem letu ni bilo načrtovanih nakupov in drugih vlaganj.

Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo

Iz tabele naložb v obratna sredstva je razvidno, da je trend pri taksonomsko usklajeni dejavnosti Snovne predelave nenevarnih odpadkov (5.9), v primerjavi s predhodnim letom poročanja, negativen. Podobno kot pri deležu v prihodkih, gre vzrok iskati v zmanjšanju količinske proizvodnje in s tem nižji porabi osnovnih surovin in surovin za predelavo. Kljub težki ekonomski situaciji načrtujemo pomembno rast tako količinske proizvodnje kot tudi načrtovane prodaje, kar bo nedvomno pozitivno vplivalo na izračune deležev naložb v prihodnjem poročevalskem letu.

Tabela: Delež naložb v osnovna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za leto 2023

Poslovno leto	Leto 2023			Merila za bistven prispevek						Merila za nebistveno škodovanje ([h])										
Gospodarske dejavnosti (1)	Oznak- a (a)(2)	Naložbe v osnovna sredstva (3)	Delež naložb v osnovna sredstva, leto N (4)	Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Voda (7)	Onesnaževanje (8)	Krožno gospodarstvo (9)	Biotska raznovrstnost (10)	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Voda (13)	Onesnaževanje (14)	Krožno gospodarstvo (15)	Biotska raznovrstnost (16)	Minimalni zaščitni ukrepi (17)	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajenih s taksonomijo (A.1) ali sprejemljivih za taksonomijo (A.2), leto2023	Delež naložb v osnovna sredstva, usklajenih s taksonomijo (A.1) ali sprejemljivih za taksonomijo (A.2), leto N -2022)	Kategorija omogočitvena dejavnost (19)	Kategorija prehodna dejavnost (20)
Besedilo	NACE	EUR	%	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	%	%	0	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)																				
Proizvodnja energije z uporabo fotovoltaične tehnologije	D35.11 F42.22	3.181.959	16,05	NE	DA	NSP	NSP	NE	NSP	/	DA	NE	/	NE	/	DA	93,28	75,98	/	/
Namestitev, vzdrževanje in popravilo energijsko učinkovite opreme	C33.20	92.346	0,47	NE	DA	NSP	NSP	NE	NE	NE	DA	NE	NE	NE	NE	DA	2,71	4,73	0	
Obdelava podatkov in podatkovno gostovanje	J62.03 J63.11	136.823	0,69	NE	DA	NSP	NSP	NSP	NSP	NE	DA	NE	/	NE	/	DA	4,01	19,29	0	
Naložbe v osnovna sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		3.411.128	17,21	%	%	%	%	%	%	0	0	0	0	0	0	0	100	100		
Od tega omogočitvenih		229.169	1,16	%	%	%	%	%	%	0	0	0	0	0	0	0	6,72	24,02	0	
Od tega prehodnih		0	0	%						0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00		P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (g)																				
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		0	0	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %								0			
A. Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, sprejemljivih za taksonomijo (A.1 + A.2)		**3.411.128**	**17,21**	**0 %**	**0,00%**	**0 %**	**0 %**	**0 %**	**0 %**								**17,21**			
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
Naložbe v osnovna sredstva pri dejavnostih, nesprejemljivih za taksonomijo		16.414.176	82,79																	
SKUPAJ		**19.825.304**	**100**																	

Tabela: Delež naložb v obratna sredstva pri proizvodih ali storitvah, povezanih z gospodarskimi dejavnostmi, usklajenimi s taksonomijo – razkritje za leto 2023

Poslovno leto	Leto 2023			Merila za bistven prispevek						Merila za nebistveno škodovanje ([f])										
Gospodarske dejavnosti (1)	Oznak- a ([a])(2)	Naložbe v obratna sredstva (3)	Delež naložb v obratna sredstva, leto N (4)	Blažitev podnebnih sprememb (5)	Prilagajanje podnebnim spremembam (6)	Voda (7)	Onesnaževanje (8)	Krožno gospodarstvo (9)	Biotska raznovrstnost (10)	Blažitev podnebnih sprememb (11)	Prilagajanje podnebnim spremembam (12)	Voda (13)	Onesnaževanje (14)	Krožno gospodarstvo (15)	Biotska raznovrstnost (16)	Minimalni zaščitni ukrepi (17)	Delež naložb v obratna sredstva, usklajenih s taksono-mijo (A.1) ali sprejemljivih za taksonomijo (A.2), leto 2023	Delež naložb v obratna sredstva, usklajenih s taksono-mijo (A.1) ali sprejemljivih za taksonomijo (A.2), leto 2022	Kategorija omogo-čitvena dejavnost (19)	Kategorija prehodna dejavnost (20)
Besedilo	NACE	EUR	%	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA; NE; NSP ([b]) ([c])	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	DA/- NE	%	%	0	P
A. DEJAVNOSTI, SPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
A.1 Okoljsko trajnostne dejavnosti (usklajene s taksonomijo)																				
Snovna predelava nenevarnih odpadkov	E38.11F42.99	1.975.589	1,16	NE	DA	NSP	NSP	NE	NE	/	/	NE	NE	NE	NE	DA	1,16	1,89	/	/
Naložbe v obratna sredstva pri okoljsko trajnostnih dejavnostih (usklajenih s taksonomijo) (A.1)		1.975.589	1,16	%	%	%	%	%	%	0	0	0	0	0	0	0	100	100		
Od tega omogočitvenih		1.975.589	1,16	%	%	%	%	%	%	0	0	0	0	0	0	0	0		0	
Od tega prehodnih		0	0,00	%						0	0	0	0	0	0	0	0			P
A.2 Dejavnosti, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) ([f])																				
				SP; NSP ([e])	SP; NSP ([e])	SP; NSP ([e])	SP; NSP ([e])	SP; NSP ([e])	SP; NSP ([e])											
/	/	0	0	/	/	/	/	/	/											
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnostih, ki so sprejemljive za taksonomijo, vendar niso okoljsko trajnostne (dejavnosti, neusklajene s taksonomijo) (A.2)		0	0	0 %	%	%	%	%	%								0			
A. Naložbe v obratna sredstva pri dejavnostih, sprejemljivih za taksonomijo (A.1 + A.2)		**1.975.589**	**1,16**	**0 %**	**1,16 %**	**%**	**%**	**%**	**%**								**1,16**			
B. DEJAVNOSTI, NESPREJEMLJIVE ZA TAKSONOMIJO																				
Naložbe v obratna sredstva pri dejavnostih, nesprejemljivih za taksonomijo		167.691.448	98,84																	
SKUPAJ		**169.667.037**	**100**																	

Uprava družbe

Predsednik Uprave

Aleš Skok, univ. dipl. inž. kem. teh., MBA – ZDA

Članica Uprave – namestnica predsednika Uprave – tehnična direktorica

Nikolaja Podgoršek Selič, univ. dipl. inž. kem. inž., spec.

Član Uprave – delavski direktor

Filip Koželnik, mag. posl. ved

Kot samostojna tehnologinja na laboratorijskem nivoju optimiziram proces peščenega mletja s ciljem še uspešnejšega vodenja postopkov mletja v proizvodnji. Ukvarjam se tudi z obvladovanjem emisij H_2S in razvojem učinkovitih metod za njihovo odstranjevanje.

Petra Jagodič,
mag. inž. kem. inž.,
samostojni tehnolog,
PE Titanov dioksid,
Razvoj proizvodov
in tehnična podpora
kupcem

Strateške usmeritve

Vsebina

54 Plan za leto 2024
55 Izvedene in načrtovane naložbe
55 Izvedene investicije v letu 2023
56 Načrti za leto 2024

Strateški poslovni načrt postavlja temelje delovanja družbe v obdobju od leta 2024 do leta 2028. Z oblikovanjem novih strateških ciljev in določanjem novih strategij za njihovo doseganje nadgrajujemo dosedanje dosežke, ki jih je družba naredila v preteklem obdobju. V strategiji določamo poti in načine, ki bodo družbi dali nov poslovni zagon za prihodnje obdobje.

Družba bo:

- s storitvami iz svoje dejavnosti celovito zadovoljevala potrebe kupcev;
- z dobavitelji in kupci gradila partnerski odnos;
- neprestano ustvarjala vrednost za svoje deležnike;
- ohranjala in razvijala spodbudno okolje za svoje zaposlene, skrbela za izobraževanje in razvoj kadrov ter postopno izboljševala starostno strukturo z zaposlovanjem mladih, strokovno usposobljenih kadrov;
- z družbenim okoljem ustvarjala partnerski odnos, ki je osnova dolgotrajnega razvoja tako družbe kot celotne družbene skupnosti;
- s svojo dejavnostjo stremela k trajnosti.

Strateški cilji so:

- ohraniti položaj zanesljivega ponudnika na področju prodaje pigmenta titanovega dioksida,
- ostati dinamična, prilagodljiva in h kupcu usmerjena družba,
- skrbeti za celovito oskrbo odjemalcev,
- uvajati sodobne tehnologije učinkovite rabe energije in okoljsko sprejemljive proizvodnje,
- skrbeti za poslovno odličnost, kakovost poslovanja ter zadovoljstvo kupcev in zaposlenih.

Strategija družbe bo še naprej usmerjena v zagotavljanje najvišje možne ravni količinske proizvodnje in prodaje ter v izkoriščanje potencialov najdonosnejših trgov pigmenta. Prihodnji razvoj družbe sestavljajo naslednji štirje temelji:

- energetska transformacija,
- digitalizacija,
- trajnostni razvoj,
- dvig kapacitet.

Usmerjenost prodaje se bo nadaljevala predvsem k evropskim trgom. Prisotnost družbe se bo na obstoječih trgih krepila na ključnem strateškem poslovnem področju titanov dioksid, prav tako tudi na spremljajočih področjih in v programih Kemija Mozirje (Masterbatchi, Praškasti laki), Kemija Celje (Agro program, ki združuje Humovit in bakrove fungicide) in Polimeri.

Tudi v prihodnje bo družba stremela k tvornemu sodelovanju z zaposlenimi, poslovnimi partnerji in lokalno skupnostjo, z namenom nadaljevanja uspešnega poslovanja ter zagotovitve ustreznih donosov za lastnike. Predvideno je nadaljevanje optimiziranja kadrovske strukture s prezaposlovanjem in pridobivanjem novega mladega ter tehnično usposobljenega kadra. Nadaljevala se bodo tudi vlaganja v razvoj, izobraževanje in nadaljnje izboljšanje delovnega okolja zaposlenih.

V prihodnjih letih se bo nadaljeval investicijski cikel, potreben za stabilno tekoče delovanje in rast. Še naprej bomo iskali in vpeljevali dodatne načine zmanjšanja morebitnih neželenih vplivov na okolje, pri čemer bomo še naprej spremljali zahteve okoljske zakonodaje in regulative ter se jim prilagajali. Zaostrovanje na tem področju pa bi lahko predstavljalo dodatno tveganje z vidika časovne in finančne možnosti takojšnje prilagoditve.

V novem petletnem strateškem obdobju 2024–2028 se upošteva vrh cikla v letu 2028.

Politika dividend bo stabilna. Za dividende bo izplačanih 50 odstotkov čistega poslovnega izida.

Plan za leto 2024

V naslednjem finančnem obdobju nameravamo vztrajati pri dolgoletni poslovni strategiji, ki temelji predvsem na aktivnem trženjskem pristopu v smeri iskanja in razvoja najdonosnejših kupcev in trgov, povečanja tržnih deležev na najkakovostnejših trgih in vzpostavljanju dolgoročnih partnerskih odnosov s ključnimi strankami. Načrtujemo restriktivnejšo politiko na področju upravljanja stroškov materialov, surovin, energije in storitev. Hkrati se zavedamo, da so zaposleni pomemben temelj poslovnega uspeha, zato bomo še naprej v dogovoru z reprezentativnimi sindikati in predstavniki zaposlenih zagotovili, da bodo tudi prejemki zaposlenih primerno odražali uspešnost podjetja oziroma kakovost njegovih rezultatov.

Osredotočamo se na čim večji izkoristek kapacitete proizvodnje, izkoriščanje tržnih potencialov v smeri prodaje proizvodov z večjo dodano vrednostjo, optimizacijo proizvajalnih stroškov in izvedbo investicijskih načrtov. Finančno poslovanje je tradicionalno konservativno, podjetje je finančno stabilno, obseg denarnih sredstev je visok ter omogoča nemoteno in pravočasno kritje vseh obveznosti.

V letu 2024 bomo skladno s pričakovanji in cikli v panogi dosegli 186,6 milijona EUR prihodkov od prodaje. Načrtovani čisti poslovni izid za leto 2024 znaša 4,0 milijone EUR čistega dobička. Manjši čisti dobiček je neposredna posledica padanja prodajnih cen pigmenta titanovega dioksida in visokih ravni nabavnih cen. Pričakovani delež dobička iz poslovanja, povečanega za amortizacijo, v prihodku (EBITDA marža) dosega raven 10 odstotkov. Strategija podjetja bo še naprej usmerjena v zagotavljanje najvišje možne ravni količinske proizvodnje in prodaje ter v izkoriščanje potencialov najdonosnejših trgov pigmenta. Z visoko mero prilagodljivosti bomo alocirali prodajne količine na najdonosnejše trge. Tradicionalno sledimo principom konservativne finančne politike in skrbi za zanesljiv denarni položaj, zavedajoč se volatilnosti trga in s tem povezanih tveganj. Hkrati dobro poslovanje, obstoj denarnih presežkov in napovedi implicirajo tudi ustrezno in primerno nagrajevanje lastnikov.

Naložbe bodo z vidika omogočanja rasti prodaje izvedene predvsem v nabavo novih in omogočanje največje razpoložljivosti obstoječih naprav v proizvodnji titanovega dioksida. Naložbe bomo izvajali po posameznih programih glede na potrebe, njihovo zmožnost in perspektivnost ter skladno s petletnim strateškim načrtom. Investirali bomo predvsem v projekte za odpravo ozkih grl, povečanje energetske učinkovitosti, zniževanje negativnih vplivov na okolje ter izboljšanje pogojev za varno in zdravo delo. Največji delež investiranih sredstev bomo namenili proizvodnji titanovega dioksida. Skupni načrtovani znesek za naložbe znaša 18,4 milijona EUR.

Družba bo osredotočena tudi na obvladovanje nabavnega procesa zaradi nepredvidljivih poslovnih ciklov z občutnimi spremembami v prodajnih in nabavnih cenah, ki imajo lahko precejšen vpliv na poslovni rezultat in denarni tok.

V prihodnjih letih se bo izvedel nov investicijski cikel, ki ga potrebujemo za stabilno tekoče delovanje. Z vlaganjem v širitev proizvodnih zmogljivosti na obstoječi lokaciji se obseg proizvodnje pigmenta titanovega dioksida približuje omejitvam iz okoljevarstvenega dovoljenja, zato bo v prihodnosti treba iskati alternativne možnosti za nadaljnjo rast obsega poslovanja.

Izvedene in načrtovane naložbe

Pri načrtovanju in izvajanju naložb se osredotočamo na naše strateške cilje, odpravo ozkih grl in tehnološke posodobitve, ki zagotavljajo kakovostno opravljanje dela, učinkovito proizvodnjo produktov, zniževanje negativnih vplivov na okolje in prehod v nizkoogljičnost. V proizvodne procese uvajamo najboljše razpoložljive tehnologije, krožne modele rabe virov, povečujemo energetsko učinkovitost in energetsko samooskrbo. Pomemben dejavnik je zagotavljanje varnega delovnega okolja za naše zaposlene, zato redno posodabljamo delovno opremo in uvajamo digitalizacijo, kjer je to mogoče.

Izvedene investicije v letu 2023

Skupni planski znesek naložb v letu 2023 je znašal 20.479.040 EUR, realizirali smo 97 % planske vrednosti ali 19.825.304 EUR.

V času jesenskega remonta v proizvodnji žveplove kisline smo zamenjali absorpcijski stolp in toplotni izmenjevalec IT2.

Izdelan je bazni inženiring za soproizvodnjo elektrike iz pare, ki nastane pri sežigu žvepla. V rednem obratovanju je skupno 5,7 MWp instalirane moči sončnih elektrarn.

Zaključene so investicije v proizvodnji titanovega dioksida:

- vgradnja cevi za protiprašne ukrepe na napravi za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom,
- skladiščna posoda za vakuumsko hlajenje hidrolizata,
- tretji peščeni mlin,
- sistem za odpraševanje zajetih virov prašenja na Črnem mletju in Končni predelavi.

Kot preventivni ukrep na napovedano možnost delne redukcije dobave zemeljskega plina smo sanirali rezervoar za ekstra lahko kurilno olje (ELKO), izvedli potrebne inštalacije in eno kalcinacijsko peč opremili z gorilnikom, ki bi poleg zemeljskega plina omogočal tudi uporabo ELKO. Izvedli smo poskusni zagon.

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo izvaja sanacijo parcele 115/1 k. o. Teharje, po kateri teče naš cevovod za sadro. Da bi se izognili kasnejšim omejitvam pri sanaciji ob morebitnem puščanju, smo sočasno s sanacijo parcele 115/1 začeli s prestavitvijo našega cevovoda za sadro. Investicija bo zaključena v letu 2024.

Dobavljena je bila filter stiskalnica za ožemanje pigmenta. Vgradnja bo potekala v prvi polovici leta 2024.

Skladno s planom se je izvajala vgradnja dodatne skladiščne posode 12.10 C. Dela se nadaljujejo v letu 2024.

V letu 2024 se nadaljujeta tudi investiciji v modernizacijo skladiščenja in priprave suspenzije apna in kalcita ter dograditev meteorne kanalizacije z oljnimi lovilci, ki sta se začeli v letu 2023.

V teku je izvajanje posodobitev omrežja za prenos podatkov proizvodnih procesov v PE TiO_2 in nadgradnja krmiljenja in vodenja na procesih z najbolj zastarelo programsko opremo. Potekala je tudi nadgradnja proizvodnega informacijskega sistema Spekter, ki bo zaključena v letu 2024.

Tabela: Planirane in izvedene naložbe ter odstotek realizacije v letih 2019–2023 in plan za leto 2024

Leto	Planirane naložbe (v EUR)	Izvedene naložbe (v EUR)	Odstotek realizacije
2019	11.209.417	11.955.998	107
2020	19.897.510	12.232.990	61
2021	14.361.931	11.325.408	79
2022	14.229.490	9.969.311	70
2023	20.479.040	19.825.304	97
Plan 2024	18.378.200	/	/

Zaradi razmer na trgu je bila količinska proizvodnja titanovega dioksida vse leto precej omejena. Čas zmanjšanja smo izkoristili za obsežnejšo izvedbo remonta na številnih pozicijah.

Planirana sredstva iz naslova okoljskih rezervacij smo realizirali v višini 10 %, in sicer za aktivnosti projektiranja, medtem ko bo izvedba realizirana v letu 2024.

Načrti za leto 2024

Skupni znesek planiranih naložb v letu 2024 je 18.378.200 EUR. Vanj so vključeni usredstveni lastni proizvodi in storitve v višini 1.505.090 EUR, niso pa vključene predvidene aktivnosti iz naslova odprave okoljskih rezervacij v višini 3.475.100 EUR. Planirana vrednost investicij z upoštevanimi usredstvenimi lastnimi proizvodi in brez planiranih sredstev za odpravo okoljskih rezervacij je nižja od plana za leto 2023 za 11 %. Predstavlja 10 % planirane prodaje v letu 2024 in 138 % amortizacije.

Graf: Delež sredstev glede na načrtovane naložbe v letu 2024

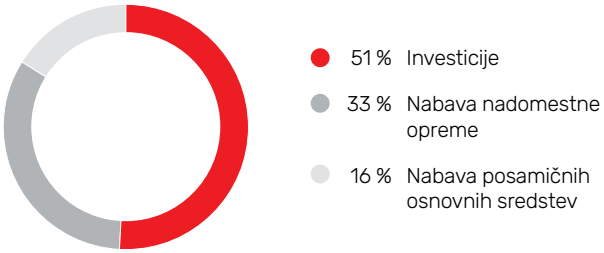

51 % vseh naložb bo namenjenih investicijam, 33 % nabavi nadomestne opreme in 16 % nabavi posamičnih osnovnih sredstev.

Naložbe bomo izvajali po posameznih programih glede na potrebe, njihovo zmožnost in perspektivnost ter skladno s petletnim strateškim načrtom. S ciljem povečevanja energetske učinkovitosti in energetske samooskrbe bomo:

- nadaljevali s projektom gradnje sončnih elektrarn;
- nadaljevali pripravo projektov za kogeneracijo električne energije iz pare, nastale pri sežigu žvepla, če bo smotrnostna študija potrdila pričakovan donos;
- prenovili transformatorsko postajo Marketing za omogočitev priklopa sončne elektrarne;
- investirali v projekt boljše izrabe odpadne toplote (predgrevanje sekundarnega in primarnega zraka na procesu kalcinacija);
- izvajali ukrepe za zmanjševanje porabe električne energije (zamenjava razsvetljave in energetsko potratnih elektromotorjev, nameščanje frekvenčnih pretvornikov, hlajenje tehnološke vode);
- zamenjali kompenzacijo na TP Ljubija 1.

Nadaljevali bomo z investicijskimi vlaganji v povečanje deleža ponovne rabe tehnološke vode in alternativne dobave vode iz CČN Tremerje. Zamenjali bomo tudi gumijasto vrečo na mehkem jezu na Hudinji, kjer črpamo vodo za tehnološke potrebe.

Poleg investiranja, usmerjenega v energetsko transformacijo, še vedno znatni del naložb namenjamo projektom za odpravo ozkih grl, zniževanje negativnih vplivov na okolje ter izboljšanje pogojev za varno in zdravo delo. Največji delež investiranih sredstev bomo namenili proizvodnji titanovega dioksida, kjer bomo nadaljevali s pripravo projektov in dovoljenj ter izvajanjem še nedokončanih in novih investicij. Med temi so:

- izgradnja prečrpališča za avtomobilske cisterne za žveplovo kislino,
- vgradnja dodatne skladiščne posode 12.10 C za izpust raztopine iz razklopnih stolpov,
- modernizacija skladiščenja in priprave suspenzije apna in kalcita,
- vgradnja centralne posode za tretjo linijo vakuumskega hlajenja,
- tretja filter stiskalnica za ožemanje metatitanove kisline,
- širitev kapacitete v Površinski dodelavi 2.

S ciljem zmanjševanja količine odloženega odpadka iz proizvodnje titanovega dioksida bomo sprožili postopek priprave projektne dokumentacije za vgradnjo 7. centrifuge za izločanje Cegipsa.

Obnovili bomo enega od ključnih tehnoloških mostov in začeli s sistematično obnovo konstrukcijskih spojev jeklene hale TiO_2.

Nadaljevali bomo večletni projekt posodabljanja omrežja za prenos podatkov proizvodnih procesov v PE TiO_2 ter nadgradnje krmiljenja in vodenja na procesih z najbolj zastarelo programsko opremo. Zaključili bomo z nadgradnjo proizvodnega informacijskega sistema Spekter in vzdrževalnega informacijskega sistema. Za povečanje informacijske varnosti smo v letu 2023 začeli investicijo v pripravo platforme za vzpostavitev virtualnega okolja strežnikov in operacijskih postaj PCS7 ter s tem omogočanje vzpostavitve redundančnega sistema, kar bo potekalo v letu 2024. Prenovili bomo strežniški sistem za poslovne sisteme.

V PE Kemija Celje bomo nadaljevali investicijo v avtomatizirano dodajanje natrijevega hidroksida in prepihovanje reaktorjev za pripravo bakrovega oksiklorida ter nabavili novo filter stiskalnico za filtracijo raztopljenih bakronosnih pepelov.

V PE Kemija Mozirje bomo začeli izvajati investicijo umestitve dodatne linije za proizvodnjo belih masterbatchev. Vzpostavili bomo digitalno skladiščno poslovanje in kot predpogoj za to izvedli ojačitev sistema Wi-Fi in nabavo čitalnikov.

Nabavili bomo tudi nekaj posamičnih osnovnih sredstev za kontrolo kakovosti (DSC naprava za določanje lastnosti polimernih materialov, FTIR naprava za določanje posameznih snovi v polimernih materialih, sušilnik za biorazgradljive masterbatche).

V PE Polimeri bomo začeli investicijo v izgradnjo avtomatizirane lakirne linije.

Investicije bodo potekale tudi na naših lokacijah Bukovžlak in Za Travnikom. V Bukovžlaku bo potekala gradnja tesnilne zavese na SV pregrade Odlagališča nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB) in gradnja drenaže C1. Na visoki nasuti pregradi Bukovžlak so predvidene aktivnosti na odvodnem jarku z merskim mestom in objektu za zniževanje gladine, na visoki nasuti pregradi Za Travnikom pa izvedba ojačitvenega nasipa z drenažo na zahodnem boku, drenažna rebra na vzhodnem boku in sanacija plazu, ki se je sprožil v času močnih padavin avgusta 2023. Za te namene bomo koristili okoljsko rezervacijo.

Nadaljevali bomo s fazno gradnjo oljnih lovilcev na meteorni kanalizaciji in izvedli sanacijo dela kanalizacijskega omrežja.

Med večjimi naložbami za nabavo nadomestne opreme in osnovnih sredstev bodo tudi:

- obnova enega elektrofiltra za čiščenje dimnih plinov iz kalcinacije,
- zamenjava prve od dveh filter stiskalnic za ožemanje pigmenta,
- zamenjava dela vozil (avtomobili, viličarji) z električnimi,
- vzpostavitev omrežja 5G.

Vsako leto investiramo tudi v ukrepe za izboljšanje požarne varnosti (obnova zunanjih in menjava notranjih hidrantov s hidranti Euro, vgradnja sistemov AJP, požarna vrata).

Nabavili bomo nekaj dodatne opreme za kontrolo kakovosti (sonifikator, aparat za merjenje velikosti in porazdelitve delcev).

Skladno s plani, dejansko potrebo in finančnimi možnostmi bomo med letom pripravljali in uvajali tudi nove projekte, nabavljali nadomestne in nove posamične dele osnovnih sredstev.

Načrtujemo financiranje z lastnimi in v manjši meri tudi s tujimi viri.

V središču prodaje praškastih lakov je ohranjanje prepoznavnosti blagovne znamke v širši regiji. Orientirani smo na kakovost naših praškastih lakov in odličen komercialno-tehnični servis, ki kupcem zagotavljata optimalne rešitve glede na njihove posebne zahteve in specifično področje uporabnosti. Kupcem ponujamo rešitve z uporabo izdelkov, ki imajo v procesu lakiranja nižjo porabo energentov, s čimer sledimo trajnostnim zahtevam.

Andrej Čuček, *mag. manag., vodja prodaje praškastih lakov*

Kot sistemski administrator sem odgovoren za zagotavljanje zanesljive, varne in učinkovite IT infrastrukture. Skrbim za upravljanje in vzdrževanje strežnikov, omrežnih sistemov in ključnih tehnoloških komponent, ki so temelj za uspešno delovanje podjetja.

Matic Jarh,
inž. inf., sistemski administrator, Informacijska operativa in infrastruktura, Strokovne službe

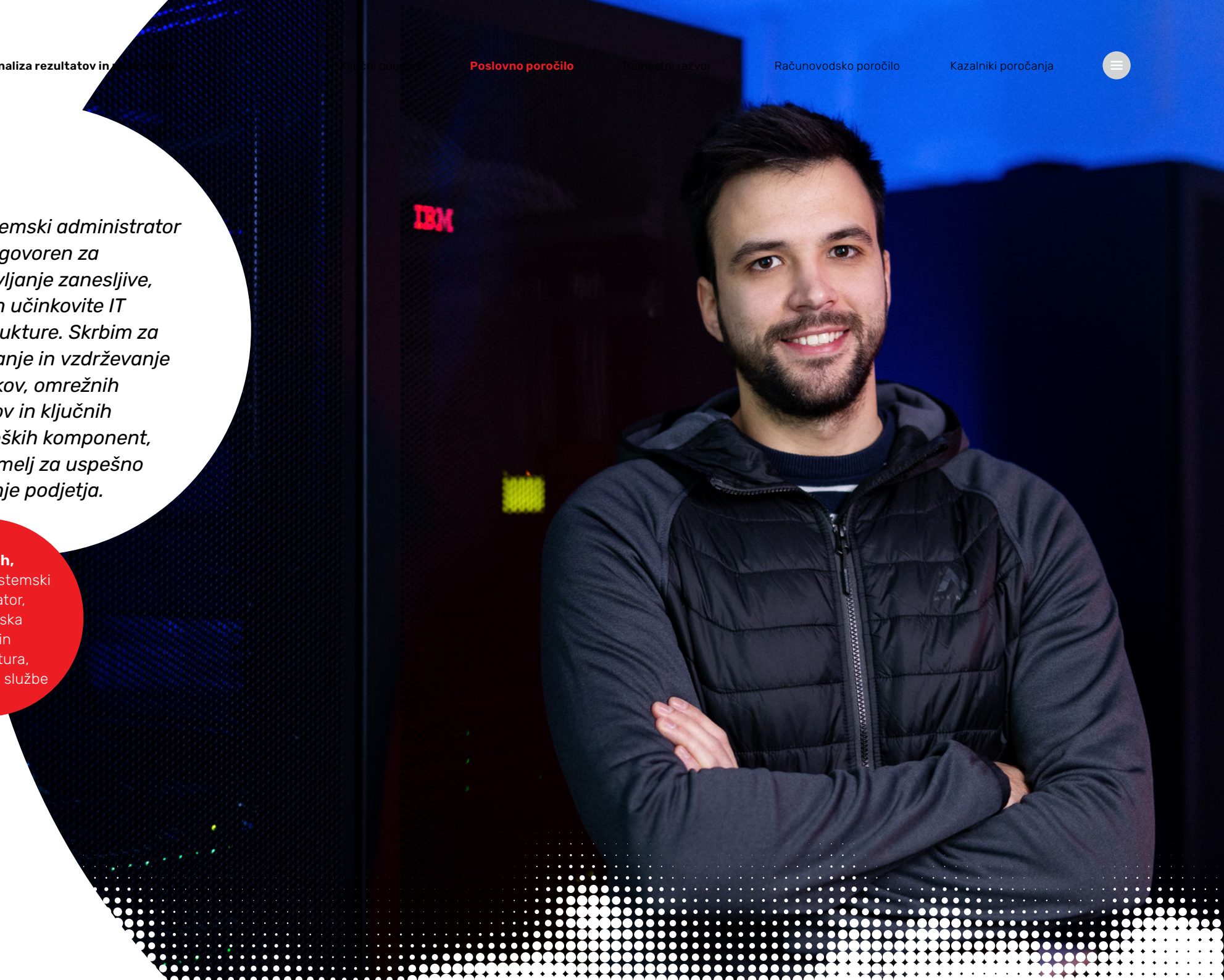

Analiza rezultatov in poslovanja

Vsebina

59 Prodaja
62 Poslovni izid
63 Delnice – njihova vrednost in promet
64 Dividende
64 Odhodki in stroški
65 Sredstva in viri

Prodaja

Skupna prodaja je bila leta 2023 za 22 % nižja od prodaje, dosežene v primerljivem obdobju leta 2022. Skupni znesek prodaje oziroma čistih prihodkov od prodaje je dosegel vrednost 176,5 milijona EUR. Skupna prodaja na tuji trg se je glede na primerljivo preteklo leto znižala za 22 %. Padec prodaje na tuje trge je nedvomno posledica nižjih količin pigmenta. V absolutnem in relativnem smislu je najočitnejši padec prodaje na trg EU, ki je naš najpomembnejši trg. Razdelitev držav po trgih pojasnjujemo v poglavju Prisotnost na trgu.

▶ Prisotnost na trgu

Prodaja na trg EU je bila za 23 % nižja od dosežene v preteklem letu. Na padec prodaje so vplivale nižje količine pigmenta in v manjši meri nižje prodajne cene. Slednje je posledica ugodnih količin kitajskega pigmenta in tudi nasploh nižjega povpraševanja zaradi nižje gospodarske aktivnosti. Enega ključnih trgov predstavlja Nemčija, kjer ustvarimo 27,9 % izvozne prodaje in 25,6 % celotne prodaje podjetja. Pomembnost nemškega trga se je v primerjavi z letom poprej malenkost zmanjšala zaradi objektivne zrelosti trga.

Prodaja na trge nekdanje Jugoslavije se je znižala za 32 %, kar je povezano z nižjo vrednostno prodajo pigmenta in praškastih lakov.

Prodaja na domačem trgu je bila za 21 % nižja glede na leto 2022. Padec prodaje je prisoten v vseh poslovnih enotah (PE), razen v PE Polimeri.

Prodaja na trge tretjih držav je skupno nižja za 18 % glede na isto obdobje preteklega leta. Kot že omenjeno, tudi na tem segmentu je k padcu prodaje največ prispevala nižja količina pigmenta. Na dolarskih trgih krepimo tržne deleže. V naslednjem srednjeročnem obdobju nameravamo trženjske aktivnosti bolj usmerjati na te trge, saj nam nudijo dobro geografsko diverzifikacijo. Dvig prodaje za 99 % je rezultat pospešenih aktivnosti na trgih ZDA.

Delež skupnega izvoza v celotni prodaji podjetja je v preučevanem letu znašal 91,7 %, kar je za 0,1 odstotne točke manj glede na predhodno leto. Nižji delež izvoza se nanaša na znižanje vrednostne prodaje na ključne trge: Nemčijo, Italijo, Francijo in Turčijo. Glavnino dosegamo z izvozom pigmenta titanovega dioksida.

Struktura prodaje po nacionalnih trgih se četrtletno spreminja glede na pogoje, ki v določenem času prevladujejo na posameznem trgu. V grobem pa je struktura pogojena z donosnostjo trgov, s trženjsko strategijo in politično-ekonomsko varnostjo ter zanesljivostjo trgov.

V obravnavanem obdobju je prodaja nosilnega programa **pigmenta titanovega dioksida** dosegla višino 146 milijonov EUR. Nižja vrednostna prodaja za 41,5 milijona EUR je posledica bistveno nižjih količin in v manjši meri nižjih povprečnih prodajnih cen. Upad naročil kupcev smo zaznali že konec leta 2022, zahtevna tržna situacija se

Graf: Vrednost prodaje glede na trg v letih 2020–2023, v EUR

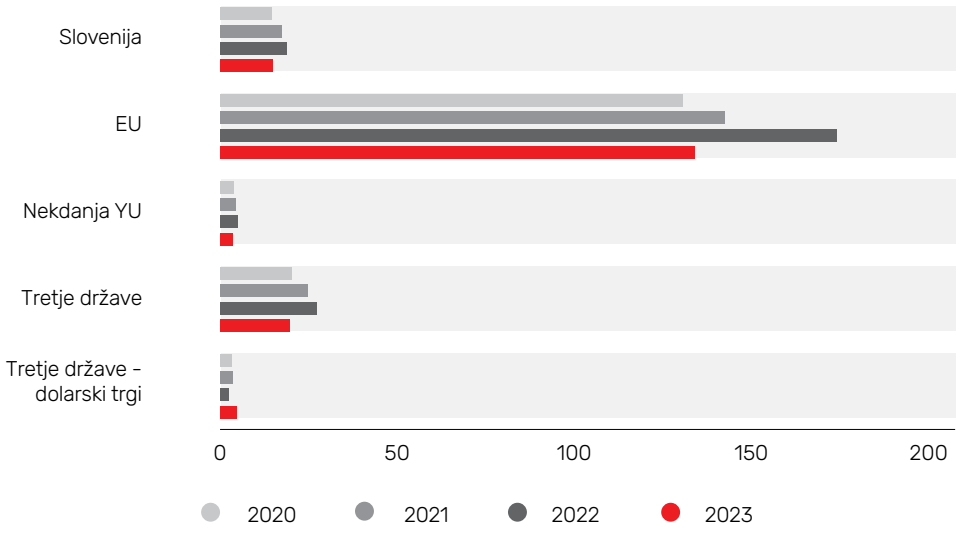

Tabela: Prodaja po trgih v letih 2022–2023, v EUR

Trg	2022	2023	ΔPY %
Slovenija	18.781.919	14.889.861	–21
EU	173.950.706	134.006.280	–23
Nekdanja YU	4.959.791	3.395.401	–32
Tretje države	27.117.372	19.504.886	–28
Tretje države – dolar. trgi	2.343.328	4.667.861	+99
Skupaj	**227.153.116**	**176.464.289**	**–22**

Tabela: Prodaja po proizvodnih programih v letih 2022–2023, v EUR

Proizvodni program	2022	2023	ΔPY %
Titanov dioksid	189.740.282	146.042.369	–23
– od tega pigment TiO_2	186.385.200	143.356.887	–23
Predelava cinka	8.240.209	5.637.539	–32
Laki, mastri in tiskarske barve	18.516.808	16.579.785	–10
Agro program	8.481.917	5.443.530	–36
Polimeri	1.647.402	2.148.761	+30
Ostalo	526.498	612.307	+16
Skupaj	**227.153.116**	**176.464.289**	**–22**

je nadaljevala skozi celo leto 2023. Upad gospodarskih aktivnosti v večini panog, zlasti upad novih investicij, je vodil do visokega upada povpraševanja. Poleg manjših potreb kupcev pigmenta smo se, zaradi upada gospodarske rasti na Kitajskem in posledično presežnih zalog v Aziji, soočali tudi z zelo agresivno kitajsko konkurenco, ki je večino svojih zalog pigmenta usmerila na evropske trge, ki za razliko od ZDA niso zaščiteni z uvoznimi dajatvami. Kitajska konkurenca je po nižji ceni prevzemala tržne deleže evropskim proizvajalcem, ob že tako zmanjšanem obsegu potreb po pigmentu.

V zadnjem obdobju se v luči preučevanja antidampinških ukrepov zoper kitajski pigment in konfliktov v Rdečem morju spreminja nabavna strategija evropskih kupcev v prid evropskim proizvajalcem pigmenta.

Pri programih tega področnega odseka je treba izpostaviti tudi CEGIPS. Prodali smo namreč 128,9 tisoč ton CEGIPS-a, kar je pomembno v kontekstu podaljševanja življenjske dobe naprave Za Travnikom.

Prodajni program **predelave cinka** združuje izdelčne skupine cinkova žica, anode in zlitine. Poslovanje je bilo nižje od doseženega v primerljivem obdobju preteklega leta za 32 %. Zaradi nizke dodane vrednosti in slabe perspektive je bil program konec leta 2023 ukinjen.

V obravnavanem obdobju je prišlo primerjalno do 10-odstotnega znižanja prodaje programa **laki in mastri**. Glavni razlog upada prodaje na področju praškastih lakov je bil poleg splošnega upada gospodarskih aktivnosti predvsem zadržan odnos potrošnikov do nakupa opreme za gospodinjstvo in dom. Na trgu je namreč prišlo do splošnega upada prodaje v segmentu notranje opreme, bele tehnike in skladiščne ter trgovinske opreme. Na področju masterbatchev smo povišali obsege prodaje s pravočasnim preusmerjanjem v segmente zahtevnejših aplikacij ter vstop v področje proizvodnje izdelkov za osebno higieno, kjer je nadpovprečna stopnja porabe.

Prodaja **agro programa**, ki zajema prodajo bakrovih fungicidov, Pepelina, zelene galice in Humovita, se je glede na primerljivo obdobje leta 2022 znižala za 36 %. Znižan obseg prodaje je posledica ekstremne suše leta 2022, ki je zajela celotno Evropo, zato so v letu 2023 vsi distributerji po Evropi prodajali stare zaloge fitofarmacevtskih sredstev. Poleg tega je bil prisoten tudi upad prodaje vzhodnoevropskim distributerjem, ki so bakrove fungicide izvažali na ukrajinski trg. Proti koncu leta 2023 je bilo zaznano višje povpraševanje, ki se bo ohranilo tudi v začetku leta 2024. Prodaja Humovita je na ravni primerljivega obdobja v letu 2022.

Pri prodaji zemlje smo odvisni od razmer na lokalnem trgu in bližnjih trgih, saj izdelek ne prenese dodatnega stroška transporta za vstop na oddaljene trge.

Za preučevano obdobje ugotavljamo, da so se relativna razmerja ponovno spremenila. Z izjemo PE Kemija Celje ostale poslovne enote beležijo dvig deleža v prodaji.

Delež PE Polimeri se je primerjalno zvišal, saj obseg poslovanja sovpada z investicijsko aktivnostjo regionalne farmacevtske in petrokemične industrije. Gre torej v osnovi za naročniško, kupcu popolnoma prilagojeno proizvodnjo tehnoloških sistemov, ki pa je neposredno odvisna od investicijskih ciklov industrije v regiji.

Spremembe v strukturi prodaje po poslovnih enotah so prisotne. Kratkoročna posledica vsebinskih sprememb je manjše število poslovnih enot in v perspektivi naraščanje relativne pomembnosti jedrnega programa, tj. titanovega dioksida.

Sledimo načelom zanesljivega in profesionalnega poslovnega partnerja. S kupci gradimo dolgoročni partnerski odnos, ki zagotavlja obojestransko dodano vrednost. Končni cilj v odnosu do kupcev ni le prodaja naših izdelkov, temveč tudi izmenjava tehnično-komercialnih informacij in svetovanje, ki pomembno prispevata k iskanju novih rešitev in izboljšav. Ta tržni pristop nam omogoča pridobitev in ohranitev najzahtevnejših kupcev, ki cenijo kakovost, stabilnost in zanesljivost. Vrednote, ki jim sledimo v odnosih s poslovnimi partnerji, so predvsem poštenost, zaupanje in medsebojno spoštovanje.

Irena Franko Knez, *univ. dipl. ekon., direktorica Marketinga*

Poslovni izid

V letu 2023 je dosežen poslovni izid iz poslovanja v višini 12,7 milijona EUR. Ta rezultat predstavlja le 24 % poslovnega izida iz poslovanja leta 2022, ki je znašal 53,2 milijona EUR. Operativno poslovanje je bilo torej slabše od leta pred tem, hkrati pa presega poslovni načrt za 65 %. Na omenjeno nedoseganje rezultata preteklega leta sta vplivala bistveno slabša količinska in vrednostna prodaja ter zniževanje prodajnih cen nosilnega proizvoda. Preseganje načrta izhaja iz naslova sredstev državne pomoči v višini 7,6 milijona EUR za namene blažitve cen energentov po Zakonu o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK). Poslovni izid iz poslovanja z odpisi oziroma EBITDA je dosegel vrednost 25 milijonov EUR in znaša 14,2 % dosežene prodaje. V primerjavi z letom poprej je EBITDA manjši za 62 %.

Po obračunu vpliva finančnih prihodkov in odhodkov je v letu 2023 izkazan poslovni izid pred davki v višini 13,8 milijona EUR, leta 2022 je bil dosežen dobiček v višini 52,7 milijona EUR. Rezultat pred davki glede na preteklo leto znaša le 26 %.

V letu 2023 je dosežen pozitivni saldo iz financiranja v višini 1,1 milijona EUR (leta 2022 je znašal negativni saldo iz financiranja 460 tisoč EUR). Nastali saldo iz financiranja izhaja iz pozitivnega salda tečajnih razlik (terminski nakup in prodaja dolarjev) v višini 105 tisoč EUR in pozitivnega salda prihodkov in odhodkov iz naložb in obresti v višini 977 tisoč EUR. Pozitivni saldo tečajnih razlik skozi celo poslovno leto pomeni učinkovito uporabo instrumentov zavarovanja za obvladovanje volatilnega gibanja valutnega para USD/EUR pri nabavi titanonosnih rud.

Čisti poslovni izid obračunskega obdobja znaša 12,7 milijona EUR in je nižji od realiziranega v letu 2022 za 71 % (43,4 milijona EUR). Upoštevajoč razvoj dogodkov v mednarodnem gospodarstvu, na trgu pigmenta titanovega dioksida in predvsem rezultate konkurentov iz panoge titanovega dioksida, ocenjujemo, da je rezultat zadovoljiv in nad pričakovanji. Čisti poslovni izid zajema poslovni izid pred obdavčitvijo, obračunan davek od dobička v višini 1,1 milijon EUR (efektivna davčna stopnja tako znaša 8,3 %).

Finančna služba je organizacijska enota zadolžena za zagotavljanje tekoče in dolgoročne plačilne sposobnosti, za prispevanje k donosnosti in finančni neodvisnosti poslovanja ter za zmanjšanje finančnih tveganj. Pogoj za uspešno vodenje finančne službe je poznavanje podjetja kot celote. Finančna funkcija se po vsebini razteza v vse organizacijske enote podjetja, zato delujemo kot koordinator procesov financiranja v celotni družbi. Dodatne izzive predstavljajo današnji trendi na finančnem trgu, kot so spremembe obrestnih mer, nihanja valutnih tečajev, zlorabe in kibernetski napadi.

Dejana Starčević, *mag. posl. ved, vodja Finančne službe*

Delnice – njihova vrednost in promet

Osnovni kapital Cinkarne Celje, d. d., znaša 20.229.769,66 EUR. Razdeljen je na 8.079.770 navadnih prosto prenosljivih kosovnih delnic. Struktura delničarjev je razkrita v poglavju Skupščina podjetja/struktura kapitala.

Delnice Cinkarne Celje, d. d., kotirajo na standardni kotaciji Ljubljanske borze pod oznako CICG. Enotni tečaj na prvi dan trgovanja, tj. 6. 3. 1998, je znašal 33,71 EUR/delnico oziroma 3,37 z upoštevanjem cepitve delnic v letu 2022.

Skupno število delničarjev na zadnji dan v letu 2023 je znašalo 2.628, celotno število izdanih delnic pa znaša 8.079.770, pri čemer je 7.815.120 delnic z glasovalno pravico, 264.650 pa je lastnih delnic podjetja.

Tabela: Skrajne vrednosti tečaja delnice in kumulativnega mesečnega prometa v letih 2021–2023, v EUR

Leto	2021		2022		2023	
	Najvišji	Najnižji	Najvišji	Najnižji	Najvišji	Najnižji
Tečaj delnice v EUR/delnico	25,90	17,40	32,00	22,40	30,20	20,00
Kumulativni mesečni promet v 000 EUR	1.966,4	701,1	3.381,2	1.231,5	2.384,9	826,1

Graf: Primerjava mesečnega prometa po mesecih v letih 2022–2023, v EUR

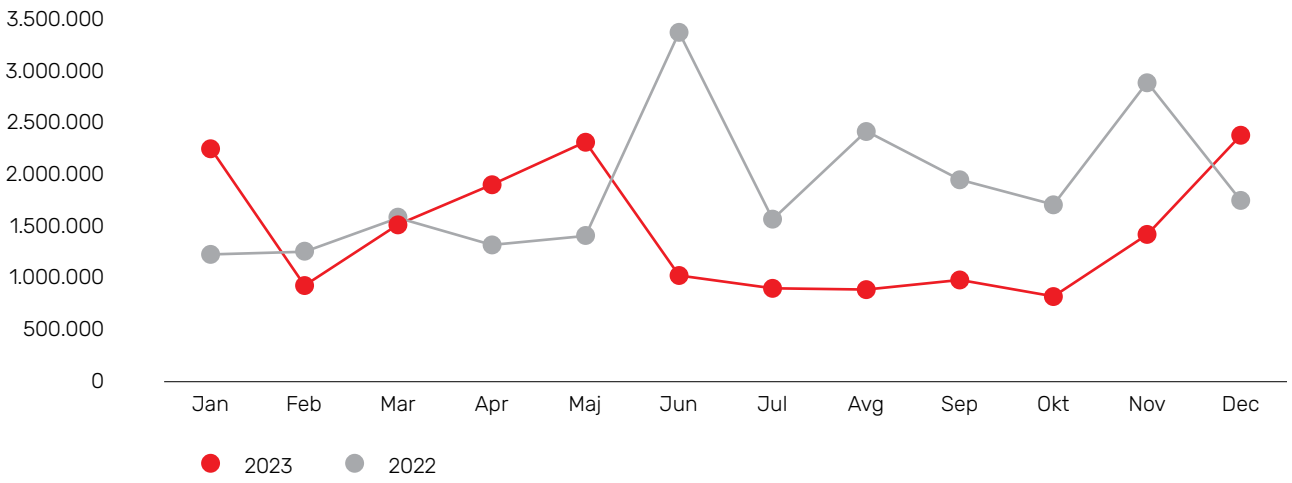

Tabela: Gibanje vrednosti delnice CICG v letu 2023 glede na mesec (enotni tečaj konec meseca) in v letih 2020–2022

Leto	2020	2021	2022	2023											
Mesec	12	12	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Tečaj CICG v EUR	17,80	25,90	23,00	25,80	28,20	28,80	27,80	24,40	24,80	24,80	23,20	22,60	23,90	22,00	20,50

Vrednost delnice Cinkarne Celje, d. d., kotirajoča na prvi kotaciji Ljubljanske borze (z oznako CICG), je nihala med 20,0 EUR/delnico in 30,2 EUR/delnico. Od zadnjega trgovalnega dne v letu 2022 do zadnjega trgovalnega dne preučevanega obdobja 2023 je vrednost delnice nižja za 12 %.

Povprečni kumulativni mesečni promet z delnicami Cinkarne Celje, d. d., je v letu 2023 znašal 1,5 milijona EUR in je za 23 % nižji od povprečnega mesečnega prometa iz leta 2022, ko je ta znašal 1,9 milijona EUR. Skupni letni promet je znašal 17,4 milijona EUR (v letu 2022 je znašal 22,5 milijona EUR). Družba ima pogodbo za vzdrževanje likvidnosti delnice.

Dividende

Družba je bila v letu 2023 prejemnica pomoči v skladu z Zakonom o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK), skladno s katerim veljajo posledice za primere, opredeljene v 12. odstavku 16. člena. Skladno s citiranim določilom mora upravičenec (družba), ki je uveljavil pomoč za gospodarstvo po tem zakonu, če je pri njem od uveljavitve tega zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, o tem obvestiti pristojni organ najpozneje v dveh mesecih po izplačilu. Prejeta sredstva mora vrniti v 30 dneh po vročitvi odločbe, ki jo izda pristojni organ, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi po zakonu, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti, ki tečejo od dneva poteka roka za vračilo prejete pomoči do dneva vračila.

Uprava in Nadzorni svet sta s sprejemom letnega poročila 2022 oblikovala bilančni dobiček v višini, ki omogoča izplačilo v višini, skladni z dividendno politiko, in v tem pogledu z oblikovanjem predloga uporabe bilančnega dobička nista posegla v pravice delničarjev do dividende.

Družba je v začetku leta 2024 sklicala izredno skupščino, kjer je bil izglasovan nasprotni predlog, in sicer da se bilančni dobiček, ki ne vključuje dobička leta 2023, v višini 25 milijonov EUR uporabi za naslednje namene:

- del bilančnega dobička za izplačilo dividend v vrednosti 3,2 EUR bruto na delnico,
- preostali del bilančnega dobička v znesku 6.007,4 EUR ostane nerazporejen.

Graf: Skupna vrednost, namenjena izplačilu dividend, v letih 2020–2024, v 000 EUR

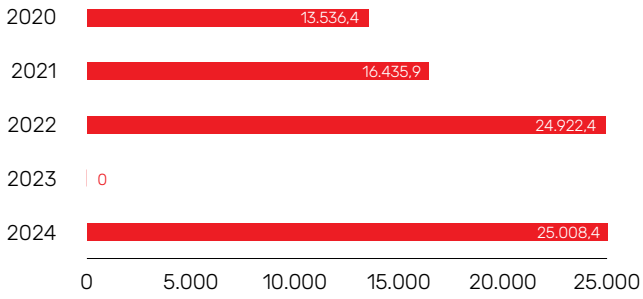

Družba je dividende izplača 23. 2. 2024, in sicer delničarjem, vpisanim pri KDD na dan 22. 2. 2024.

Skupna vrednost, namenjena izplačilu dividend, je prikazana v nadaljevanju. Izplačane dividende s pripadajočim izračunom so prikazane v poglavju Zgoščen prikaz poslovanja in alternativnih meril uspešnosti. V letu 2023 dividende niso bilo izplačane zaradi omejitev ZGOPEK.

▶ Zgoščen prikaz poslovanja in alternativnih meril uspešnosti

Odhodki in stroški

Analiza odhodkov in stroškov se v največji meri nanaša na stroške materialov, surovin in energije ter dela, kar ima tudi največji vpliv na uspešnost poslovanja podjetja, saj je podjetje kapitalsko intenzivno. Stroški dela so opredeljeni predvsem s konstruktivnim dialogom socialnih partnerjev in poslovno uspešnostjo. Stroškov obresti zaradi popolne razdolžitve in odprave finančnih dolgov pred koncem leta 2014 podjetje tudi v letu 2023 ni imelo. Najpomembnejši dejavnik obsega in dinamike stroškov so razmere v svetovnem in evropskem gospodarstvu. Povečujejo se negotovosti, povezane z energetskim trgom in dobavnimi verigami. Cene ključnih dobrin na tako imenovanih »commodities« trgih (barvne kovine, jeklo, energija, osnovne kemikalije) so v trendu rasti. Postopno rast cen energije smo omejevali po najboljših zmožnostih, kljub temu so nadaljnja povečanja neizogibna. Ravni cen pri nabavi titanonosnih surovin so na podobnih ravneh.

Sestav omenjenih makroekonomskih razmer in stanje v industriji pigmenta titanovega dioksida sta privedla do zapiranja škarij nabavno-prodajnih cen. V naslednjih četrtletjih je pričakovano nadaljnje zapiranje. Pritisk na povečanje stroškov dela se je zaradi razmer v Sloveniji in razumljivega dviga pričakovanj zaposlenih povečal, vendar nam je v podjetju s politiko izplačil uspelo ostati v okviru načrtov poslovne uspešnosti.

V strukturi porabe surovin, embalaže in energije je v letu 2023 opaziti odstopanja glede na leto 2022. Razlog je različna dinamika spreminjanja posameznih kategorij neposrednih stroškov proizvodnje. V relativnem je najpomembnejše zvišanje stroškov energentov, ki so zaradi energetskih tveganj bistveno narasli, in sicer za 23 %. Iz naslova nižje proizvodnje je strošek surovin nižji za 28 %. Zaradi tega in osredotočenosti na bulk pakiranja je strošek embalaže nižji za 19 %.

Sicer pa je tudi ob koncu obdobja največji del stroškov proizvodnje odpadel na surovine oziroma material za proizvodnjo (77,1 %), sledita energija (21,3 %) in embalaža (1,6 %). Glede na preteklo leto je opazna sprememba v strukturi, in sicer povečanje deleža energije za 56 odstotnih točk.

Izhodišča za oblikovanje plačne politike so bili dogovori in usmeritve socialnih partnerjev na ravni države in v okviru podjetja. V letu 2023 smo zaposlenim v mesecu maju izplačali regres v vrednosti 2.000 EUR bruto/zaposlenega. Zaradi dobrega poslovanja smo vsem zaposlenim izplačali božičnico, ki je na dan sklepa znašala 850 EUR bruto/zaposlenega. Doseženi stroški dela na ravni celotnega podjetja so glede na leto 2022 višji za 4 %.

V letu 2023 je znesek obračunane amortizacije višji od predhodnega leta za 2 %, kar je rezultat obsega investiranja preteklih obdobij. Primerljiv znesek načrtujemo investirati tudi v letu 2024.

Tabela: Poslovni odhodki v letih 2022–2023, v EUR in %

Poslovni odhodki	Leto 2023		Leto 2022	
	Vrednost v EUR	Delež v %	Vrednost v EUR	Delež v %
Stroški materiala in storitev	122.720.736	72	151.383.601	76
Stroški dela	30.656.494	18	29.483.416	15
Amortizacija	12.355.367	7	12.150.684	6
Drugi odhodki in slabitve posl. terjatev	3.934.440	3	5.265.971	3
Skupaj poslovni odhodki	**169.667.037**	**100**	**198.283.672**	**100**

V letu 2023 podjetje ni imelo stroškov obresti, saj ni imelo finančnih dolgov (v letu 2014 je podjetje zadnjič evidentiralo stroške obresti za prejeta bančna posojila). Stroški obresti tako za podjetje ne predstavljajo dejavnika njegove poslovne uspešnosti, hkrati pa v kontekstu potencialnih sprememb obrestnih mer podjetje ni več izpostavljeno tveganjem.

Ustvarili smo čisti poslovni izid v vrednosti 12,7 milijona EUR. Davek od dobička za leto 2023 smo obračunali v vrednosti 1,1 milijona EUR.

Sredstva in viri

Vir financiranja doseženega obsega poslovanja so v letu 2023 predstavljala pretežno lastna sredstva, akumulirana v procesu tekočega poslovanja, in v manjši meri poslovni dolžniški viri. Financiranje povečanja in nadgradnje proizvodno-poslovne opreme in zgradb ter naložbenja v teku se je izvedlo izključno z uporabo lastnih sredstev, akumuliranih v procesu tekočega poslovanja. V preteklem letu nismo uporabljali bančnih virov. Posebno pozornost smo namenili upravljanju z neto gibljivimi oziroma kratkoročnimi sredstvi in s tem skrbi za zanesljiv, varen in stabilen denarni položaj oziroma skrbi za vsakokratno likvidnost.

Delež nekratkoročnih (dolgoročnih) sredstev v strukturi vseh sredstev se je v letu 2023 glede na stanje konec leta 2022 povečal za 0,8 odstotne točke in je znašal 44,1 %. Največja kategorija dolgoročnih sredstev so opredmetena osnovna sredstva (96 %). Njihova vrednost se je za razliko med investiranim zneskom v opredmetena osnovna sredstva in obračunano dejansko amor-

tizacijo leta 2023 povečala za 5,8 milijona EUR oziroma za 6 %. Dolgoročne finančne naložbe so se v letu 2023 zmanjšale za 0,4 milijona EUR zaradi prevrednotenja ter zajemajo delnice in deleže podjetij. Odložene terjatve za davek so se povečale za 17 % zaradi večjega oblikovanja od odprave in porabe rezervacij ter preračuna na 22-odstotno davčno stopnjo. Druga dolgoročna sredstva predstavljajo od države brezplačno pridobljeni emisijski kuponi. Njihovo stanje na dan 31. 12. 2023 je za 16 tisoč EUR višje od stanja na dan 31. 12. 2022 zaradi pozitivnega salda med pridobitvijo kuponov za leto 2023 in njihovo predajo ARSO za izpuste CO_2 za leto 2022.

Delež kratkoročnih sredstev v strukturi vseh sredstev se je glede na stanje konec predhodnega leta zmanjšal za 0,8 strukturne točke in je znašal 55,9 %. V strukturi kratkoročnih sredstev so vrednostno najpomembnejše kategorije zaloge (37 %), finančne terjatve (27 %), poslovne terjatve skupaj z drugimi kratkoročnimi sredstvi in terjatvami za davek od dobička (26 %) ter denarna sredstva (11 %).

Zaloge so se v letu 2023 v primerjavi s stanjem konec leta 2022 znižale za 26 %, pri čemer se je vrednost zalog materiala (upoštevajoč predujme) znižala za 27 %, vrednost zalog nedokončane proizvodnje se je zmanjšala za 24 %, skupna vrednost zalog gotovih izdelkov in trgovskega blaga podjetja se je prav tako zmanjšala za 24 % (vse v primerjavi s stanjem ob koncu leta 2022). Najpomembnejši razlog zmanjšanja zalog gotovih izdelkov je nižja količinska proizvodnja pigmenta v zadnjem četrtletju leta 2023.

Kratkoročne finančne terjatve na dan 31. 12. 2023 so naložbe v zakladne menice z zapadlostjo do 6 mesecev z namenom učinkovite rabe denarnih sredstev.

Tabela: Sredstva v letih 2022–2023, v EUR in %

Sredstva	Leto 2023		Leto 2022	
	Vrednost v EUR	Delež v %	Vrednost v EUR	Delež v %
Nekratkoročna sredstva	**114.522.696**	**44**	**108.559.530**	**43**
Kratkoročna sredstva:	**145.392.966**	**56**	**142.388.473**	**57**
– zaloge	53.841.480	21	72.754.823	29
– finančne terjatve	38.616.117	15	0	0
– poslovne terjatve	31.545.008	12	24.290.543	10
– denarna sredstva	15.687.805	6	45.210.098	18
– terjatve za davek od dobička	5.493.528	2	0	0
– druga kratkoročna sredstva	209.028	0	133.009	0
Skupaj nekratkoročna in kratkoročna sredstva	**259.915.662**	**100**	**250.948.003**	**100**

Kratkoročne poslovne terjatve zajemajo kratkoročne poslovne terjatve do kupcev in kratkoročne poslovne terjatve do drugih (predvsem do države za vstopni DDV). V primerjavi s stanjem konec leta 2022 so se terjatve v letu 2023 povečale za 30 %. Terjatve do kupcev so se prav tako povečale za 24 %, medtem ko so se druge kratkoročne terjatve povečale za 86 % iz naslova terjatev do države. Pregled terjatev do kupcev po rokih zapadlosti kaže na dejstvo, da je starostna struktura terjatev še naprej kakovostna in zavarovana pri zunanji instituciji ali z drugo obliko zavarovanja.

Denarna sredstva (in denarni ustrezniki) predstavljajo 11 % celotne vrednosti kratkoročnih sredstev. Obseg denarnih sredstev se je glede na predhodno leto zmanjšal za 65 %, in sicer zaradi pospešenega investiranja, slabšega poslovanja in prenosa sredstev v kratkoročne naložbe. Ostala vrednost denarnih sredstev je nujna za zagotavljanje tekočega poslovanja.

Terjatve za davek od dobička izhajajo iz presežka vplačil akontacij v letu 2023 nad dejansko obračunanim davkom od dobička za leto 2023.

Druga kratkoročna sredstva zajemajo razmejene vnaprej plačane stroške. Vrednost se je povečala za 57 %.

Vrednost kapitala v strukturi obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. 2023 predstavlja 85,1 %, kar je 1,8 odstotne točke manj kot konec leta 2022. Znesek kapitala se je v primerjavi s stanjem konec leta 2022 povečal za 6 %. Povečanje (12,2 milijona EUR) se nanaša na razliko med čistim dobičkom leta 2023 v višini 12,7 milijona EUR in 0,5 milijona EUR nižjo rezervo za pošteno vrednost. Na dan 31. 12. 2023 ima družba 264.650 lastnih delnic (po izvedeni cepitvi v razmerju 1 : 10 na dan 15. 8. 2022). Nakupov lastnih delnic v letu 2023 družba ni opravljala. Po stanju na dan 31. 12. 2023 je na osnovi sklepa uprave iz naslova drugih rezerv iz dobička, ustvarjenih pred letom

2023, med zadržani dobiček prenesenih 7.033.608 EUR. Drugih pomembnejših premikov v kapitalu ni bilo.

V celotnem kapitalu vrednost osnovnega kapitala znaša 20.229.769,66 EUR, sestavlja ga 8.079.770 po izvedeni cepitvi v razmerju 1 : 10 na dan 15. 8. 2022 (od tega je 264.650 lastnih delnic, vpisanih v sklad lastnih delnic) navadnih prosto prenosljivih kosovnih delnic. Knjigovodska vrednost delnice na dan 31. 12. 2023 znaša 27,4, EUR (od začetka leta, ko je znašala 25,9 EUR, se je povečala za 5,8 %).

Rezervacije in dolgoročno odloženi prihodki tvorijo 7,3 % obveznosti do virov sredstev. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti so bile oblikovane na dan 1. 1. 2006 (odpravnine in jubilejne nagrade) ter se letno prilagajajo na podlagi aktuarskih izračunov. Druge rezervacije so bile vzpostavljene v postopku lastninjenja iz naslova rezervacij za ekologijo Konec leta 2023 smo podobno kot konec leta 2022 ponovno preverili obseg rezervacij in jih ustrezno oblikovali/odpravili glede na dejanska tržna stanja in glede na razloge za njihov obstoj. Obseg okoljskih rezervacij se je v obravnavanem obdobju zaradi namenskega povečanja in porabe za naštete sanacijske projekte ter prav tako potrebne odprave rezervacij, za katere več ne obstaja temeljna osnova za njihovo oblikovanje, znižal za 4 % oziroma za 0,6 milijona EUR. Dolgoročni odloženi prihodki so se povečali za 111 % iz naslova pridobljenih sredstev za sofinanciranje postavitve sončnih elektrarn.

Kratkoročne obveznosti so se glede na stanje ob koncu predhodnega leta zmanjšale za 14 % zaradi zmanjšanja drugih kratkoročnih obveznosti. Obveznosti do dobaviteljev so se znižale za 2 % zaradi poplačil obveznosti dobaviteljem ter znižanja drugih kratkoročnih obveznosti za 16 % iz naslova nižjih obveznosti do zaposlenih in državnih institucij. Obveznosti za plačilo davka od dobička za poslovno leto 2023 na dan 31. 12. 2023 ni, saj vplačane akontacije tekom leta 2023 presegajo obveznost obračunanega davka za leto 2023. Vse finančne in poslovne obveznosti imajo kratkoročni značaj. Stopnja bruto zadolženosti podjetja znaša 8 %, v primerjavi s stanjem na dan 31. 12. 2022 se je zmanjšala za 1 %.

Tabela: Kapital in obveznosti v letih 2022–2023, v EUR in %

Kapital in obveznosti	Leto 2023		Leto 2022	
	Vrednost v EUR	Delež v %	Vrednost v EUR	Delež v %
Kapital	221.230.458	85	209.010.148	83
Nekratkoročne obveznosti	18.844.136	7	18.831.718	8
Kratkoročne finančne obveznosti	103.692	0	59.392	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	18.530.350	7	19.518.145	8
Druge kratkoročne obveznosti	1.207.025	0	3.528.600	1
Skupaj kapital in obveznosti	**259.915.662**	**100**	**250.948.003**	**100**

Kratkoročne finančne obveznosti na dan 31. 12. 2023 znašajo 104 tisoč EUR, konec leta 2022 so znašale 59 tisoč EUR. Stopnja finančne zadolženosti podjetja je torej 0,4 ‰ (konec leta 2022 je znašala 0,2 ‰).

Kratkoročne poslovne obveznosti so se v obravnavanem obdobju znižale za 5 %. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev so na zadnji dan leta 2023 znašale 14,7 milijona EUR in so se v primerjavi s stanjem konec leta 2022 znižale za 2 %, zaradi poplačila obveznosti dobaviteljem surovin. Druge poslovne obveznosti so se znižale za 16 % (oziroma za 746 tisoč EUR), zajemajo pa predvsem 2 milijona EUR obveznosti za izplačilo neto plač in drugih neto izplačil iz delovnega razmerja, 1,9 milijona EUR obveznosti iz naslova prispevkov in davkov iz in na osebne prejemke ter obveznosti za DDV in do drugih institucij.

Druge oz. vse ostale kratkoročne obveznosti so se v obravnavanem obdobju zmanjšale za 66 %. Zajemajo predvsem vkalkulirane obveznosti za letne dopuste in druge stroške dela, vnaprej vračunane ekološke prispevke in davke ter DDV od danih predujmov ter razmejeno. V letu 2022 o zajemale še obveznost za plačilo davka od dobička.

Moje delo je dinamično, kajti novi izzivi odsevajo značilnosti manjših poslovnih enot. Delovne obveznosti so raznolike in obsegajo razvoj novih produktov, pripravo tehnične dokumentacije, zagotavljanje kakovosti in optimizacijo proizvodnih procesov.

Tadej Slapnik,
dipl. varstvoslovec inf. varnosti, samostojni tehnolog, PE Polimeri, Razvoj in operativna priprava dela

Upravljanje tveganj

Vsebina

69 Postopek prepoznavanja
69 Postopek ocenjevanja in razvrščanja tveganj
70 Postopek sprejemanja, izvajanje ukrepov
70 Nadzor in poročanje
70 Odgovornosti za sistem upravljanja tveganj
73 Korporativna tveganja, ki smo jih prepoznali v letu 2023

Proces upravljanja tveganj je ključni proces in temelj Integriranega sistema vodenja (ISV). Tveganja obvladujemo z izvajanjem ukrepov, ki jih določamo s predpisi, izvedbenimi cilji ali nalogami, izvajanje katerih sledimo z zapisniki.

Sistem upravljanja s tveganji vključuje prepoznavanje tveganj, oceno in razvrstitev tveganj, izvajanje ukrepov, nadzor in poročanje. Na podlagi monitoringa in analiz zunanjega in notranjega okolja dobimo vhodne podatke za opredelitev ključnih tveganj in priložnosti, kar je ključnega pomena za naše operativno, taktično in strateško načrtovanje.

Postopek prepoznavanja

Ključna dejavnika pri prepoznavanju tveganj sta verjetnost nastanka in finančne posledice, ki jih morajo zaznati lastniki tveganj v organizacijski enoti.

Prepoznavanje tveganj poteka na dva načina:

- prepoznavanje od spodaj navzgor je odgovornost in pravica vseh zaposlenih v podjetju. Kdor pri svojem delu ugotovi tveganje, ki ogroža poslovanje, je dolžan takoj obvestiti svojega nadrejenega, le-ta pa lastnika tveganj, ki na tej osnovi naredi vnos tveganj v bazo podatkov za posamezno skupino tveganj;
- prepoznavanje od zgoraj navzdol izvajajo lastniki tveganj ob informacijah, ki jih lahko prejmejo iz uprave ob vsaki večji poslovni odločitvi, projektu ali bistveni spremembi, ki lahko vpliva na spremembo obstoječega ali nastanek novega tveganja.

Viri za prepoznavanje tveganj, ki so se pojavila in so zabeležena v šifrantu, so:

- lastna opažanja tveganj pri opravljanju rednih delovnih nalog in zadolžitev,
- zapisniki in poročila o poslovanju,
- statistike in poročila o preiskavah incidentov,
- ugotovitve notranje in zunanje revizije ter inšpekcijskih služb, presojevalcev ali ocenjevalcev,
- analize ekonomskega, političnega, zakonodajnega in operativnega okolja,
- brainstorming z zaposlenimi ali zunanjimi udeleženci,
- študije poslovnih procesov,
- drugi viri.

Posamezna tveganja združujemo po sledečih skupinah:

I. prodajna in nabavna tveganja,
II. proizvodna tveganja,
III. finančna tveganja,
IV. prostorska in okoljska tveganja,
V. kadrovska in organizacijska tveganja,
VI. tveganja podpornih procesov.

Postopek ocenjevanja in razvrščanja tveganj

Za vsako od prepoznanih tveganj opredelimo, kakšne so njegove negativne posledice. Ocenjevanje tveganj izvedemo na osnovi opredelitve pogostosti in vpliva v obliki finančnih posledic, ki so sestavljene iz treh dejavnikov:

- nastanek ali povečanje stroškov,
- izpad ali zmanjšanje prihodkov,
- blažitev finančnih posledic.

Pogostnost (verjetnost) nastanka tveganj temelji na oceni pogostosti realizacije posameznega neželenega dogodka oziroma tveganja v preteklosti oziroma predvidevanja v prihodnosti.

Vpliv (finančne posledice) ocenjujemo za vsak posamezni dogodek kvantitativno v denarnih enotah glede na to, kako posamično tveganje vpliva na rezultate družbe oziroma kakšno višino škode lahko povzroči.

Osnova za izračun finančnih posledic je letni plan prihodkov za podjetje in posamezne organizacijske enote.

Oceno tveganja izračunamo po formuli:

Ocena tveganja = pogostnost oz. verjetnost uresničitve * (nastanek ali povečanje stroškov + izpad ali zmanjšanje prihodkov – blažitev finančnih posledic)

Ocenjena tveganja razvrščamo na podlagi stopenjske lestvice tveganja, ki je vrednostno opredeljena na dva nivoja:

- korporativna tveganja so tveganja, ki ob uresničitvi znatno vplivajo na celotno podjetje oziroma celo ogrožajo njegov obstoj. Njihovo upravljanje je v pristojnosti vodstev poslovnih enot in služb, uprave podjetja in nadzornega sveta;
- operativna tveganja so tveganja, ki lahko vplivajo na delovanje posameznih enot, a ne predstavljajo pomembnejšega tveganja za celotno podjetje. So del vsakdanjega poslovanja in izvajanja delovnih procesov. Obvladujemo jih na nivoju ene ali več organizacijskih enot.

Postopek prepoznavanja, ocenjevanja in razvrščanja tveganj izvajamo redno ob zaključku vsakega kvartala v letu, izredno pa neposredno pred izdelavo poslovnega načrta družbe, ob vsaki večji poslovni odločitvi, projektu ali bistveni spremembi, ki lahko vpliva na spremembo obstoječega ali nastanek novega tveganja.

Postopek sprejemanja, izvajanje ukrepov

Identificirana in razvrščena tveganja v Registru tveganj obvladujemo z izvedbenimi cilji in nalogami.

Nadzor in poročanje

Lastniki tveganj o rezultatih poročajo pisno in ustno na kvartalnih širših strokovnih kolegijih uprave.

Odgovornosti za sistem upravljanja tveganj

V proces upravljanja s tveganji so vključeni nadzorni svet, uprava družbe, odbor za upravljanje tveganj, služba za notranjo revizijo, direktorji oziroma vodje služb in zaposleni na vseh nivojih družbe. Za sistem upravljanja tveganj in njegovo učinkovito delovanje je neposredno odgovorna uprava družbe. Uprava določa proces, ga nadzoruje in na podlagi tega sprejema odločitve za strateški razvoj, investicije, dezinvestiranje sredstev, portfelj poslovnih področij idr. Skrbništvo nad sistemom upravljanja s tveganji je razdeljeno po ključnih področjih.

Opredelitev stopnje tveganja (potencialnega vpliva) – korporativna tveganja

Stopnja	Odstotek prihodkov na ravni podjetja iz letnega plana v tekočem letu
1 – nizko tveganje	> 2,5 % < 5 %
2 – srednje tveganje	> 5 % in < 10 %
3 – visoko tveganje	> 10 %

Opomba: Opredelitev korporativnih tveganj na ravni podjetja predstavlja seštevek posameznih ocen za določeno tveganje na nivoju organizacijske enote (OE).

Opredelitev stopnje tveganja (potencialnega vpliva) – operativna tveganja

Stopnja	Odstotek prihodkov na ravni organizacijske enote iz letnega plana v tekočem letu
1 – nizko tveganje	< 1 %
2 – srednje tveganje	> 1 % in < 5 %
3 – visoko tveganje	> 10 %

Zanje so odgovorni vodje timov za posamezno skupino tveganj. Tveganja na nivoju podjetja kvartalno obravnava odbor za tveganja, ki ga sestavljajo vsi vodje timov in član uprave. Nadzorni svet družbe skladno z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1) spremlja in se seznanja z delovanjem in ugotovitvami sistema upravljanja tveganj in notranjih kontrol.

Pogoj za uspešno delovanje sistema upravljanja tveganj je koordinirano delovanje vseh deležnikov v sistemu, ki zagotavljajo uspešno integracijo upravljanja tveganj v strateške, poslovne in operativne procese podjetja.

O tveganjih delovanja podjetja in njihovem obvladovanju komuniciramo tudi z zunanjo javnostjo, in sicer v medletnih in letnih poročilih, tj. na tri mesece. Poročila so javno objavljena na portalu SEOnet in spletni strani podjetja www.cinkarna.si.

Navajamo pristojnosti in odgovornosti po posameznih nivojih:

Nadzorni svet / Revizijska komisija Nadzornega sveta:

- nadzira uspešnost in učinkovitost celovitega sistema upravljanja tveganj,
- nadzira prevzemanje tveganj,
- spremlja izpostavljenost posameznim vrstam tveganj,
- spremlja upravljanje ključnih korporativnih oziroma poslovnih tveganj.

Uprava družbe:

- postavlja strategijo in cilje upravljanja tveganj,
- določa in nadzira proces upravljanja tveganj,
- opredeljuje in razmejuje pristojnosti ter odgovornosti v procesu upravljanja tveganj,
- določa različne odzive za posamezno vrsto tveganja ob določenih pogojih.

Odbor za upravljanje tveganj:

- opredeljuje metodologijo ter izboljšave pri ocenjevanju in razvrščanju tveganj z namenom zagotavljanja enotnih meril v družbi,
- pregleduje in opredeljuje odstotke prihodkov za določitev ocene tveganj na nivoju podjetja in za organizacijske enote,
- pregleduje in opredeljuje korporativna tveganja na ravni podjetja,
- pregleduje in potrjuje rezultate ocenjevanja in razvrščanja predvsem korporativnih tveganj,
- obvešča upravo o obvladovanju korporativnih tveganj,
- spremlja izsledke zunanjih in notranjih revizij, inšpekcijskih pregledov, presoj in ocenjevanj.

Odbor za upravljanje tveganj sestavljajo vodja odbora za upravljanje tveganj in vodje timov za posamezno skupino tveganj, t. i. člani. Vodjo in člane odbora s sklepom imenuje uprava družbe.

Shema: Prikaz odgovornosti v sistemu upravljanja tveganj v družbi Cinkarna Celje, d. d.

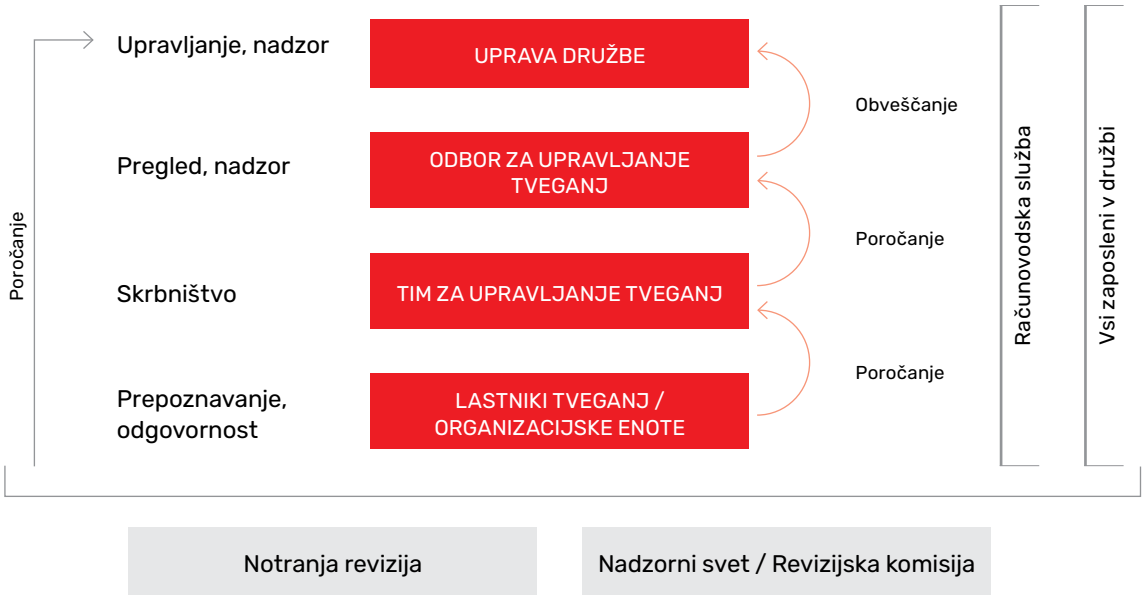

Tim za upravljanje tveganj:

Timi za upravljanje tveganj so formirani za vse skupine tveganj, ki jih v družbi upravljamo. Za vsako skupino tveganj je določen vodja tima, ki je del širšega tima za upravljanje tveganj in ima naslednje naloge:

- v okviru skupine tveganj, za katero je zadolžen, določa imena tveganj in splošne opise tveganj na ravni podjetja;
- prepoznana in odobrena tveganja v določeni skupini vnese v šifrant tveganj, kar je osnova, da lahko lastniki tveganja potem definirajo ustrezne specifične podatke v svojih organizacijskih enotah;
- spremlja in pregleduje nastala tveganja v skupini tveganja iz organizacijskih enot, ki jih le-te prepoznajo in definirajo v posamezne skupine;
- koordinira in sklicuje sestanke za prepoznavanje, definiranje in razvrščanje posameznih tveganj. V primeru pomembnih tveganj lahko skliče tudi odbor za upravljanje tveganj;
- glede prepoznanih tveganj in sprememb komunicira z lastniki tveganj;
- vodja tima s strokovnim nadzorom zagotavlja ustrezno vpisana, razvrščena in obvladovana tveganja v svoji skupini in preverja ustreznost ocenjevanja posameznih tveganj, če so jih opredelile različne organizacijske enote;
- vodja tima za skupino tveganja predlaga korporativna tveganja, ki jih definira v sistemu. Odbor za upravljanje tveganj predloge pregleda, se o njih dogovori in uskladi tip tveganja;
- poroča o trimesečnih rezultatih odboru za upravljanje tveganj o vseh korporativnih tveganjih za svojo skupino tveganj.

Lastniki tveganj:

- prepoznavajo tveganja na svojem področju delovanja procesov v organizacijskih enotah in o tem obveščajo vodjo tima za določeno skupino tveganj,
- glede na splošno prepoznano tveganje določajo specifične opise tveganj v svojih organizacijskih enotah,
- so odgovorni za upravljanje tveganj v svojih organizacijskih enotah (odgovarjajo za ustreznost vpisov, oceno in obvladovanje prepoznanega tveganja),
- o prepoznanih tveganjih poročajo v trimesečnem obdobju vodji tima za posamezno skupino tveganj preko izvedbenih ciljev oziroma nalog.

Lastniki tveganj so direktorji in vodje služb oziroma njihovi namestniki v času odsotnosti. Hkrati so lahko tudi člani timov posameznih skupin tveganj.

Služba za notranjo revizijo:

- revidira proces upravljanja tveganj ter poroča upravi in organu nadzora o njegovi uspešnosti in učinkovitosti,
- revidira učinkovitost in uspešnost delovanja notranjih kontrol v poslovnih procesih, s poudarkom na obvladovanju ključnih tveganj,
- presoja ustreznost poročanja o ključnih tveganjih,
- načrtuje revizijske preglede na podlagi veljavne ocene tveganj,
- v okviru izvedenih notranjerevizijskih poslov sporoča upravi, organu nadzora in odgovornim revidirancem izsledke o obvladovanju ključnih tveganj;
- ob upoštevanju omejitev v skladu s pravili notranje revizijske stroke lahko svetuje pri vzpostavitvi in izvajanju procesa upravljanja tveganj.

Računovodska služba:

- pripravlja osnovne podatke za izračune deležev prihodkov in stroškov na ravni podjetja in po posameznih organizacijskih enotah,
- vodja računovodske službe se uskladi glede določitve odstotkov prihodka z odborom za upravljanje tveganj pred začetkom planiranja, odstotki prihodkov so definirani za korporativna in operativna tveganja,
- odgovorna oseba v računovodski službi vnese ustrezne parametre in vrednosti, ki so osnova za nadaljnji programski izračun ocene tveganja.

Vsi zaposleni v družbi

Zaposleni morajo v svojih sredinah sodelovati pri prepoznavanju tveganj na svojih delovnih mestih oziroma v podjetju in o tem obveščati svoje nadrejene, ki so dolžni ustrezno ukrepati.

Korporativna tveganja, ki smo jih prepoznali v letu 2023

I. Prodajna in nabavna tveganja			
Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Energenti	Nekonkurenčnost cene naših proizvodov zaradi visokih cen energentov (zemeljski plin in električna energija)	• Sklepamo pogodbe, spremljamo trende in izvajamo terminske zakupe energentov. • Dogovarjamo se za PPA – dolgoročni dogovori za zakup električne energije. • Izvajamo ukrepe za povečanje učinkovite rabe energije. • Sistematično povečujemo lastno proizvodnjo elektrike iz obnovljivih virov – sončne elektrarne na objektih, kogeneracija elektrike iz pare. • Redno uravnotežujemo strukturo porabe posameznih energentov, izvajamo energetski menedžment in stalne ukrepe oziroma projekte optimiziranja rabe energije.	Nizka
Ključni kupci	Izguba tržnega deleža in prihodkov zaradi (cenovne) nekonkurenčnosti glede na pričakovanja kupcev v primerjavi s cenovno agresivnimi konkurenti	• Izbiramo optimalne trženjske strategije in primerne prodajne poti. Zagotavljamo pred- in poprodajni servis in s tem povečujemo dodano vrednost naše storitve. Zagotavljamo konkurenčne prodajne cene in se v največji možni meri prilagajamo prodajnim cenam evropskih konkurentov. Zagotavljamo kakovostno ustrezne proizvode ob povečevanju produktivnosti in zniževanju proizvodnih stroškov. Povečujemo prisotnost na spot trgih.	Nizka
Konkurenca	Izguba tržnega deleža in prihodkov zaradi (cenovne) nekonkurenčnosti glede na pričakovanja kupcev in v primerjavi s cenovno agresivnimi konkurenti iz Kitajske in vzhodne Evrope	• Tveganje omejujemo s širjenjem prodajne mreže, diverzifikacijo proizvodno-prodajnega portfelja, uvajanjem novih prodajnih poti, razvojem trženjskih partnerstev in razvojem novih izdelkov, ki omogočajo vstop na nove trge in panoge. S ciljno usmerjenimi tehnološkimi investicijami svoj prodajni portfelj usmerjamo v aplikacije in trge, ki so po vsebini zahtevnejši, visokokakovostni in predstavljajo odmik od tako imenovanih »commodities« trgov, za katere sta značilni nižja dodana vrednost in visoka izpostavljenost cenovno ugodnemu kitajskemu pigmentu in pigmentu iz vzhodne Evrope. • Pri tem izbiramo optimalne trženjske strategije, primerne prodajne kanale, pred- in poprodajni servis, zagotavljamo kakovostno ustrezne proizvode ob povečevanju produktivnosti in zniževanju proizvodnih stroškov. Povečujemo portfelj kupcev tudi na tako imenovanih spot trgih. • Posredno upravljamo tveganja prodaje tudi s sistematičnim spremljanjem in primerjalnimi analizami relevantnih panog (konkurentov in kupcev), sodelovanjem na trženjskih in strokovnih srečanjih industrije in uvedbo standardov na področju obvladovanja kakovosti, varnosti, okolja in zdravja.	Srednja

I. Prodajna in nabavna tveganja

Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Predmeti dela	Izpad prihodkov zaradi nepredvidenih podaljšanj dobavnih rokov v celotni dobavni verigi	• Pravočasno naročamo, vršimo rezervacije pri dobaviteljih, iščemo alternativne dobavitelje in alternativne preskusne postopke. • Skrbimo za pravočasno planiranje potreb in naročanje surovin, upoštevamo izkustvene časovne rezerve in po potrebi povečujemo minimalne zaloge. Za vse strateške surovine bomo izdelali poslovni primer in kontrolno listo.	Nizka
Predmeti dela	Izpad proizvodnje zaradi izpada dobave predmetov dela pri monopolnih dobaviteljih	• Sledimo cilju ustrezne zaščite s pogodbo. • V kritičnih primerih zagotavljamo večje zaloge. Izvajamo temeljito raziskavo trga surovin in morebitnih nadomestkov ter glede na ugotovitve pravočasno ukrepamo. • Iščemo, testiramo in uvajamo nove vire surovin v proizvodnjo. Alternativne surovinske vire tudi vrednotimo v smislu izdelave katalogov verificiranih alternativnih surovin in dobaviteljev. Ciljno usmerjeno gradimo dolgoročne in stabilne partnerske odnose. Sami in s pomočjo tržnih specialistov spremljamo in analiziramo stanje mednarodnih trgov. Redne kontakte vzdržujemo tudi z dobavitelji, s katerimi operativno ne poslujemo, vendarle pa predstavljajo kakovostno potencialno alternativo.	Nizka
Zakonodajna skladnost	Izpad prihodkov zaradi nove kemijske trajnostne strategije	• V okviru Združenja proizvajalcev titanovega dioksida (TDMA) s formirano delovno skupino sledimo zahtevam nove zakonodaje in sprožamo potrebne/možne aktivnosti tako na ravni EU kot individualno v podjetju. • V okviru konzorcija TDIC izvajamo postopek dopolnjevanja dosjejev REACH glede na zahteve Evropske kemijske agencije (ECHA). V ta namen v okviru TDMA izvajamo širok znanstveni program, ki obsega študije morebitnih vplivov nano in pigmentne oblike titanovega dioksida na zdravje ljudi.	Nizka

II. Proizvodna tveganja

Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja

Skladiščne in proizvodne zmogljivosti	Izpad količin zaradi nepopolne izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti	• V Poslovni enoti Kemija Mozirje smo pridobili ponudbo za idejno zasnovo (IDZ) za variante postavitve dodatne linije belih masterbatchev:
		  • v obstoječo stavbo, ki bi jo renovirali,
		  • novogradnjo na lokaciji Mozirje.
		• V izdelavi je tudi IDZ za tretjo varianto – umestitev v obrat Valjarne na lokaciji v Celju.
		• Tveganja v Poslovni enoti titanov dioksid obvladujemo z naslednjimi aktivnostmi:
		  • optimizacijo delovanja naprav in linij,
		  • povečevanjem izkoristka žlindrinih in ilmenitnih razklopov,
		  • ažuriranjem in vzpostavljanjem protokolov čiščenj reaktorjev, skladiščnih posod, usedalnikov in bistrilnikov.
		• Z namenom povečanja kapacitete na 71.000 ton je bila sprejeta odločitev za rušenje prizidka Končne predelave 2 ter postavitev linije ožemanja in sušenja v novozgrajeni objekt.
		• Pripravljamo tehnološki projekt širitve proizvodnje.
		• Izvajamo pilotna testiranja naprav za sušenje pigmenta, parno mikronizacijo in dekantersko centrifugo.
			Nizka

III. Finančna tveganja

Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Kreditno tveganje (plačila kupcev)	Povečanje odhodkov zaradi neplačil kupcev, pri katerih nimamo zavarovanih terjatev, kar predstavlja cca 2 % terjatev.	• Izvajamo interno kreditno kontrolo za posamičnega kupca, ki smo mu določili individualni kreditni limit, in sicer glede na plačilno disciplino, bonitetno oceno in dobro poslovanje z družbo. Proces spremljanja in obvladovanja kreditnega tveganja je povečan zaradi zavarovanja terjatev pri zunanji instituciji, kjer se kreditni limiti določajo, spremljajo in spreminjajo na dnevni bazi. • Poleg rednega spremljanja kreditnega limita za posameznega kupca na dnevni bazi spremljamo plačilno disciplino kupca in objave na Ajpesu v zvezi z objavo postopkov po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). • Prav tako s trenutkom zapadlosti terjatve opominjamo kupca na zapadlost terjatve z opominom, najprej telefonsko, nato pisno. Vse od dneva zapadlosti do poplačila obračunavamo zamudne obresti. • Redno pridobivamo ažurirane informacije za natančnejše planiranje denarnega toka.	Nizka
Likvidnostno tveganje (plačila kupcev)	Izpad plačil v dogovorjenih rokih zaradi plačilne nezmožnosti ali nediscipline kupcev, ki lahko povzroči likvidnostne težave podjetja.	• Zagotavljamo stabilen denarni tok. Poslovanje družbe je tradicionalno konservativno z visoko višino denarnih sredstev. Upravljanje likvidnosti med drugim obsega načrtovanje pričakovanih denarnih obveznosti in njihovo pokrivanje na dnevni, tedenski, mesečni in letni ravni, tekoče spremljanje plačilne sposobnosti kupcev in redno izterjavo zapadlih terjatev. • Redno pridobivamo ažurirane informacije za natančnejše planiranje denarnega toka. Denarni tok je izdelan podrobno, premišljeno in natančno na dnevni, mesečni in letni ravni.	Nizka
Valutno tveganje	Izpad prihodkov in višji stroški zaradi valutnega razmerja evro:dolar pri nabavi materialov in surovin v ameriških dolarjih (titanonosne surovine, delno bakrove spojine)	• Gibanje in napovedi glede dinamike valutnega para EUR/USD kontinuirano spremljamo. V osnovi kratkoročno tveganje neugodnih sprememb tečaja dolarja omejujemo s standardizirano in konsistentno uporabo finančnih instrumentov (dolarske terminske pogodbe). Prav tako redno pridobivamo natančnejše podatke za vnaprejšnje nakupe deviz.	Nizka

IV. Prostorska in okoljska tveganja			
Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Podnebna tveganja	Pojav akutnih ali kroničnih fizičnih tveganj, ki jih lahko povzročijo podnebne spremembe (suša, vročinski valovi, nevihte idr.).	• Podjetje kot največje tveganje zaradi suše in hkrati priložnost za sledenje trajnostnim načelom poslovanja prepoznava v možnem pomanjkanju vode za napajanje proizvodnje. Ta se napaja iz reke Hudinje, delno tudi iz vodnih zajetij na lokaciji Za Travnikom. V vodnem dovoljenju za črpanje je omejena količina, ki glede na potrebe proizvodnje ne predstavlja tveganja. Na vodotoku Hudinja je kot omejitev za črpanje zaveden tudi ekološko sprejemljivi pretok (Qes). V primeru vodostaja pod Qes črpanje ni dovoljeno. • Da bi podjetje lahko preživelo tudi v takšnih skrajnih slučajih, smo že povečali delež ponovne rabe, s planiranimi dodatnimi aktivnostmi bomo ta delež v bližnji prihodnosti še povečali. S tem bi lahko ohranjali zgolj minimalno količinsko proizvodnjo in preprečevali negativne vplive na okolje zaradi nenačrtovanih hipnih ustavitev. • V preteklosti smo preverjali več možnih rešitev za alternativno napajanje (rezervoarji, črpanje podtalnice, uporaba obstoječih akumulacij Slivniško in Šmartinsko jezero, prestavitev lokacije črpanja za sotočje Hudinje z Vzhodno Ložnico oziroma iz Savinje). Kot najprimernejša, predvsem pa trajnostno naravnana, se je izkazala rešitev uporabe odpadne vode iz Centralne čistilne naprave Celje (CČN Celje). Ta vir je količinsko trajno zadosten, potrebuje pa dodatno čiščenje. Ob njegovi uporabi se posledično izboljšata tako biološko kot hidromorfološko stanje vodotoka. • Podjetje je skupaj z zunanjim izvajalcem pripravilo IDZ umestitve cevovoda in Idejni projekt dodatnega čiščenja. Trenutno potekajo pilotni poskusi na lokaciji CČN Celje. Pridobili smo tudi mnenje Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE), da za načrtovano umestitev cevovoda in črpanje ni potrebna presoja vplivov na okolje. Za umestitev cevovoda smo pridobili projektne pogoje na Slovenskih železnicah in pri Direkciji RS za vode. V skladu z odločitvijo Mestne občine Celje smo pripravili pobudo za sprejem sklepa o začetku postopka priprave Občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za vgradnjo cevovoda. • Kar se tiče drugih podnebnih tveganj tega razreda vzdržujemo objekte, prepoznavamo in odpravljamo potencialne nevarnosti in odpravljamo pomanjkljivosti (npr. dodatno hlajenje prostorov z elektronsko opremo).	Visoka

IV. Prostorska in okoljska tveganja			
Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Varnost	Negativni vpliv na poslovanje podjetja zaradi naravne nesreče (potres ali večja poplava, udar strele, žledolom idr.)	• Izvajamo dejavnosti skladno s preventivnimi aktivnostmi, določenimi z Registrom potencialnih nevarnosti za okolje in zaposlene (pravilniki, organizacijski predpisi, upoštevanje navodil skladiščenja na poplavnem delu lokacije, sprotno čiščenje jaškov in vzdrževanje objektov, navodila za delo, meritve, preventivni in obdobni pregledi idr.). • Pri načrtovanju novih zgradb upoštevamo protipotresne standarde in predpise. • Obstoječe objekte pregledujemo in vzdržujemo. Visoka nasuta pregrada Bukovžlak je opremljena s seizmičnim opazovanjem. • Podjetje je protipoplavno varovano z zidom, ki preprečuje vdor vode v primeru poplave. Postavljena imamo črpališča, s pomočjo katerih lahko prečrpavamo morebitno odvečno vodo. • Na osnovi izkušenj v času poplave avgusta 2023 pripravljamo oziroma uvajamo vrsto preventivnih ukrepov. Povečali smo tudi zavarovanje. • Redno pregledujemo in vzdržujemo strelovode in ozemljitvene sisteme.	Nizka
Varnost	Negativni vpliv na poslovanje podjetja zaradi industrijske nesreče (požar, eksplozija, izliv idr.)	• Tveganje obvladujemo s sistematičnim vrednotenjem vplivov na okolje in zaposlene, periodičnimi ocenami požarne ogroženosti in sistematiziranjem delovnih mest glede na oceno tveganj. • Na področju omejevanja vplivov na okolje smo sistematično uvedli evropske okoljevarstvene standarde z uveljavljanjem načel Programa odgovornega ravnanja in harmonizirali svoje delovanje z zahtevami direktive IED in SEVESO. • Izvajamo notranje presoje ustreznosti izvajanja ukrepov, zahtevanih v dovoljenju SEVESO, in odpravljamo ugotovljene pomanjkljivosti. • Glede na spremembe ažuriramo Zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje (ZZTO) in implementiramo zagotavljanje varnosti obratovanja pri uvajanju sprememb. Svoje procese izvajamo z upoštevanjem najboljše razpoložljive tehnike (NRT). • Na področju požarne varnosti imamo organizirano lastno gasilsko enoto, prav tako je podjetje ustrezno požarno zavarovano. • Na področju delovnih nesreč je organizirana strokovna služba, ki skrbi za nadzor spoštovanja pravil in ukrepov varnosti in zdravja pri delu. Izvajamo redna usposabljanja in izobraževanja zaposlenih. Podjetje je zavarovano za odškodninsko odgovornost. • Z zunanjimi izvajalci sklepamo pisne sporazume in jih izobražujemo. Angažirali smo stalnega koordinatorja za varno in zdravo delo. Uvedli smo navodila za delo za izvajanje vzdrževalnih posegov v smislu požarne preventive, preprečevanja nesreč in izboljševanja čistoče v delovnem okolju.	Nizka

IV. Prostorska in okoljska tveganja			
Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Stara bremena	Odprava starih okoljskih bremen	• Odlagališče nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB) in pregradna telesa s svojimi specifičnimi materiali predstavljajo stara bremena. Zanje imamo oblikovano tudi okoljsko rezervacijo in izvajamo aktivnosti za sanacijo. • Redno poteka tehnično opazovanje in izvajanje monitoringa na področju visokih nasutih pregrad (Bukovžlak in Za Travnikom). • Na osnovi rezultatov opazovanja izvajamo sistematične in dolgoročne vzdrževalne ukrepe za zagotavljanje stabilnosti pregradnih teles oziroma po potrebi izvajamo ukrepe za odpravo posledic zaradi neugodnih vremenskih razmer. • Ena od takih je tudi sprožitev plazu po močnih avgustovskih padavinah na spodnjem zahodnem delu visoke nasute pregrade Za Travnikom. Plaz nadziramo z meritvami in izvajamo nujni sanacijski poseg, ki mu bo sledila tudi celovita sanacija, za kar bo oblikovana okoljska rezervacija.	Nizka
Zakonodajna skladnost	Izpad proizvodnje in povečanje stroškov zaradi neusklajenosti prostorskih aktov	• Podjetje odpadno rdečo sadro iz proizvodnje titanovega dioksida zapolnjuje v napravo za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom. Obstoječa zazidalni načrt (ZN) in gradbeno dovoljenje omogočata zapolnjevanje do kote 300 metrov nadmorske višine, ki bo dosežena v cca 7–8 letih. • Zaradi novonastalih okoliščin in spoznanj med zapolnjevanjem izvedba, kot je bila zamišljena s projektom, v določenih delih ni možna oziroma bi lahko vodila v porušitev načrtovanih objektov. Drug negativni moment je tudi načrtovano neustrezno odvodnjavanje, ki bi vodilo do ponovnega delnega zalitja lokacije s padavinsko vodo. • Projektant je skupaj s strokovno podporo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani (UL FGG), Katedra za geotehniko, pripravil novelacijo projekta. Le-ta predvideva povečane količine vgradnje rdeče sadre in drugačno obliko zapolnitve. Predvideni volumni so že vpisani v okoljevarstveno dovoljenje, MOPE pa je izdal sklep, da za načrtovano spremembo ni potrebna ponovna presoja vplivov na okolje. Potrebna pa je sprememba zazidalnega načrta in gradbenega dovoljenja. • Pobudo za spremembo ZN smo oddali na vse tri zadevne občine. Poteka usklajevanje pogojev za podpis pogodbe med občinami, ki mu bo sledila oddaja pobude za spremembo zazidalnega načrta na MOPE.	Visoka

IV. Prostorska in okoljska tveganja			
Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Zakonodajna skladnost	Izpad proizvodnje in povečanje stroškov zaradi neusklajenosti prostorskih aktov	• Glede na zapis v odloku Občine Šentjur bi Cinkarna morala prenehati z zapolnjevanjem 27. 10. 2023. Zaradi izločanja bele sadre in velikih posedkov, ki jih projekt zapolnjevanja ni predvidel, navedeni rok v praksi ni bil dosegljiv. Predstavnike Občine Šentjur in KS Blagovna smo glede tega obveščali že od leta 2017, vendar so vztrajali na razumevanju potrebe spoštovanja navedenega datuma. Pridobili smo pravno mnenje glede veljavnosti takšnega odloka. Le-to ugotavlja, da je odlok neskladen z veljavno zakonodajo, zato smo na Ministrstvo za naravne vire in prostor poslali pobudo za nadzor nad zakonitostjo Odloka o spremembah in dopolnitvah odloka ZN Za Travnikom. Ministrstvo za naravne vire in prostor je prijavo odstopilo v obravnavo Ministrstvu za okolje, energijo in podnebje, to pa se je strinjalo s pravnim mnenjem in Občino Šentjur pozvalo k uskladitvi odloka z veljavno zakonodajo. • Podjetje sicer s ciljem trajnostnega razvoja in krožnega gospodarstva ter podaljševanja razpoložljivega časa za odlaganje razvija tudi postopke za zmanjševanje količin rdeče sadre in išče druge možnosti za zapolnjevanje na različnih lokacijah.	Visoka
Zakonodajna skladnost	Izrek kazni v primeru neizpolnjevanja zahtev iz Ocene onesnaženja tal	• Izvajamo ukrepe iz ugotovitev Poročila o pregledu tehničnih ukrepov za preprečevanje onesnaženja tal in podzemne vode. Zagotoviti moramo popolno tesnost lovilnih bazenov, ploščadi, tal v skladiščih, kanalizacije in transportnih poti ter s tem preprečiti onesnaženje tal in podzemne vode z zadevnimi nevarnimi snovmi. Plan potrebnih ukrepov je poslan kot dopolnitev zahtev za izdelavo delnega izhodiščnega poročila.	Nizka
Izguba ugleda	Izguba ugleda podjetja zaradi različnih dejavnikov (neustrezno komuniciranje, negativni vplivi na okolje ipd.)	• Podjetje ima vzpostavljene procese po oddelkih in imenovane posameznike, ki so zadolženi za odnose z vlagatelji, skrbijo za preventivo na področju okolja, zdravja in varnosti, trženje, trajnost izdelkov in pridobivanje kadrov. • Tudi za leto 2023 smo pripravili trajnostno poročilo kot del letnega poročila. • Zbiramo in obravnavamo povratne informacije zainteresiranih strani in jih obravnavamo v procesu upravljanja tveganj v podjetju. Obnašamo se družbeno odgovorno. Pripravili smo osnutek strategije ESG, ki ga bomo v letu 2024 nadgradili skladno z evropskimi standardi poročanja o trajnostnosti ESRS.	Nizka

V. Kadrovska in organizacijska tveganja			
Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Kompetentnost in razpoložljivost kadrov	Izpad proizvodnje in prihodka zaradi nedodelane politike nasledstev in neustreznih kompetenc zaposlenih	• Vzpostavljen je sistem kadrovanja, na podlagi katerega sta za vsako delovno mesto predpisana program usposabljanja za delo in mentor. • V sklopu izvedbenih ciljev za leto 2023 vzpostavljamo sistem popisa vseh specifičnih in splošnih znanj v podjetju za vse poslovne enote oziroma službe, prenovljen sistem vključevanja za novozaposlene in preverjanje obstoječih znanj za zaposlene s hkratno revizijo kompetenčnega modela. • Na osnovi revidiranih kompetenc po posameznih delovnih mestih bomo zaposlene izobraževali na področjih z mankom kompetenc. • V planu izobraževanja so številna dodatna zunanja izobraževanja zaposlenih na področjih planiranja, vitke proizvodnje in informacijskih tehnologij. • Skrbimo za ohranjanje aktivnih statusov obstoječih pooblaščenih inženirjev. • Popisali smo ključna delovna mesta v podjetju, opredelili možne naslednike ter definirali čas do potrebnega nadomestila in potrebne dodatne kompetence. • Za najperspektivnejše kandidate izvajamo razvojni vodstveni program Akademija vodenja. Dodatno izvajamo coachinge za zaposlene.	Nizka
Kompetentnost in razpoložljivost kadrov	Izpad proizvodnje in prihodkov zaradi pomanjkanja kadrov, nepravočasnega nadomeščanja in neustrezne organizacije dela	• Stremimo k pravočasnemu prepoznavanju kadrovskih potreb in zaposlovanja, s ciljem zagotavljanja ustrezne izobrazbene, kompetenčne in starostne strukture. • Kontinuirano izvajamo organizacijske spremembe in se agilno prilagajamo novim okoliščinam. • Pri iskanju novih zaposlenih poleg klasičnih načinov iskanja kadrov uporabljamo inovativne rešitve rekrutiranja preko socialnih omrežij. • Razpisujemo kadrovske štipendije. Poglobili smo sodelovanje s srednjimi šolami. Dijakom in študentom omogočamo opravljanje obvezne prakse in študentskega dela. Študentom omogočamo opravljanje diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog v podjetju.	Nizka
Zakonodajna skladnost	Izrek kazni za podjetje in odgovorne osebe ter odškodnine zaradi kršenja delovno pravne zakonodaje	• Redno spremljamo spremembe zakonodaje in jih uvajamo v naš sistem. • Organiziramo sestanke s poslovnimi enotami, se medsebojno informiramo in sproti sprejemamo ukrepe za odpravo morebitnih neskladnosti. • S socialnimi partnerji vodimo odprt dialog.	Nizka
Korupcija, kraje, goljufije	Možnost izgube kredibilnosti podjetja in nastanka poslovne škode	• Pri sprejemanju poslovnih odločitev in vseh ravnanjih v imenu družbe zaposleni upoštevamo koristi družbe pred svojimi lastnimi interesi ali interesi tretjih oseb, ob upoštevanju konkuriranja izključno na pošten in odkrit način. • Na področju nabave imamo vzpostavljen sistem, ki preprečuje možnost koruptivnih dejanj. • Ustrezna in pričakovana ravnanja zaposlenih so opredeljena v Kodeksu etičnega ravnanja in dela. Vzpostavljen je mehanizem razkritja oziroma prijave nedopustnih ravnanj.	Nizka

VI. Tveganja podpornih procesov

Ime tveganja	Splošni opis tveganja na ravni podjetja	Obvladovanje tveganj	Stopnja tveganja
Digitalizacija	Izpad proizvodnje in kompetentne delovne sile zaradi prepočasne digitalizacije procesov za nadzor in obvladovanje	• Nadaljujemo z izvajanjem več izvedbenih ciljev, ki povečujejo stopnjo digitalizacije in informatizirajo ter poenostavljajo poslovne procese: • po planu nadgrajujemo module v poslovni analitiki Power BI, • povečali smo delež uporabnikov in nadgradili module v Moja Cinkarna, • nadaljujemo z vzpostavljanjem novega dokumentnega sistema, • nadaljujemo z migracijo programov Oracle Forms 6 v 12, • aktivnosti, vezane na posodobitev vzdrževalskega informacijskega sistema, potekajo po planu.	Nizka
Tveganje kibernetskih napadov (Varnost)	Izpad proizvodnje zaradi kibernetskega napada delovne postaje in/ali strežniškega sistema za sistem vodenja z zlonamerno programsko opremo z namenom izsiljevanja ali kraje podatkov	• Izvedeni »phising« test nas je opozoril na določene pomanjkljivosti, ki jih odpravljamo. • Izvedli smo naročilo za nabavo dveh naprednih sistemov za spremljanje omrežja, s pomočjo katerih bomo nadzorovali omrežje pred morebitnimi vdori. • S pomočjo zunanjega strokovnjaka smo izvedli postopek notranje revizije tega področja. Odkrite priložnosti za izboljšave bomo prenesli v prakso v prihodnjih mesecih.	Nizka
Tveganje izpada strežniškega sistema (Varnost)	Izpad proizvodnje zaradi izpada strežniškega sistema za sistem vodenja (požar, potres, voda ipd.)	• Vzpostavljamo virtualiziran rezervni strežniški sistem za sisteme vodenja na dveh lokacijah. Dokler projekta ne bomo zaključili, obvladujemo tveganje z rezervnimi fizičnimi strežniki. • Nadaljujemo z elektro in omrežnimi spremembami v obeh strežniških prostorih in z dodajanjem drugih komponent, kjer nastajajo določene zamude.	Nizka

Integriran sistem vodenja

Sestavni del vodenja družbe Cinkarna Celje, d. d., je integriran sistem vodenja, ki zajema temeljne prvine vodenja in poslovanja za vse dejavnosti podjetja, skladno z zahtevami standardov ISO 9001 – Sistem vodenja kakovosti, ISO 14001 – Sistem ravnanja z okoljem, ISO 45001 – Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu, na lokaciji PE Kemija Mozirje pa smo registrirani v sistem okoljskega ravnanja in presojanja EMAS. Več o skladnosti s standardi pišemo v poglavju Skladnost in standardi.

▶ Skladnost in standardi

Graf: Trend podanih neskladij in priporočil Notranje presoje v letih 2019–2023

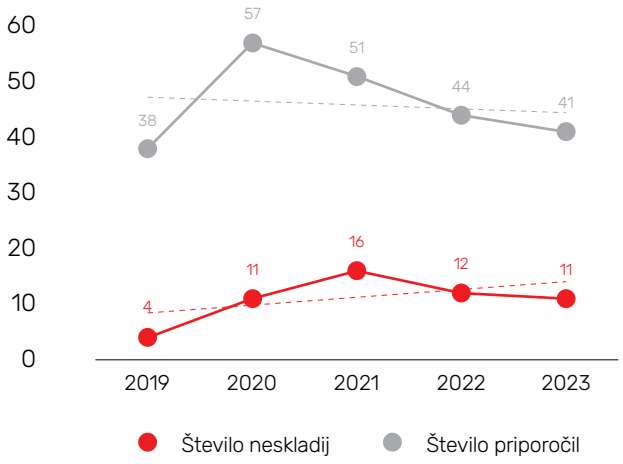

Vsebina

83 Notranje presoje
84 Zunanje presoje
84 Druge presoje in pregledi
85 Finančni in pravni skrbni pregledi
85 Informacijska varnost

Notranje presoje

Glede na letni plan notranjih presoj je bilo za leto 2023 planiranih enajst področij presoj:

- sedem področij po organizacijskih enotah: PE Kemija Celje, PE Kemija Mozirje, PE Polimeri, Marketing-Nabava, Kadrovsko splošna služba, Služba za varstvo okolja in Služba kakovosti;
- tri horizontalne presoje: Korporativna tveganja in Cilji, Informacijska varnost, Ocena tveganja za zaposlene in okolje in Požarni red;
- ena horizontalna presoja s pregledom ukrepov iz prejšnjih presoj – Predhodne presoje.

Zunanje presoje

Zunanja presoja integriranega sistema vodenja po ISO 9001, ISO 14001, Uredbi EMAS in ISO 45001 za leto 2023 je bila izvedena konec maja 2023. Neskladij ni bilo ugotovljenih. Presojevalci so podali 17 priporočil.

Druge presoje in pregledi

Letno računovodsko poročilo družbe vsako poslovno leto revidira zunanji revizor. Vsako leto preverjamo in oddamo podpisan seznam povezanih oseb v skladu z Mednarodnim računovodskim standardom 24, seznam članov poslovodstva, direktorjev in lastnikov obvladujočih deležev na revidirani strani. Uprava družbe vsakoletno odgovarja na vprašalnik za poslovodstvo in poda izjavo, da z zunanjim revizorjem ali njegovimi partnerji, strokovnim osebjem in posamezniki, ki bi imeli pomembno vlogo v računovodstvu ali pri računovodskem poročanju, ni povezana.

Člani organov upravljanja in nadzora so skladno z zakonodajo ob nastopu funkcij dolžni podati izjavo o neobstoju konfliktov interesov, razkriti potencialne oziroma v primeru nastalih konfliktov interesov o njih poročati.

Graf: Trend podanih neskladij in priporočil pri zunanjih presojah v letih 2019–2023

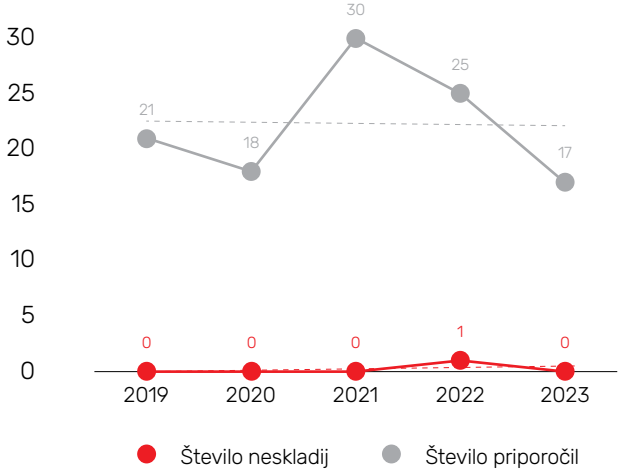

Graf: Primerjava notranjih presoj in zunanjih presoj, opravljenih s strani SIQ, v letih 2019–2023

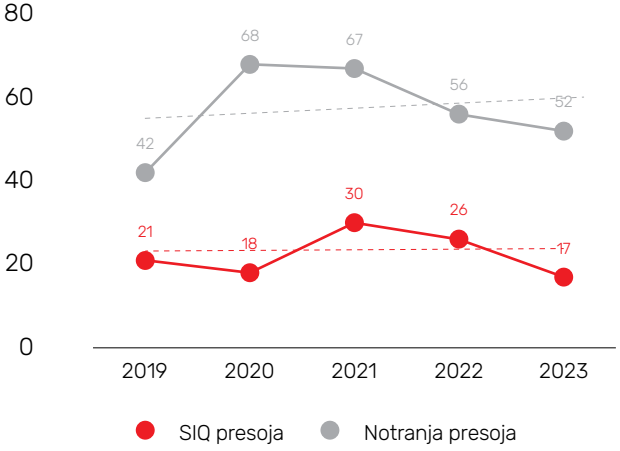

Dinamično okolje industrije polimerov nas vodi v nenehen razvoj poslovnega okolja in sledenje trendom v naši industriji, da lahko pravočasno prepoznamo priložnosti in izzive. S strateškim pristopom prilagajamo naše poslovanje, ki temelji na razumevanju tržnih potreb in konkurenčnega okolja ter doseganju poslovnih ciljev. Osredotočamo se na izboljšanje procesov, tehnologij in razvoj kadrov. Stremimo k ustvarjanju okolja, ki spodbuja ustvarjalnost, sodelovanje in odgovornost. V naši industriji opažamo premike k večji digitalizaciji, avtomatizaciji in poudarku na trajnostnosti. V proizvodne procese uvajamo napredne tehnologije, robotizacijo in avtomatizacijo ter sledimo trajnostnim praksam v celotnem poslovnem procesu. Naš cilj je ostati v koraku s konkurenco, z nenehnim prilagajanjem in inovacijami, ki nas bodo pripeljale do uspeha v prihodnosti.

Roman Deželak, *dipl. inž. str., direktor PE Polimeri*

Finančni in pravni skrbni pregledi

Pri izvajanju finančnih in pravnih skrbnih pregledov nimamo posebej opredeljene politike. V primeru finančnih in pravnih skrbnih pregledov se postopki izvajajo v skladu s potrebami naročnika in se informacije razkrivajo skladno s pozitivno zakonodajo relevantnih področij.

Informacijska varnost

V Cinkarni Celje, d. d., se zavedamo pomembnosti informacijske varnosti, ki je ključna za nemoteno in varno poslovanje podjetja. Naša informacijska varnostna politika, ki je bila vzpostavljena že leta 2006, vsebuje osnovna pravila in načela za zagotavljanje varnosti.

Skupina za informacijsko varnost, ki jo sestavljajo člani iz različnih organizacijskih enot, ima pomembno vlogo pri spremljanju tveganj s področja informacijske varnosti in pripravi ukrepov za njihovo zmanjšanje. Njihove naloge vključujejo:

- potrjevanje strateških smernic za informacijsko varnost,
- potrjevanje dokumentov informacijske varnostne politike,
- pomoč pri uvajanju večjih projektov informacijske varnosti,
- nadzor večjih sprememb pri izpostavljenosti informacijskih sredstev varnostnim grožnjam,
- nadzor in ocenjevanje varnostne učinkovitosti in zmogljivosti.

V zadnjem letu smo izvedli več aktivnosti, ki so prispevale k izboljšanju informacijske varnosti:

- sprotno preverjanje in odzivanje na incidente,
- izobraževanje zaposlenih in dvig ozaveščenosti,
- sistemski pregled informacijskih sistemov poslovne informatike s prikazom tveganj in priporočil za njihovo odpravo,
- izvajanje ukrepov in priporočil zunanjih pregledov,
- priprava pravil za komuniciranje med omrežji za zagotovitev varne komunikacije,
- dopolnjevanje informacijske varnostne politike za zagotovitev skladnosti z zakonodajo,
- redna komunikacija z upravo in poročanje o tveganjih,
- organizacija simulacije napada ribarjenja (phishing) z namenom povečanja zavedanja in izobraževanja zaposlenih.

Redno obveščamo zaposlene o informacijskih nevarnostih in jih spodbujamo k previdnosti pri sumljivih sporočilih.

Vzpostavljen je e-naslov za posredovanje sumljivih obvestil, ki so nato strokovno pregledana.

V letu 2023 nismo zabeležili nobenega incidenta glede informacijske varnosti.

Digitalizacija je neprestano spreminjajoče se področje, a hkrati tudi privilegij, ki prinaša številne prednosti in prispeva k optimizaciji procesov. Uvajanje sodobnih digitalnih rešitev v obstoječe procese ni enostavno, a se zavedamo, da brez ustrezne informacijske podpore ni napredka, zato je digitalni razvoj podjetja konstanten del naših razvojnih procesov. Smelo zremo v prihodnost in v digitalni dobi prepoznavamo velike potenciale. Iščemo priložnosti za soustvarjanje inovacij, ki bodo oblikovale našo prihodnost.

Boris Špoljar, *univ. dipl. inž. rač. in inf., vodja Službe za informatiko*

Z rednimi ekološkimi monitoringi spremljam vplive na okolje, zagotavljam skladnost s področja okoljske zakonodaje in preverjam ter vrednotim učinkovitost aktivnosti za zmanjšanje onesnaževanja in ponovno rabo virov.

Irena Stupan Rozman,
mag. metalurgije,
samostojni strokovni
delavec, Služba
za varstvo okolja,
Strokovne službe

Trajnostni razvoj

Vsebina

87 Ključni cilji na področju trajnostnega razvoja v letu 2023
89 Področja prioritetnih trajnostnih aktivnosti družbe Cinkarna Celje glede na trajnostne cilje Združenih narodov do leta 2030
92 Članstvo v združenjih
92 Pristop k vključevanju deležnikov
92 Vključevanje deležnikov
95 Matrika pomembnosti

Zavedamo se pomembnosti in nujnosti uresničevanja načel trajnostnega razvoja, ki ga obravnavamo kot zavezo in temeljno odgovornost do družbe in okolja, ob hkratnem uresničevanju prizadevne poslovne odgovornosti in krepitvi gospodarske uspešnosti. K temu nas vodijo tudi vse večje zahteve lastnikov, kupcev in zakonodaja. V letu 2023 smo nadaljevali z aktivnostmi na področju trajnostnega razvoja.

V okviru našega trajnostnega poslovanja prepoznavamo vplive, ki jih imamo tako v odnosu do naših ključnih deležnikov kot v odnosu do naravnega okolja, v katerem delujemo. Nenehno si prizadevamo za izboljšave na vseh področjih svojega delovanja, iščemo inovativne rešitve, ki jih uvajamo v model delovanja, da bi dosegli ravnovesje med gospodarsko uspešnostjo, energetsko učinkovitostjo, varstvom okolja in družbeno odgovornostjo.

Kazalnike trajnosti smo v določeni meri že implementirali tudi v odnosu do naših dobaviteljev, v prihodnje bomo to področje še nadgradili, z namenom, da obvladujemo svojo dobavno verigo, spodbudimo svoje dobavitelje k trajnostnemu razvoju in doseganje trajnostnih ciljev omogočimo tudi našim kupcem.

Ključni cilji na področju trajnostnega razvoja v letu 2023

Zaradi vse večjih podnebnih sprememb in naše konkurenčnosti na globalnem trgu smo v Strateški poslovni načrt za 5-letno obdobje vključili tudi aktivnosti s področja trajnostnega razvoja. Zavedamo se, da bomo lahko samo s strateškim pristopom obvladovali izzive in učinkovito izvedli prilagoditve.

Pripravili smo osnutek strategije ESG, s posebnim poudarkom na podnebni strategiji, ki jo bomo v letu 2024 dopolnili z zahtevami standardov ESRS. V njej bodo podrobneje opredeljeni cilji s področja okolja, družbe in upravljanja.

Za leto 2023 smo pripravili trajnostno poročilo, ki je vključeno v naše redno letno poročilo in je v taki obliki drugo (prvič smo poročali za leto 2022). Trajnostno poročilo družbe sledi Smernicam za nefinančno poročanje (metodologija za poročanje o nefinančnih informacijah), ki so bile sprejete in objavljene v Uradnem listu Evropske unije v mesecu juliju 2017, ter upošteva določila Direktive o razkritju nefinančnih informacij in informacij o raznolikosti nekaterih podjetij. Poročamo v skladu s standardi GRI (2021) za celotno podjetje, sklici na kazalnike so navedeni na koncu poročila. Pri razkrivanju informacij smo zavezani transparentnosti, zagotavljamo verodostojnost podatkov in sledimo jasnosti pri poročanju.

Za pripravo trajnostnega poročila smo oblikovali tim zaposlenih z različnih področij, ki je zadolžen za izvajanje vseh potrebnih aktivnosti na področju trajnosti. Vključili smo tudi zunanje svetovalno podjetje, ki nam pomaga pri pripravi podlag in izobražuje vodstveni tim ter zaposlene na ključnih delovnih mestih. V sklopu tega so bila izvedena številna izobraževanja na temo vloge trajnostnega poslovanja in zakonodajnega okvira na tem področju, predstavitve standardov ESRS in pristopa k pripravi trajnostnega poročanja in poročanja, skladnega z uredbo o taksonomiji. Za izvedbo projekta je odgovorna Bernarda Podgoršek Kovač, vodja Službe za varstvo okolja.

Zaradi ugotovljenih napak v poročilu za leto 2022 smo v poglavjih podnebne spremembe, vodni viri in ravnanje z odpadki dodali določene popravke informacij.

Cilj	Stanje	
Dograditi sončne elektrarne na skupno moč 6.300 kW električne energije iz obnovljivega vira, z izrabo sončne energije.	V letu 2023 je bilo dodatno zgrajenih enajst sončnih elektrarn, kar pomeni 3.979 kWp. Zaradi nekaterih statično neprimernih stavb podjetja ni bilo možno doseči tega cilja. Skupna moč elektrarn v letu 2023 znaša 5.793 kWp.	🟠
Zmanjšati specifično porabo vode za naš glavni proizvod – titanov dioksid, v planskem letu za 5 %.	V 2023 nismo dosegli planskega cilja zmanjšanja zaradi slabše izkoriščenosti proizvodne linije (remont).	🔴
Slediti cilju ponovne rabe – z elementi opreme, ki jo bomo obnovili, in z recikliranjem odpadne vode. Slednje je srednjeročni cilj, ki zahteva predhodno poglobljeno razvojno delo (je v teku), prav tako pridobivanje potrebne dokumentacije.	V izvajanju.	🟠
Izračunati ogljični odtis za vse naše glavne proizvode in ga z analizo ter s posledičnimi ukrepi v prihodnjih letih sistematično zniževati.	Izračunan ogljični odtis podjetja (obseg 1 in 2) in titanovega dioksida, našega nosilnega proizvoda.	🟠
Zmanjšati porabo energije s koriščenjem odpadne toplote. Izvedli bomo več izboljšav, ki jih je nakazal energetski pregled 2021. Izdelana masna in toplotna bilanca našega glavnega proizvodnega procesa. Z njuno pomočjo smo že dosegli energetske izboljšave na predsušenju. V letu 2024 nadaljujemo s projektom energetskih izboljšav.	Podrobnejši opis v poglavju Podnebne spremembe. ▶ Podnebne spremembe	🟠

🟢 Doseženo 🟠 V teku 🔴 Nedoseženo

Področja prioritetnih trajnostnih aktivnosti družbe Cinkarna Celje glede na trajnostne cilje Združenih narodov do leta 2030

Trajnostni cilji Združenih narodov	Področja, aktivnosti	Cilji
Odprava lakote	• Proizvodnja agro izdelkov za kemično varstvo rastlin, primernih tudi za ekološko kmetijstvo • Enkrat letno zbiranje hrane za banko hrane SIBAHE za razdelitev med potrebne	• S proizvodnjo ekoloških zaščitnih sredstev za rastline omogočiti večjo ekološko pridelavo • Prispevati k zmanjšanju deleža socialno ogroženih prebivalcev v lokalnem okolju
Zdravje in dobro počutje	• Vpeljan standard ISO 45001 – Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu • Skrb za zdravje zaposlenih in izvajanje ukrepov varstva pri delu • Izvajanje aktivnosti Minuta za varnost med zaposlenimi v proizvodnji • Izvajanje sistema za ocenjevanje tveganj na delovnih mestih • Aktivnosti na področju ugotavljanja, beleženja in odpravljanja potencialnih nevarnosti in skoraj dogodkov v delovnem okolju • Aplikacija »CC um« za predloge na strani zaposlenih s področja zdravja in varnosti pri delu • Vsakoletna priprava programa promocije zdravja zaposlenih • Financiranje ali sofinanciranje športnih aktivnosti za zaposlene zunaj delovnega časa • Podpiranje družbeno odgovornih akcij in sponzorstev športnih dejavnosti v lokalnem okolju	• Prizadevamo si doseči cilj nič poškodb pri delu • Zagotoviti čim bolj zdravo in varno okolje za zaposlene in vse zunanje obiskovalce • Zmanjšati izpostavljenost zaposlenih nevarnim delovnim okoliščinam na minimum • Zaposlene spodbujati k zdravemu načinu življenja in gibanju • Izničiti ali zmanjšati morebitna tveganja kot posledico poslovanja družbe Cinkarna za zdravje lokalnega prebivalstva na minimum oziroma pod dovoljeno mejo • Spodbujati zdravje in gibanje med mladimi in tudi starejšimi v lokalnem okolju
Kakovostno izobraževanje	• Izvajanje rednih izobraževanj za zaposlene na različnih strokovnih področjih • Izvajanje programa mentorstva za novozaposlene • Možnosti kadrovskih štipendij za dijake in študente tehničnih smeri • Odpiranje možnosti za opravljanje obvezne prakse za dijake in študente • Organiziranje natečajev za mlade v lokalnem okolju o vlogi kemije za trajnostni razvoj	• Ohranjati in nadgrajevati veščine in kompetence zaposlenih za varno delo • Razvijati strokovne kompetence zaposlenih za ustrezno obvladovanje procesov in razvoj novih proizvodov • Omogočiti učinkovit prenos znanja med zaposlenimi • Razvijati zanimanje mladih na področju kemijskih znanj in poklicev ter jim odpirati priložnosti za njihov karierni razvoj • Ozaveščati mlade v regionalnem okolju o pomembnosti kemije na različnih področjih za trajnostni razvoj

Trajnostni cilji Združenih narodov	Področja, aktivnosti	Cilji
Enakost spolov	• V pripravi Politika raznolikosti • Zagotavljanje enake plače ne glede na spol, temveč glede na delovno mesto	• Zagotavljati enake možnosti za zaposlitev in napredovanje ne glede na spol • Preprečevati in odpraviti vsakršne diskriminacije v podjetju
Čista voda in sanitarna ureditev	• Izvajanje rednega monitoringa odpadnih, površinskih in podzemnih voda • Izvajanje projektov Celovito obvladovanje vod in Alternativni vir dobave tehnološke vode iz Komunalne čistilne naprave Tremerje	• Zmanjšati tveganja onesnaženja vodotokov v lokalnem okolju, iz katerih pridobivamo vodo za proizvodne procese, na minimum • Ohraniti vodne vire v lokalnem okolju in njihove habitate ter skrbeti za dobro stanje vodotokov • Zmanjšati količino odvzete vode iz vodotokov in povečevati količine notranjih reciklov vode
Cenovno dostopna in čista energija	• Sistemi upravljanja z energijo • Izvajanje ciljnega spremljanja rabe energije • Izvajanje ukrepov in investicij na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije • Postavitev sončnih elektrarn na strehi proizvodnih objektov	• Optimizirati rabo energije v podjetju • Povečevati delež pridobljene energije iz lastnih obnovljivih virov • Nižati stroške za energijo in povečevati konkurenčnost podjetja • Zmanjšati emisije CO_2 iz naše dejavnosti
Dostojno delo in gospodarska rast	• Zaposlovanje oseb s statusom invalida • Sprejet Kodeks etičnega ravnanja in dela • Usklajevanje kolektivne pogodbe z reprezentativnima sindikatoma v podjetju • Sklenjen načrt financiranja dodatnega pokojninskega zavarovanja za vse zaposlene • Sprejet Pravilnik o prepovedi spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu	• Omogočati dostojno delo tudi osebam, ki so zaradi dolgotrajne narave dela kakor koli zdravstveno omejene • Med zaposlenimi razvijati odlično kulturo poslovnega in etičnega ravnanja pri vseh vidikih poslovanja • Ustvarjati učinkovit dialog s predstavniki zaposlenih glede pravic zaposlenih • Omogočiti zaposlenim dostojno življenje po končani delovni dobi • Zagotoviti varno in dostojno delovno okolje za vse zaposlene ter preprečiti kakršno koli spolno ali drugo nadlegovanje in trpinčenje na delovnem mestu

Trajnostni cilji Združenih narodov	Področja, aktivnosti	Cilji
Industrija, inovacije in infrastruktura	• Razvoj novih proizvodov z izboljšanimi lastnostmi na področju pigmenta TiO_2, praškastih lakov, masterbachev idr. • Spodbujanje inovativnosti med zaposlenimi z ustvarjanjem okolja za podajanje predlogov (CC um)	• Zagotoviti visokokakovostne proizvode z visoko dodano vrednostjo • Prispevati h konkurenčnosti evropskega gospodarstva na področju TiO_2 in v vrednostni verigi • Zagotoviti okoljsko sprejemljive proizvode • Od zaposlenih pridobiti čim več koristnih predlogov izboljšav notranjih procesov • Graditi partnerske odnose in odpirati nove povezave za medpanožno povezovanje • Krepiti zavedanje o pomenu trajnostnega razvoja in širiti kulturo odgovornega ravnanja za potrebne spremembe
Odgovorna poraba in proizvodnja	• Investicije v razvoj novih produktov, najboljših razpoložljivih tehnologij in okoljsko izboljšanje procesov • Ponovna raba materialov v proizvodnih procesih • Izdelava stranskih proizvodov CEGIPS in RCGIPS	• Optimizirati rabo materialov v vrednostni verigi • Zmanjšati količino odpadkov v vrednostni verigi • Zmanjšati vplive na okolje iz proizvodnih procesov • Povečati delež ponovne uporabe odpadnih surovin v podjetju
Podnebni ukrepi	• Vpeljana standarda ISO 9001 – Sistem vodenja kakovosti in ISO 14001 – Sistem ravnanja z okoljem • Vpeljan sistem EMAS za lokacijo Mozirje • Izračun ogljičnega odtisa podjetja (obseg 1 in 2) • Izračun LCA nosilnega proizvoda TiO_2 (za naš proizvod in na ravni združenja TDMA) • Monitoring emisij v zrak • Monitoring kakovosti zunanjega zraka	• S standardiziranim pristopom obvladovati in zmanjševati lastne vplive na podnebje in v vrednostni verigi • Meriti, nadzorovati in zmanjševati ogljični odtis podjetja in posameznih proizvodov • Obvladovati emisije iz naše dejavnosti • Spremljanje vpliva na kakovost zraka
Življenje na kopnem	• Izvajanje ukrepov za preprečevanje onesnaževanja in z rednimi monitoringi nadziranje lastnega vpliva na okolje • Uvajanje tehnoloških sprememb s čim manjšim vplivom na naravno okolje	• Prispevati k izboljšanju upravljanja območij Nature 2000 v Sloveniji • Prispevati k izboljšanju stanja vrst in habitatov na območju Natura 2000 Volčeke

Članstvo v združenjih

Zavedamo se partnerskih povezav za doseganje trajnostnih ciljev in skupnega nastopanja na trgu, zato smo člani več združenj, in sicer CEFIC (Evropsko združenje kemijske industrije), ESA (European Sulphuric Acid Association), TDMA (Titanium Dioxide Manufacturer Association), European Union Copper Task Force in Zelenega omrežja Slovenije.

Aleš Skok, predsednik Uprave, je član upravnega odbora v Združenju kemijske industrije (Gospodarska zbornica Slovenije – GZS) in v Regionalni gospodarski zbornici Celje. Član nadzornega odbora GZS in član upravnega odbora sekcije za kemijo pri Združenju delodajalcev Slovenije je Marko Cvetko, vodja Kadrovsk0-splošne službe. Cinkarna je tudi član navedenega združenja. V Združenju kovinskih materialov in nekovin (ZKMN) pri GZS je član upravnega odbora Miran Špegel, pomočnik generalnega direktorja.

Smo tudi člani sveta Slovenske akreditacije, predstavnica organov za ugotavljanje skladnosti je Lorna Flajšman.

V okviru mednarodnega združenja proizvajalcev titanovega dioksida (TDMA/Titanium Dioxide Manufacturers Assocciation) stremimo k odgovorni, varni in trajnostni proizvodnji TiO_2.

Pristop k vključevanju deležnikov

Našega uspešnega delovanja ni brez dobrih in partnerskih odnosov z našimi ključnimi deležniki. Prizadevamo si za ustvarjanje odkritih in dolgoročnih odnosov na vseh nivojih poslovanja. Pri tem sledimo Kodeksu etičnega ravnanja in dela ter temeljimo na spoštovanju človekovih pravic. Z deležniki redno komuniciramo in jih po potrebi vključujemo v naše poslovne procese. Deležniki so tudi naš povratni vir informacij, zato vse njihove odzive in morebitne pritožbe sprejmemo s pozornostjo ter vsebino ustrezno naslovimo. Odnose gradimo na konstruktivnem dialogu.

Vključevanje deležnikov

S svojimi dejavnostmi vplivamo na številne deležnike, med katerimi kot najpomembnejše prepoznavamo lastnike in nadzornike, zaposlene, dobavitelje, kupce, lokalno skupnost in druge zainteresirane javnosti. Z deležniki komuniciramo z različnimi komunikacijskimi orodji, z namenom transparentnosti poslovanja družbe in vključevanja deležnikov v delovanje družbe v lokalnem in globalnem okolju. V tabeli predstavljamo naše ključne deležnike in načine komuniciranja z njimi.

Informacije preko predstavljenih kanalov posredujemo v skladu z oblikovanimi postopki in pravili, pri čemer se večina informacij pripravlja redno obdobno (letno, četrtletno, mesečno idr.) oziroma glede na pojav potrebe ali njihov nastanek.

Pri uresničevanju marketinške strategije sledimo smernicam B2B poslovanja naše panoge. Osrednjo pozornost namenjamo utrjevanju prepoznavnosti naše korporativne blagovne znamke kot enega pomembnejših vzvodov rasti. Aktivnosti usmerjamo v prepoznavanje in razumevanje potreb obstoječih in potencialnih kupcev. To nam omogoča tvorna izhodišča pri snovanju in izboru učinkovitih komunikacijskih kanalov, s ciljem utrjevanja zvestobe trga v zaupanja vredno korporativno blagovno znamko.

Dubravka Kunst, *univ. dipl. inž. graf. tehn., vodja propagande in raziskave trga*

Tabela: Pregled komuniciranja z deležniki

Deležniki	Cilji komuniciranja	Komunikacijski kanali	Pogostost komuniciranja
Lastniki in nadzorniki	Učinkovito upravljanje in strateško odločanje Seznanitev s spremembami Spremljanje, uvajanje in izboljševanje aktivnosti Prepoznavanje in upravljanje tveganj in priložnosti	• Letno poročilo družbe	1-krat letno
		• Skupščina delničarjev	Praviloma 1-krat letno
		• Sestanek notranjih presojevalcev integriranih sistemov vodenja	1-krat letno
		• Seje nadzornega sveta in njegovih komisij	5-krat letno
		• Gradiva ter zapisniki za skupščino delničarjev, seje nadzornega sveta in komisij	Za vsako skupščino oziroma sejo
		• Četrtletno poročilo o poslovanju	Vsako četrtletje
		• Sistem elektronskega obveščanja Ljubljanske borze (SEOnet)	Redno
		• Četrtletna poročila in letno poročilo	Vsako četrtletje in 1-krat letno
Zaposleni	Krepitev pripadnosti podjetju in ustvarjanje dobrih odnosov v kolektivu Gradnja odnosov med zaposlenimi in vodstvenim kadrom Vzpostavljanje dobre delovne klime Vključenost zaposlenih v izboljšave delovnih procesov Gradnja kompetenc zaposlenih Strokovna in osebna rast in razvoj zaposlenih Seznanitev zaposlenih z novostmi in spremembami v podjetju, na njihovem področju dela idr. Skrb za zdravje zaposlenih	• Interno glasilo Cinkarnar	2-krat letno
		• Letni razgovori	1-krat letno
		• Redna izobraževanja	Večkrat letno
		• Piknik oziroma druga oblika druženja zaposlenih	Predvidoma 1-krat letno
		• Elektronska obvestila	Redno
		• CC um	Redno
		• Družbena omrežja	Večkrat tedensko
		• Redni zdravstveni pregledi	Glede na oceno tveganja za delovno mesto
		• Odprta vrata pisarne delavskega direktorja	Določene uradne ure
Dobavitelji	Preverjanje skladnosti dobaviteljev Obveščanje o spremembah in novostih, ki se nanašajo na naše dobavitelje Usklajevanje nabavnih dogovorov, reševanje izzivov idr. Seznanjanje ključnih dobaviteljev o kodeksu trajnostnega poslovanja za poslovne partnerje in pridobivanje potrditev k njegovemu spoštovanju	• Vprašalniki za ocenjevanje dobaviteljev	1-krat letno
		• Elektronska obvestila, spletna stran	Redno
		• Telefonski klici	Redno
		• Presoje dobaviteljev	Občasno glede na potrebe

Deležniki	Cilji komuniciranja	Komunikacijski kanali	Pogostost komuniciranja
Kupci	Ustvarjanje dolgoročnih odnosov, upoštevaje trajnostne vidike Seznanjenost z novostmi glede proizvodov Verodostojne informacije o naših proizvodih	• Anketa o zadovoljstvu	1-krat na dve leti
		• Elektronska obvestila	Redno
		• Telefonski klici in video klici	Redno
		• Osebna srečanja	Večkrat letno
		• Označevanje proizvodov	Redno
Lokalna skupnost (občine, krajevne skupnosti)	Gradnja odnosov in sodelovanja z lokalno skupnostjo Obveščanje o delovanju procesov, spremljanju vplivov na okolje, spremembah, ki vplivajo na lokalno prebivalstvo Podpiranje aktivnosti v lokalnih skupnostih Razvoj lokalnih skupnosti	• Spletna stran podjetja	Redno
		• Družbena omrežja	Večkrat tedensko
		• Novinarske konference	Večkrat letno
		• Dan odprtih vrat	Občasno
		• Sporočila za javnost	Večkrat letno
		• Elektronska obvestila	Občasno
Specializirana javnost (strokovna združenja, zavodi, šole, inštituti, finančne institucije idr.)	Vključevanje strokovne javnosti v razvojne in raziskovalne dejavnosti Ozaveščanje o procesih, proizvodih in okoljskih vplivih podjetja Sodelovanje na dogodkih Razvoj strokovnih znanj zunanjih deležnikov	• Spletna stran podjetja	Redno
		• Družbena omrežja	Večkrat tedensko
		• Natečaji za šole	Predvidoma 1-krat letno
		• Sporočila za javnost	Občasno
		• Elektronska obvestila	Občasno
		• Strokovni dogodki	Občasno
		• Četrtletna poročila in letno poročilo	Vsako četrtletje in 1-krat letno
		• Investicijski dogodki Ljubljanske borze	2-krat letno
		• Okoljska izjava za PE Kemija Mozirje	1-krat letno

Matrika pomembnosti

V kontekstu odgovornega upravljanja z vplivi je osrednjega pomena prepoznavanje pomembnih vsebin in interesov vseh ključnih deležniških skupin. Pomembne so tiste teme, ki neposredno ali posredno vplivajo na zmožnost podjetja, da ustvari, ohrani ali zmanjša okoljsko, družbeno in ekonomsko vrednost zase, svoje deležnike in družbo na splošno. Pomen teh tem oziroma vsebin za Cinkarno Celje, d. d., in deležniške skupine prikazujemo v matriki pomembnosti, ki smo jo pripravili v letu 2022. Kreiranje matrike pomembnosti je del trajnostnega upravljanja in poročanja Cinkarne Celje, d. d., in je odraz ocene notranjih in zunanjih deležnikov, bistvenih okoljskih, socialnih in ekonomskih vprašanj, in sicer glede na področja okolje, družba in upravljanje (ESG) ter njihovega vpogleda v njihov realni pomen.

Z ocenjevanjem pomembnosti področij identificiramo in rangiramo področja, kjer je mogoče doseči največji trajnostni vpliv in vrednost, identificiramo največje priložnosti in tveganja z vidika različnih deležnikov, na podlagi identifikacij dolgoročno upravljamo z odnosi med deležniki ter pomembnimi področji trajnosti ter dolgoročno izboljšujemo svoje storitve, izdelke, njihovo končno uporabo in odstranjevanje.

V letu 2024 je predvidena izvedba ocene pomembnosti vplivov in finančne pomembnosti ter na podlagi tega priprava matrike dvojne pomembnosti, ki bo skladna z evropskimi standardi poročanja o trajnostnosti (ESRS).

Proces do ocene pomembnosti je v letu 2022 potekal po naslednjih korakih: identifikacija pomembnih trajnostnih tem po področjih okolje, družba in upravljanje (ESG), izvedba raziskave med ključnimi deležniki (metoda e-vprašalnika), analiza in izris matrike pomembnosti.

Za pripravo matrike pomembnosti smo določili šest glavnih skupin deležnikov: lastniki, nadzorniki (Cinkarna Celje, d. d.), zaposleni, dobavitelji, kupci, lokalna skupnost (občine, krajevne skupnosti) in specializirana javnost (strokovna združenja, zavodi, inštituti, finančne institucije idr.). Na e-vprašalnik je skupno odgovorilo 362 respondentov, kar vključuje tako deležnike iz Slovenije kot iz tujine. Pri oblikovanju matrike pomembnosti smo pri analizi odgovorov deležnike razvrstili v dve skupini. V eni skupini so lastniki in nadzorniki (pomembno za Cinkarno Celje, d. d.), v drugi skupini so zaposleni, dobavitelji, kupci, lokalna skupnost in druge javnosti (pomembno za deležnike). V okviru vprašalnika smo vključili vse tri sklope trajnostnega upravljanja, in sicer naravno okolje, družbeno okolje in korporativno upravljanje. Kazalniki so bili določeni na podlagi ocenjevanja vplivov.

Proces do ocene pomembnosti

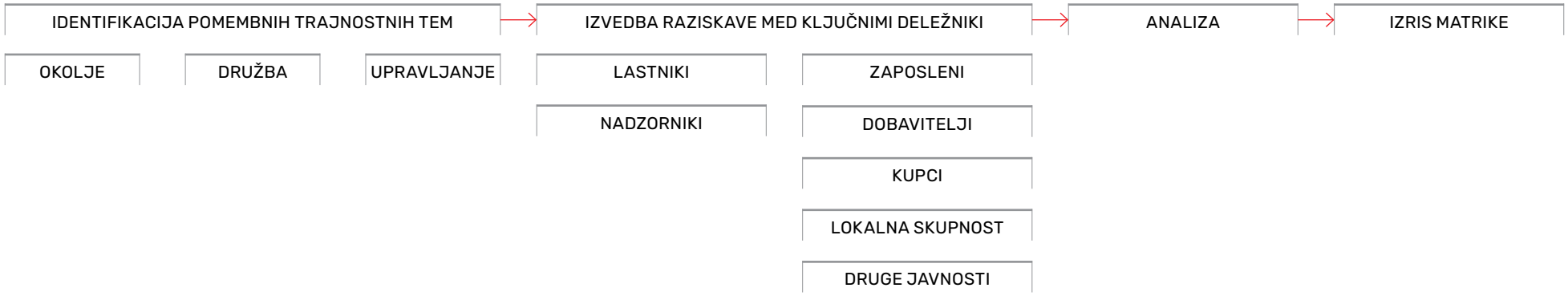

Shema: Matrika pomembnosti Cinkarne Celje, d. d.

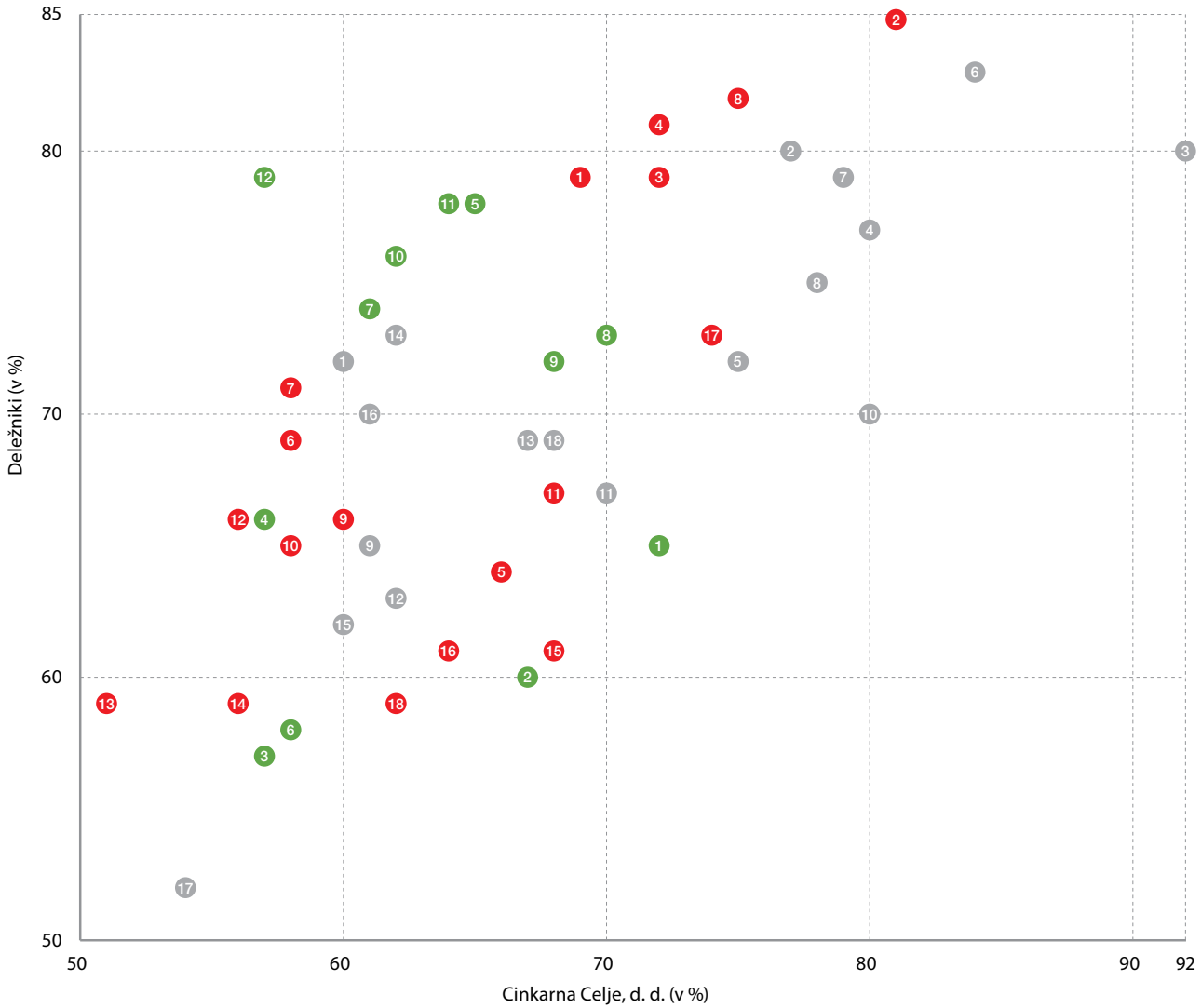

OKOLJE

1 Poraba energije
2 Ogljični odtis podjetja in izdelkov
3 Zaveza prehoda podjetja na podnebno nevtralno gospodarstvo
4 Učinkovitost upravljanja z vodami
5 Varovanje vodnih virov
6 Raba primarnih virov in modeli krožnega gospodarstva
7 Ravnanje s škodljivimi snovmi
8 Incidenti onesnaženja (razlitja, nenadzorovani izpusti ipd.)
9 Ravnanje z odpadki
10 Onesnaženje tal
11 Onesnaženje vode
12 Onesnaženje zraka

UPRAVLJANJE

1 Odprt korporativni meddeležniški dialog
2 Etika in skladnost poslovanja
3 Finančna stabilnost in dolgoročna rast
4 Zavezanost k trajnostnem razvoju
5 Kultura poslovnega ravnanja
6 Kakovost
7 Visoka stopnja varnosti
8 Inovativnost
9 Ugled v družbi
10 Osredotočenost na kupce
11 Strokovno informiranje
12 Digitalizacija
13 Transparentnost/preglednost upravljanja
14 Preprečevanje korupcije in podkupovanja
15 Osebni pristop
16 Poslovna odličnost
17 Politika raznolikosti
18 Razvojna in trajnostna partnerstva

DRUŽBA

1 Nagrajevanje oz. stimulacija zaposlenih
2 Pošteno plačilo
3 Plačna enakovrednost med moškimi in ženskami
4 Enake možnosti zaposlenih
5 Zasebnost pri delu
6 Odprt dialog z zaposlenimi
7 Usposabljanje in razvoj veščin zaposlenih (karierni razvoj)
8 Zdravje in varnost pri delu zaposlenih
9 Zaposlovanje invalidnih oseb
10 Delovni čas zaposlenih
11 Ravnotežje med delovnim časom in zasebnim življenjem
12 Skrbni pregled spoštovanja pravic delavcev v verigi vrednosti
13 Spodbujanje trajnostnih priložnosti kupcev in končnih uporabnikov
14 Odprt dialog s kupci in s končnimi uporabniki
15 Informiranje in komuniciranje, namenjeno varnosti in zdravju kupcev in končnih uporabnikov
16 Ukrepanje za preprečevanje oz. blaženje pomembnih vplivov na lokalno skupnost
17 Spoštovanje človekovih pravic
18 Odprto komuniciranje z deležniki v lokalnih skupnostih (za izražanje skrbi, predlogov za upravljanje vplivov)

Najvišje ocene v vseh kategorijah ima kazalnik finančna stabilnost in dolgoročna rast, ki ga Cinkarna Celje po pomembnosti ocenjuje z 92 %, deležniki pa z oceno 80 % pomembnosti. Deležnikom je na prvem mestu kakovost (83 %), Cinkarna jo postavlja na visoko drugo mesto (84 %). Oboji se strinjajo, da so prioritetne kategorije še etika in skladnost poslovanja, zavezanost k trajnostnemu razvoju in visoka stopnja varnosti.

Na družbenem področju so ocene pomembnosti med Cinkarno Celje in deležniki precej usklajene, saj oboji na prvo mesto postavljajo pošteno plačilo. Na visoko drugo mesto tako Cinkarna Celje kot deležniki postavljajo zdravje in varnost pri delu zaposlenih. Med okoljskimi kazalniki je Cinkarni Celje najpomembnejša poraba energije, sledijo incidenti onesnaženja in ravnanje z odpadki. Deležniki daleč na prvo mesto postavljajo onesnaženje zraka, takoj za tem sta onesnaženje vode in varovanje vodnih virov. Deležniki dokaj visoko pomembnost dajejo tudi področju onesnaževanja tal in precej višje kot Cinkarna Celje po pomembnosti ocenjujejo ravnanje s škodljivimi snovmi in incidente onesnaženja. Ker Cinkarna Celje ocenjuje, da je upravljanje s temi področji na visoki tehnološki ravni, tem temam daje nekoliko nižjo pomembnost. Po pomembnosti deležniki nekoliko nižje kot Cinkarna Celje ocenjujejo rabo z energijo, še nižje pa ogljični odtis podjetja in izdelkov.

Ker so vsi omenjeni vidiki uvrščeni med pomembne, podjetje z njimi dolgoročno strateška upravlja.

92 % / 80 %
kazalnik finančna stabilnost
in dolgoročna rast
(Cinkarna Celje, d. d. / deležniki)

84 %/ 83 %
kazalnik kakovost
(Cinkarna Celje, d. d. / deležniki)

S kontrolo postopka zagotavljam vrhunsko kvaliteto naših proizvodov in tehničnih snovi za različne aplikacije in zahteve kupcev. Razvijam tudi različne formulacije končnih proizvodov na trgu fitofarmacevtskih sredstev.

Karmen Veber,
univ. dipl. inž. kem. teh., samostojni tehnolog področja, PE Kemija Celje, Modri baker

OKOLJSKI VIDIK

Kot del kemijsko-predelovalne industrije se zavedamo svoje vloge pri prehodu v zeleno gospodarstvo. Smo del vrednostne verige, ki ima že danes pomembno vlogo na področju surovin za nizkoogljične, energetsko varčne in dolgo obstojne izdelke, v prihodnje pa se lahko ta pomen še poveča.

S svojo dejavnostjo povzročamo več vplivov na okolje, ki jih celostno upravljamo v okviru lastne družbe in v vedno večji meri v vrednostni verigi. Strateško pristopamo k upravljanju z energijo, preprečevanju onesnaževanja v zrak, vode in tla, ohranjanju vodnih virov in ravnanju z odpadnimi vodami, k ohranjanju in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter učinkovitemu ravnanju s surovinami in odpadki. Razvijamo krožne modele in uvajamo najboljše razpoložljive tehnologije za odgovorno ravnanje z okoljem in nizkoogljično gospodarstvo.

Ključne politike, standardi in drugi dokumenti s področja upravljanja z okoljskim vidikom so:

- Politika zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja (zadnja veljavna verzija 2023)
- Politika preprečevanja večjih nesreč in zmanjševanja njihovih posledic (zadnja veljavna verzija 2020)
- ISO 9001 – Sistem vodenja kakovosti (1999)*
- ISO 14001 – Sistem ravnanja z okoljem (2009)*
- EMAS – Sistem okoljskega ravnanja in presojanja (2009, vsako leto znova se registracija obnovi; lokacija PE Kemija Mozirje)
- Program odgovornega ravnanja z okoljem (POR) (1998)
- HACCP – Analiza tveganj in kritične kontrolne točke (2004)
- Zasnova zmanjšanja tveganja za okolje (zadnja veljavna verzija 2020)
- Načrt zaščite in reševanja (2007)
- ISO 50001 (2024)

* Politike za sisteme po ISO 90001, ISO 14001, ISO 45001 so združene v Politiko zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja vse od leta 2015.

V Službi za varstvo okolja v Cinkarni Celje smo zavezani k skladnemu delovanju in doslednemu upoštevanju vseh zahtev na področju varstva okolja. Naše delo temelji na nenehnem izboljševanju, sodelovanju z deležniki in iskanju rešitev za zmanjšanje vpliva na okolje. Velik izziv za nas in celotno podjetje predstavlja prehod v trajnostno prihodnost podjetja, ki je izjemno zapleten in hkrati pomemben. Zahteva obsežne spremembe, ki morajo biti vključene v vsak proces v podjetju in vplivajo na mnogo področij. Hkrati zahteva vključevanje številnih deležnikov, ki imajo pogosto različne in celo nasprotujoče si prioritete.

Mag. Bernarda Podgoršek, *vodja Službe za varstvo okolja*

Upravljanje z okoljem

Vsebina

101 Politika zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja
101 Politika preprečevanja večjih nesreč in zmanjševanja njihovih posledic
102 Okoljsko komuniciranje, vprašanja in pritožbe
102 Cilji in ukrepi
102 Skladnost in standardi
102 Ekološki monitoring
103 Program odgovornega ravnanja
103 Obvladovanje sistema HACCP
103 Skrbni okoljski pregled
103 Ecovadis sustainability rating

Naša okoljska politika je del Poslovnika integriranega sistema vodenja, tako da se elementi sistema ravnanja z okoljem prepletajo z vsemi poslovnimi procesi v podjetju. Že od samega začetka smo del Programa odgovornega ravnanja, globalne pobude kemijske industrije za izboljšanje gospodarjenja na področju varovanja zdravja, varnosti in okolja. Gre za prostovoljno zavezo, s katero izkazujemo svojo nadstandardno skrbnost do teh področij, ki velikokrat presegajo samo zakonodajne zahteve. Redno spremljamo in merimo svoje vplive na okolje in uvajamo ukrepe za zmanjšanje lastnega vpliva. S svojim pristopom želimo z vključevanjem okoljskih meril v ocenjevanje in izbiro dobaviteljev vplivati tudi na svojo dobaviteljsko verigo in z različnimi izobraževalno-ozaveščevalnimi projekti na širše družbeno okolje.

V sklopu okoljske politike naslavljamo svojo zavezanost k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje ter ohranjanje biotske raznovrstnosti ekosistemov. Odgovorno ravnanje z okoljem in podnebjem izkazujemo na način, da:

- izpolnjujemo zakonodajne zahteve na področju okolja;
- prepoznavamo nevarnosti in tveganja vplivov na okolje;
- obvladujemo tveganja in izvajamo aktivnosti za preprečitev morebitne škode za okolje;
- načrtujemo in izvajamo aktivnosti za zmanjšanje tveganj ter se hitro odzivamo in komuniciramo v izrednih razmerah, da preprečimo onesnaževanje okolja;
- spremljamo življenjski cikel nosilnega proizvoda;
- računamo ogljični odtis na organizacijski ravni;
- z različnimi aktivnostmi prispevamo k blažitvi podnebnih sprememb.

V letu 2023 smo v sklopu strateškega poslovnega načrta oblikovali svoje strateške zaveze s področja trajnostnega razvoja in energetske transformacije, ki se naslanjajo na skladnost poslovanja s področja okolja, celovito prepoznavanje in upravljanje vplivov na okolje, zahteve za zeleno transformacijo, obvladovanje stroškov energije, zahtev kemijske zakonodaje in v povezavi z naštetim na obvladovanje tveganj.

Politika zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja

Politika temelji na viziji rasti in doseganja ključnih strateških ciljev podjetja, ki so usmerjeni v trajnostni razvoj in v doseganje zadovoljstva lastnikov, zaposlenih, poslovnih partnerjev in okolja, v katerem delujemo. Sistem vodenja je zasnovan tako, da nenehno izboljšuje uspešnost in učinkovitost delovanja podjetja, ob prepoznavanju priložnosti in tveganj ter upoštevanju potreb in zahtev vseh relevantnih zainteresiranih strani, zagotavljanju ustreznih virov ter skladnosti z zahtevami zakonodaje. Pri tem upoštevamo temeljna načela odgovornega ravnanja z zaposlenimi in okoljem. Vodilni in vodstveni delavci z izvajanjem vzpostavljenega sistema vodenja in osebnim zgledom motivirajo in vključujejo vse zaposlene v prispevanje k izboljšavam. Ustreznost, zadostnost, učinkovitost in stalno izvajanje sistema vodenja redno preverjamo z notranjimi presojami in vodstvenimi pregledi.

V politiki so opredeljena osnovna načela in cilji na področju zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja, ki se nanašajo na zadovoljstvo odjemalcev naših proizvodov in storitev, izbiro dobaviteljev, upoštevanje potreb relevantnih zainteresiranih strani, kot so zaposleni, lastniki, družbena skupnost in drugi, usposobljen in motiviran kader, zagotavljanje varnosti in zdravja zaposlenih, odgovorno ravnanje z okoljem, upravljanje z energijo, zagotavljanje nadzora in merjenja naših proizvodov, storitev in procesov, ter načrtni razvoj in stalno izboljševanje za doseganje zastavljenih ciljev.

Politika se enkrat letno redno pregleduje in dopolnjuje (zadnja verzija velja od 25. 4. 2023). Celotna politika je dostopna na naši spletni strani

- https://www.cinkarna.si/okolje-in-skupnost.

Politika preprečevanja večjih nesreč in zmanjševanja njihovih posledic

Pri svojem obratovanju ravnamo tudi z nevarnimi snovmi, zato v procesih vzpostavljamo in vzdržujemo visoko raven preprečevanja večjih nesreč in zmanjševanja njihovih posledic v okviru sistema obvladovanja varnosti. Ta obveza se odraža v politiki, ki jo izvajamo ob podpori vodstva in s sodelovanjem vseh zaposlenih. V politiki so opredeljene aktivnosti, ki jih izvajamo za zagotavljanje varnega obratovanja, omejevanje tveganja, ustrezne pripravljenosti na večje nesreče in obveščanje javnosti. Spremljamo tudi izredne dogodke, vendar v zadnjih petih letih ne beležimo znatnih razlitij oziroma večjih nesreč.

Politika se pregleduje in dopolnjuje (zadnja verzija 15. 10. 2020). Celotna politika je dostopna na naši spletni strani

- https://www.cinkarna.si/okolje-in-skupnost.

Okoljsko komuniciranje, vprašanja in pritožbe

Z različnimi oblikami komuniciranja vse deležnike redno seznanjamo o svojih načrtih in dosežkih. Pripombe in pritožbe v zvezi z vplivi na okolje sprejemamo na elektronski naslov varstvo.okolja@cinkarna.si, ki je objavljen na spletni strani podjetja https://www.cinkarna.si/okolje-in-skupnost.

Služba za varstvo okolja je zadolžena za sprejemanje, evidentiranje, odgovarjanje na vprašanja ali pritožbe civilne javnosti, ki so predmet vplivov na okolje. O prispelih vprašanjih in pritožbah se vodi evidenca vprašanj in pritožb javnosti. O pritožbah se obvešča upravo in se jih obravnava tudi na letnem vodstvenem pregledu. Podrobneje je sistem obveščanja v primeru nesreč in izrednih dogodkov ter sistem evidentiranja vprašanj in pritožb javnosti določen z organizacijskim predpisom – Sistem obvladovanja in varnosti in odziva na izredne dogodke. Za komunikacijo z zunanjo javnostjo je pristojna uprava.

Cilji in ukrepi

Vsako leto vodstvo družbe opredeli glavne cilje okoljske politike, ki jih v posameznem letu posebej zasledujemo in na podlagi katerih načrtujemo in izvajamo tudi ukrepe. V letu 2023 smo se osredotočili na naslednja področja:

- izvajanje ukrepov za odpravo tveganj s področja varstva okolja,
- trajnostni razvoj in krožno gospodarstvo,
- ohranjanje oziroma zagotavljanje zakonodajne skladnosti.

Skladnost in standardi

Na področju okolja delujemo skladno z zahtevami zakonodaje in okoljevarstvenimi dovoljenji. Tveganja s področja okolja ter ostala tveganja obvladujemo s pomočjo uveljavljenega sistema kakovosti ISO 9001, ravnanja z okoljem ISO 14001 ter varnostjo in zdravjem pri delu ISO 45001. Na lokaciji PE Kemija Mozirje smo registrirani v sistem okoljskega ravnanja in presojanja EMAS, namenjena ocenjevanju in izboljševanju učinkov ravnanja z okoljem v organizacijah ter informiranju javnosti o teh učinkih.

Učinkovitost vzpostavljenih sistemov, vključno z zahtevami uredbe EMAS in Okoljske izjave, letno preverja certifikacijska družba SIQ (Slovenski institut za kakovost in meroslovje). Na podlagi okoljskega preverjanja in vseh dokumentiranih dokazilih je Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) dne 17. 9. 2021 izdala Odločbo o podaljšanju registracije v sistemu EMAS z registracijsko številko SI-00003 ter ustrezno Potrdilo o registraciji v sistemu EMAS z veljavnostjo do 30. 11. 2024. Podatke o pomembnih okoljskih vidikih posredujemo zainteresiranim zunanjim javnostim preko Okoljske izjave za Cinkarno Celje PE Kemija Mozirje.

V obdobju zadnjih pet let in več v podjetju nismo imeli glob ali sankcij zaradi neupoštevanja okoljske zakonodaje in predpisov.

Ekološki monitoring

Redno izvajamo monitoringe odpadnih, površinskih in podzemnih voda, tal, emisij snovi v zrak, virov hrupa, oceno odpadkov, kontrolo tesnosti rezervoarjev ter ostale zahtevane monitoringe stanja okolja. Za izvajanje ekološkega monitoringa odpadnih voda imamo pooblastilo (št. 35435-19/2021-4) in akreditacijo za vzorčenja in preskušanja (LP-050 Cinkarna Celje, d. d.).

V letu 2023 smo z uspešno opravljeno zunanjo presojo ponovno potrdili akreditacijo laboratorija Službe kakovosti in Službe za varstvo okolja po ISO 17025 za področje vzorčenja in preskušanja odpadnih voda.

Program odgovornega ravnanja

Smo člani skupine za Program odgovornega ravnanja® (POR), ki deluje v okviru Združenja kemijske industrije. Vsako leto izpolnjujemo vse obveznosti, kar dokazujemo s Poročilom o odgovornem ravnanju. Na podlagi tega vsako leto znova prejmemo certifikat POR® (Responsible Care®). To izkazuje našo prostovoljno zavezo, da bomo zagotavljali neprestane izboljšave na področju varstva okolja, varovanja zdravja in varnosti pri delu. V programu sodelujemo že od samega začetka pobude, tj. od leta 1998.

Obvladovanje sistema HACCP

V letu 2004 smo v obratu prehrane uvedli sistem HACCP, ki smo ga v letu 2017 v sodelovanju z Nacionalnim laboratorijem za zdravje, okolje in hrano (NLZOH) v celoti prenovili. Sistem dosledno izvajamo, ga nenehno izboljšujemo in s tem zmanjšujemo tveganja za okužbo. Nadzor in svetovanje opravlja NLZOH, ki letno opravi dva pregleda v centralni kuhinji in po en pregled letno v razdeljevalnicah Marketing in Vzdrževanje. V letu 2023 ob pregledih ni bilo zaznanih neskladij. Za uspešno izvajanje sistema HACCP v sodelovanje z NLZOH vsaki dve leti organiziramo izobraževanje za zaposlene.

Skrbni okoljski pregled

Močno se zavedamo svoje okoljske odgovornosti v okolju, v katerem delujemo, zato smo že leta 2013 izvedli skrbni okoljski pregled, ko je bilo identificirano tveganje zaradi starih bremen na področjih aktualne proizvodnje. Z raziskavami na tem področju smo nadaljevali v letih 2015–2019 z zunanjim izvajalcem CDM Smith. Podatki so se upoštevali pri pripravi Izhodiščnega poročila v skladu z Zakonom o varstvu okolja 2 (ZVO-2).

V obdobju med leti 2019 in 2022 skrbni pregled po okoljskih standardih ni bil izveden.

Ecovadis sustainability rating

Za leto 2022 smo prejeli srebrno medaljo Ecovadis sustainability rating, za katero se poleg varstva okolja, varovanja človekovih pravic in zdravja zaposlenih ter etike ocenjuje tudi trajnostna nabava. Ocena za leto 2023 bo znana konec aprila 2024.

Če želimo postati odgovorni uporabniki in ne le potrošniki, moramo posamezniki, podjetje in celotna družba kakovost postaviti na prvo mesto. Mislim na kakovost materialov, storitev, poti, informacij in odnosov. V Službi kakovosti zmoremo.

Ksenija Gradišek, *univ. dipl. kem., vodja Službe kakovosti*

Ukvarjam se predvsem z zniževanjem porabe električne energije iz komprimiranega zraka in z zmanjševanjem porabe zemeljskega plina. Iščem rešitve za konsenz med gospodarsko uspešnostjo, energetsko učinkovitostjo, varstvom okolja in družbeno odgovornostjo.

Jaka Kugler,
dipl. inž. kem. teh., samostojni tehnolog, PE Titanov dioksid, Investicije in tehnološke izboljšave

Podnebne spremembe

Vsebina

106 Poraba energije v organizaciji
108 Zmanjšanje porabe energije
109 Vlaganje v obnovljive vire energije
110 Ukrepi, ki bodo prispevali k razogljičenju
111 Energetska intenzivnost
111 Ogljični odtis podjetja
113 Ogljični odtis nosilnega proizvoda

Podnebne spremembe za Cinkarno Celje kot energetsko intenzivno podjetje predstavljajo pomemben vidik upravljanja in prioritetno strateško usmeritev v zeleni prehod, zato je eden od stebrov strategije razvoja družbe tudi energetska transformacija. Poslovna strategija za obdobje 2024–2028 je bila sprejeta v novembru 2023 in predvideva izvajanje aktivnosti s področja učinkovite rabe energije ter širitev sistemov obnovljivih virov energije in soproizvodnjo elektrike iz pare, ki nastaja s sežigom žvepla, ter druge projekte, kot je npr. priprava tehnološke vode iz odpadnih voda iz komunalne čistilne naprave. Nadaljujemo z aktivnim upravljanjem z energijo in energenti v naših poslovnih in proizvodnih procesih v skladu z evropskimi smernicami (Fit for 55, REPowerEU) in standardom ISO 50001 – Sistemi upravljanja z energijo. V izvajanju so aktivnosti za certificiranje skladno s tem standardom, ki je predvideno v letu 2024.

Celovit energetski pregled podjetja je bil narejen septembra 2021, kar je bila osnova za nadaljnje korake energetskega upravljanja. S takšnimi aktivnostmi optimiziramo rabo energije in hkrati zmanjšujemo stroške za energijo, povečujemo konkurenčnost podjetja in uvajamo investicije za prehod v nizkoogljično družbo.

Poraba energije v organizaciji

Izvajanje ukrepov na področju energetske učinkovitosti izhaja iz Plana okvirnih ciljev, ki jih vsako leto postavi vodstvo podjetja. Te nato podpremo z izvajanjem izvedbenih ciljev. Štiri najpomembnejša področja, na katerih redno izvajamo optimizacijo rabe energije v podjetju, so izraba odpadne toplote, področje proizvodnje in porabe komprimiranega zraka, frekvenčna regulacija elektromotornih pogonov in zamenjava razsvetljave s svetili LED.

Proizvodnjo optimiramo z novimi pristopi tehnoloških postopkov, z načrtno zamenjavo dotrajane merilne opreme in opreme za zagotavljanje energentov, načrtno sanacijo cevovodov (para, voda) ter zamenjavo in vgradnjo učinkovite električne in elektronske opreme.

Kot energente v poslovnih in proizvodnih procesih uporabljamo plin, elektriko, paro, lesno biomaso in od leta 2022 naprej tudi sončno energijo iz lastnih sončnih elektrarn.

Največji porabnik energentov je proizvodnja titanovega dioksida, kjer so učinki prihrankov tudi največji. Poraba energentov je zelo odvisna od količinske proizvodnje in raznih motenj v procesu proizvodnje.

Graf: Delež porabljenih energentov glede na vir v letu 2023

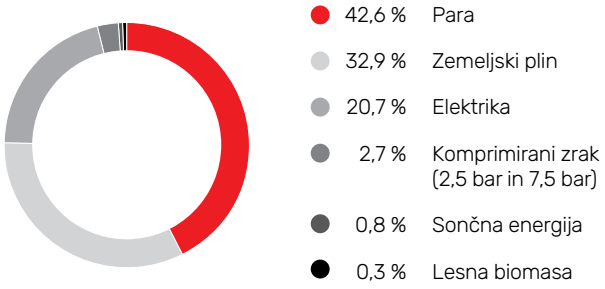

Tabela: Poraba energentov v letih 2019–2023, v kWh*

Vrsta energenta (v kWh)	2019	2020	2021	2022	2023
Para	172.681.600	178.464.800	181.619.200	171.077.600	142.156.000
Elektrika	91.559.142	91.591.880	89.677.581	83.719.239	69.168.858
Zemeljski plin	137.129.268	145.776.927	144.443.478	135.988.503	110.013.125
Komprimirani zrak	11.030.267	12.040.832	11.232.542	15.950.618	9.155.290
Lesna biomasa	756.952	534.100	450.310	420.880	804.516
Sončna energija	0	0	0	1.189.055	2.598.395
Skupaj	**413.157.229**	**428.408.539**	**427.423.111**	**408.345.895**	**333.896.184**

* Opomba: V poročilu za leto 2022 je prišlo do napake pri podajanju porabe energentov, in sicer pri porabi pare zaradi napake pri zajemu in vnosu podatkov, ter pri porabi elektrike pri zajemu podatkov na ravni celotne družbe in dvojnega upoštevanja dela električne energije (električna energija, namenjena za proizvodnjo komprimiranega zraka). Prav tako je bilo izpuščeno poročanje o porabi lesene biomase.

Navajamo popravek informacij glede porabe energentov za poročano obdobje 2018–2022 v letnem poročilu 2022, sporočene informacije 2023 (popravek) in razliko. Napaka je nastala pri zajemu in vnosu podatkov.

Popravek informacije

Vrsta energenta (v kWh)	2018	2019	2020	2021	2022
Para (poročano 2022)	142.390.400	132.593.600	183.349.600	190.456.800	193.180.000
Para (popravek 2023)	125.077.600	172.681.600	178.464.800	181.619.200	171.077.600
Razlika	**17.312.800**	**-40.088.000**	**4.884.800**	**8.837.600**	**22.102.400**
Elektrika (poročano 2022)	93.537.365	100.327.039	101.350.402	98.480.843	97.470.677
Elektrika (popravek 2023)	85.679.088	91.559.142	91.591.880	89.677.581	83.719.239
Razlika	**7.858.277**	**8.767.897**	**9.758.522**	**8.803.262**	**13.751.438**
Zemeljski plin	126.043.993	137.129.268	145.776.927	144.443.478	135.988.503
Komprimirani zrak	9.919.187	11.030.267	12.040.832	11.232.542	15.950.618
Lesena biomasa	416.500	756.952	534.100	450.310	420.880
Sončna energija	0	0	0	0	1.189.055
Skupaj (poročano 2022)	371.890.945	381.080.174	442.517.761	444.613.663	443.778.853
Skupaj (popravek 2023)	347.136.368	413.157.229	428.408.539	427.423.111	408.345.895
Razlika	**24.754.577**	**-32.077.055**	**14.109.221**	**17.190.552**	**35.432.958**

Graf: Poraba pare v letih 2019–2023, v MWh*

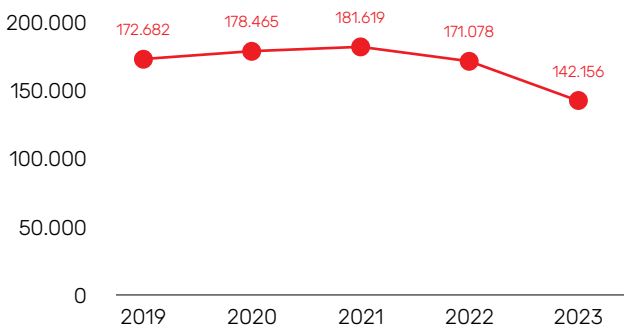

Graf: Poraba elektrike v letih 2019–2023, v MWh*

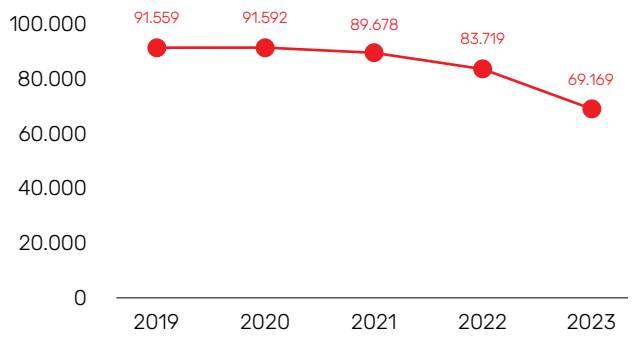

Graf: Poraba zemeljskega plina v letih 2019–2023, v MWh

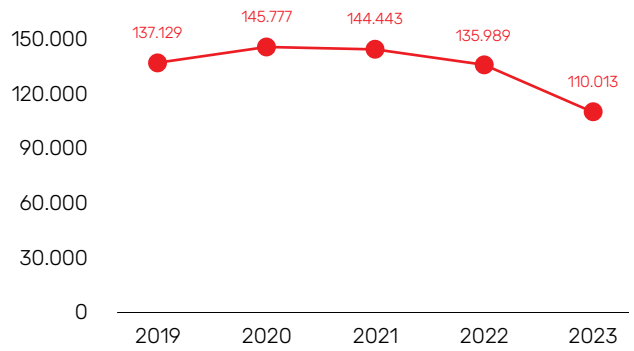

Zmanjšanje porabe energije

V letu 2023 se je glede na leto 2022 opazno zmanjšala skupna poraba energentov, in sicer za 18 %. Zmanjšanje je v veliki meri posledica jesenskega remonta v proizvodnji titanovega dioksida in proizvodnji žveplove kisline. Takrat je proizvodnja potekala samo na eni kalcinacijski peči (od dveh), kar se odraža v zmanjšanji porabi plina. Kalcinacijski peči sicer predstavljata 65 % celotne porabe plina v podjetju. K zmanjšanju porabe energije smo doprinesli tudi z izvajanjem ukrepov za učinkovito rabo in posodobitvijo opreme. Poraba lesne biomase (v PE Kemija Mozirje) se je povečala za 48 %, kar je posledica daljše kurilne sezone.

V letu 2023 smo nadaljevali s projektom izgradnje sončnih elektrarn. Poleg že zgrajenih dveh elektrarn v letu 2022 je bilo na strehah objektov v Cinkarni v letu 2023 zgrajenih še enajst sončnih elektrarn, katerih skupna moč znaša 5.793,22 kWp, kar predstavlja 6.082.860 kWh letno proizvedene električne energije. Delež energije, pridobljene z uporabo fotovoltaičnih sistemov, znaša dobrih 3 % vse električne energije, ki jo Cinkarna potrebuje oziroma porabi.

Izvedeni ukrepi za učinkovito rabo energije in za posodobitev opreme:

- Organizacijski ukrepi glede varčne in učinkovite rabe energije, kar vključuje:
  - motivacijo zaposlenih;
  - podajanje informacij o karakteristikah rabe energije za vse zaposlene;
  - izvajanje in spremljanje mehkih ukrepov, kot so:
    - pravilno osvetljevanje ob upoštevanju dnevne svetlobe;
    - ugašanje luči v prostorih, kadar niso v uporabi;
    - ugašanje delovnih sredstev in akumuliranje delovanja v krajše časovno obdobje;
    - uvajanje pravilne regulacije temperature in spremljanje vrednosti;
    - pravilna uporaba naprav in delovne opreme;
    - sistem hitrega javljanja napak (mesta puščanja zraka/vode, servisi naprav idr.).

Ocenjen letni prihranek (iz EP) z izvajanjem teh ukrepov znaša 1.249.000 kWh.

- Zamenjava starih elektromotorjev z energetsko učinkovitimi razreda IE3: v letu 2023 je bilo zamenjanih 21 kosov starih motorjev z novimi motorji IE3. Letni prihranek znaša 173.000 kWh.
- Obnova razsvetljave – menjava s svetili LED: v letu 2023 smo v PE TiO_2 zamenjali 340 starih svetilk s 329 svetilkami LED. Letni energetski prihranek znaša 160.027 kWh. Na ostalih lokacijah smo s svetilkami LED zamenjali še 356 starih svetilk. Letni prihranek znaša 118.500 kWh. Skupni letni prihranek zamenjane razsvetljave znaša 278.527 kWh.
- Kompenzacija jalove energije: v letu 2023 smo na merilnem mestu Cinkarna 1-5 (RTP TiO_2) in na merilnem mestu naprave za odstranjevanje sadre optimalno uredili regulacijo kompenzacije jalove energije, tako da nam operater ne zaračunava dajatev za jalovo energijo. Na lokaciji merilnega mesta PE Kemija Mozirje pa je kompenzacija dotrajana, zato bo v letu 2024 zamenjana z novo. Izdan je korektivni ukrep KM 01/2024.
- Vgradnja frekvenčnih regulatorjev: frekvenčni regulatorji se prigrajujejo elektromotornim pogonom, kjer je potrebno spreminjanje hitrosti. Tako se npr. z zmanjšanjem hitrosti vrtenja črpalk za 20 % potrebna moč zmanjša za 50 %.

V letu 2023 je bil od večjih porabnikov vgrajen frekvenčni pretvornik za NETZSCH peščeni mlin v proizvodnji TiO_2 in nabavljen frekvenčno reguliran kompresor v obratu za filtracijo sadre – Naprava za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom.

Ocenjujemo, da smo z izvedenimi ukrepi v letu 2023 prihranili vsaj 1.700.000 kWh. Ostalo nižjo poraba energentov glede na leto 2022, v višini 71.754.000 kWh, pa lahko pripišemo zmanjšani proizvodnji zaradi remonta in znižanih naročil kupcev.

Vlaganje v obnovljive vire energije

Gradnja sončnih elektrarn na strehah naših stavb je naš dolgoročni poslovni interes, zato nadaljujemo z vlaganji in s tem uresničujemo zavezo za povečevanje rabe obnovljivih virov, s čimer zmanjšujemo delež porabe fosilnih virov energije skladno s smernicami Strategije razvoja Slovenije do 2030 in direktiv EU.

Izgradnja sončnih elektrarn, ki so načrtovane v projektu, bo predvidoma zaključena konec leta 2027. Predvidena skupna proizvedena količina predstavlja dobrih 6 % letne porabe električne energije, pri čemer bomo zmanjšali izpuste CO_2 za približno 2.900 ton letno. To pomeni 4,68-odstotni delež izpustov glede na izhodiščno leto 2021, ko so skupne emisije CO_2 znašale 61.910,43 ton CO_2 ekv.

V letu 2024 bomo izgradili sončno elektrarno s predvideno skupno inštalirano močjo 1.300 kWp oziroma 1.365 kWh. Z gradnjo sončnih elektrarn bomo nadaljevali na razpoložljivih strehah do predvidenih 9.000 kWp, vendar je treba v ta namen izvesti še nekatere sanacije strešnih površin, bodisi v smislu menjave strešne kritine bodisi izboljšati statičnost same konstrukcije. Hkrati pripravljamo projekt gradnje sončne elektrarne na parkirnem prostoru pri glavnem vhodu v podjetje. Konec leta 2024 bomo tako povečali delež samooskrbe z električno energijo na cca 7,8 % glede na proizvedeno skupno letno porabljeno energijo, ki znaša blizu 100.000.000 v kWh.

Zbiramo tudi informacije za gradnjo sončnih elektrarn na degradiranih območjih. Priložnost vidimo na odlagališču nenevarnih odpadkov Bukovžlak po končani sanaciji. Le-ta zajema vgradnjo neprepustne pokrivke in ureditev odvodnjavanja in bo predvidoma trajala še štiri leta. Pozitivna soglasja bi omogočila gradnjo sončne elektrarne z močjo do 4.000 kWp, ki bi letno proizvedla cca 4.200.000 kWh, končna inštalirana moč pa je odvisna od vrste dejavnikov, v prvi vrsti z možnostjo priklopa na obstoječi daljnovodni sistem elektro-energetskega omrežja. To predstavlja, poleg pridobitve dovoljenj, veliko tveganje za realizacijo projekta, saj je najbližja transformatorska postaja oddaljena dober kilometer. Na ta način bi lahko za pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov energije koristno izrabili degradiran prostor, ki ni primeren za druge dejavnosti.

Načrtujemo mrežno obratovanje sončnih elektrarn, pri čemer bo lastna proizvodnja električne energije glede na potrebe družbe predvidoma porabljena za samooskrbo.

Glavni cilji in razlogi za gradnjo sončnih elektrarn so:

- delna lastna proizvodnja električne energije v višini 10 % celotne porabe električne energije do leta 2030,
- dolgoročno znižanje stroškov in povečanje konkurenčnosti podjetja,
- povečanje deleža OVE v energetski potrošnji podjetja,
- zmanjšanje emisij CO_2 do leta 2030.

V PE Vzdrževanje in energetika stremimo k ustvarjanju pogojev, ki bodo to enoto v naslednjih petih letih pripeljali na evropski oziroma svetovni nivo. Z vizijo proaktivnega in planiranega vzdrževanja zagotavljamo maksimalno zanesljivost in razpoložljivost opreme ter stroškovno učinkovitost vzdrževanja. Vodimo in upravljamo celoten proces vzdrževanja in energetike ter izvajamo nadzor nad aktivnostmi, da lahko podjetje uspešno sledi svoji viziji nenehne rasti. Na področju energetike sledimo trajnostnemu poslovanju, kjer s strategijo trajnostnega razvoja sledimo zavezam Združenih narodov in razogljičenju podjetja do leta 2050.

Boštjan Podkrajšek, *univ. dipl. gosp. inž., direktor PE Vzdrževanje in energetika*

Ukrepi, ki bodo prispevali k razogljičenju

V okviru strateškega načrtovanja na poti razogljičenja investiramo v projekte za večjo energetsko učinkovitost (URE) in večjo rabo energije iz obnovljivih virov (OVE). Določene investicije že potekajo, nekatere so v pripravi ali je v izdelavi študija njihove smotrnosti.

Tabela: Ukrepi s področja OVE in URE, ki so izvedeni ali so še v izvajanju

Investicija	Ocena vrednosti investicije v EUR (brez DDV in subvencije)	Ocenjen letni energetski prihranek v kWh	Stanje investicije
Obnovljivi viri energije			
Postavitev sončne elektrarne na stavbi Polimerov in Valjarne	886.000	1.650.000	Izvedeno v letu 2022
Postavitev sončnih elektrarn: območja Kemija Celje, Grafika, Jedilnica, hala A	1.352.000	2.310.000	Izvedeno v letu 2023
Postavitev sončnih elektrarn: del stavb Marketing, Transport, večnamenski prostori, Energetika, Kemija, Mozirje in Vzdrževanje – hala B	1.090.227	2.310.000	Izvedeno v letu 2023
Postavitev sončnih elektrarn: parkirni prostori pred glavnim vhodom in stavbo Marketing	2.200.000	1.320.000	V letu 2024
Postavitev sončne elektrarne na odlagališču nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB) – poteka preverjanje možnosti gradnje zaradi omejitev degradiranega okolja, prostorskega akta, odloka o povojnih grobiščih, možnosti priklopa na omrežje.	Cca 6.500.000	5.500.000–6.600.000	Preverjanje smotrnosti, v primeru pozitivnega izida realizacija do 2030
Vgradnja baterijskega hranilnika E	3.900.000	Brez energetskega prihranka, finančni prihranek	Prva faza leta 2024, druga faza do leta 2030
Soproizvodnja električne energije in pare	14.000.000	16.728.000	Do leta 2025
Učinkovita raba energije			
Zamenjava starih elektromotorjev z energetsko učinkovitimi energetskega razreda IE3	852.500	3.135.000	Postopoma do leta 2030
Zamenjava dveh starih transformatorjev v TP 7-10, nevtralizacija	99.272	53.000	Izvedeno v letu 2023
Obnova dotrajane razsvetljave – menjava s svetili LED	440.000	864.000	Postopoma do leta 2030
Zamenjava kompresorjev z energetsko učinkovitimi	1.985.000	1.766.000	Postopoma do leta 2030
Optimizacija obstoječega parovoda	83.352	9.486.000	Izvedeno v letu 2023
Zamenjava toplotnega izmenjevalca na kislini IKT2	586.558	Obratovalna varnost	Izvedeno v letu 2023

Energetska intenzivnost

Cinkarna Celje, d. d., je energetsko intenzivno podjetje, ker je odstotek energetske intenzivnosti podjetja (EIP) več kot 3 odstotke (po 2. odst. 96. čl. ZTro-1). Energetska intenzivnost se izračuna kot količnik med letnim stroškom nabave vseh energentov v EUR in proizvodno vrednostjo v EUR oziroma z oznakami AOP iz izkaza poslovnega izida % EIP = Postavka G b (stroški energije)/ Postavka F (kosmati donos iz poslovanja) × 100.

V letu 2023 je delež EIP v naši družbi znašal 12,10 odstotka. To pomeni, da je letni strošek nabave energentov znašal 12,10 odstotka celotne proizvodne vrednosti. V strošek nabave energentov so vključeni vsi stroški energentov, in sicer zemeljskega plina, električne energije in gorivo za vozila (tovorna in osebna) ter ostalo.

Ogljični odtis podjetja

Upravljanje emisij toplogrednih plinov (TGP) v zrak je dolgoročno eno izmed osrednjih vidikov okoljskega upravljanja Cinkarne Celje, d. d., za katerega smo že izvedli več pomembnih investicij in bo tudi v prihodnje ostalo eno izmed prioritetnih okoljskih področij. Hkrati sledimo zavezam in smernicam Evropske unije za zmanjševanje emisij TGP in prehod v nizkoogljično družbo. Pomemben korak k upravljanju emisij TGP in prehoda na nizkoogljično gospodarstvo predstavlja izračun organizacijskega ogljičnega odtisa Cinkarne Celje, d. d., na podlagi česar lahko v prihodnje strateško sprejemamo merljive poslovne odločitve v smeri razogljičenja.

Za leto 2021 smo izračunali ogljični odtis podjetja po GHG protokolu za obseg 1 in 2. Poročilo o ogljičnem odtisu podjetja nam služi kot osnova za odločanje in sprejemanje pomembnih poslovnih odločitev v nadaljevanju ter optimiziranje lastnega delovanja v smislu zniževanja obratovalnih stroškov.

Ogljični odtis smo izdelali na podlagi smernic, priporočil in načel, ki so opredeljene v standardu za izračun ogljičnega odtisa na nivoju organizacije EN ISO 14064-1:2019 in Protokolu TGP[9]. Referenčno leto zbranih podatkov, upoštevanih pri izračunu ogljičnega odtisa, je 2021. Orodja za izračune emisij TGP, vključno z razvojem metodologije, so skladna z orodji, ki jih je pripravil Medvladni forum za podnebne spremembe (IPCC)[10] na nacionalni ravni. Osnovni izračun ogljičnega odtisa Cinkarne Celje, d. d., vključuje neposredne emisije in emisije, nastale zaradi zakupljene električne energije. Za izračune količin CO_2 smo uporabili standardne emisijske faktorje Instituta Jožef Stefan in IPCC (april 2022).

Izračunali smo ogljični odtis za obsega 1 in 2.

Obseg 1 vključuje neposredne emisije iz nepremičnih in premičnih virov emisij TGP, obseg 2 zajema zakupljeno električno energijo (lokacijska metoda).

Iz izračunov je razvidno, da emisije TGP obsega 1 znašajo 78.612 ton CO_2 ekv., obsega 2 pa 33.045 ton CO_2 ekv (lokacijska metoda) oziroma 80.324 ton CO_2 ekv. (tržna metoda). V skladu z lokacijsko metodo obseg 1 prispeva 70 % k celotnemu ogljičnemu odtisu Cinkarne Celje, d. d., obseg 2 prispeva 30 %. Iz rezultatov je razvidno, da je poraba električne energije v družbi manjša v primerjavi s porabo fosilnih goriv in kemičnega procesa nevtralizacije.

Graf: Delež ogljičnega odtisa glede na obseg 1 in obseg 2

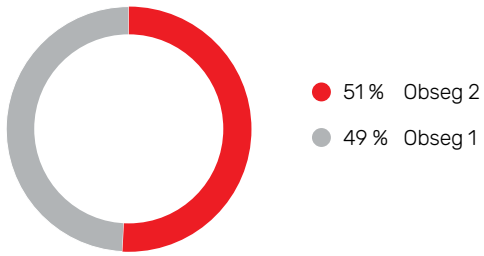

9 SIST EN ISO 14064–1:2019 (Specifikacija z navodili na ravni organizacije za količinsko opredelitev in poročanje o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov):
- PAS 2060 (ogljična nevtralnost),
- PAS 2050:2011,
- PAS 2060,
- JRC4 smernice (vodnik za organizacije).

10 Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R. K. Pachauri and L. A. Meyer (eds.)].IPCC, Geneva, Switzerland, 151 pp.

Tabela: Ogljični odtis po obsegih 1 in 2 v letu 2021*

Obseg	Vrsta aktivnosti	Leto 2021 (v ton CO_2 ekv.)	Analiza negotovosti
Obseg 1	Nepremični viri (stacionarno izgorevanje)	25.902,79	Dobra
	Premični viri (mobilno izgorevanje)	2.962,28	Dobra
	Postopek nevtralizacije (procesne emisije)	**49.747,15**	**Dobra**
	Obseg 1 – skupno	**78.612,22**	/
Obseg 2	Zakupljena električna energija – lokacijska metoda (vse tri lokacije Cinkarne Celje d. d.)	33.045,37	Dobra
	Zakupljena električna energija – tržna metoda (vse tri lokacije Cinkarne Celje d. d.)	80.324,46	Dobra
	Obseg 2 – skupno (lokacijska metoda)	**33.045,37**	/
	Obseg 2 – skupno (tržna metoda)	**80.324,46**	/
Skupno	Obseg 1 in obseg 2 (lokaciska metoda)	111.657,58	/
	Obseg 1 in obseg 2 (tržna metoda)	158.897,49	/

Biogeni ogljik	ton C
Obseg 1	21.439,70
Obseg 2 (lokacijska metoda)	9.012,37
Biogeni ogljik	ton C
Obseg 1	21.439,70
Obseg 2 (tržna metoda)	21.906,67

C = ogljik

* Opomba: V poročilu za leto 2022 je prišlo, do napake pri podajanju ogljičnega odtisa po obsegu 1, in sicer v višini 76.833,82 ton CO_2 ekv. zaradi neustrezne uporabe enot mer in niso bile upoštevane procesne emisije. V tokratni tabeli so prikazane pravilne vrednosti. Dodan je tudi izračun obsega 2 po tržni metodi.

V skladu s tržno metodo obseg 2 prispeva 51 % k celotnemu ogljičnemu odtisu Cinkarne Celje, d. d., obseg 1 prispeva 49 %. Izračunane posredne emisije zakupljene električne energije družbe imajo skoraj enak vpliv na okolje kot emisije nepremičnih in premičnih virov ter kemičnih procesov obsega 1.

Emisije TGP obsega 2 se pri uporabljenih metodah razlikujejo zaradi določenih emisijskih faktorjev.

Prihaja lahko tudi do več kot 2-krat višjih emisijskih vrednosti. Za poročanje o ogljičnem odtisu oziroma emisijah TGP bo Cinkarna Celje uporabljala rezultate o ogljičnem odtisu v skladu z lokacijsko metodo (t. i. emisijski faktorji za Slovenijo).

V letu 2024 bomo pripravili izračun ogljičnega odtisa še za obseg 3.

Z izvedbo predvidenih ukrepov za učinkovito rabo energije in z vlaganji v obnovljive vire energije ocenjujemo, da bomo do leta 2030 glede na izhodiščno leto 2021 znižali ogljični odtis obsega 1 za 7.386,5 ton CO_2 ekv., obsega 2 pa za 14.353,4 ton CO_2 ekv.

Ogljični odtis nosilnega proizvoda

V Cinkarni Celje, d. d., je bil za nosilni proizvod titanov dioksid ogljični odtis na ravni Združenja proizvajalcev titanovega dioksida TDMA izračunan štirikrat. Združenje podaja povprečno vrednost ogljičnega odtisa za vsa podjetja, ki so del združenja in proizvajajo titanov dioksid. V skladu z dogovorom na ravni Združenja v javnosti objavljamo povprečno vrednost ogljičnega odtisa titanovega dioksida, ki je objavljena tudi na spletni strani Združenja TDMA. Za izračune od leta 2016 se uporablja nadgrajena metoda določanja okoljskega odtisa izdelka (LCI – Life Cycle Inventory), izražena kot ogljični odtis (PEF – Product Environmental Footprint).

Tabela: Povprečna vrednost ogljičnega odtisa titanovega dioksida na ravni TDMA

Leto	Povprečje TDMA (ton CO_2 ekv./ton TiO_2)
2010	5,2
2012	5,3
2016	4,9
2021	4,8

Podatki kažejo, da se ogljični odtis v panogi z leti niža, kar je posledica večjih vlaganj in ukrepov na področju učinkovite rabe energije ter vse boljših tehnoloških rešitev in digitalizacije.

V letu 2023 je Cinkarna Celje, d. d., s pomočjo zunanjega strokovnjaka samostojno izračunala ogljični odtis izdelka titanovega dioksida oziroma naredila oceno okoljskega odtisa izdelka (LCIA) za leto 2021, ki znaša 4,02 ton CO_2 ekv./ton TiO_2.

Glavna skrb je dober in stalen stik z obstoječimi kupci ter dobro poznavanje njihovih želja in potreb. S pomočjo prepoznavanja le-teh in predanosti različnih služb znotraj podjetja jim lahko ponudimo vse potrebno. Pri obstoječih kupcih smo cenjeni kot odličen tim, na katerega se lahko zanesejo. To našo odličnost opažajo tudi potencialni novi kupci, ki v trenutnih tržnih razmerah predstavljajo pomemben steber našega poslovanja. Z zavezanostjo uspehu in dolgoročnemu razvoju podjetja vsekakor predstavljamo dobavitelja, ki mu je vredno zaupati in slediti.

Andrej Perc, *dipl. ekon., vodja ključnih kupcev titanovega dioksida*

S svojim delom sem prispeval k robotizaciji posluževanja CNC strojev, z namenom zagotavljanja proizvodnih kapacitet. Zamenjali smo ročno delo operaterja posluževalca, ga razbremenili in izključili vpliv človeškega faktorja na kakovost izdelkov.

Jure Vrbovšek,
inž. mehatr., vodja delavnice, PE Polimeri, Proizvodnja fluoriranih termoplastov

Onesnaževanje

Vsebina

115 Emisije v zrak
117 Emisije hrupa
117 Emisije v tla in podzemne vode
117 Preprečevanje večjih nesreč

Preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja zahteva celosten pristop ter izvajanje različnih ukrepov na različnih ravneh, vključno z ocenjevanjem vplivov, prepoznavanjem tveganj in zahtev zakonodaje, vpeljavo tehnoloških inovacij in ozaveščanje.

V poglavju Upravljanje z okoljem so navedene sprejete ključne politike, standardi in drugi dokumenti, ki so podlaga za izvajanje ukrepov s tega področja.

▶ Upravljanje z okoljem

Emisije v zrak

Zmanjšanje emisij v zrak je ključno za izboljšanje kakovosti zraka in zmanjšanje negativnih vplivov na zdravje ljudi in okolje. V ta namen si postavljamo cilje in zmanjšujemo izvore emisij, na katere lahko vplivamo in jih spremljamo.

Spremljamo emisije snovi v zrak na vseh izpustih, skladno s programom monitoringa, ki ga izvajajo pooblaščene zunanje organizacije. Ključni parametri so SO_x, H_2S in skupni prah. Merimo tudi NO_x, CO, vsoto snovi iz skupine II: Pb, Co, Ni, Se, Te, vsoto snovi iz skupine III: Sb, Cr, CN, F, Cu, Mn, V, Sn in celokupni organski ogljik (TOC). Občasno izvajamo tudi tehnološke meritve.

Skupna letna količina emisije prahu iz vseh virov se je v letu 2023 zmanjšala za 31 odstotkov glede na leto 2022. Zmanjšanje je v večji meri posledica manjše proizvodnje zaradi obsežnega remonta v zadnjem kvartalu v proizvodnji titanovega dioksida, ki bistveno prispeva k emisijam. Koncentracije skupnega prahu so na vseh izpustih precej pod dovoljeno mejno vrednostjo. Emisija celotnega prahu iz proizvodnje pigmentnega titanovega dioksida (največji vir), izražena kot letno povprečje na tono proizvedenega TiO_2 (specifična količina), je bila 0,20 kg/t, kar je skoraj enako kot leto poprej (0,21 kg/t TiO_2), in ne presega 0,45 kg/t TiO_2, kot je določena mejna vrednost v Okoljevarstvenem dovoljenju (OVD).

Skupna letna količina žveplovih oksidov (izraženih kot SO_2) iz vseh virov je v letu 2023 znašala 66.739 kg in je bila za 43 odstotkov manjša kot preteklo leto. Tudi tu je vzrok zmanjšanja v večji meri posledica manjše proizvodnje zaradi obsežnega remonta v zadnjem kvartalu v proizvodnji titanovega dioksida in žveplove kisline, kar bistveno prispeva k emisijam. Koncentracije, mejni masni pretoki in emisijske količine niso bili preseženi. Tudi vsota emisije žveplovih oksidov, izraženih kot letno povprečje iz izpustov vira emisij Razklop in raztapljanje (Z8, Z9 in Z62) ter vira Kalcinacije (Z12), ni presegla mejne vrednosti iz OVD, ki je 6 kg/t TiO_2.

Spremljamo tudi ostale parametre (NO_x, CO, Pb in Ni) v skupnem prahu. Tudi tam izmerjeni masni pretoki ne presegajo predpisanih mejnih količin iz OVD.

Tabela: Emisije snovi v zrak na lokaciji v Celju v letih 2019–2023, v kg

Vrsta emisij (kg)	2019	2020	2021	2022	2023
Žveplov dioksid (SO_2)	149.500	117.700	102.500	118.700	66.739
Dušikovi oksidi (NO_x)	10.300	16.700	18.800	12.690	10.355
Prah	12.288	12.679	14.116	13.260	9.118
Skupaj emisije	**172.088**	**147.079**	**135.416**	**144.650**	**86.212**

Graf: Emisije snovi v zrak na lokaciji v Celju v letih 2019–2023, v kg

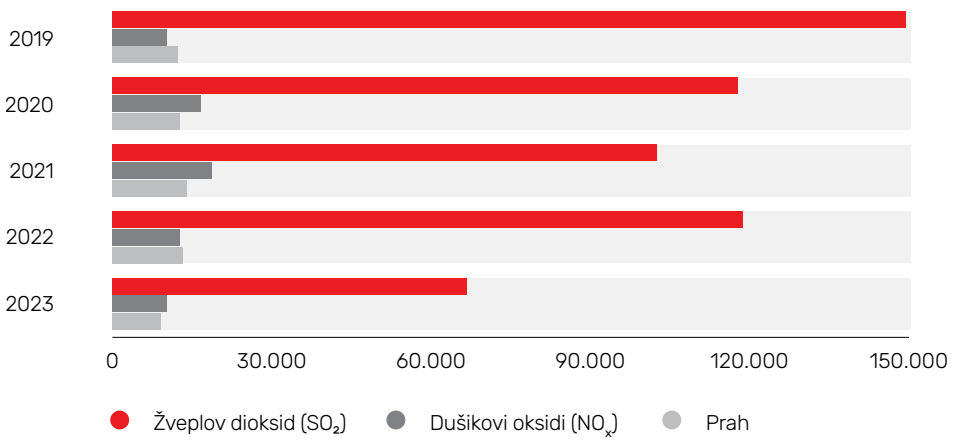

Emisije hrupa

Hrup v življenjskem okolju predstavlja pomemben dejavnik, ki lahko vpliva na kakovost življenja ljudi in okolje. Podjetje s svojo dejavnostjo povzroča hrup. Emisije hrupa obvladujemo na način, da redno vzdržujemo opremo, po potrebi izvajamo izolacijo hrupnih virov oziroma vgrajujemo opremo z nižjimi emisijami hrupa.

Meritve hrupa izvajamo enkrat na tri leta oziroma izvedemo ponovno ocenjevanje hrupa v primeru sprememb (npr. vgradnje nove opreme, ki lahko vpliva na povečanje ravni hrupa). Pooblaščena organizacija z ustrezno opremo meri raven hrupa na več mejnih točkah, pripravi poročilo in program monitoringa za naslednje predvideno obdobje meritev.

Z vsemi navedenimi ukrepi dosegamo, da so rezultati skladni z zakonodajnimi zahtevami, kar dokazujemo z rezultati monitoringov na vseh proizvodnih lokacijah.

Emisije v tla in podzemne vode

Onesnaženje tal in podzemnih voda je pomemben okoljski izziv, ki ga obravnavamo skrbno. Pri oceni tveganja za onesnaženje tal in podzemne vode upoštevamo različne dejavnike, kot so lastnosti nevarnih snovi, količina snovi, ki se skladišči ali uporablja, ter območje naprave. V skladu z Zakonom o varstvu okolja smo kot upravljavci dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, v letu 2023 pripravili in predložili Ministrstvu za okolje in prostor oceno možnosti onesnaženja, delno izhodiščno poročilo z osnutkom predloga programa obratovalnega monitoringa stanja tal in osnutek predloga programa obratovalnega monitoringa podzemne vode. Ocena možnosti onesnaženja tal in podzemne vode je pomemben korak pri oceni tveganja in preprečevanju onesnaženja.

Na lokaciji Celje, na napravah za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom in Bukovžlak ter na Odlagališču nenevarnih odpadkov Bukovžlak skladno z okoljevarstvenim dovoljenjem izvajamo monitoring podzemne vode. Ugotovljeno je namreč, da Odlagališče nenevarnih odpadkov Bukovžlak vpliva na podzemno vodo. Poleg rednega izvajanja monitoringa stanja podzemnih voda so v izvajanju tudi dela, predvidena v projektu za Rekonstrukcijo odlagališča, ki bodo zmanjšala omenjen vpliv. Zaključena bodo predvidoma v letu 2027.

Preprečevanje večjih nesreč

Pri svojem obratovanju ravnamo tudi z nevarnimi snovmi. Smo obrat manjšega tveganja, zato v obratu vzpostavljamo in vzdržujemo visoko raven preprečevanja večjih nesreč in zmanjševanja njihovih posledic v okviru sistema obvladovanja varnosti. Ta obveza se odraža v politiki, ki jo izvajamo ob podpori vodstva in s sodelovanjem vseh zaposlenih. Politika se pregleduje in posodablja (zadnja veljavna je iz oktobra 2020). Izdelano imamo tudi Zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje, kjer so izdelani različni scenariji možnih nesreč ter sprejeti vsi možni preventivni ukrepi za zagotavljanje varnosti in preprečevanje izrednih dogodkov ter Načrt zaščite in reševanja. Na področju obvladovanja varnosti ima podjetje lastno gasilsko enoto in sodeluje tudi z Gasilsko brigado Celje, prostovoljnimi gasilskimi društvi, reševalci, policijo, inšpekcijskimi organi in mediji.

V letu 2023 nismo imeli nesreč z nevarnimi snovmi.

Vodni viri

Vsebina

120 Skrb za vodne vire
120 Projekt Celovito obvladovanje vod
120 Izpusti vode
122 Vpliv odpadnih voda na naravno okolje
122 Poraba vode

Voda je dragocena življenjska dobrina, zato z njo ravnamo skrbno v celotnem krogu, od odvzema na izvoru do vračanja očiščene odpadne vode v naravo.

Za tehnološke namene v proizvodnih procesih uporabljamo površinsko vodo, ki jo črpamo iz bližnjega vodotoka Hudinja in podzemno vodo iz treh izvirov pri napravi za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom. Količino prečrpane vode iz reke Hudinje redno spremljamo sami z ustreznimi merilniki v skladu s standardom ISO 9001, prečrpana količina pitne vode se odčitava po merilnikih, ki se umerjajo po standardu MID (Pravilnik o merilnih inštrumentih, Ur. list RS 19/16, Vodomeri (MI-001)). Za uporabo vode v tehnološke namene imamo pridobljena ustrezna vodna dovoljenja.

Za sanitarne namene in delno za tehnološke procese uporabljamo pitno vodo iz javnega vodovodnega omrežja.

V zadnjih dveh letih se je skupni odvzem vode zmanjšal, kar je posledica vpliva manjše proizvodnje in ukrepov za povečanje recikliranja vode znotraj procesov.

Tabela: Odvzem vode glede na vir v letih 2019–2023

Leto	Odvzem podzemne vode (iz izvirov Za Travnikom) (m³)	Odvzem površinske vode (iz vodotoka Hudinja) (m³)	Odvzem pitne vode (m³)	Skupni odvzem vode (m³)
2019	44.339	2.668.720	43.442	2.756.501
2020	38.795	2.899.335	40.292	2.978.422
2021	43.573	3.023.581	39.206	3.106.360
2022	38.110	2.737.182	68.036	2.843.328
2023	36.683	2.018.636	45.758	2.101.077

Graf: Odvzem površinske vode v letih 2019–2023, v m³

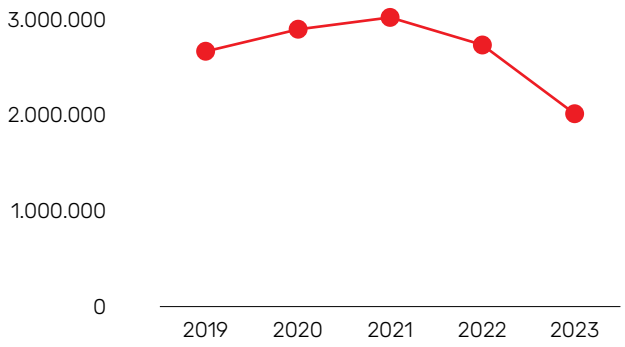

Graf: Odvzem pitne vode v letih 2019–2023, v m³

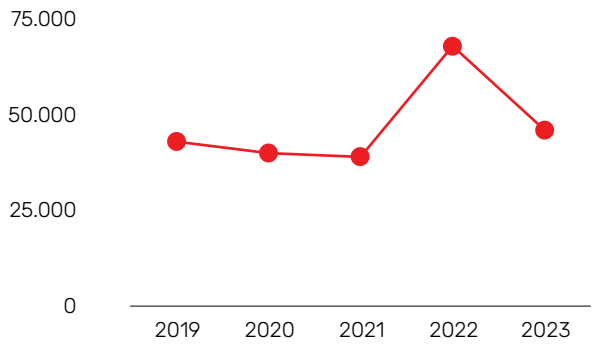

Graf: Skupni odvzem vode v letih 2019–2023, v m³

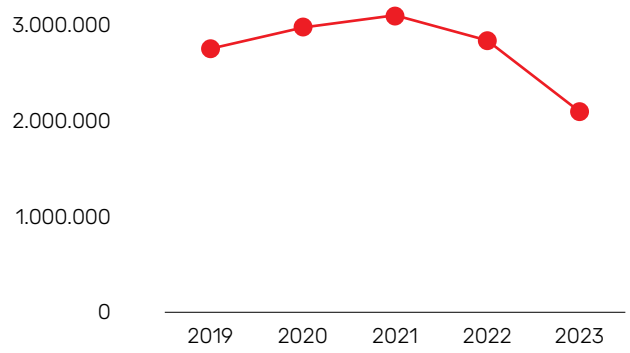

Vodimo projekte in investicije za povečanje deležev recikliranja tehnološke vode. V letu 2022 se je povečal delež pitne vode, uporabljene za tehnološki namen in sorazmerno zmanjšala poraba tehnološke vode iz vodotoka Hudinja zaradi hidroloških razmer, ki v določenem času niso dopuščale odvzema vode iz vodotoka (daljše sušno obdobje), zato smo bili primorani uporabiti alternativo. V letu 2023 so bile vremenske in hidrološke razmere ugodnejše, zato ni bilo dodatne rabe pitne vode v tehnološke namene. V teku je projekt za alternativno dobavo vode kot nadomestek za uporabo sveže vode iz vodotoka oziroma uporabo pitne vode v tehnološke namene.

Opomba: V poročilu za leto 2022 je prišlo do napake pri podajanju podatkov za odvzem pitne vode, in sicer pri zajemu podatkov ni bila upoštevana poraba vode za PE Kemija Mozirje.

Navajamo popravek informacije za poročano obdobje 2018–2022 v letnem poročilu 2022, sporočene informacije 2023 (popravek) in razlika.

Popravek informacije

Leto	Odvzem pitne vode (m³) (poročano 2022)	Odvzem pitne vode (m³) (poročano 2023)	Razlika
2019	39.908	43.442	-3.534
2020	35.253	40.292	-5.039
2021	35.957	39.206	-3.249
2022	64.964	68.036	-3.072

Skrb za vodne vire

Tehnološko vodo v večini zajemamo v vodotoku Hudinja, ki je desni pritok reke Voglajne. Hudinja izvira na zahodnem gozdnatem pobočju hriba Kraguljišče na osrednjem Pohorju. Površina porečja je 207 km², dolgoletni povprečni pretok Hudinje na vodomerni postaji Šmarjeta znaša 2,94 m³/s.

Vodni vir podzemne vode na območju Za Travnikom je iz treh izvirov vode iz peščenjakov, napaja se iz zaledja hriba na območju Blavše zahodno in jugozahodno od zajetja. Napajalno zaledje izvirov znaša med 0,75 do 1,00 km², povprečni letni pretoki se gibljejo med 0,7 in 4 l/s (oziroma 0,0007 m³/s in 0,004 m³/s).

Zgornji tok Hudinje s pritoki do kraja Vitanje je opredeljen kot naravna vrednota lokalnega pomena, soteska Socka pa je naravna vrednota državnega pomena. Kot naravna vrednota lokalnega pomena je zabeležen tudi Hudinjski slap na Hudinji v soteski Socka. Spodnji del vodotoka je reguliran in na območju odvzema vode na strani Cinkarne Celje, d. d., ni definiran kot vir pitne vode. V čistih vodah zgornjega toka Hudinje in pritokov nad Vitanjem živi avtohtona potočna postrv (*Salmo trutta*), dolvodno od Vitanja tudi šarenka (*Oncorhynchus mykiss*). V počasneje tekoči vodi v srednjem in spodnjem toku živi še podust.

Vodni vir podzemne vode na Za Travnikom ni na zaščitenem območju in na njegovem območju ni posebnih zaščitenih vrst.

Projekt Celovito obvladovanje vod

V Cinkarni Celje, d. d., se zavedamo vrednosti naravnih vodnih virov, iz katerih črpamo vodo za naše tehnološke procese, zato že več let izvajamo projekt Celovito obvladovanje vod (COV). Njegov glavni namen je:

- znižanje porabe sveže vode v proizvodnji titanovega dioksida oziroma zniževanje količine odvzete vode iz vodotoka Hudinja,
- uvajanje notranjih reciklov vode in s tem nižanje specifične porabe na tono proizvoda,
- preverjanje smiselnosti ponovne uporabe odpadne vode iz Centralne čistilne naprave Celje v podjetju kot vir tehnološke vode,
- zniževanje emisije sulfatov v odpadne vode in posledično v vodotoke Dobje, Vzhodna Ložnica in Hudinja.

Izpusti vode

Na lokaciji Celje v sklopu proizvodnih procesov nastajajo odpadne in hladilne vode. Odpadne vode se čistijo na lastnih čistilnih napravah in so po čiščenju primerne za izpust v vodotok. Kjer je mogoče, se izvajajo postopki za vračanje in ponovno uporabo vode v procesih. Komunalne odpadne vode se čistijo na Centralni čistilni napravi Celje (Tremerje). Večina hladilnih sistemov je zaprtih, zato ni izpustov. Padavinske odpadne vode se v vodotok odvajajo ločeno, in sicer posredno (očiščene v oljnih lovilcih in peskolovih) ali neposredno.

Skladno z okoljevarstvenim dovoljenjem spremljamo skupno petnajst iztokov odpadnih voda, od tega deset na lokaciji Celje in pet na lokaciji Mozirje. Na lokaciji v Celju odpadne vode izpuščamo v tri vodna telesa: Dobje, Vzhodna Ložnica in Hudinja, na lokaciji Mozirje pa v vodotok Ljubija in Savinjo.

Tabela: Izpust vode glede na vir v letih 2019–2023

Leto	Izpust v površinske vode (m³)	Izpust v javno kanalizacijo (m³)
2019	2.623.566	12.375
2020	2.923.836	12.120
2021	2.759.948	12.300
2022	2.575.483	10.980
2023	2.525.322	12.000

Količina izpuščene vode v površinske vode je odvisna delno od količine porabljene vode (proizvodnje in učinkovite rabe) in delno od količine padavinske vode, kot posledica prispevnega območja naprav za odstranjevanje odpadkov, od koder se odvajajo viški voda v vodotoke. Od leta 2020 je zaznan trend zmanjševanja. Izpust komunalne vode je odvisen od več dejavnikov, in sicer racionalne rabe vode za sanitarne namene in delno za tehnološki namen ter izgub na notranjem vodovodnem sistemu.

Na podlagi monitoringov v letu 2023 ni bilo ugotovljenih preseganj koncentracij snovi v odpadnih vodah. K enotam obremenitve odpadnih voda (EO_N) doprinesejo koncentracije Cu (baker), KPK (kemijska potreba po kisiku) in nekaj malega AOX (organsko vezani halogeni), Ni (nikelj) in celotni P (fosfor). Ostali merjeni parametri so pod mejo določljivosti ali tako nizki, da ne prispevajo k enotam obremenitve (Cr^{6+}, Pb, Hg). Količine izpuščenih snovi v odpadne vode z leti nekoliko nihajo. Gre za majhne razlike, ki so posledica spremembe vhodnih surovin, dodatkov in količine proizvodnje.

Emisijska količina izpuščenega sulfata iz proizvodnje titanovega dioksida je bila v letu 2023 višja kot leta 2022 za 12 odstotkov, kljub temu je daleč pod mejno vrednostjo (mejna vrednost je 550 kg/t TiO_2 glede na OVD oziroma glede na uredbo TiO_2). Znižale so se enote obremenitve (34 %) zaradi bistveno nižje koncentracije kemijske potrebe kisika v vodah.

Tabela: Količine emisije snovi v odpadne vode v letih 2019–2023

Parameter (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
Kemijska potreba po kisiku (KPK)	132,4	188,4	114,3	137,9	67,0
Težke kovine (Cu)	0,06	0,04	0,04	0,03	0,04
Težke kovine (Zn)	0,13	0,12	0,09	0,15	0,15

Tabela: Emisijska količina izpuščenega sulfata iz proizvodnje titanovega dioksida in enota obremenitve v letih 2019–2023

Vrsta emisije	2019	2020	2021	2022	2023
EO_N*	2.542,7	3.641,3	2.150,2	2.829,8	1.717,8
SO_4^{2-} (kg/t TiO_2)	164,8	162,1	155,7	165,4	187,9

EO_N = enote obremenitve

SO_4^{2-} = koncentracija sulfatov na enoto proizvoda TiO_2

* Poročani podatki v Letnem poročilu za poslovno leto 2022 se od leta 2019 do leta 2022 razlikujejo za dodane količine PE Kemija Mozirje, kar takratne tabele podatkov za PE Kemija Mozirje niso vsebovale. Poročane podatke v letu 2022 po posameznih letih prikazuje spodnja tabela.

Tabela: Poročana Emisijska količina izpuščenega sulfata iz proizvodnje titanovega dioksida v letih in enota obremenitve 2019–2022

Vrsta emisije	2019	2020	2021	2022
EO_N*	2.541,1	3.640,3	2.149,9	2.828,7
SO_4^{2-} (kg/t TiO_2)	164,8	162,1	155,7	165,4

Graf: Kemijska potreba po kisiku (KPK) v letih 2019–2023

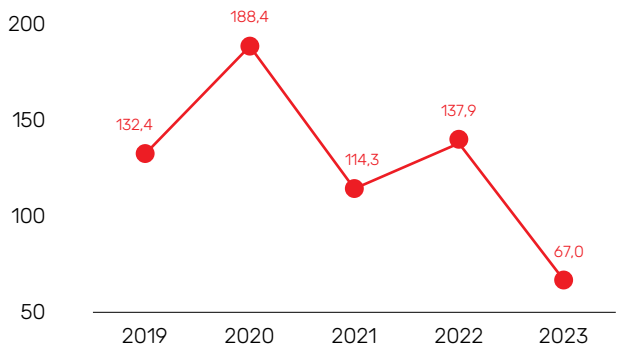

Graf: Količine emisije snovi (Zn in Cu) v odpadne vode v letih 2019–2023

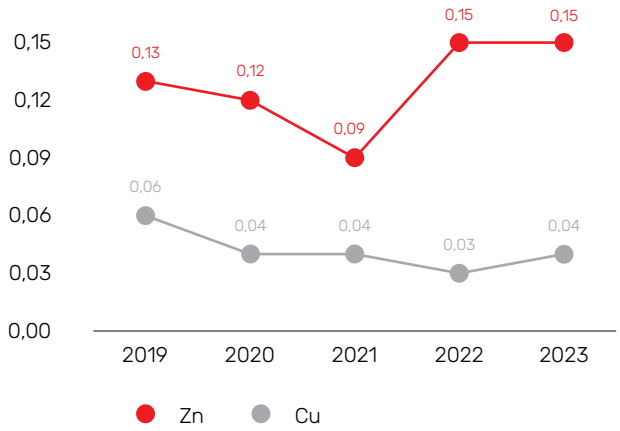

Nihanje je v veliki meri tudi posledica vpliva padavinskih voda na velike prispevne površine naprav za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom in Bukovžlak in topnost zapolnjene sadre, ki pride v stik z vodo in se potem izteka skupaj s prelivnimi vodami iz teh naprav.

Vpliv odpadnih voda na naravno okolje

Na vseh vodotokih, kamor izpuščamo odpadno vodo, Cinkarna Celje, d. d., izvaja obratovalni monitoring, in sicer gorvodno in dolvodno od izpustov 12-krat letno. Določajo se parametri za ugotavljanje kemijskega in ekološkega stanja voda, enkrat letno se izvedeta vzorčenje in analiza rib (odlov dve leti starih klenov za analizo parametra Hg in njegovih spojin). Na podlagi monitoringov ugotavljamo, da negativnih vplivov na naravne habitate ni.

Poraba vode

V podjetju ne merimo porabe vode, ker ne gre za bistvene količine (ocena 1–5 % celotne količine odvzete vode). Med porabljeno vodo je voda, ki je vgrajena v proizvod (največji delež jo vsebujeta proizvoda RCGIPS in CEGIPS), izparela voda in voda za pitje.

V PE Polimeri nam izzivov nikoli na zmanjka in verjamemo, da je pred našo poslovno enoto svetla prihodnost. V vseh teh letih smo postali prepoznavni tudi v mednarodnem okolju. Dobri odnosi z našimi kupci, ki smo jih gradili skozi leta, se kažejo v zelo pozitivnih poslovnih učinkih. V preteklih letih smo veliko vložili v posodobitev proizvodnje, kar je nujno, da držimo korak z konkurenco. Vsak od zaposlenih z vsakodnevnimi idejami, rešitvami, predvsem pa z zavzetostjo skrbi, da se vsa naročila tudi realizirajo. Smo poslovna enota z zdravo, organsko rastjo prodaje, odličnimi sodelavci in jasno vizijo za prihodnja leta. To nam nalaga veliko odgovornost, da postanemo še boljši, konkurenčnejši in še povečamo zaupanje kupcev, kar je ključ do uspeha.

Janez Hrovat, *inž. stroj., vodja prodaje polimerov*

Biotska raznovrstnost in ekosistemi

Cinkarna Celje, d. d., na lokaciji Celje, kjer je tudi sedež podjetja, leži na jugovzhodnem robu Celjske kotline, ob regionalni cesti Celje–Šentjur v severovzhodnem delu Slovenije. Gre za industrijsko območje, kjer ni zaščitenih oziroma zavarovanih območij.

Napravi za odstranjevanje odpadkov iz proizvodnje TiO_2 Bukovžlak in Za Travnikom sta del širšega odlagalnega območja, na katerem se nahajajo še odlagališče Železarne Štore, odlagališče komunalnih odpadkov Bukovžlak ter odlagališče nenevarnih odpadkov Bukovžlak.

Južno od naprav se nahaja mokrišče Volčeke, ki ima status naravne vrednote državnega pomena in je opredeljeno kot območje Natura 2000. Območje predstavlja posebno oazo mokrotnih travnikov, na katerih raste modra stožka, ki velja za enega najbolj ogroženih habitatnih tipov v Sloveniji. Tu živijo tudi številne vrste metuljev.

Cinkarna Celje, d. d., na lokaciji v Mozirju je v naselju Ljubija v Občini Mozirje. V bližini se istoimenski potok (Ljubija) izliva v reko Savinjo. Gre za območje, kjer ni zaščitenih oziroma zavarovanih območij.

Z zavedanjem o pomenu ohranjanja zavarovanih območij izvajamo vse potrebne ukrepe za preprečevanje onesnaževanja in z rednimi monitoringi nadziramo svoj vpliv. Večkrat letno izvajamo obratovalni monitoring kemijskega stanja podzemnih voda na lokaciji v Celju in na območju naprav za odstranjevanje odpadkov Bukovžlak in Za Travnikom. Stanje nivojev podzemne vode kontinuirano spremljamo z vgrajenimi merilniki za spremljanje nivojev podzemne vode. Novembra 2022 smo izdelali tudi Oceno onesnaženosti tal in poročilo o pregledu tehničnih ukrepov za preprečevanje onesnaženja tal in podzemne vode za lokacijo Celje. Smo v postopku pridobivanja spremembe okoljevarstvenega dovoljenja, na podlagi katerega se bodo dopolnili monitoringi podzemnih voda in tal.

Prav tako skrbimo za zatiranje ambrozij in izvajanje ukrepov za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst na naših območjih in s tem odpravljamo negativni vpliv na biotsko raznovrstnost.

Vpliv na biotsko raznovrstnost

Poslovna enota podjetja na lokaciji v Celju obsega 45,7 ha skupne površine, od tega je 46 odstotkov utrjenih površin, kar vključuje tudi stavbe za opravljanje dejavnosti, preostanek so travnate površine.

Lokacija v Mozirju zavzema cca 2,8 ha skupne površine zemljišča. Približno 60 odstotkov je utrjenih površin, preostanek so travnate površine.

V bližini obeh lokacij so vodotoki, in sicer na lokaciji v Celju vodotoka Hudinja in Vzhodna Ložnica, ki sta na lokaciji naše dejavnosti kanalizirana in urejena ter redno vzdrževana (odstranjevanje invazivnih rastlin). Na območju vodotokov v Mozirju so večinoma s travo porasle površine.

Naše poslovanje glede na emisije in posege v okolje znatno ne vpliva na obstoj oziroma spremembe raznovrstnosti žive narave (biotsko raznovrstnost), kar potrjujejo naslednja dejstva, ki izhajajo iz občasnih presoj vplivov na okolje:

- pri načrtovanju tehnoloških sprememb oziroma gradnje upoštevamo in zagotavljamo, da je vpliv na ekosistem minimalen;
- ne uporabljamo kloriranih organskih snovi, ki imajo znaten vpliv na podnebne spremembe;
- z našimi dejavnostmi ne vplivamo na naselitev oziroma izselitev živalskih vrst;
- tal, zraka in vode ne onesnažujemo prekomerno, saj imamo vgrajene čistilne naprave.

Sprememb, ki bi vplivale na biotsko raznovrstnost in ekosisteme, tako nismo povzročali. Zaradi odgovornega in kontroliranega ravnanja z okoljem z našimi dejavnostmi ne povzročamo rušenja okoljskega ravnovesja in tudi vpliv ni prepoznan kot bistven, saj izvajamo monitoring površinskih voda, sedimentov in rib.

Iščem rešitve za zmanjšano rabo virov in uporabo alternativnih virov. Sem del projekta, kjer iz predelave odpadnih ribiških mrež pridobivamo baker, ki ga želimo predelati nazaj v premaz za zaščito ribiških mrež.

Dr. Andrej Lubej,
direktor PE Kemija

Raba virov in krožno gospodarstvo

Vsebina

126 Titanonosna ruda
126 Žveplova kislina
126 Ostali materiali
126 Embalažni materiali
128 Uporabljeni reciklirani vhodni materiali
129 Ponovno uporabljeni materiali
131 Proizvodnja stranskih produktov
131 Rdeča sadra RCGIPS
131 Bela sadra CEGIPS
132 Projekt pridobivanja bakra iz odpadnih ribiških mrež
134 Ravnanje z odpadki

Zagotavljanje kakovostnih surovin in materialov je strateškega pomena za proizvodnjo izdelkov in nemoteno delovanje na trgu.

S porabo surovin in materialov za izdelavo naših izdelkov vplivamo na okolje zaradi rabe naravnih virov. Zavedamo se pomena njihove učinkovite rabe in skrbno obvladujemo procese, da je izmeta čim manj. Težimo k temu, da so izkoristki vgrajenih surovin in materialov čim večji, s čimer izkazujemo racionalen odnos do naravnih virov in povzročamo manj stranskih produktov ali odpadkov, kar je v skladu s sprejeto Politiko zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja, ki jo navajamo v poglavju Upravljanje z okoljem.

Upravljanje z okoljem

Pri izboru surovin in materialov, ki so nevarne kemikalije, zagotavljamo skladnost z uredbama REACH in GHS za razvrščanje in označevanje nevarnih kemikalij. Vsi materiali in izdelki, ki spadajo pod nevarne kemikalije, so prijavljeni na Uradu za kemikalije, kamor letno pošiljamo evidenco o prometu. Za ostale nevarne in nenevarne kemikalije razpolagamo z varnostnimi listi v skladu z zahtevami zakonodaje. Na spletni strani ECHA (European Chemical Agency) redno spremljamo objavljeno listo SVHC (Substance of very high concern), tj. lista snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost in za katere je treba pridobiti avtorizacijo. Pri izbiri novih oziroma nadomestnih surovin in materialov poleg faktorja primernosti (funkcionalnosti) upoštevamo tudi vpliv le-teh na okolje, varnost in zdravje, kar preverimo že v razvojni fazi.

Iščemo inovativne in trajnostno sprejemljive rešitve za ponovno uporabo materialov in s tem zmanjšujemo količino odpadkov. Primer tega sta dva proizvoda – CEGIPS in RCGIPS, razvijamo tudi nove.

Širimo nabor in količinski obseg pripravkov za zaščito rastlin na osnovi bakra. V tej proizvodnji namesto čistih materialov uporabljamo odpadke (odpadni baker in odpadno jedkalo) in jih predelamo v proizvode, ki so primerne tudi za ekološko kmetovanje.

Glede na fakturno vrednost smo v letu 2023 v vseh poslovnih enotah analizirali 50 najbolj uporabljenih surovin in materialov, ki skupaj predstavljajo 86 odstotkov nabavne fakturne vrednosti. Naše glavne surovine v proizvodnem procesu so titanonosna ruda (ilmenit) in

apnenčeva moka ter materiali, kot so žlindra, žveplo, apno, baker, cink, polimerni materiali, veziva, pigmenti (večinski delež pigmenta predstavlja titanov dioksid, ki ga proizvajamo sami), polnila in dodatki (aditivi). Veziva so predvsem različne smole (predvsem poliestrske in epoksi) in polimerni nosilci (polietilen, polistiren, polipropilen, ABS, EVA, EMA idr.). Gre za neobnovljive materiale. Poleg naštetih, ki se uporabljajo za proizvodnjo, kot neobnovljive materiale uporabljamo tudi razne materiale, ki so potrebni za pakiranje proizvodov.

Znotraj analizirane skupine lahko kot obnovljive materiale opredelimo lesene palete in papirne vreče, ki predstavljajo en odstotek analizirane vrednosti.

Titanonosna ruda

Raba surovin je v celoti odvisna od količinske proizvodnje in receptur. Pri proizvodnji pigmenta sta ključni surovini titanonosna ruda in žlindra, katerih nahajališča so omejena in ju dobavljamo iz bolj oddaljenih držav. Zaradi daljših transportnih poti delujemo po principu večjih naročil 2–3-krat letno, v okvirih, ki nam jih dopuščajo skladiščne kapacitete. Za prevoz rude iz pristanišča v Kopru do naše lokacije v Celju uporabljamo izključno železniški prevoz.

Žveplova kislina

Pomemben material je tudi žveplo, ki ga lahko koristimo v tekoči ali granulirani obliki in je osnova za proizvodnjo žveplene kisline. Z zagotavljanjem zadostnih količin tekočega žvepla lahko zmanjšujemo potrebo po granuliranem žveplu, ki ga v večjih količinah sicer dobavljamo z ladjami iz sredozemskih držav.

Pri proizvodnji titanovega dioksida v procesu razklopa titanonosne rude (ilmenita) in žlindre potrebujemo žveplovo kislino, ki jo pripravimo s čisto tehnologijo sežiga žvepla. Večino proizvedene žveplove kisline porabimo pri proizvodnji TiO_2. Presežne količine prodamo na trgu, predvsem kemijski in farmacevtski industriji.

Ostali materiali

V proizvodnji praškastih lakov in masterbatchev pri porabi ne zasledujemo trendov glede na posamezne skupine materialov, saj se lahko deleži posameznih materialov od leta do leta precej razlikujejo, odvisno od asortimana gotovih izdelkov (na to ima velik vpliv predvsem proizvodnja masterbatchev). Za vrednotenje učinkovite rabe materialov zasledujemo izplen, kar predstavlja razmerje med iznosom izdelkov in porabo materialov. Podobno je pri vseh ostalih proizvodnjah. Pri nabavi upoštevamo tudi bližino dobavitelja, tako je transportna pot eden izmed dejavnikov izbire dobavitelja. Tehnologi posameznih področij skupaj z nabavno službo redno preverjajo alternative, ki bi lahko imele pozitiven vpliv na okolje.

Embalažni materiali

Za pakiranje uporabljamo papirno in kartonsko, plastično, leseno, kovinsko in kompozitno embalažo.

Papirnata in kartonska embalaža je iz recikliranega materiala, kar vključuje oktabine, kartonske zloženke, lepenke in papirne etikete. Za namene terciarnega pakiranja za transport uporabljamo lesene palete.

Plastična embalaža vključuje polietilenske vreče, folijo in etikete, polipropilenske vreče (big bagi), povijalne trakove, vezice, plastenke, plastična vedra idr. Določena plastična embalaža je iz reciklirane plastike.

Za vso embalažo, ki jo dajemo na trg, vodimo evidenco, in sicer ločeno po materialih in količinah. Vključeni smo v embalažno shemo, v sklopu česar imamo urejeno ravnanje z embalažo, ki je dana na trg skupaj s proizvodom.

Poraba embalažnih materialov je v veliki meri povezana s količino prodaje. Z leti uporabljena količina embalaže upada predvsem zaradi opuščanja določenih proizvodnih programov, s čimer se manjša tudi poraba embalaže. Izvajajo pa se tudi ukrepi ponovne uporabe embalaže, predvsem lesenih palet in big bag vreč, kar se odraža na porabi lesene in plastične embalaže.

Tabela: Poraba embalažnih materialov po vrsti embalaže v letih 2019–2023, v tonah

Leto	Vrsta embalaže v tonah					Skupaj
	Papirna	Plastična	Lesena	Kovinska	Kompozitna	
2019	268,98	455,53	2.210,34	35,41	57,00	3.027,26
2020	223,37	466,85	2.078,62	42,62	44,43	2.855,89
2021	195,37	455,15	1.782,64	21,35	13,50	2.468,01
2022	151,23	393,57	1.616,70	6,49	21,54	2.189,54
2023	**143,40**	**334,51**	**1.474,62**	**2,50**	**7,95**	**1.962,98**

Graf: Skupna poraba embalažnih materialov po vrsti embalaže v letih 2019–2023, v tonah

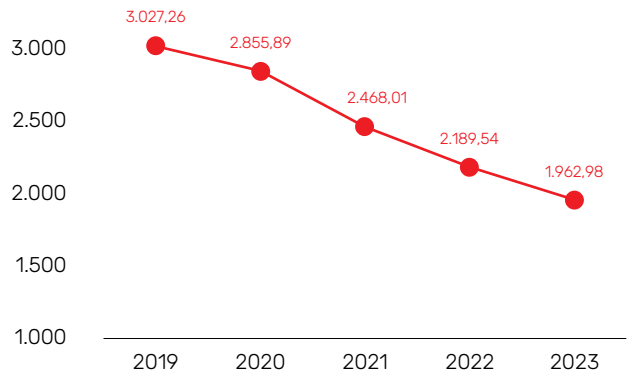

Graf: Poraba lesene embalaže v letih 2019–2023, v tonah

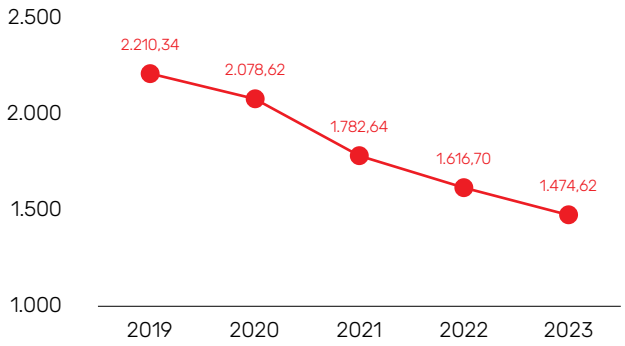

Graf: Poraba plastične embalaže v letih 2019–2023, v tonah

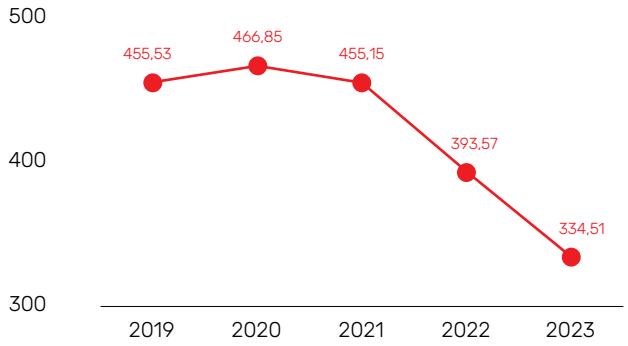

Graf: Poraba papirne embalaže v letih 2019–2023, v tonah

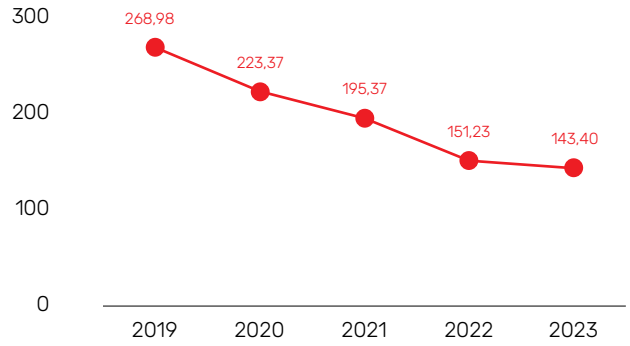

Uporabljeni reciklirani vhodni materiali

Recikliranih vhodnih materialov v večjih količinah ne nabavljamo, gre predvsem za odpadni baker, odpadno jedkalo, železo in cink. Imamo dovoljenje za predelavo devetih vrst odpadkov, in sicer po postopkih:

- R4 – Recikliranje/pridobivanje kovin in njihovih spojin,
- R5 – Recikliranje/pridobivanje drugih anorganskih materialov,
- D13 – Spajanje ali mešanje pred izvajanjem katerega koli od postopkov, označenih z D1 (odlaganje v ali na zemljo, npr. odlaganje na odlagališčih) do D12 (trajno skladiščenje, npr. nameščanje posod v rudnik).

Predelani odpadki nadomeščajo čiste materiale (odpadne barvne kovine, odpadno železo, med drugim tudi en nevaren odpadek) v proizvodnji fitofarmacevtskih sredstev, sekundarnega cinka in titanovega dioksida (glej tabelo Uporabljeni reciklirani vhodni materiali). Vsi ti materiali pridejo k nam v razsutem stanju oziroma brez embalaže.

Količina uporabljenih recikliranih vhodnih materialov je odvisna od obsega proizvodnje, dobavljivosti in cene ostalih materialov, ki lahko vplivajo na uporabo recikliranih materialov.

Tabela: Uporabljeni reciklirani vhodni materiali v letih 2019–2023, v tonah

Poraba materialov (v tonah)	2019	2020	2021	2022	2023
Za predelavo po R4	386,08	269,11	294,89	214,25	184,70
Za predelavo po R5	1.311,46	1.204,16	953,44	1.476,238	590,98
Skupaj	**1.697,54**	**1.473,27**	**1.248,33**	**1.690,49**	**775,68**

R4 – Recikliranje/pridobivanje kovin in njihovih spojin
R5 – Recikliranje/pridobivanje drugih anorganskih materialov

V PE Kemija Mozirje vhodnim materialom občasno dodajamo gotove izdelke, ki jih zaradi različnih razlogov ne moremo dati na trg, to so na primer:

- izdelki, ki so dlje časa brez gibanja zalog in ni pričakovati prodaje,
- izdelki, ki so pakirani v drugačno embalažo, kot jo želi kupec,
- neskladni izdelki, ki se v majhnih deležih po predhodnem testu vgrajujejo v običajne izdelke.

Graf: Skupna količina uporabljenih recikliranih vhodnih materialov v letih 2019–2023, v tonah

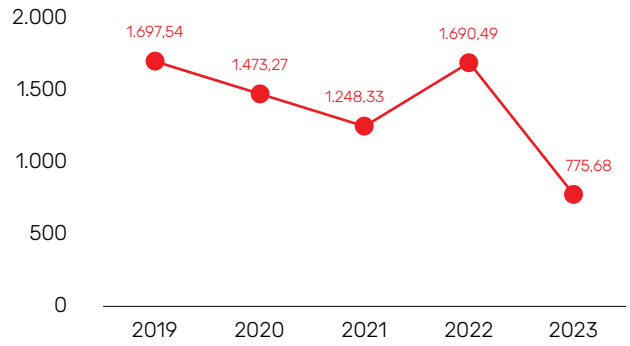

Ponovno uporabljeni materiali

Poleg racionalne rabe surovin, izvajanja tehničnih in organizacijskih ukrepov za preprečevanje oziroma zmanjševanje nastajanja odpadkov si prizadevamo količino odpadov zmanjševati tudi z notranjim ali zunanjim kroženjem odpadkov ter ponovno uporabo odpadkov in materialov (kot primer navajamo uporabo palet).

Določene materiale v našem proizvodnem procesu ponovno uporabimo, in sicer ponovno uporabimo določen delež lesenih palet (v interni logistiki se jih vrača 98 %) in embalaže, v proizvodni proces vračamo tudi tehnološki izmet, ki bi sicer pristal med odpadki. Uvajamo rešitve za vračanje tekstilnih kontejnerjev v interni logistiki (do 5-krat). Prav tako poskušamo čim več odpadkov, ki nastajajo pri gradbenih delih, ponovno uporabiti oziroma jih predelati in uporabiti na gradbiščih.

Pri proizvodnji praškastih lakov nastaja na mlinih filter prah, ki ga v večini obravnavamo kot tehnološki izmet, nekaj ga predamo tudi med odpadke. Večji del ga vgradimo pri proizvodnji obstoječih izdelkov. Na programu praškastih lakov smo v letu 2023 v naše obstoječe izdelke vgradili 46.059 kg filter prahu.

Pri proizvodnji masterbatchev nastaja tehnološki izmet pri zagonih in ustavljanjih linije. Tehnološki izmet je v obliki pogač, špagetov in granul nepravih velikosti in oblik. Ves tehnološki izmet zbiramo po niansah (bel, moder, rdeč, rumen idr.), ga premeljemo oziroma granuliramo in vračamo kot enega od vhodnih materialov pri proizvodnji obstoječih izdelkov.

Tabela: Ponovno uporabljene lesene palete glede na količino vseh nabavljenih lesenih palet v letih 2020–2023

Lesene palete	2020	2021	2022	2023
Nabava palet (kom)	60.692	60.138	58.638	45.272
Ponovno uporabljene palete (kom)	100	906	17.284	16.229
Delež rabljenih palet (%)	0,16	1,51	29.48	35,85

Opomba: Največ ponovno uporabljenih palet je v proizvodnji titanovega dioksida. Pri ponovno uporabljenih paletah niso upoštevane palete, ki se vrnejo od kupcev.

Graf: Ponovno uporabljene lesene palete glede na količino vseh nabavljenih lesenih palet v letih 2020–2023

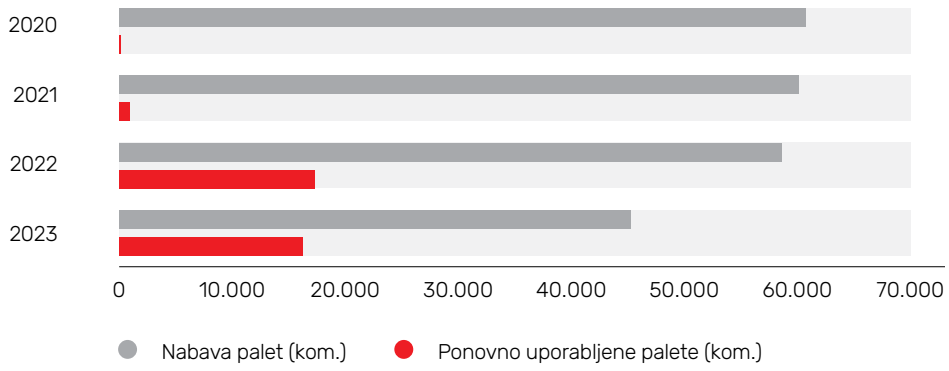

Na filtru Z6 nastaja tehnološki izmet v prašni obliki, ki je mešanica pigmenta in polnila. Vgrajujemo ga pri proizvodnji belega »CC master off-grade«, skupaj s tehnološkim izmetom belih masterbatchev. Na programu masterbatchev nimamo podatka o količini na letnem nivoju porabljenega tehnološkega izmeta.

Optimiziramo tudi rabo embalažnih materialov z njihovo ponovno uporabo v naših procesih. Papirno in kartonsko embalažo (zloženke) uporabimo namesto kartonskih odrezkov, ki se nameščajo na paleto, preden se nanjo zloži gotov izdelek. Uporabljene oktabine porabimo za pakiranje novega izdelka ali zbiranje tehnološkega izmeta masterbatchev.

Polipropilenske vreče, kamor sodijo vse big bag vreče, ponovno uporabimo za pakiranje oziroma zbiranje tehnološkega izmeta, bodisi na mlinih v praškastih lakih ali pri proizvodnji masterbatchev.

Na laboratorijskem nivoju testiramo možne postopke predelave odpadne 23-odstotne žveplove (IV) kisline. Prav tako na laboratorijskem nivoju je bil razvit postopek predelave bakronosnega mulja, raziskave se bodo nadaljevale še na polindustrijskem in industrijskem nivoju.

V **PE Metalurgija** smo skrbno načrtovali in skrbeli za ponovno uporabo tako materialov za proizvodnjo kot tudi embalažnih materialov. Pri proizvodnji proizvodov iz cinka nastanejo različni tehnološki izmeti, ki ne ustrezajo zahtevam kupcev, ali gre zgolj za izmet na začetku ali koncu samega postopka. Možna je tudi kontaminacija z neželenimi elementi, zaradi katerih sam proizvod prekorači vrednosti, opredeljene v standardih, in je tako neustrezen za prodajo. Ves ta izmet smo kontrolirano pretopili in uporabili v procesu izdelave. Pri taljenju cinka so nastajali na površini cinkovi oksidi, ki smo jih pred procesom vlivanja skrbno odstranili, saj bi drugače predstavljali neželene vključke v končnem proizvodu. Ti lahko povzročijo pokanje in lomljenje materiala pri končnem odjemalcu, zato je odstranjevanje cinkovih oksidov posebej pomembno. Ponovna uporaba teh posnemkov se je izvajala v posebni rotacijski peči, v kateri smo s pomočjo višje temperature, kontakta zaradi vrtenja in ob odsotnosti kisika izločili večino vezanega cinka. Izkoristek postopka je bil približno 90-odstoten, pridobljena talina pa se je uporabila kot sekundarni cink v proizvodnji zlitin.

Podobno je z embalažnimi materiali, kjer smo v sodelovanju s posameznimi kupci iskali in izvajali krožne rešitve. V PE Metalurgija smo opravljali storitev pretaljevanja dolivkov. Gre za izmet z velikim volumnom, zato smo v sodelovanju s kupcem kupili posebne zaboje, ki venomer krožijo. S tem smo se izognili precejšnjim stroškom, olajšana pa je bila tudi manipulacija. Po končanem pretaljevanju se je proizvod transportiral na posebej izdelanih paletah ustrezne dimenzije, ki so prav tako krožile, nadomestile so se zgolj palete, ki so se popolnoma uničile. Palete, ki se jih je dalo popraviti, smo ustrezno sanirali. Kroženje embalaže smo izvajali tudi pri proizvodnji neskončne cinkove žice, in sicer v sodelovanju z enim od kupcev, ki je imel reden odjem vsaj šest in več ton mesečno.

Za ponovno rabo materialov skrbimo tudi v **PE Polimeri**. Skrbno ločujemo nastale odpadne materiale pri strojnih obdelavah kovin in politetrafluoroetilen (PTFE) materiale. Tovrstne ločeno zbrane odpadke odprodamo za namen recikliranja. Pomemben del ponovno uporabljenih materialov predstavlja naša dobra praksa obnavljanja ventilov in cevovodnih elementov, kar smo iz naše notranje storitve razširili na storitev za zunanje odjemalce. Gre za neke vrste servis poškodovanih elementov. Najprej s kontrolo ocenimo stanje elementa, nepoškodovane dele ponovno uporabimo, ostale nadomestimo z novimi sestavnimi deli. Vrednost storitve predstavlja 65–80 odstotkov cene novega izdelka.

PE Kemija Mozirje je edina dislocirana enota družbe Cinkarna Celje. Proizvajamo praškaste lake in masterbatche. Oba programa nam v kratkoročnem 5-letnem obdobju predstavljata mnogo izzivov. Tri ključne usmeritve so širitev proizvodnih kapacitet belih masterbatchev, digitalizacija in zagotavljanje trajnostnosti. Na področju trajnostnosti so posebej izpostavljeni masterbatchi, ki spadajo v veliko skupino polimernih izdelkov. Številne aktivnosti v razvoju in tehnologiji bodo usmerjene v ponovno rabo materialov, vgrajevanje bio in biorazgradljivih materialov, izboljšanje energetske učinkovitosti, ohranjanje biotske raznovrstnosti idr. S tem sledimo našemu dolgoročnemu cilju zagotoviti brezogljično podjetje z minimalnim vplivom na ekosistem in podnebne spremembe.

Irena Vačovnik, *univ. dipl. inž. kem. inž., direktorica PE Kemija Mozirje*

Proizvodnja stranskih produktov

Rdeča sadra RCGIPS

RCGIPS je naša blagovna znamka, kot stranski produkt nastaja pri proizvodnji titanovega dioksida. Je nevtralni proizvod nevtralizacije preostale žveplove kisline iz proizvodnje TiO_2 z apnenčevo moko in apnenim mlekom. Je rdečerjave barve, debelo zrnatega, delno vezljivega in vlažnega značaja. Poleg sadre ($CaSO_4 \times 2H_2O$) vsebuje še železove okside, titanov dioksid ter sledove kremena in magnezijevih hidroksidov.

Z RCGIPS-om je možno ravnati podobno kot z naravnimi zemljinami izkopne kategorije 2–3. Ta produkt ima boljše trdnostne lastnosti, brežine nasipov se lahko oblikujejo v stabilnih naklonih 1 : 2 do 1 : 1,5, po njegovih površinah je možen promet s tovornjaki ali drugimi vozili. Plasti iz zgoščene, nabite titanove sadre so malo do zelo malo prepustne za vodo. Ožeta titanova sadra je odlična alternativa naravnim zemljinam za naslednjo uporabo za zapolnjevanje v nizkih gradnjah, zlasti za kontrolirano zapolnjevanje starih mokrih odlagališč (naprave za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom), za protipoplavne in protihrupne nasipe, pokrovne plasti na odlagališčih in za konstrukcijske nasipe višine do 5 metrov, ki niso podvrženi dinamičnim (prometnim) obremenitvam. Material je ustrezen, če njegova vlažnost ne presega 35 odstotkov (geotehnična vlaga). Ves proizvedeni material od leta 2008 uporabimo za suho zapolnjevanje naprave za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom. V letu 2023 smo proizvedli 128.898,4 ton RCGIPS-a.

Bela sadra CEGIPS

CEGIPS je naša blagovna znamka, je bel do rahlo rjavkast prah z vlažnostjo 6–12 odstotkov, ki ga z ustrezno tehniko separacije očistimo nad 95 odstotkov vsebnosti kalcijevega sulfata dihidrata, imenovanega sadra. Sadra je nevtralna anorganska sol s povprečno velikostjo delcev med 80 in 100 mikronov. Vrednosti nevarnih snovi so glede na veljavno Uredbo pod mejnimi vrednostmi letnega vnosa v tla. V industriji jo lahko uporabimo neposredno v cementni industriji kot alternativo naravni sadri oziroma sadri, nastali pri razžvepljevanju dimnih plinov iz termoelektrarn (REA-gips, FGD-gypsum), posredno pa z nadaljnjo kalcinacijo v proizvodnji gradbenih izdelkov iz mavca (Gypsum plasters, self leeveling floor-estrih). V cementarnah se uporablja kot dodatek cementu za preprečevanje prehitrega oziroma lažnega vezanja malt v količini 3–5 odstotkov. CEGIPS uspešno tržimo že od leta 2006. V letu 2023 smo proizvedli 125.898,9 tone CEGIPS-a.

Ohranjanje zadovoljstva naših kupcev in uresničevanje zastavljene prodajne in trajnostne strategije v dobavni verigi sta med pomembnejšimi prioritetami. Za ohranjanje dolgoročnosti poslovanja sledimo trajnostnim ciljem in kupce nagovarjamo z razvojem visokokakovostnih, trajnostnih izdelkov. Posebno skrb namenjamo predelavi stranskih izdelkov odlične kakovosti, ki jih kupci lahko uporabijo v svoji proizvodnji. S tem zagotavljamo ponovno uporabo materialov in sledimo načelom krožnega gospodarstva.

Marta Sevčnikar, *mag. posl. ved, namestnica direktorice Marketinga*

Projekt pridobivanja bakra iz odpadnih ribiških mrež

Ribiške mreže, ki se zavržejo ali izgubijo v morju, predstavljajo veliko nevarnost za morsko življenje in lahko povzročijo nepopravljivo škodo. Zato je recikliranje teh mrež in njihova ponovna uporaba v industriji ključnega pomena za trajnostno prihodnost.

Cinkarna Celje, d. d., sodeluje z AquafilSlo, vodilnim podjetjem na področju predelave Nylona. AquafilSlo je specializiran za recikliranje ribiških mrež in njihovo predelavo v visokokakovostne izdelke. Eden ključnih izzivov pri recikliranju ribiških mrež je prisotnost bakra v obliki algicidnega nanosa, ki predstavlja približno 10 % teže mreže.

Ko mreže prispejo v obrat AquafilSlo, se najprej temeljito operejo, da se odstranijo nečistoče in algicidni nanos. Med tem postopkom se ustvari blato, ki vsebuje bakrov oksid. AquafilSlo nato blato sežge, pri čemer se sprosti bakrov oksid.

V našem podjetju nadaljujemo s postopkom, kjer bakrov oksid raztopimo s klorovodikovo kislino. Ta postopek proizvede bakrov klorid, ki je ključna sestavina v naši proizvodnji bakrovega oksiklorida, kemikalije, ki se pogosto uporablja v kmetijstvu kot fungicid.

V PE Kemija Celje stavimo na usmeritev v trajnostni razvoj, zato proizvajamo fungicide, ki temeljijo na bakru in žveplu in so edini, ki imajo dovoljenje za uporabo v ekološkem kmetijstvu. Razvili smo inovativna postopka za proizvodnjo dveh aktivnih snovi: tribazičnega bakrovega sulfata in bakrovega oksiklorida. Njuna posebnost je, da omogočata popolno izrabo vseh osnovnih surovin in tako pri proizvodnji ne nastajajo nezaželeni stranski produkti. Ker je baker uvrščen na seznam kritičnih surovin, iščemo alternativne vire.

Dr. Andrej Lubej, *direktor PE Kemija Celje*

Postopek pridobivanje bakra iz odpadnih ribiških mrež

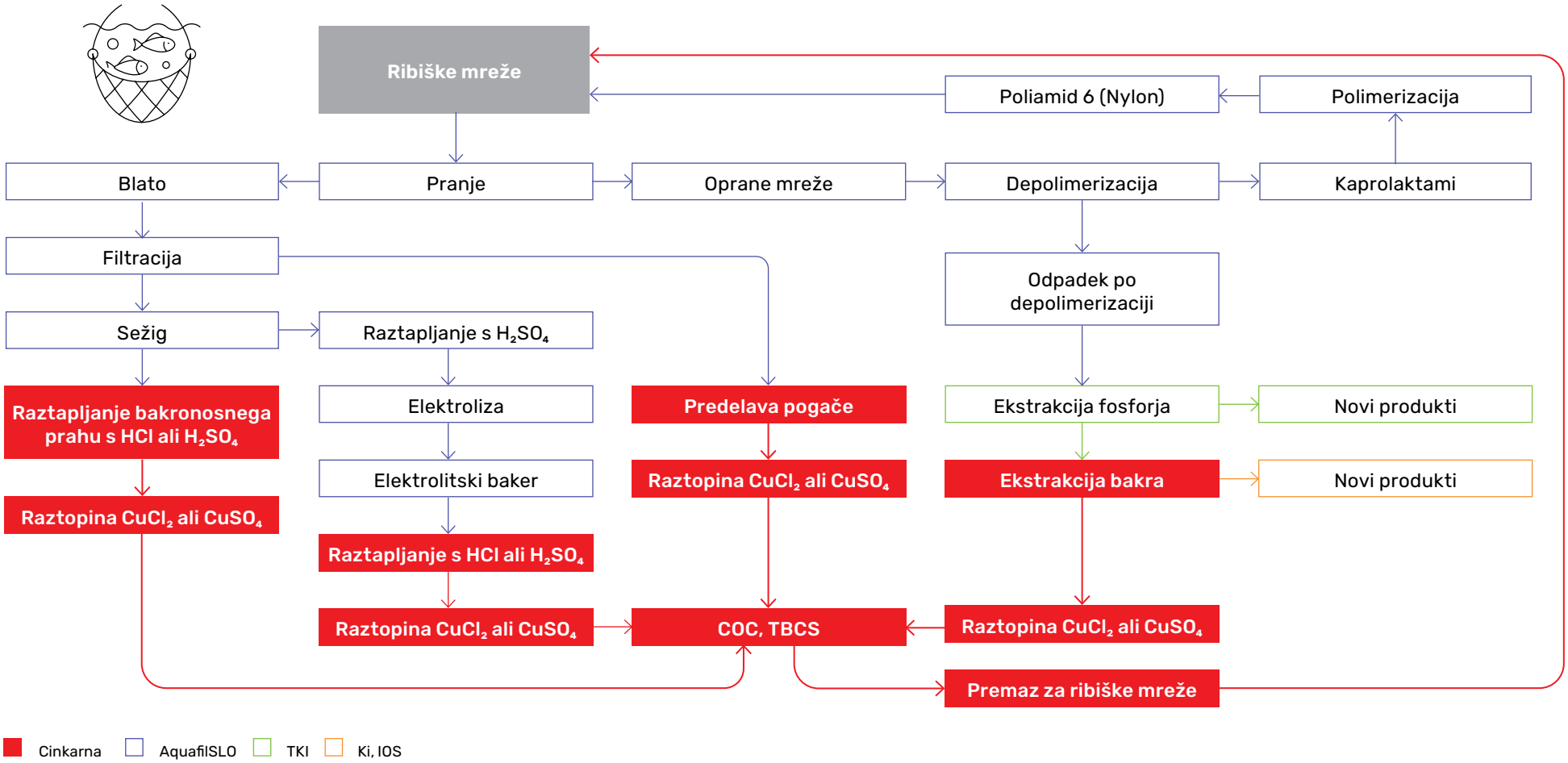

Ravnanje z odpadki

Pri ravnanju z odpadki sledimo petstopenjski lestvici ravnanja z odpadki, kjer v prvi vrsti stremimo k učinkovitemu upravljanju z materiali s čim manjšim izmetom, kar lahko, vračamo v proizvodni proces ali ponovno uporabimo, preostalo predamo pooblaščenim zbiralcem in predelovalcem odpadkov, ki odpadke predelajo oziroma odložijo. Iščemo inovativne rešitve, kako odpadno sadro in druge odpadne surovine učinkovito uporabiti kot surovino z novo dodano vrednostjo za lastne potrebe in jo ponuditi tudi na trgu.

Skladno s postavljenimi cilji krožnega gospodarstva (zmanjšati količino nastalih odpadkov in povečati ponovno uporabo) izvajamo ukrepe oziroma sledimo ciljem izboljšav na področju ravnanja z odpadki za zmanjševanje količine odpadkov. Delujemo v skladu s sistemom ločevanja odpadkov na izvoru. Za določene odpadke imamo dovoljenje za njihovo predelavo, kar nam omogoča njihovo ponovno uporabo v proizvodnih procesih, s čimer določen delež naravnih virov nadomestimo s predelanimi materiali. Največji delež odloženih odpadkov predstavlja sadra, ki pa ima poseben status odlaganja, saj služi za suho zapolnjevanje. Količino odloženih odpadkov zato zmanjšujemo s povečanjem kapacitete izločanja stranskega produkta bele sadre (CEGIPS-a). V letu 2023 smo dosegli povečano planirano specifično količino izločene bele sadre na povprečno količino 2,95 tone bele sadre na tono kalcinata. V teku je tudi priprava projektne dokumentacije in pridobivanje gradbenega dovoljenja za izgradnjo 7. centrifuge, ki bo še dodatno pripomogla k večji količini izločene bele sadre. Vpeljani so bili tudi postopki za povečevanje izkoristkov v proizvodnji TiO_2. Izvedena je bila aktivnost za zmanjšanje količine odpadne plastike barvnih masterbatchev na način vračanja in ponovne uporabe, zmanjšanje količin in ponovna uporaba odpadkov pri predelavi PFA. S planiranjem in optimiranjem obrokov za malice zmanjšujemo količino zavržene hrane.

Graf: Nastali odpadki iz proizvodnje v letih 2019–2023, v tonah

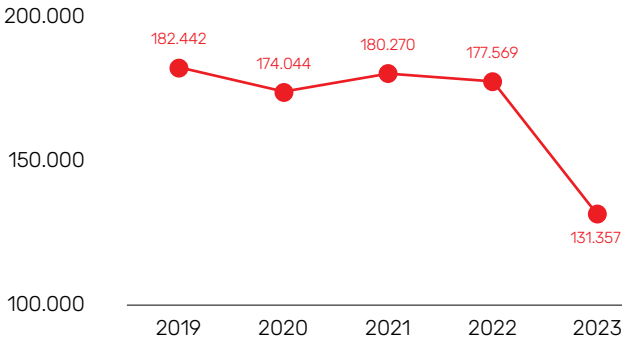

Tabela: Nastali odpadki iz proizvodnje v letih 2019–2023, v tonah*

Vrsta nastalih odpadkov (v tonah)	2019	2020	2021	2022	2023
Nenevarni odpadki – R	1.016,46	2.856,01	4.070,64	889,79	2.018,33
Nenevarni odpadki – D**	181.269,68	171.056,37	176.135,50	176.603,86	129.303,68
Nevarni odpadki – R	10,66	5,94	9,40	9,04	7,24
Nevarni odpadki – D	145,29	126,13	54,81	66,61	28,05
Skupaj	**182.442,09**	**174.044,45**	**180.270,35**	**177.569,30**	**131.357,300**

R – ločeno zbrani odpadki, ki gredo v predelavo in ne v odlaganje.

D – ločeno zbrani odpadki, ki gredo v odstranjevanje.

** V količini odpadkov je tudi rdeča sadra, ki se suho zapolnjuje na napravi za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom.

Sklenjena je bila pogodba z izvajalcem za zajemanje in komprimiranje CO_2 iz Nevtralizacije, v teku je priprava projektov.

Nastajanju odpadkov se kljub izvajanju številnih ukrepov ne moremo povsem izogniti. Nastale nenevarne in nevarne odpadke v podjetju ločujemo in jih v večji meri pripravimo za predelavo (po enem od postopkov R3-R13) ali odstranjevanje (po enem od postopkov D1-D13). Vse nevarne odpadke predamo pooblaščenim zbiralcem odpadkov. Prav tako predamo pooblaščenim zbiralcem preostanek ločeno zbranih nenevarnih odpadkov, ki jih ne predelamo ali odstranimo sami.

Kot posledica navedenih ukrepov in ciljev je opazen trend zmanjševanja nenevarnih odpadkov, ki gredo v odstranjevanje. V letu 2023 se je količina zmanjšala za slabih 27 odstotkov, predvsem na račun zmanjšanja nastale rdeče sadre (delno kot posledica ciljev, delno zaradi nižje proizvodnje titanovega dioksida). Količina nenevarnih odpadkov, ki gredo v predelavo, niha predvsem kot posledica nastanka le-teh pri investicijah in obnovi (predvsem gradbeni odpadki). Prav tako je opazen trend zmanjševanja nevarnih odpadkov (ki gredo v odstranjevanje), kot posledica opuščanja nekaterih proizvodnih postopkov, pri katerih so nastajale večje količine le-teh, in pa v obdobju 2019 in 2020 celovitega čiščenja oljnih lovilcev zaradi zahtevanih pregledov tesnosti.

* Opomba: V poročilu za leto 2022 je prišlo do napake pri podajanju količine nastalih odpadkov, in sicer pri zajemu podatkov na ravni celotne družbe in napake pri izračunavanju.

Navajamo popravek informacij za poročano obdobje v letnem poročilu 2022 (poročano 2022), popravljene sporočene informacije (popravek 2023) in razliko.

Popravek informacij

Vrsta nastalih odpadkov (ton)	2018	2019	2020	2021	2022
Nenevarni odpadki – R (poročano 2022)	367,07	342,02	396,33	364,27	378,29
Nenevarni odpadki – R (popravek 2023)	5.461,13	1.016,46	2.856,01	4.070,64	889,79
Razlika	**-5.094,06**	**-674,44**	**-2.459,68**	**-3.706,37**	**-511,50**
Nenevarni odpadki – D** (poročano 2022)	153.026,50	182.125,00	171.106,98	176.108,50	176.589,00
Nenevarni odpadki – D** (popravek 2023)	153.039,98	181.269,68	171.056,37	176.135,50	176.603,86
Razlika	**-13,48**	**855,32**	**50,61**	**-27,00**	**-14,86**
Nevarni odpadki – R (poročano 2022)	19,88	11,34	6,27	9,40	7,38
Nevarni odpadki – R (popravek 2023)	20,42	10,66	5,94	9,40	9,04
Razlika	**-0,54**	**0,68**	**0,33**	**0,00**	**-1,66**
Nevarni odpadki – D (poročano 2022)	25,56	123,38	86,45	19,41	36,75
Nevarni odpadki – D (popravek 2023)	130,83	145,29	126,13	54,81	66,61
Razlika	**-105,27**	**-21,91**	**-39,68**	**-35,40**	**-29,86**
Skupaj (poročano 2022)	153.439,01	182.601,74	171.596,03	176.501,58	177.011,42
Skupaj (popravek 2023)	158.652,36	182.442,09	174.044,45	180.270,35	177.569,30
Razlika	**-5.213,35**	**159,65**	**-2.448,42**	**-3.768,77**	**-557,88**

Praškasti laki so okolju prijazna alternativa tradicionalnim tekočim lakom. Pri svojem delu sem osredotočen na inovacije, ki bodo omogočile prehod v bolj trajnosten model izdelkov in njihove proizvodnje. V korist podjetju, okolju in družbi kot celoti.

Bine Bezjak,
univ. dipl. inž. kem. inž., samostojni tehnolog področja, PE Kemija Mozirje, Operativni razvoj

DRUŽBENI VIDIK

Zaposleni so temelj naše uspešnosti, zato vlagamo v njihov strokovni in osebnostni razvoj ter skrbimo za ustrezne pogoje za varno delo. Pozorno izbiramo svoje dobavitelje, ki jih preverjamo z določenimi okoljskimi in tudi nekaterimi družbenimi merili. Svoje trajnostne usmeritve usmerjamo tudi na naš odnos do kupcev in razvijamo visokokakovostne produkte. Zavedamo se svoje vloge v lokalni skupnosti, zato vlagamo v razvoj lokalnega okolja in ustvarjamo dialog.

Ključne politike, standardi in drugi dokumenti s področja upravljanja z družbenim vidikom so:

- Podjetniška kolektivna pogodba (1998)
- ISO 45001 – Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu (2020)
- Ocena tveganja za vsa delovna mesta (2001)
- Register tveganj v arnosti in zdravja pri delu (2006)

Vsebina

142 Kolektivne pogodbe
142 Prejemki in svoboda združevanja
143 Dodatno pokojninsko zavarovanje in druge bonitete
143 Varovanje osebnih podatkov
143 Izobraževanje in razvoj kompetenc zaposlenih
144 Sistem mentorstva
144 Prepoznavamo inovativne zaposlene
145 Akademija vodenja
145 Aplikacija Moja Cinkarna
145 Interno glasilo Cinkarnar
146 Odprta vrata delavskega direktorja
146 Anketa o zavzetosti in zadovoljstvu zaposlenih
146 Varnost in zdravje pri delu
147 Poškodbe pri delu
148 Absentizem
148 Ocena tveganja za delovna mesta
149 Vključevanje zaposlenih
149 Promocija zdravja na delovnem mestu
149 Storitve medicine dela

Lastna delovna sila

Zavedamo se, da so zaposleni motor in srce podjetja ter njegovi najpomembnejši ambasadorji, zato z zaposlenimi ustvarjamo iskrene in odprte odnose, spodbujamo inovativnost in vključenost ter gradimo na pozitivnih medosebnih odnosih. To so tudi cilji in načela Politike zagotavljanja kakovosti, ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja.

Zaposlovanje in kadrovanje temelji na načelu nediskriminatornosti in enakih možnosti, pri čemer zagotavljamo pogoje za osebni in strokovni razvoj vseh zaposlenih. Ustvarjamo pogoje za dobro počutje na delovnem mestu in posvečamo posebno pozornost osebnemu ter strokovnemu razvoju zaposlenih. Upoštevamo načelo vključevanja in zagotavljanja enakih možnosti, med drugim tudi v sestavi nadzornih organov in organov vodenja. Pri zaposlovanju in kadrovanju delujemo v skladu s Politiko zaposlovanja in izobraževanja, v okviru katere izboljšujemo in dvigujemo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih ter omogočamo notranji prehod med delovnimi mesti.

Dejavnost podjetja na kadrovskem področju je bila v letu 2023 podrejena doseganju osnovnih ciljev poslovne politike, kjer smo posebno pozornost namenili iskanju inovativnih poti kadrovanja in socialni koheziji podjetja, ki je bila zaradi razmer na trgu titanovega dioksida, splošnega stanja v državi, visoke inflacije in dviga obrestnih mer z vidika stroškov dela pod precejšnjim pritiskom. Nadaljevali smo z racionalno politiko pri eksternem zaposlovanju, kjer pokrivamo potrebe po strokovnih delavcih in delavcih z visoko ter univerzitetno izobrazbo, večino ostalih potreb smo reševali z notranjim razporejanjem in zaposlovanjem strokovnega kadra. Osredotočeni smo bili na pomladitev kolektiva po posameznih organizacijskih enotah, nadomeščanjem na kritičnih delovnih mestih, iskanju zaposlenih z deficitarnimi, predvsem naravoslovnimi poklici, ter intenzivnim dogovarjanjem o upokojevanju s tistimi zaposlenimi, ki so že izpolnili pogoje za upokojitev, in tistimi, ki bodo te pogoje lahko dosegli na Zavodu RS za zaposlovanje (maksimalno 25 oziroma 19 mesecev do izpolnitve pogoja).

V prihodnje je predvideno nadaljevanje optimiziranja kadrovske strukture s prezaposlovanjem in pridobivanjem novega mladega ter tehnično usposobljenega kadra. Nadaljevala se bodo tudi vlaganja v razvoj, izobraževanje in nadaljnje izboljšanje delovnega okolja zaposlenih.

Na dan 31. 12. 2023 je bilo v Cinkarni Celje, d. d., 742 zaposlenih, in sicer 79,4 odstotka moških in 20,6 odstotka žensk. Takšna struktura med spoloma je razumljiva, saj gre v določenih proizvodnih procesih za zahtevnejše pogoje dela, prav tako za specializirane tehnične poklice, v katerih je večja popularizacija med moškim spolom. Število moških se zaradi optimizacije organizacijske strukture v primerjavi z ženskami vztrajno zvišuje. Število vseh zaposlenih se je ob upoštevanju poslovne politike uprave družbe, raznolikih poslovnih rezultatih posameznih poslovnih enot in načrtnem zaposlovanju zmanjšalo

Tabela: Zaposleni po spolu v letih 2019–2023

Zaposleni po spolu	2019		2020		2021		2022		2023	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
Moški	655	77,4	640	77,7	629	79,3	617	79,6	589	79,4
Ženske	191	23,6	184	22,3	164	20,7	158	20,4	153	20,6
Skupaj	**846**	**100**	**824**	**100**	**793**	**100**	**775**	**100**	**742**	**100**

Tabela: Zaposleni po starosti v letih 2019–2023

Odstotek zaposlenih po starosti (%)	2019			2020			2021			2022			2023		
	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S
Mlajši od 30 let	10,3	1,5	11,8	9,2	0,1	9,3	10,8	1,0	11,9	12,3	1,4	13,7	12,5	1,3	13,9
30–50 let	35,2	5,6	40,8	37,0	6,6	43,6	35,4	6,2	41,6	35,9	6,3	42,2	36,5	6,9	43,4
Nad 50 let	31,9	15,5	47,4	31,4	15,7	47,1	33,0	13,5	46,5	31,5	12,6	44,1	30,3	12,4	42,7
Skupaj	**77,4**	**22,6**	**100**	**77,6**	**22,4**	**100**	**79,3**	**20,7**	**100**	**79,7**	**20,3**	**100**	**79,4**	**20,6**	**100**

M = moški spol, Ž = ženski spol, S = skupaj

Graf: Zaposleni po spolu v letih 2019–2023

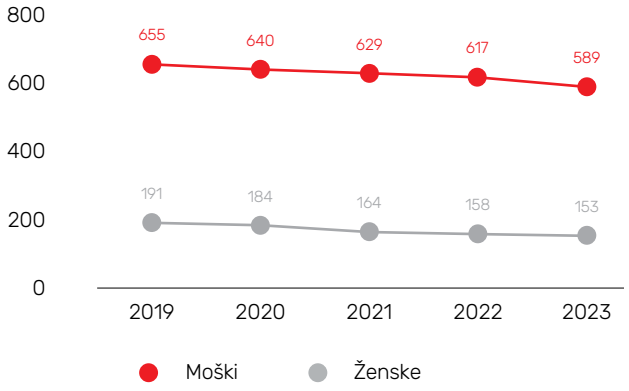

Graf: Zaposleni po starosti v letih 2019–2023

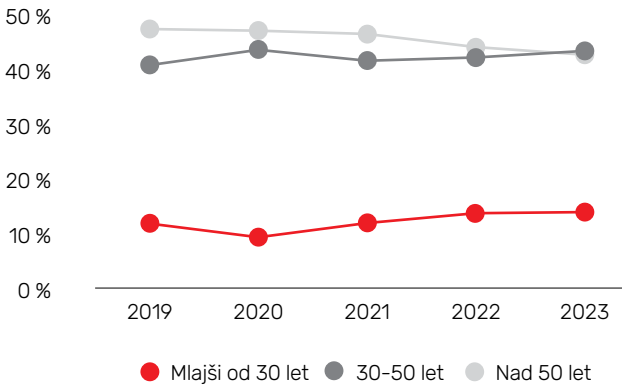

za 4,3 odstotke oziroma za 33 zaposlenih. V letu 2023 je z delom v podjetju prenehalo 82 zaposlenih, od tega je bilo 49 upokojitev.

Največjo starostno skupino so v letu 2023 s 43,4 odstotka predstavljali zaposleni, ki so stari 30–50 let, kar predstavlja pomemben premik podjetja v smislu pomladitve kolektiva, upoštevajoč demografska gibanja. Sledijo zaposleni nad 50. letom starosti, ki so predstavljali 42,7-odstotni delež zaposlenih. Najmanjšo skupino zaposlenih predstavljajo zaposleni, ki so mlajši od 30 let. Zavedamo se višanja povprečne starostne dobe naših zaposlenih, zato se z več ukrepi trudimo, da bi spodbudili zaposlovanje mlajšega kadra in omogočili mladim razvoj strokovnih kompetenc, tudi z ustvarjanjem spodbudnega delovnega okolja. Dijakom in študentom omogočamo opravljanje redne delovne prakse in ponujamo kadrovske štipendije za izobraževanje v smeri kemijskega tehnika, strojnega tehnika, orodjarja, kemijskega inženirja, strojnega inženirja in elektro inženirja. Za novozaposlene izvajamo mentorske programe prenosa znanj, hkrati se z vključevanjem v širše družbeno okolje trudimo približati zanimanje za kemijo med mladimi.

Politika zaposlovanja in izobraževanja pozitivno vpliva na dvig kvalifikacijske strukture, ki kljub dolgoročni kadrovski optimizaciji vidno raste. Politika zaposlovanja poleg notranjega prezaposlovanja in združevanja del vpliva na počasnejše, vendar pozitivno naravnano ujemanje dejanske in zahtevane izobrazbe. Investiramo v tiste kadre, katerih pridobljena izobrazba je v korist podjetja in ustreza potrebam delovnega procesa, ter v tiste, ki so prepoznani kot ključni za prihodnji razvoj oziroma rast podjetja.

Tabela: Zaposleni glede na stopnjo izobrazbe v letih 2019–2023

Stopnja izobrazbe	2019		2020		2021		2022		2023	
	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%	Število	%
VIII.	20	2,4	18	2,2	19	2,4	19	2,4	21	2,8
VII.	134	15,8	137	16,6	139	17,5	142	18,3	140	18,9
VI.	53	6,3	54	6,5	56	7,1	58	7,5	55	7,4
V.	280	33,1	277	33,6	269	33,9	263	34	255	34,4
IV., III.	275	32,5	265	32,2	250	31,5	236	30,5	225	30,3
II., I.	84	9,9	73	8,9	60	7,6	57	7,4	46	6,2
Skupaj	**846**	**100,0**	**824**	**100,0**	**793**	**100,0**	**775**	**100,0**	**742**	**100,0**

Graf: Zaposleni glede na stopnjo izobrazbe v letih 2019–2023

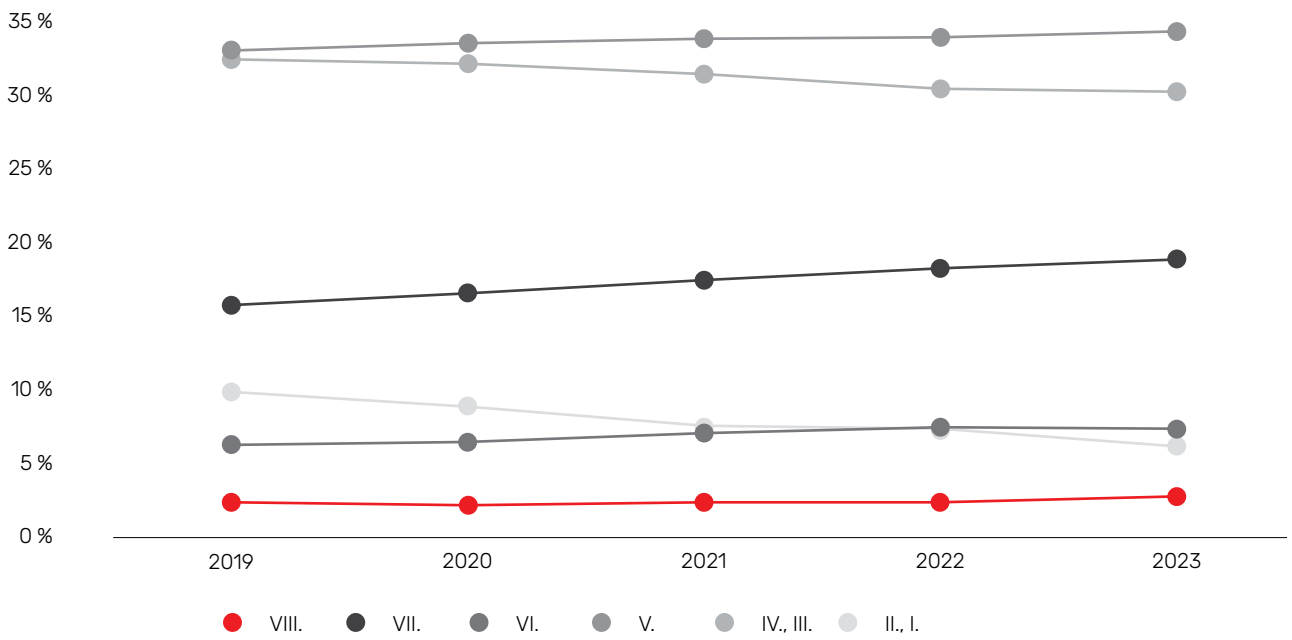

V prihodnje bomo nadaljevali s politiko produktivnega prerazporejanja zaposlenih znotraj podjetja, optimizacijo organizacijske strukture in s selektivnim zaposlovanjem zmanjševali delež nekvalificirane delovne sile. Z združevanjem in prerazporejanjem del si bomo prizadevali optimizirati tudi delež administrativne delovne sile. Kvalifikacijsko strukturo zaposlenih bomo izboljševali z zaposlovanjem na višjih kvalifikacijskih ravneh ter s podpiranjem in promoviranjem izobraževanja med zaposlenimi. Znižati želimo predvsem odstotek zaposlenih v okviru I. in II. kvalifikacijske stopnje ter povečati število zaposlenih s V., VI., VII. in VIII. kvalifikacijsko stopnjo oziroma s srednješolsko in visokošolsko izobrazbo.

Ocenjujemo delovno uspešnost vseh zaposlenih, 6 odstotkov zaposlenih ima izdelane tudi karierne načrte. Uprava družbe spodbuja iskanje novih rešitev in sprejema predloge za izboljšave. Inovativnost tudi ustrezno nagrajuje.

V letu 2023 smo na novo zaposlili 43 oseb z različnih strokovnih področij, kot so kemija, elektro, strojništvo in ekonomija, praviloma s IV., V. in VII. stopnjo strokovne izobrazbe. Stopnja fluktuacije je bila 10,8-odstotna. Število zaposlenih v posameznem letu je odvisno od potreb delovnega procesa, prekinitev pogodb o zaposlitvi iz različnih vzrokov in specifičnih potreb.

Načrt zaposlovanja izhaja iz predvidenega načrta proizvodnje in prodaje (tudi investicijskih načrtov), z upoštevanjem možnosti upokojevanja in v korelaciji z modifikacijo spremembe organizacijske strukture podjetja, ob optimizaciji ekonomike proizvodnih procesov in povečanju aktivnosti na specifičnih strokovnih področjih. Preostalo zaposlujemo glede na potrebe delovnih procesov in uvajanje novih tehnologij.

Tabela: Število obveznih praks dijakov in študentov ter kadrovskih štipendij v letih 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Obvezna praksa	71	52	76	50	48
Kadrovske štipendije	26	27	19	12	10

Tabela: Novozaposleni po spolu v letih 2019–2023

Novozaposleni	2019	2020	2021	2022	2023
Moški	7	7	23	28	36
Ženske	13	23	2	4	7
Skupaj	**20**	**30**	**25**	**32**	**43**

Tabela: Fluktuacija zaposlenih po spolu v letih 2019–2023

Fluktuacija	2019	2020	2021	2022	2023
Moški	17	13	30	38	71
Ženske	66	46	21	10	11
Skupaj	**83**	**59**	**51**	**48**	**82**
Stopnja fluktuacije (v %)	**9,0**	**6,3**	**6,3**	**6,2**	**10,8**

V Cinkarni Celje, d. d., zaposlujemo tudi osebe s statusom invalida. V letu 2023 je bilo teh 6,5 odstotka vseh zaposlenih. Gre za relativno velik delež, ki presega zakonsko določeno kvoto za podjetja za manj kot odstotno točko. Gre za zaposlene z različnimi stopnjami invalidnostmi, njihovo delo oziroma delovno mesto je prilagojeno tako, da jim glede na stopnjo invalidnosti omogoča opravljanje dela v skladu z zmožnostmi.

Skozi leta opažamo trend naraščanja delavcev z omejitvijo pri delu zaradi zdravstvenega stanja. Z aktivno politiko sodelovanja z Medicino dela, prometa in športa ter Invalidsko komisijo ZPIZ delež invalidov glede na skupno število zaposlenih že peto zaporedno leto, z izjemo leta 2022, pada. Nadaljuje se torej pozitivni trend. Ob upoštevanju starostne strukture zaposlenih in sprememb zakonodaje, ki je bolj restriktivno naravnana do upokojevanja invalidov, zaenkrat ne pričakujemo bistvenih izboljšav navedene strukture. Poglavitni razlog za večje število delovnih invalidov je v naravi proizvodnje v preteklosti. Kljub tehnološkim posodobitvam v bližnji prihodnosti ne moremo pričakovati izboljšanja stanja.

Večina zaposlenih (94,9 %) je bila v letu 2023 zaposlena za nedoločen čas in je delo opravljala za polni delovni čas (98,5 %). Manjši odstotek zaposlenih (1,5 %) je delo opravljal za skrajšan delovni čas. Zaposleni so ne glede na nedoločen ali določen čas zaposlitve oziroma polni ali skrajšan delovni čas deležni enakih ugodnosti. Zaposlujemo tudi agencijske delavce, z možnostjo redne zaposlitve v podjetju. V letu 2023 so agencijski delavci predstavljali 3,1 odstotka vseh zaposlenih. Gre predvsem za delovna mesta v proizvodnji, skladišču in za delo čiščenja. Na ta način zagotavljamo večjo fleksibilnost in preverimo potencialne zaposlene.

V letu 2023 je koristilo porodniški dopust 0,8 odstotka zaposlenih.

Tabela: Zaposleni s statusom invalida v letih 2019–2023

Zaposleni invalidi	2019	2020	2021	2022	2023
Število	63	58	55	56	48
Odstotek (%)	7,4	7,0	6,9	7,2	6,5

Tabela: Zaposleni glede na status zaposlitve v letih 2019–2023

Zaposleni glede na status zaposlitve	2019			2020			2021			2022			2023		
	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S	M	Ž	S
Nedoločen čas	616	181	797	615	180	795	593	158	751	583	155	738	553	151	704
Določen čas	39	10	49	23	4	29	36	6	42	33	4	37	36	2	38
Polni delovni čas	652	187	839	636	176	812	625	157	782	612	151	763	585	146	731
Skrajšan delovni čas	3	4	7	4	8	12	4	7	11	4	8	12	4	7	11
Agencijsko delo	29	9	38	21	7	28	9	22	31	17	11	28	10	14	24
Študentsko delo	6	5	11	9	4	13	8	0	8	3	2	5	3	2	5

M = moški spol, Ž = ženski spol, S = skupaj

Tabela: Koriščenje porodniškega dopusta v letih 2019–2023

Porodniški dopust	2019	2020	2021	2022	2023
Število zaposlenih	14	12	6	10	6
Število delovnih dni	1.420	1.656	681	1.088	832

Priložnost za delo odpiramo tudi dijakom in študentom z opravljanjem občasnega študentskega dela in obvezne prakse v okviru programov izobraževanja. Na ta način si lahko pridobijo izkušnje in delovne navade ter nova znanja in spretnosti, kar lahko kasneje, po končanju njihovega šolanja vodi tudi do redne zaposlitve v podjetju.

Kolektivne pogodbe

Pogoji zaposlitve in dela so opredeljeni v podjetniških kolektivnih pogodbah, v katere so vključeni vsi zaposleni, tudi agencijski delavci in tisti, ki opravljajo študentsko delo. V Podjetniški kolektivni pogodbi in Zakonu o delovnih razmerjih so določeni tudi odpovedni roki.

S predstavniki delavcev v podjetju potekajo aktivni dialogi in dogovori o kolektivnih pogajanjih za določitev dodatnih pravic delavcev oziroma sprememb in dopolnitev Podjetniške kolektivne pogodbe. Sklenjene imamo pogodbe o sodelovanju z reprezentativnima sindikatoma v podjetju in svetom delavcev, v skladu s katerimi spoštujemo pravico zaposlenih do svobode združevanja.

Prejemki in svoboda združevanja

V skladu s podjetniškimi kolektivnimi pogodbami so opredeljeni tudi prejemki zaposlenih. Za organe upravljanja in nadzora smo v letu 2023 sprejeli politiko prejemkov, ki pa na skupščini ni bila potrjena. Na podlagi dopolnil pripravljamo revidirano politiko, upoštevajoč priporočila Slovenskega državnega holdinga, ki bo v letu 2024 podana v potrditev skupščini družbe.

Minimalna plača zaposlenih je v letu 2023 znašala 1.203,36 EUR bruto. Povprečna plača v podjetju je bila 2.690,81 EUR bruto, kar je za 18,13 odstotka več od povprečne bruto plače (2.209,33 EUR) v Sloveniji v letu 2023 v obdobju januar–november (vir: SURS). Pri določanju plač so vsi zaposleni obravnavani enako. Vrednost standardne začetne plače se določa glede na ocenitev posameznega delovnega mesta. Z leti bruto minimalna plača in bruto povprečna plača v podjetju ves čas naraščata, kar je posledica sledenja aktualni nacionalni zakonodaji, naše odgovornosti do zaposlenih in dogovarjanja s socialnimi partnerji, da zaposlenim zagotovimo dostojno življenje ob vse višjih življenjskih stroških.

Graf: Bruto povprečna plača v Cinkarni Celje, d. d., v letih 2019–2023, v EUR

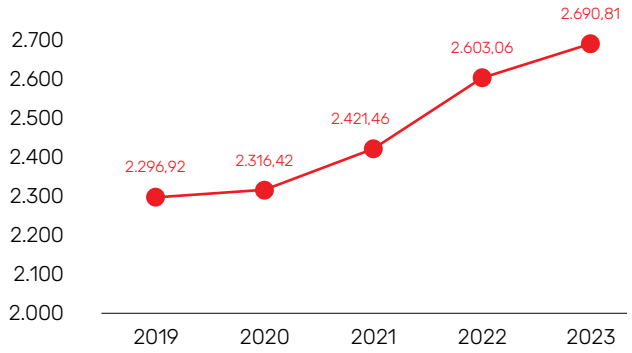

Tabela: Bruto minimalna plača v Republiki Sloveniji in povprečna plača v Cinkarni Celje, d. d., v letih 2019–2023, v EUR

	2019	2020	2021	2022	2023
Bruto minimalna plača (EUR)	886,63	975,30	1.024,24	1.074,43	1.203,36
Bruto povprečna plača (EUR)	2.296,92	2.316,42	2.421,46	2.603,06	2.690,81

Dodatno pokojninsko zavarovanje in druge bonitete

Cinkarna Celje, d. d., ima z Modro zavarovalnico sklenjen načrt financiranja dodatnega pokojninskega zavarovanja za vse zaposlene, ki ga redno izpolnjujemo in obveznosti iz tega načrta mesečno poravnavamo. Minimalni znesek premije za vplačila v krovni pokojninski načrt v skladu z načrtom je:

- delodajalec – 2,90 odstotka povprečne plače v RS za prvo polovico leta predhodnega leta,
- delojemalec – 1,45 odstotka povprečne plače v RS za prvo polovico leta predhodnega leta.

Zaposleni poklicne gasilske enote v podjetju imajo pravico do beneficiranega delovnega staža. Redno mesečno se jim obračunajo in plačujejo prispevki v višini 8,2 odstotka, o čemer poročamo Kapitalski družbi pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d.

Varovanje osebnih podatkov

Posebno pozornost namenjamo varovanju osebnih podatkov, ki jih varujemo v skladu z Uredbo EU 2016/679 (GDPR) in veljavno domačo zakonodajo, če ta predpisuje drugačna ali strožja pravila.

V primeru zaznave nezakonitih ali neetičnih ravnanj, ki škodujejo ugledu ali poslovanju družbe, kršijo dostojanstvo in osebno integriteto posameznega sodelavca, je naša dolžnost nemudoma podati prijavo in sprožiti ustrezne postopke oziroma ukrepe.

Izobraževanje in razvoj kompetenc zaposlenih

Zavedamo se pomena in vrednosti usposobljenih zaposlenih, zato jim omogočamo redno izobraževanje in razvoj kompetenc. Največji delež izobraževanj in usposabljanj predstavljajo obvezna znanja, predvsem s področja varnosti in zdravja pri delu, dela z nevarnimi kemikalijami, požarnega varstva, varovanja okolja in obvladovanja standardov.

Izobraževanj s področja človekovih pravic v preteklosti nismo izvajali, vsak novozaposleni pa je ob zaposlitvi seznanjen s Kodeksom etičnega ravnanja in dela.

Pomanjkanje znanja je pogosto ovira na poti v trajnostno prihodnost, zato mu v podjetju namenjamo pozornost. Zaposlene izobražujemo o razumevanju trajnosti in kako trajnostvključiti v bolj celovito in strateško upravljanje ter poročanje.

V letu 2023 so se zaposleni v povprečju izobraževali 16,37 ure. Večje število ur usposabljanja v primerjavi s preteklim letom je med drugim posledica osredotočenosti na dodatna strokovna izobraževanja in mehke veščina vodenja. To se je odražalo tudi pri vsebini izobraževanj, ki so bila ponovno usmerjena na izpopolnjevanje specifičnih

Kadrovska služba ima mnogo izzivov, saj deluje kot podporni gradnik ostalim poslovnim funkcijam v podjetju. V današnjem času, ko se srečujemo z odprtim trgom delovne sile in pomanjkanjem ustrezne delovne sile, je ena poglavitnih nalog najti in pridobiti ustrezen kader glede na potrebe podjetja ter z gradnjo blagovne znamke delodajalca, ustrezne plačne politike in sistemom dodatnih ugodnosti za zaposlene zadržati in hkrati razvijati obstoječi kader. Posebno pozornost namenjamo in bomo še namenjali socialni koheziji v podjetju, spoštovanju delovnopravne zakonodaje in uravnavanju medsebojnih odnosov med zaposlenimi.

Marko Cvetko, *dipl. inž. kem. inž., spec., vodja Kadrovske splošne službe*

strokovnih področij posameznikov in na obvezna redna izobraževanja. V letu 2023 se je specifičnih funkcionalnih izobraževanj v podjetju in izven njega udeležilo 4.350 udeležencev. Skupno število ur izobraževanja je bilo 12.380, kar je približno na enaki ravni kot predhodno leto.

Sistem mentorstva

V podjetju je vzpostavljen in utečen sistem mentorstva za vse zunanje deležnike (študente, štipendiste in dijake), ki vstopajo v podjetje z namenom izpopolnjevanja znanja in izvajanja prakse. Imamo 125 notranjih mentorjev z mentorskim izpitom. Za novozaposlene in spremembe delovnih mest imamo za vsako delovno mesto vzpostavljen program usposabljanja za vsakega posameznika.

Prepoznavamo inovativne zaposlene

Motivirani in usposobljeni zaposleni so ena najbolj kompleksnih nalog vsakega sodobnega menedžmenta. Zavedamo se, da pojem delovna uspešnost zaposlenih pomeni, da moramo na delovnem mestu zagotavljati tudi, da bo posameznik pri svojem delu ne le zadovoljen, temveč tudi uspešen. Misel »Jasnost je ključ, prijaznost je način« nam na zelo enostaven način daje osnovne smernice na poti doseganja visokega nivoja zadovoljstva, uspešnosti ter s tem zavzetosti in motiviranosti zaposlenih.

Za doseganje tega je v Cinkarni Celje, d. d., vpeljan sistem nagrajevanja koristnih predlogov in inovacij preko inovacijske pisarne, imenovane CC um, kjer našim zaposlenim omogočamo izražanje njihovih inovativnih idej in zamisli. Preko elektronske prijave idej centralizirano zbiramo predloge zaposlenih z vseh področij delovanja, jih razvrstimo, ocenimo in koristne tudi ustrezno nagradimo. Predlogi, ki ne dajejo koristi, so prav tako nagra-

Tabela: Izobraževanje zaposlenih v letih 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Skupno število udeležb zaposlenih na specifičnih funkcionalnih izobraževanjih	4.235	3.519	3.098	3.513	4.350
Skupno število ur izobraževanja specifičnih vsebin	16.488	10.065	6.947	12.316	12.380
Povprečno število ur usposabljanja na zaposlenega	18,86	11,97	8,67	15,85	16,37
Povprečna finančna vrednost izobraževanja na zaposlenega (v EUR)	446,10	273,80	206,2 0	435,77	412,36

Graf: Skupno število ur izobraževanja specifičnih vsebin v letih 2019–2023

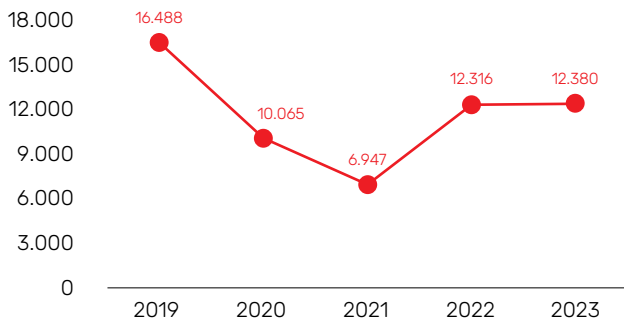

Graf: Povprečno število ur usposabljanja na zaposlenega v letih 2019–2023

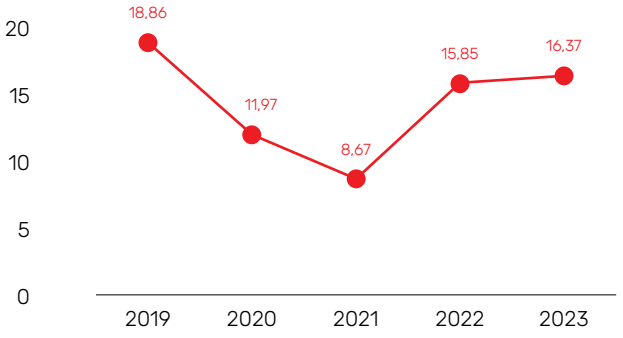

jeni s pohvalo, vsi prijavitelji pa so vključeni v nagradno žrebanje ob koncu leta. Najboljši inovatorji, ki so prijavili največ koristnih idej, dobijo bronasto, srebrno ali zlato značko CC um inovatorja. Prav tako so najboljši predlogi javno objavljeni v Cinkarnarju (revija Cinkarne Celje, d. d.), najboljše inovatorje pa osebno sprejme uprava podjetja ob začetku poslovnega leta. Najboljše v posameznem letu in celotnem obdobju delovanja sistema CC um še posebej javno pohvalimo in nagradimo z uporabnimi nagradami.

V letu 2023 so zaposleni predlagali 244 koristnih predlogov. S sistemom zbiranja koristnih predlogov smo sprožili 0,33 izboljšave na zaposlenega. Največje število izboljšav je bilo na področju organizacije dela ter v procesu, varnosti in zdravja pri delu ter zmanjšanja porabe energentov in materialov.

Akademija vodenja

Temeljni cilj razvojnega programa Akademije vodenja je opolnomočenje ključnih in perspektivnih zaposlenih za učinkovito in profesionalno izvajanje ključnih kompetenc vodenja ekipe, torej razvoj sistemov, metod in praktičnih izvedbenih veščin za uspešno izvajanje voditeljske vloge. Vzporedno s treningom veščin gre tudi za razvoj osebnih sposobnosti za uspešno delovanje vodje pri izvajanju njegovih nalog in uresničevanju odgovornosti ter doseganju zastavljenih ciljev in uresničevanju strategij podjetja.

Celotna razvojna pot obsega deset vsebinskih sklopov v skupnem trajanju 80 ur, ki se med sabo dopolnjujejo in skupaj predstavljajo celovit razvojni program za nadgradnjo veščin vodenja in osebni razvoj posameznika. Ti sklopi so:

- Vodstvena vloga in njen pomen,
- Najprej moram voditi sebe, da lahko vodim druge,
- Profesionalna vodstvena komunikacija,
- Vodenje različnih posameznikov v različnih situacijah,
- Kako motivirati posameznika,
- Učinkovito upravljanje s časom,
- Učinkovito upravljanje konfliktov in obvladovanje stresa,
- Kako pripraviti učinkovit poslovni nastop,
- Učinkovito uvajanje sprememb.
- Učinkovito timsko delovanje

Razvojni program poteka v obliki treningov v živo in virtualno, dopolnjujejo ga naloge za individualno delo ali delo v skupinah med posameznimi srečanji in individualni coachingi za vse udeležence.

Aplikacija Moja Cinkarna

V letu 2023 smo še nadgradili spletno in mobilno aplikacijo Moja Cinkarna, ki je na voljo vsem zaposlenim. Zaposleni jo lahko uporabljajo na svojem službenem ali/in zasebnem računalniku ter svojem mobilnem telefonu. Osnovni namen aplikacije je, da se zaposlenim na enostaven in varen način omogoči dostop do določenih delov poslovno-informacijskega sistema Oracle. Aplikacija zaposlenim omogoča pregled stanja in porabe letnega dopusta, pregled stanja ur registracije delovnega časa, pregled in naročanje malice v vseh treh jedilnicah, vročitve plačilnih list, odmere dopustov za tekoče leto, izstavitev dovolilnice za enkratni izhod, elektronsko potrjevanje dokumentov in objavljanje novic za pravočasno informiranost. Zaposleni se morajo v aplikacijo registrirati, s čimer je zagotovljena varnost njihovih osebnih podatkov. Z uporabo aplikacije stremimo k hitrejšim in enostavnejšim procesom ter zmanjšani porabi papirja. Konec leta 2023 je aplikacijo uporabljalo 86 odstotkov zaposlenih.

Interno glasilo Cinkarnar

Dvakrat letno izdamo interno glasilo Cinkarnar, ki ga prejmejo vsi zaposleni. V njem zaposlene seznanimo z novostmi, dosežki, dogodki, natečaji in drugimi aktivnostmi v podjetju. Hkrati v glasilu izpostavimo tiste zaposlene, ki s svojimi inovacijami in predanostjo prispevajo k razvoju podjetja, kot tudi sodelavce, ki so se upokojili, določene novozaposlene in druge. Predstavljamo tudi delo posameznih oddelkov in njihovo vlogo v podjetju. Zaposlene v Cinkarnarju tudi izobražujemo o novostih v panogi in podajamo koristne informacije za varno delo.

Odprta vrata delavskega direktorja

Tudi v letu 2023 so bile vzpostavljene uradne ure odprtih vrat pisarne delavskega direktorja, kamor se lahko zaposleni oglasijo s predlogi, idejami in pobudami za izboljšanje medosebnih odnosov ali drugih tem, ki zadevajo zaposlene, pa tudi s težavami, ki si jih delavski direktor prizadeva rešiti in po potrebi izpostaviti.

Odziv zaposlenih je pozitiven, saj lahko neposredno dostopajo do člana uprave, ki določene zadeve preda naprej na sejah uprave.

Anketa o zavzetosti in zadovoljstvu zaposlenih

Za dobro in kvalitetno opravljeno delo je zelo pomembno dobro počutje v delovni organizaciji oziroma zadovoljstvo zaposlenih. Le zadovoljni zaposleni optimalno in vestno opravljajo svoj poklic in so neposreden odraz višje ali nižje stopnje kakovosti delovnega življenja v podjetju. V podjetju vsako leto izvajamo anketo z naslovom Analiza kakovosti delovnega zadovoljstva v podjetju Cinkarna Celje, d. d., s katero lahko zelo dobro ugotovimo bodisi posameznikovo zadovoljstvo z delovno situacijo bodisi analiziramo organizacijsko klimo v podjetju ter na osnovi analiz pripravimo cilje in ukrepe za izboljšanje stanja zadovoljstva zaposlenih.

Skupaj z zadovoljstvom zaposlenih merimo tudi zavzetost zaposlenih, saj gre za pomemben dejavnik konkurenčne prednosti in pomembno pripomore k uspešnosti tako posameznih zaposlenih kot podjetja. Zavzeti zaposleni so produktivnejši in bolj usmerjeni v kakovostno delo s strankami ter prinašajo podjetju višjo dodano vrednost. Prav tako je manjša verjetnost, da bodo zavzeti zaposleni podjetje zapustili ob prvi novi zaposlitveni ponudbi.

Rezultate ankete skrbno pregledujemo ter na podlagi ugotovljenih podatkov določamo naloge in si postavljamo cilje, s katerimi skušamo doseči stalno naraščanje zavzetih zaposlenih in ustvariti delovno okolje, kjer bodo delali zadovoljni zaposleni.

Varnost in zdravje pri delu

Na področju varnosti in zdravja pri delu nenehno stremimo k izboljševanju, zato si vsako leto postavimo cilje. Naš krovni cilj je nič poškodb pri delu. Doseganje cilja redno spremljamo, vsako leto pa si v okviru tega zastavimo kratkoročne izvedbene cilje, ki nam pomagajo pri doseganju krovnega cilja. Delujemo v skladu s certifikatom ISO 45001 – Varnost in zdravje pri delu.

Strokovne naloge v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu opravlja Služba za varnost in zdravje pri delu, ki je podrejena upravi družbe, tako da so delavci, ki opravljajo strokovne naloge s področja varnega in zdravega dela, pri svojem odločanju neodvisni od uporabnikov storitev. Zagotavljamo izpolnjevanje zakonodajnih zahtev na področju varnosti in zdravja pri delu in požarne varnosti.

Z uvajanjem aktivnosti ugotavljanja, beleženja in odpravljanja potencialnih nevarnosti in skoraj dogodkov v delovnem okolju aktivno skrbimo za zmanjšanje nezgod pri delu ter izboljšanje delovnih pogojev. S preventivnimi požarno-varnostnimi ukrepi preprečujemo nastanek požarov ter redno zagotavljamo nadzor, preglede in servisiranje gasilske opreme za zagotavljanje aktivne požarne zaščite.

Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu obsega vse, ki v podjetju opravljajo delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na kakršni koli drugi pravni podlagi opravljajo dela za podjetje (zunanji izvajalci), tudi zaposlene, ki opravljajo delo zaradi usposabljanja.

Trije glavni cilji na področju varnosti in zdravja pri delu:

- **Nič poškodb pri delu – krovni cilj**
  Gre za dolgoročen cilj, kateremu so podrejeni vsi ostali cilji. Z izvajanjem različnih preventivnih aktivnosti in izboljšav mu sledimo po korakih.

- **Izboljšave na področju varnosti, zdravja pri delu in požarne varnosti**
  Možne vzroke za poškodbe pri delu odpravljamo z identifikacijo in razčlenitvijo procesnih tveganj, ki lahko negativno vplivajo na varnost in zdravje pri delu.

- **Organiziranje in izvajanje promocije zdravja zaposlenih**
  Redno izvajamo promocijo zdravja zaposlenih po izdelanem programu, ki ga vsako leto prilagajamo.

Delodajalec je zaposlenim dolžan zagotavljati ustrezno osebno varovalno opremo. Na delovnih mestih, kjer je tveganje za poškodbe pri delu in okvare zdravja večje, imajo zaposleni na voljo vso osebno varovalno opremo, katere namen je preprečitev poškodb in okvar zdravja. Katera osebna varovalna oprema je potrebna na določenem delovnem mestu in katere standarde morajo oprema in zaposleni izpolnjevati, je navedeno v Oceni tveganja za posamezno delovno mesto.

Poškodbe pri delu

Poškodbe pri delu spremljamo s t. i. indeksom frekvence (IF), ki nam predstavlja število primerov odsotnosti z dela zaradi bolniškega staleža na 100 zaposlenih. Spremljamo tudi stopnjo izgubljenih delovnih dni zaradi bolniškega staleža s t. i. faktorjem PRP, ki predstavlja razmerje med številom poškodb pri delu in številom bolniškega staleža na število zaposlenih.

Težjih poškodb pri delu v 5-letnem obdobju ni bilo, prav tako ne smrtnih primerov in poklicnih bolezni. Poškodbe pri delu spremljamo tudi pri agencijskih delavcih. V 5-letnem obdobju (2018–2022) je bilo 15 poškodb pri delu, odsotnosti zaradi tega je bilo skupno 251 delovnih dni.

Kot je razvidno iz grafa, so poškodbe pri delu od 2019–2022 padle z 1,7 na 0,9 na 100 zaposlenih, v letu 2023 pa so narasle na 1,6 poškodbe na 100 zaposlenih. Porast poškodb pri delu beležimo pri izvajanju vzdrževalnih procesov. Kljub porastu poškodb pri delu se je znižalo število izgubljenih dni za 80 oziroma za 18 odstotkov.

Glede vzroka nastanka poškodb pri delu so na prvem mestu spotiki, zdrsi in padci, sledijo kemične opekline in vrezi.

Tabela: Poškodbe pri delu v letih 2019–2023

Dogodek	2019	2020	2021	2022	2023
Število poškodb pri delu	15	13	12	7	12
Število izgubljenih dni	346	334	329	451	371
Število poškodb/100 zaposlenih	1,7	1,5	1,4	0,9	1,6
Število smrti zaradi poškodb pri delu	0	0	0	0	0
Število in stopnja poškodb pri delu z velikimi posledicami	0	0	0	0	0
Dejavnik PRP*	5,7	5,0	4,7	4,0	5,6

* PRP je faktor, ki predstavlja razmerje med številom poškodb pri delu in številom bolniškega staleža na število zaposlenih.

Graf: Število poškodb pri delu na 100 zaposlenih v letih 2019–2023

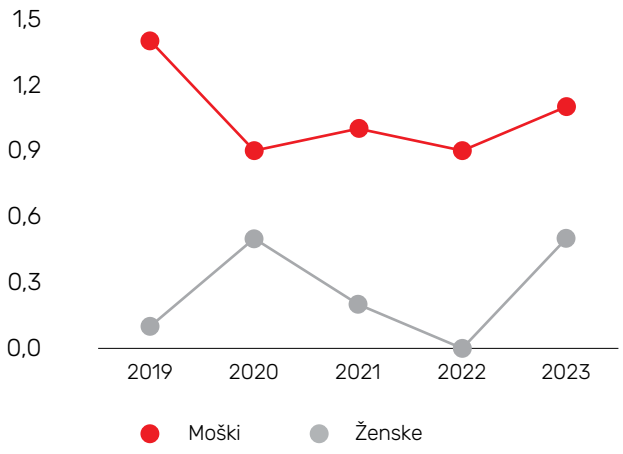

Graf: Primerjava poškodb pri delu na 1.000 zaposlenih med Cinkarno Celje, panogo C20 (proizvodnja kemikalij, kemičnih izdelkov) in Slovenijo.

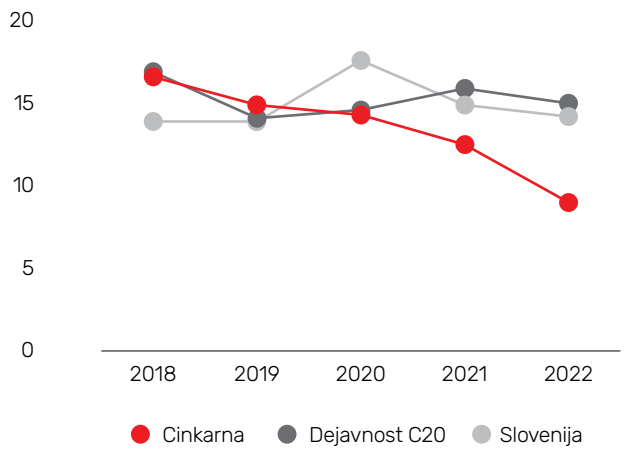

Podatki so na strani NIJZ na voljo za leto 2021, zato se primerjava nanaša na leta 2018–2022.

Pri evidentiranju in poročanju o statistiki izrednih dogodkov ter pri odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti uporabljamo vzpostavljen sistem. V primeru nezgode pri delu ali nenadnega obolenja delavca sta v družbi organizirana in zagotovljena prva pomoč in reševanje na vseh delovnih mestih, tako v rednem kot izmenskem delovnem času. V primeru poškodbe pri delu mora delavec takoj poiskati prvo pomoč pri za to usposobljenih osebah ter obvestiti nadrejenega delavca, ki mora nezgodo prijaviti Službi za varnost in zdravje pri delu.

Poleg nezgod pri delu spremljamo tudi skoraj dogodke in potencialne nevarnosti, ki jih redno beležimo in odpravljamo vzroke za njihov nastanek oziroma preprečujemo nastanek nezgod. V letu 2023 smo prepoznali 117 potencialnih nevarnosti, ki smo jih sproti odpravili, ter deset skoraj dogodkov. V letu 2023 smo prepoznali za skoraj 38 odstotkov več potencialnih nevarnosti kot leto pred tem, kar je predvsem posledica bolj sistematičnega pristopa pri ugotavljanju potencialnih nevarnosti pri delu vzdrževanja. Med delavci v proizvodnji je v različnih oblikah in časovnih intervalih potekala aktivnost Minuta za varnost, katere namen je, da se v posameznih obratih pred začetkom vsake izmene zaposleni na kratko pogovorijo o poteku izmene in morebitnih ugotovljenih potencialnih nevarnostih. Poleg tega se v primeru poškodbe pri delu pogovarjajo o vzrokih, ki so privedli do posamezne nezgode, ter o drugih aktualnih temah, ki se tičejo varnega in zdravega dela.

V vseh proizvodnih poslovnih enotah smo izvajali identificiranje in razčlenjevanje procesnih tveganj s področja zagotavljanja varnosti in zdravja na delovnem mestu ter ukrepe za zmanjšanje emisij v delovno okolje.

Tabela: Prepoznane potencialne nevarnosti in skoraj dogodki v letih 2019–2023

Dogodek	2019	2020	2021	2022	2023
Potencialna nevarnost	56	47	32	85	117
Skoraj dogodek	3	3	6	7	10

Absentizem

Povprečni obseg odsotnosti zaposlenih z dela se je v letu 2023 v primerjavi s prejšnjim letom zaradi več bolniških odsotnosti, drugih bolezni in poškodb izven dela, v primerjavi s predhodnim letom povečal za 0,75 odstotne točke in je znašal 24,42 odstotka. Obseg boleznin je imel v strukturi različno dinamiko in se je spreminjal glede na čas trajanja bolniškega staleža. Vzroki za absentizem v Cinkarni Celje, d. d., in s tem povezana bolniška odsotnost so bili povezani z boleznimi in poškodbami, ki imajo za posledico kratkotrajni bolniški stalež ali dolgotrajni bolniški stalež, ter naravo dela (večizmensko in fizično obremenjujoče delo). Izrazit vpliv na absentizem imajo tudi visoka povprečna starost zaposlenih (47,24 leta), štiri- oziroma večizmensko delo (42,7 % delavcev dela v več izmenah), večje število invalidov (6,5 % vseh zaposlenih) ter naraščajoče število dolgotrajnih bolniških dopustov, predvsem zaradi težkih bolezni, okvar lokomotornega sistema in kardiovaskularnih bolezni.

Ocena tveganja za delovna mesta

Vzpostavljen imamo sistem ocenjevanja tveganj na delovnih mestih glede na pojavnost in intenziteto, ki poteka konstantno. Na podlagi rezultatov se izdela oziroma revidira Ocena tveganja za vsa delovna mesta in Register tveganj varnosti in zdravja pri delu, iz katerega je razvidna izpostavljenost zaposlenih fizikalnim, kemičnim, mehanskim, socialnim in biološkim tveganjem. Pri ugotovljenih tveganjih določimo in sprejmemo ustrezne ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti zaposlenih nevarnim delovnim okoliščinam, določimo odgovorne osebe in roke za odpravo oziroma zmanjšanje posameznih tveganj.

Tabela: Odsotnost z dela v letih 2019–2023

Odsotnost z dela	2019	2020	2021	2022	2023
Boleznine (v %)	6,70	6,43	7,27	7,45	8,34
Skupaj obseg odsotnosti (v %)	23,71	24,97	22,14	23,67	24,42

Iz izdelanih Ocen tveganja je razvidno, da na posameznih delovnih mestih izstopajo tveganja, ki so povezana s povišanim hrupom (seznam hrupnih delovnih mest), srečujemo se z neugodnimi mikroklimatskimi pogoji (povišana temperatura na delovnih mestih v poletnih mesecih) ter kemičnimi in mehanskimi nevarnostmi na posameznih delovnih mestih.

Vključevanje zaposlenih

Delavcem in njihovim predstavnikom je omogočeno, da sodelujejo pri obravnavi vseh vprašanj, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela. Vključeni so v ocenjevanje tveganj za posamezna delovna mesta in v izdelavo Ocene tveganja.

V svetu delavcev deluje odbor za varnost in zdravje pri delu, kjer je kot zunanji sodelavec vključen tudi varnostni inženir, ki sodeluje pri reševanju problemov varnosti in zdravja pri delu.

Delavci lahko o nevarnostih, povezanih z delom in predlogi za izboljšanje delovnih razmer, poročajo na svetu delavcev, preko prijave potencialnih nevarnosti in skoraj dogodkov ter preko aplikacije CC um.

Promocija zdravja na delovnem mestu

Dobro zdravje je predpogoj za dobro in uspešno življenje in delo – tako za posameznika kot za delovno organizacijo. Program promocije zdravja, ki ga pripravimo vsako leto, je namenjen ohranjanju in krepitvi telesnega in duševnega zdravja ter dobrega počutja zaposlenih ter zgodnjemu odkrivanju različnih bolezenskih stanj. Gre za aktivno podporo delodajalca pri izboljšanju splošnega zdravja in dobrega počutja zaposlenih. Program promocije zdravja pripravimo na osnovi ocenjevanja potreb zaposlenih. Tako pri programu upoštevamo analizo zdravstvenega stanja zaposlenih na podlagi obdobnih zdravstvenih pregledov ter analizo bolniškega staleža po skupinah bolezni in gospodarskih dejavnostih.

Izvedli smo naslednje aktivnosti:

- preprečevanje bolezni srca in ožilja – dejavniki tveganja: meritve telesne sestave, kontrola maščob in sladkorja v krvi, zvišane maščobe v krvi (delavnica v sodelovanju s Centrom za krepitev zdravja);
- športne aktivnosti: s kolesom v službo (kolesarska sekcija GAMSI), organizirane športne aktivnosti (badminton, namizni tenis, boks, kegljanje idr.), 20-odstotni popust za koriščenje kapacitet v okoliških zdraviliščih, teambuilding;
- preventivne aktivnosti za zgodnje odkrivanje raka – podpora programu SVIT (članek v internem glasilu);
- zdrav zajtrk – promocija tradicionalnega slovenskega zajtrka;
- prva pomoč na delovnem mestu: postopki nudenja prve pomoči pri kemičnih poškodbah (uporaba Difotherina), temeljni postopki oživljanja;
- zaščita pred nalezljivimi boleznimi – cepljenje proti sezonski gripi.

Storitve medicine dela

Skupaj z izvajalcem medicine dela, s katerim je sklenjena pogodba, izvajamo revizijo ocen tveganja in oglede delovnih mest glede ergonomske urejenosti ter izvajamo biološki monitoring pri zaposlenih. Poleg tega izvajalec medicine dela izvaja preventivne zdravstvene preglede zaposlenih in izdaja spričevalo o delavčevi delazmožnosti. Preventivni zdravstveni pregledi se izvajajo v terminih, določenih v oceni tveganja za posamezno delovno mesto (24–60 mesecev).

Prizadevamo si za izboljšanje delovnih razmer ter z izvajanjem rednih pregledov delovne opreme in delovnega okolja preprečujemo poškodbe pri delu. Z lastno gasilsko enoto skrbimo za preventivno požarno varnost in sodelujemo pri različnih intervencijah. Z rednimi preventivnimi zdravstvenimi pregledi ocenjujemo zdravstveno stanje zaposlenih in njihovo delazmožnost. V okviru promocije zdravja zaposlenih pa izvajamo številne aktivnosti za spodbujanje zdravega načina življenja in krepitev zdravja.

Otmar Slapnik, *prof. zdr. vzg., vodja Službe za varnost in zdravje pri delu*

Vrednostna veriga in delavci v vrednostni verigi

S pravilnim upravljanjem delavske verige in spoštovanjem delavcev v vrednostni verigi lahko podjetje doseže večjo učinkovitost, kakovost in konkurenčnost na trgu ter pripomore k bolj trajnostnemu poslovanju.

Cilji politike zagotavljanja kakovosti ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja in zaveze iz kodeksa trajnostnega poslovanja za poslovne partnerje, so elementi, ki prispevajo k trajnosti v vrednostni verigi našega podjetja. S sprejetjem kodeksa trajnostnega poslovanja za poslovne partnerje konec leta 2023 postavljamo jasne smernice in pričakovanja našim poslovnim partnerjem v celotni vrednostni verigi. Zavezujejo se k spoštovanju enakih standardov kakovosti, trajnosti in družbene odgovornosti, kot jih zagovarjamo sami.

Naši izdelki in surovine so del globalnih dobaviteljskih verig. Dobavna veriga vključuje dobavitelje surovin (primarnih in sekundarnih), embalaže, opreme, rezervnih delov, tehničnega materiala storitev in energije.

Dobavitelji in njihove dejavnosti se razlikujejo glede na poslovno enoto. Dobavitelji so deljeni na šest ključnih skupin:

- dobavitelji titanonosnih rud,
- dobavitelji ostalih surovin,
- dobavitelji embalažnih materialov,
- dobavitelji opreme, rezervnih delov in tehničnega materiala,
- dobavitelji storitev,
- dobavitelji energije.

Graf: Razdelitev dobaviteljev po ključnih skupinah v letu 2023

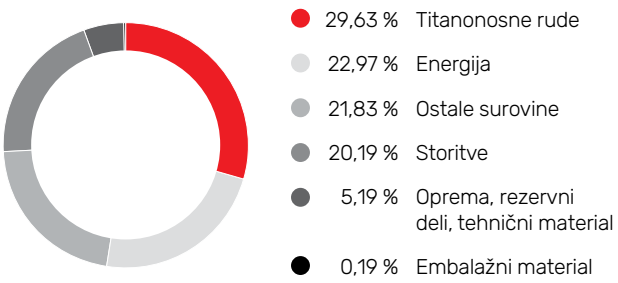

Ocenjevanje dobaviteljev

Ključne dobavitelje vsako leto ocenjujemo glede na komercialne, tehnične pogoje in certifikate dobaviteljev (ISO 9001, 14001, 45001, 50001 idr.), od leta 2022 naprej pa postopoma vključujemo tudi trajnostne kazalnike, kot so:

- oddaljenost dobavitelja, kar je pomembno z vidika zmanjšanja emisij iz prometa;
- zaveza dobavitelja k spoštovanju Kodeksa trajnostnega poslovanja za poslovne partnerje Cinkarne Celje;
- prejem znaka Ecovadis;
- ogljični odtis oziroma analiza življenjskega cikla izdelka (LCA) dobavitelja.

Glede na skupno doseženo število točk dobavitelje rangiramo v A, B ali C rang, kjer A predstavlja najvišjo doseženo oceno. Potrdimo sodelovanje z dobavitelji v A in B rangu, v rangu C izjemoma (če gre za strateške, težko zamenljive dobavitelje).

Za leto 2023 smo ocenili 69 najpomembnejših dobaviteljev in 81 izvajalcev storitev. V portfelju dobaviteljev ima 57 % ocenjenih dobaviteljev certifikat ISO 14001 in 30 % ocenjenih dobaviteljev certifikat ISO 45001. Pri izvajalcih storitev je ta delež nižji (15 % ocenjenih ima ISO 14001 oz. 7 % jih ima ISO 45001).

Več kot 72 % ocenjenih dobaviteljev prihaja iz Slovenije oz. bližnjih držav (v obsegu do 500 km). Večji delež naših dobaviteljev je torej v naši bližini, s čimer bistveno zmanjšujemo vplive na okolje in preprečujemo logistične rizike v dobavnih verigah.

Graf: Deleži dobaviteljev glede na oddaljenost v letu 2023

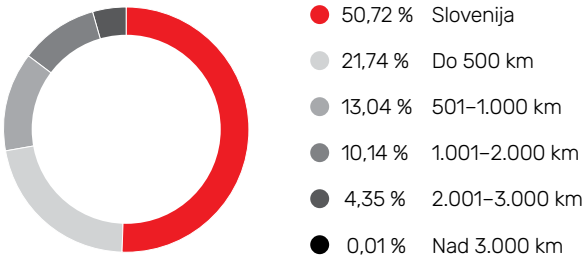

Graf: Deleži dobaviteljev glede na podpis Kodeksa za trajnostno poslovanje za partnerje

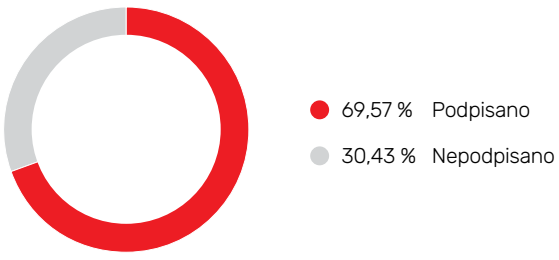

Skoraj 70 % vseh ocenjenih dobaviteljev je podpisalo zaveze oz. Kodeks za trajnostno poslovanje za poslovne partnerje, s čimer skupaj z dobavitelji tvorimo in izvajamo trajnostne in družbeno odgovorne zaveze. Z dobavitelji (zgornji del vrednostne verige) imamo dogovorjen in ustaljen kanal komuniciranje in ozaveščanja s stalnimi poslovnimi obiski, posredovanjem zahtevanih podatkov, ocenjevanjem dobaviteljev idr. Pri ocenjevanju dobaviteljev smo jih povprašali tudi:

- ali imajo ISO 50001 (13 % jih je odgovorilo pritrdilno),
- ali imajo Ecovadis znak (19 % ima enega od znakov (platinasti, zlati, srebrni ali bronasti)),
- ali imajo izračunan LCA in/ali ogljični odtis (10 % ima izračunan LCA in/ali ogljični odtis).

V postopku ocenjevanja smo ocenili tudi šest novih dobaviteljev, in sicer so trije v rangu A in trije v rangu B. Vsi novi dobavitelji so imetniki certifikata ISO 9001, štirje so imetniki certifikata ISO 14001, trije ISO 45001, nihče pa še nima certifikata ISO 50001. Gre sicer za dobavitelje, ki se nahajajo v bližnjih državah (Italija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Srbija). Dva od teh sta že podpisala Kodeks glede trajnostnega razvoja, dva dobavitelja imata tudi Ecovadis znak, eden celo platinastega.

Ocenjujemo, da v dobavni verigi ni pomembnih dejanskih ali potencialnih negativnih vplivov na okolje in negativnih družbenih vplivov, kar izhaja iz komunikacijskih kanalov z dobavitelji. Največje tveganje otroškega dela obstaja pri dobaviteljih iz tretjih držav, kot je npr. Kitajska. Izmed 50 vodilnih materialov lahko izpostavimo en material, za katerega imamo tri dobavitelje iz Kitajske – v letu 2023 je dobavo vršil en dobavitelj, ki pa je podpisal Kodeks trajnostnega poslovanja za poslovne partnerje.

V prihodnosti bo na področju nabave in logistike vedno več sprememb, izzivov in priložnosti. Pretekla leta in globalni dogodki so dodobra spremenili naš način razmišljanja in prilagajanja novim razmeram ter pristopa k naslavljanju prihajajočih izzivov. Dejstvo, da lahko v prihodnjih letih pričakujemo nadaljnjo volatilnost, turbulentnost in nepredvidene tržne spremembe na številnih področjih, ki jih bo treba pravočasno zaznati in se nanje ustrezno pripraviti, daje naši ekipi strokovnjakov dodatni motiv in izziv. Ključna področja in s tem povezani izzivi bodo še naprej strateške surovine, energenti, investicije v energetsko transformacijo in proizvodne kapacitete, globalna logistika in digitalizacija oskrbnih verig ter trajnostni vidiki v vrednostni verigi.

Dejan Skok, *mag. inž. logistike, direktor Nabave in logistike*

Cinkarna goji dolgo tradicijo pozitivnega odnosa do gasilstva. Gasilci v različnih oblikah delujemo od leta 1938, ko se je vzpostavilo delovanje prvih gasilskih trojk. Skrbimo za izvajanje požarnovarnostnih ukrepov v podjetju in rednih vaj evakuacije.

Rok Jager,
strojni tehnik, gasilec izmenovodja

Dejan Kolšek,
gastron. turist. tehnik, gasilec

Lokalne in druge skupnosti

Vsebina

153 Sodelovanje s skupnostjo
154 Projekti in pobude ter družbena vlaganja
156 Sodelovanje s šolami
157 Socialna odgovornost
157 Povratne informacije in ocene

V Cinkarni Celje prepoznavamo tako pozitivne kot negativne vplive na lokalne in druge skupnosti, v katerih delujemo. Z razumevanjem medsebojne soodvisnosti in prepletenosti postavljamo v ospredje ustvarjanje ravnotežja med gospodarstvom, poslovno uspešnostjo podjetja in sodelovanjem, povezovanjem ter upoštevanjem potreb in zahtev lokalnih in drugih skupnosti.

Upoštevamo visoke standarde družbene etike in gradimo transparentno kulturo komunikacije, ki je osnova za uspešno povezovanje in sodelovanje, kar so tudi zaveze politike zagotavljanja kakovosti ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja in etičnega kodeksa ravnanja in dela.

V nadaljevanju predstavljamo nekatere ključne vidike našega sodelovanja in prizadevanj za izboljšanje družbenega, okoljskega in gospodarskega stanja v naši skupnosti. Kanali obveščanja in pogostost so podani v poglavju Vključevanje deležnikov.

▶ Vključevanje deležnikov

Sodelovanje s skupnostjo

Redno sodelujemo z lokalnimi oblastmi in drugimi deležniki, da bi identificirali potrebe in priložnosti za izboljšanje. Organiziramo javne dogodke, kot so dnevi odprtih vrat in srečanja z novinarji ter sodelujemo s šolami in združenji z namenom, da bi spodbudili dialog in sodelovanje.

O dogodkih in drugih pomembnih informacijah z vabili in sporočili za javnost obveščamo Mestno občino Celje in okoliške občine, lokalne in nacionalne medije ter druge pomembne deležnike v lokalnem okolju, odvisno od teme in namena sporočila.

Lokalno javnost nagovarjamo in obveščamo tudi z družbenimi omrežji. Na leto zabeležimo približno deset negativnih komentarjev, večina komentarjev je pozitivnih in spodbudnih.

Projekti in pobude ter družbena vlaganja

Vlagamo v razvoj in izobraževanje mladih ter spodbujamo zdrav odnos posameznikov in ustanov do okolja. Spodbujamo in podpiramo športno rekreativne ter kulturne, humanitarne, okoljevarstvene in izobraževalne dejavnosti.

V sodelovanju z Muzejem novejše zgodovine Celje smo v Fotohiši Pelikan pripravili fotografsko razstavo Zgodovina Cinkarne skozi objektiv mojstra Pelikana. Podjetje je razstavo številnih, do zdaj še neobjavljenih fotografij, pripravilo v počastitev 150-letnice ustanovitve Cinkarne Celje in 50-letnice začetka proizvodnje pigmenta titanovega dioksida.

Ob 150-obletnici podjetja so interno razstavo, poimenovano Minuta za kulturo, na lokaciji v Celju in Mozirju pripravili tudi štirje zaposleni ter na ogled postavili svoja likovna, kiparska, fotografska in literarna dela.

Vsako leto v okviru sponzorstev namenimo sredstva za delovanje pomembnih košarkarskih, nogometnih in rokometnih klubov ter z donacijami podpiramo gasilska društva, delovanje župnijskega urada, glasbeno šolo, gimnazije in druge organizacije.

Sponzorstva in donacije namenjamo tistim organizacijam, s katerimi zasledujemo in uresničujemo naše vrednote, med njimi so:

- športna društva in klubi: smo generalni pokrovitelj Ženskega košarkarskega kluba Celje in Atletskega kluba Kladivar, finančno podpiramo Rokometni klub Celje Pivovarna Laško, Nogometni klub Celje, Košarkarski klub Celje, Košarkarski klub Šentjur, Hokejski klub Celje, Ženski rokometni klub Z'dežele, Košarkarski klub Domžale in Kajak kanu klub Nivo Celje;
- umetniško ustvarjanje, delo kulturnih zavodov in društev: SLG Celje, Zavod za kulturne prireditve in druga kulturno-umetniška društva;
- izobraževalne, vzgojne in dobrodelne organizacije ter združenja: prostovoljno gasilsko društvo, šole idr.

Otvoritev fotografske razstave Zgodovina Cinkarne skozi objektiv mojstra Pelikana

Interna razstava Minuta za kulturo

V zadnjih petih letih smo športnim klubom, društvom, izobraževalnim institucijam in krajevnim skupnostim skupaj namenili približno 3,5 milijona evrov sponzorskih in donatorskih sredstev. Ob ustrezni rasti in potrebnem razvoju podjetja bomo s tovrstno politiko podpore lokalnemu okolju nadaljevali tudi v prihodnje.

Graf: Delež sredstev za sponzorstva in donacije po področjih

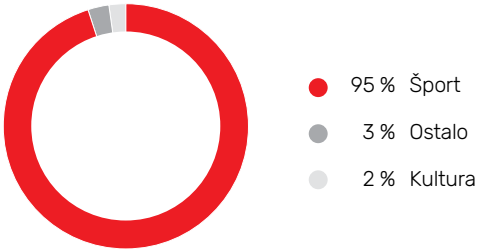

Tabela: Finančna sredstva, namenjena za sponzorstva in donacije v letih 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Donacije in sponzorstva (v EUR)	739.164	688.053	637.131	755.725	706.035

Tabela: Delež sredstev za sponzorstva in donacije po področjih

Področje sponzorstev in donacij	Delež sredstev
Šport	95 %
Kultura	2 %
Ostalo	3 %

Finančno podpiramo Nogometni klub Celje.

Smo generalni pokrovitelj Ženskega košarkarskega kluba Celje in Atletskega kluba Kladivar.

Sodelovanje s šolami

Odzivamo se na povabila šol in lokalnih deležnikov ter obiskujemo vse bolj popularne Karierne sejme na šolah, v mladinskih centrih in Skupnosti višjih strokovnih šol Slovenije.

Ponosni smo na večletni projekt intenzivnega sodelovanja z osnovnimi in srednjimi šolami, katerega temeljna namena sta spodbujanje otroške kreativnosti pri ustvarjanju in razmišljanju ter promocija zavedanja širšega družbenega pomena industrijske proizvodnje in razvoja. Do zdaj smo izvedli že petnajst zaporednih natečajev, v teku je šestnajsti natečaj.

Vsakoletno v okviru natečaja izpostavimo drugo tematiko, povezano s proizvodi našega podjetja in skrbnim odnosom do okolja.

K sodelovanju povabimo vse osnovne in srednje šole v regiji, kjer imamo proizvodnjo. Rdeča nit 15. natečaja je bila Pomen vode za obstoj vseh živih bitij. S tem smo želeli predstaviti tudi eno od naših aktivnosti, ki sledijo zavezi za trajnostno delovanje. V podjetju med drugim že več let iščemo načine, kako z uvajanjem ponovne rabe notranjih in zunanjih tokov zmanjšati črpanje sveže vode iz vodotoka, namenjene za proizvodni proces. V natečaju je sodelovalo rekordnih 46 šol in 1.700 šolarjev. Ob zaključku vsakega natečaja pripravimo zaključno slovesnost s podelitvijo nagrad najboljših idejam. Tudi lokacijo slovesnosti in nagrade smiselno izberemo glede na vsebino, pri čemer si prizadevamo za vključenost lokalnih deležnikov in njihovo informiranost o natečajih in kreativnih idejah mladih.

Dijakom in študentom odpiramo vrata za obvezno praktično usposabljanje in oglede proizvodnih procesov, naprav za odstranjevanje odpadkov, izvajanje meritev vode (program kemijski tehnik, gradbeni tehnik) ter se odzivamo na lokalne potrebe izobraževanih institucij, s katerimi sodelujemo v projektnih dnevih, pri raziskovalnih nalogah, predstavitvi poklicev idr.

Od drugega polletja leta 2023 je v teku nov natečaj z naslovom Vsaka kapljica vode šteje, ki ga izvajamo v sodelovanju z lokalnim Tehnoparkom Celje.

Natečaj Pomen vode za obstoj vseh živih bitij

Socialna odgovornost

Sodelujemo s socialnimi institucijami za pomoč ranljivim skupinam v naši skupnosti, vključno z donacijami in prostovoljnim delom.

Tradicionalno v predbožičnem času na pobudo naše kuhinje sodelujemo v zbiralni akciji prehrambnih izdelkov društva SIBAHE (Slovenska banka hrane), kjer zberemo večjo količino hrane za ljudi, ki rabijo pomoč. V centralni jedilnici našega podjetja pa Zvezi društev za cerebralno paralizo Sonček nudimo prostor za prodajo njihovih ročno izdelanih daril.

V preteklosti smo izvedli tudi krvodajalsko akcijo med zaposlenimi, ki jo ponovno načrtujemo v prihodnjem letu.

Lansko leto se je Cinkarna Celje pridružila tretjemu krogu Dobrodelne katre. Z donacijo smo želeli pomagati in čim prej zbrati 2 milijona evrov, potrebnih za zdravljenje redke nevrorazvojne motnje 4-letnega Urbana.

Zbiranje donacij za 4-letnega Urbana

Povratne informacije in ocene

Redno zbiramo povratne informacije od lokalnih skupnosti in drugih deležnikov ter si na podlagi tega prizadevamo za izboljšanje naših odnosov.

Vzpostavljen imamo sistem za sprejemanje in reševanje pritožb. Pritožbe sprejemamo preko e-naslova odgovorne osebe za stike z javnostjo oziroma službe za varstvo okolja. Vsa prejeta sporočila ustrezno obravnavamo. Odločitve v zvezi s posamezno pritožbo in pripravo odgovorov nanje uskladimo z različnimi odgovornimi v podjetju (odvisno od vsebine pritožbe), kot so vodstvo, pravna služba, služba za varstvo okolja ali določene poslovne enote.

Na e-naslov za odnose z javnostmi smo v letu 2023 prejeli eno pripombo, ki se je navezovala predvsem na reševanje določene problematike, povezane z bivalnim okoljem pobudnika oziroma pritožnika, zemljišče v lasti podjetja.

Prejeli smo tudi štiri pritožbe javnosti v povezavi s proizvodno lokacijo v Celju. Tri so se nanašale na zaznan smrad. Na podlagi raziskave pritožbe smo ugotovili, da je ena pritožba evidentno povezana z napako v delovanju čistilne naprave v podjetju in je bila tudi prijavljena na inšpekcijsko službo in odpravljena v najkrajšem možnem času. Za ostali dve nismo našli povezave z nepravilnim delovanjem v podjetju, saj v tistem času nismo beležili nobenih izpadov delovanja čistilne naprave oziroma drugih nepravilnosti. Ena pritožba je bila zaradi zaznanega dima, ki pa ni bil posledica napake v podjetju, ampak je prišlo do manjšega požara na bližnji lokaciji izven meja podjetja.

Tabela: Pritožbe javnosti na področju okolja v letih 2019–2023

Leto	Pritožbe javnosti po področju				
	Smrad	Prašenje	Hrup	Drugo	Skupaj
2019	1	0	1	0	2
2020	0	1	1	0	2
2021	1	0	1	0	2
2022	0	0	1	2	3
2023	3	0	0	1	4

Redno spremljamo tudi komentarje in sporočila na družbenih omrežjih. Na leto zabeležimo približno deset negativnih komentarjev, ne pa konkretnih pritožb. Večino komentarjev v skladu s priporočili strokovnjakov za področje digitalnega marketinga ne brišemo, ampak konstruktivno komentiramo in pojasnjujemo. V preteklem letu smo umaknili tri objave zaradi internega dogovora, saj bi lahko škodili ugledu posameznika, in izbrisali tri komentarje uporabnikov, ki so prestopili mejo konstruktivne »debate«. Na to dejanje ni bilo novih reakcij.

V Cinkarni Celje, d. d., verjamemo, da sta komunikacija in sodelovanje s skupnostjo ključna za gradnjo močnih, trajnostnih odnosov in ustvarjanje pozitivnih sprememb v našem lokalnem okolju. Nadaljevali bomo s svojimi prizadevanji za trajnostni razvoj in dobrobit vseh naših deležnikov.

Moje delo je kreativno in raznoliko, sodelujem s poslovnimi partnerji na slovenskem, kot mednarodnem trgu. Spremljam marketinške trende in komuniciram s trgom skladno z zakonitostmi naše panoge ter sodelujem v organizaciji poslovnih dogodkov.

Martina Lapornik
ekonomistka, samostojni strokovni delavec, Propaganda in analiza trga, Strokovne službe

Kupci

Vsebina

160 Izdelki z visoko dodano vrednostjo
160 Razvoj masterbatchev na biopolimerni osnovi
160 Praškasti lak s sposobnostjo povečanega odplinjevanja
160 Matirana gladka kvaliteta praškastega laka z zahtevami Qualicoat Class 1,5
160 Nanos tankoslojnih disperzij, obstojnih na kemijske vplive in primernih za eksplozijsko nevarna območja
161 Informacije o izdelkih in označevanje
161 Potrdila o ustreznosti proizvodov
162 Reklamacije
162 Anketa o zadovoljstvu kupcev

Z obstoječimi kupci si prizadevamo ohraniti dolgoročne odnose, nove kupce pa nagovarjamo predvsem z razvojem izdelkov z višjo dodano vrednostjo, ki temeljijo na večji kakovosti izdelkov v povezavi s primerno ponudbo hitrosti, prilagodljivosti in cene. Prodajo bomo tudi v prihodnje usmerjali predvsem na evropske trge. Naši kupci so v večini poslovni subjekti (B2B).

Za doseganje strateških ciljev, ohranjanje položaja na globalnih trgih in ugleda ter za iskanje novih poslovnih priložnosti so ključne raziskovalne in razvojne aktivnosti, kjer z razvojem novih proizvodov in rešitev sledimo zahtevam in pričakovanjem kupcev. Pri tem upoštevamo zaveze in cilje Politike zagotavljanja kakovosti ravnanja z okoljem, varnostjo in zdravjem ter trajnostnega razvoja. Ohranjanje zadovoljstva naših kupcev in uresničevanje zastavljene trajnostne strategije v dobavni verigi sodita med naše prioritete tudi na področju prodaje. Za ohranjanje dolgoročnosti poslovanja sledimo trajnostnim ciljem in kupce nagovarjamo z razvojem visokokakovostnih, trajnostnih izdelkov. Posebno skrb namenjamo predelavi stranskih izdelkov odlične kakovosti, ki jih kupci lahko uporabijo v svoji proizvodnji in s tem prispevamo k ponovni uporabi materialov. Cilj v letu 2023 je bil tudi zadržati indeks zadovoljstva (CSI) na nivoju 90 odstotkov.

Z našimi izdelki za varstvo rastlin na osnovi modrega bakra zagotavljamo varno uporabo tudi v ekološki proizvodnji. Na ta način sledimo prizadevanjem za pridelavo zdrave hrane in z njo povezane oskrbe rastlin. Poleg skrbi za kupce v lokalnem okolju smo prodajo naših izdelkov v zadnjih nekaj letih razširili v več kot 20 držav po Evropi in zunaj nje. Sledimo zavezi trajnostnosti s ponovno uporabo materialov, ki so vgrajeni v naše izdelke.

Mateja Cvikl Marovt, *univ. dipl. inž. agr., vodja prodaje agro programa*

Izdelki z visoko dodano vrednostjo

Na poslovnem področju titanovega dioksida, našega jedrnega programa, se osredotočamo na pridobivanje novih kupcev iz dejavnosti proizvodnje plastike in tiskarskih barv. Višja zahtevnost kupcev dolgoročno omogoča doseganje višje dobičkonosnosti in posredno deluje kot zaščita pred morebitnimi novimi vstopi konkurentov na evropski trg s proizvodi nižjega kakovostnega razreda.

Tudi pri ostalih programih razvoj usmerjamo na nove izdelke z visoko dodano vrednostjo in tiste vertikalno integrirane proizvode, ki omogočajo strokovne, prihodkovne in stroškovne sinergije ter najbolje izkoriščajo konkurenčne prednosti poslovnih okolij posameznih proizvodnih programov.

Razvoj masterbatchev na biopolimerni osnovi

Zaradi negativnih vplivov, ki jih povzročajo v izdelke vgrajeni sintetični polimeri (nestabilne svetovne zaloge fosilnih ogljikovodikov in onesnaženje, ki ga povzročajo tovrstni plastični materiali), smo pristopili k njihovi trajnostni in ekološko prijaznejši zamenjavi. Razvili smo bel masterbatch na osnovi PBAT, ki ga lahko proizvedemo z vgradnjo do 75-odstotnega pigmenta titanovega dioksida. Poleg lastnosti biopolimera imajo beli masterbatchi tudi lastnost biorazgradljivosti, zato smo za 75-odstotni polnjen masterbatch pridobili tudi potrdilo o biorazgradljivosti. Smo v fazi pridobivanja certifikata Bio-compostable Soil. Tovrstni masterbatchi imajo velik potencial vgradnje v embalažni industriji, saj vse več odjemalcev prehaja na uporabo biorazgradljivih materialov.

Praškasti lak s sposobnostjo povečanega odplinjevanja

Praškasti lak s sposobnostjo povečanega odplinjevanja je bil razvit za tržno nišo odjemalcev, ki prašno lakirajo vroče cinkane površine. S svojo specifično formulo omogoča izhajanje plinov, ki se pri povišani temperaturi formirajo v vroče cinkanem sloju, še preden pride do zamreženja prašno lakiranega sloja. Zaradi tega na polakirani površini ni prisotnih anomalij, kot so na primer mehurčki, drobne izbokline. Omenjeni izdelek bi po oceni lahko predstavljal 25-odstotni delež v naši prodaji običajnih poliestrskih kvalitet praškastih lakov.

Matirana gladka kvaliteta praškastega laka z zahtevami Qualicoat Class 1,5

Ponudbo fasadnih kvalitet praškastih lakov Qualicoat Class 1,5 smo v letu 2022 dopolnili z razvojem in pridobitvijo certifikata za lak v matirani gladki različici. Tako razpolagamo s certifikatom Qualicoat Class 1,5 za kategorijo 1 za sijajne gladke in (fino in grobo) strukturne lake ter za kategorijo 3 za matirane gladke praškaste lake. Potencial prodaje je na področjih, kjer se zahteva visoka vremenska oziroma svetlobna obstojnost polakiranih izdelkov (npr. fasadni elementi).

Nanos tankoslojnih disperzij, obstojnih na kemijske vplive in primernih za eksplozijsko nevarna območja

S ciljem na tržišču poiskati materiale v skupini tankoslojnih disperzij, obstojnih na kemijske vplive in primernih za eksplozijsko nevarna območja, smo z aktivnostmi prišli do ustreznega materiala PFA MJ-610 in ga vpeljali v proizvodnjo. Z uspešno implementacijo premaza v proizvodnjo nam je uspelo pokriti segment kemijske zaščite, ki ga sedaj z našimi obstoječimi premazi nismo obvladovali. Po naših ocenah bi lahko predstavljal 10-odstotni delež prodaje v programu proizvodnje fluoriranih termoplastov. Tankoslojni premaz z dobro kemično odpornostjo in primernostjo za vgradnjo v eksplozijsko nevarna območja je še posebej primeren za zaščito elementov pri odjemalcih, ki imajo zahteve po zelo ozkem tolerančnem območju zaščitne obloge.

Informacije o izdelkih in označevanje

Posebno pozornost pri zagotavljanju zdravja in varnosti naših proizvodov namenjamo razvrščanju in označevanju. Redno spremljamo aktualno zakonodajo in vse spremembe, povezane z označevanjem. Ko pride do sprememb v razvrstitvi in označitvi, z njimi uskladimo varnostne liste, etikete, revidiramo navodila za varno delo in obvestimo kupce o spremembi. Varnostne in tehnične liste ter ostala navodila objavljamo na spletni strani posameznega izdelka (https://www.cinkarna.si/izdelki-in-resitve) in so dostopne vsem (kupcem in ostalim zainteresiranim) Tako še dodatno omogočamo dostop do informacij o naših proizvodih za njihovo varno in zdravo uporabo. O vseh spremembah so seznanjeni tudi naši strokovni delavci na prodajnem področju, ki kupcem podajajo tehnične informacije in nasvete pri uporabi proizvodov. Velik poudarek posvečamo odzivom naših kupcev na terenu in do sedaj še nismo prejeli pripomb o negativnih vplivih pri uporabi naših proizvodov.

Vsi naši proizvodi so ustrezno označeni v skladu z veljavno zakonodajo. Etiketa na embalaži mora biti vidna in podatki na etiketi čitljivi. Tako označeni proizvodi kupcu nudijo vse informacije, ki jih potrebuje za varno in zdravo delo. V letu 2021 se je na osnovi uredbe na etiketo za nevarne zmesi začel vključevati tudi enolični identifikator formule (t. i. UFI), ki v primeru zastrupitev centrom za zastrupitve omogoča hitro in učinkovito ukrepanje. Do konca leta 2023 smo uskladili etikete in varnostne liste skladno z veljavno zakonodajo. Pozornost in skrb namenjamo tudi odpadni embalaži in neporabljenim proizvodom – da se pravilno razvrstijo, ustrezno označijo in oddajo pooblaščenim zbiralcem.

Neskladnosti v zvezi z označevanjem naših proizvodov s strani kupcev ali inšpekcije ni bilo. Prav tako nismo imeli incidentov v zvezi s tržnim komuniciranjem. V primeru, da se neskladnost ugotovi interno, jo hitro odpravimo.

Potrdila o ustreznosti proizvodov

Sledimo trendom in zahtevam trga pri proizvodnji bakrovih pripravkov za varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci, ki je dopolnilo drugim preventivnim in gojitvenim ukrepom v kmetijstvu, z upoštevanjem načel dobre kmetijske prakse. Za proizvod Humovit EKO imamo potrdilo (003/2022) o ustreznosti proizvoda za uporabo v ekološki pridelavi, ki ga je izdal Inštitut za ekološko kmetijstvo.

Ciljno se usmerjamo h kupcem – predelovalcem plastičnih mas, ki ponujajo trajnostne rešitve na področju živilske industrije, gradbeništva in notranje opreme ter avtomobilske industrije. Vstopamo na področje zahtevnejših aplikacij plastičnih materialov in kompozitov s pričakovano dolgo življenjsko dobo, kjer sodelovanje pri iskanju tehnoloških rešitev in razvoj novih, izboljšanih izdelkov predstavljata pomembno konkurenčno prednost. Pri uresničevanju trajnostnih zahtev sledimo izzivom prodaje masterbatchev na osnovi polimerov, biopolimerov in reciklatov ter predelave tehničnih materialov.

Tihomir Djuričič, *univ. dipl. ekon., vodja prodaje masterbatchev*

Reklamacije

Reklamacije, pritožbe in pripombe kupcev redno spremljamo in se nanje odzivamo s korektivnimi ukrepi. V letu 2023 je bilo skupno pet reklamacij, od tega dve neupravičeno (40 %). Reševali smo jih v zadovoljstvo kupca. Glede na leto 2022 se je število reklamacij znižalo.

Graf: Število in finančna vrednost reklamacij v letih 2019–2023

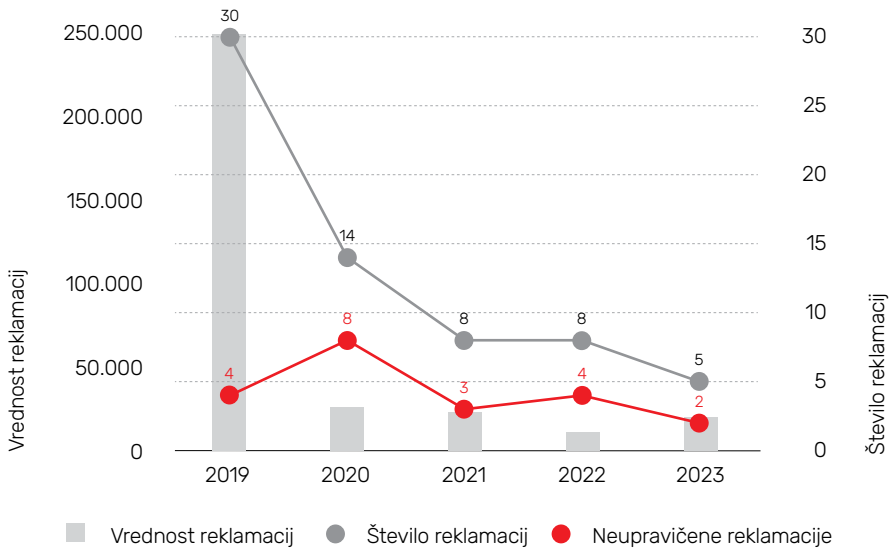

Anketa o zadovoljstvu kupcev

Vsaki dve leti izvajamo spletno anketo o zadovoljstvu naših kupcev. V anketo, ki smo jo izvedli v letu 2022, je bilo vključenih sedem prodajnih programov. Anketa je bila posredovana na 243 e-naslovov, odziv je bil nekoliko večji od 50 odstotkov, kar ocenjujemo kot uspešno.

Anketa je pokazala podoben nivo zadovoljstva kot v preteklih letih. Povprečne ocene kupcev v letu 2022 na lestvici zadovoljstva 1–5:

- ocena 4,1 za zadovoljstvo z izdelki/ponudbo: najvišjo oceno (4,4) je prejela trditev »dobavni roki ustrezajo našim pričakovanjem«, najnižjo (3,9) pa »razmerje med ceno in kvaliteto je ustrezno«;
- ocena 4,4 za zadovoljstvo glede strokovnosti prodajnega osebja: najvišjo oceno (4,7) je prejela trditev »kot posamezniki so urejeni in dobro organizirani«, najnižjo (4,1) »predstavitve izdelkov so koristne«;
- ocena 4,5 za zadovoljstvo glede prodajne operative, pospeševanja prodaje, svetovanja, skladišča in logistike: najvišjo oceno (4,6) je prejela trditev »če kaj obljubijo, obljubo tudi držijo«, najnižjo (4,4) pa več odgovorov na temo reklamacij, odpreme blaga.

Besede, ki so jih kupci navedli glede tega, kakšen je njihov pogled na Cinkarno Celje, d. d., so predvsem profesionalnost, zanesljivost, kakovost, ažurnost in zaupanje. Večina anketiranih, tj. 76 odstotkov, ni zaznala težav v sodelovanju ali jih ne omenja, nekaj jih ima pripombo na ceno (9 %) ter na dobavo in prodajne pogoje (6 %).

Predlogi izboljšav na strani kupcev se nanašajo predvsem na širitev asortimana, izboljšanje dobavnih pogojev in kakovosti izdelkov ter na sledenje tržnim razmeram, predvsem z vidika cenovne primerljivosti s konkurenco.

Rezultati ankete in podrobna analiza po produktnih programih vodjem prodaje služijo za objektivnejšo oceno zadovoljstva odjemalcev (CSI – Customer Satisfaction Index) in aktivnosti v smeri izboljšav. Vprašalnik za kupce po potrebi tudi spreminjamo oziroma dopolnjujemo.

Dogodek za poslovne partnerje ob 150-letnici Cinkarne Celje

Sodeloval sem pri razvoju inovativnega alternativnega postopka proizvodnje tribazičnega bakrovega sulfata, aktivne fitofarmacevtske sestavine s fungicidnim delovanjem. Postopek je bolj trajnosten, saj pri proizvodnji nastaja bistveno manj neželenih stranskih produktov.

Mag. Peter Bastl,
samostojni tehnolog
področja, PE Kemija
Celje, Modri baker

Računovodsko poročilo

Vsebina

165 Računovodski izkazi
165 Zgoščen izkaz finančnega položaja družbe
167 Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 31. 12.
168 Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. 1. do 31. 12.
169 Izkaz gibanja kapitala in ugotovitev bilančnega dobička
171 Izkaz denarnih tokov
173 Pojasnila k računovodskim izkazom

Računovodski izkazi

Zgoščen izkaz finančnega položaja družbe

v EUR

	Pojasnila	31. 12. 2023	31. 12. 2022
SREDSTVA			
Nekratkoročna (dolgoročna) sredstva			
Neopredmetena sredstva	1	1.585.108	1.208.224
Opredmetena osnovna sredstva	2	109.855.569	104.083.017
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa	3	1.558.531	1.973.765
Druga dolgoročna sredstva	4	84.444	68.049
Odložene terjatve za davek	5	1.439.044	1.226.475
Skupaj nekratkoročna (dolgoročna sredstva)		**114.522.696**	**108.559.530**
Kratkoročna sredstva			
Zaloge	6	53.841.480	72.754.823
Finančne terjatve	7	38.616.117	0
Poslovne terjatve	8	31.545.008	24.290.543
Terjatve za davek iz dobička		5.493.528	0
Denar in denarni ustrezniki	9	15.687.805	45.210.098
Druga kratkoročna sredstva	10	209.028	133.009
Skupaj kratkoročna sredstva		**145.392.966**	**142.388.473**
Skupaj sredstva		**259.915.662**	**250.948.003**

v EUR

	Pojasnila	31. 12. 2023	31. 12. 2022
KAPITAL IN OBVEZNOSTI			
Kapital lastnikov družbe	11		
Vpoklicani kapital		20.229.770	20.229.770
Kapitalske rezerve		44.284.976	44.284.976
Rezerve od dobička		119.583.496	120.290.401
Rezerva za pošteno vrednost		-1.242.486	-809.390
Zadržani dobički		38.374.703	25.014.391
Skupaj kapital		**221.230.458**	**209.010.148**
Nekratkoročne obveznosti			
Rezervacije za zaslužke zaposlencev	12	3.843.523	3.651.696
Druge rezervacije	13	14.233.199	14.816.968
Dolgoročno odloženi prihodki	14	767.414	363.054
Skupaj nekratkoročne obveznosti		**18.844.136**	**18.831.718**
Kratkoročne obveznosti			
Finančne obveznosti	15	103.692	59.392
Poslovne obveznosti	16	18.530.350	19.518.145
Obveznosti za davek od dobička		0	2.367.161
Obveznosti iz pogodb s kupci	17	11.352	157.520
Druge kratkoročne obveznosti	18	1.195.674	1.003.919
Skupaj kratkoročne obveznosti		**19.841.067**	**23.106.137**
Skupaj obveznosti		**38.685.203**	**41.937.855**
Skupaj kapital in obveznosti		**259.915.662**	**250.948.003**

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 31. 12.

v EUR

	Pojasnila	Leto 2023	Leto 2022
Prihodki iz pogodb s kupci	**20**	**176.464.289**	**227.153.116**
Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje		–6.549.243	14.113.923
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	2	3.019.539	2.442.358
Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	22	-296.838	-200.613
Stroški materiala	22	-106.375.957	-134.953.778
Stroški storitev	22	-16.047.941	-16.229.210
Stroški dela	22	-30.656.494	-29.483.416
Amortizacija	22	-12.355.367	-12.150.684
Drugi poslovni prihodki	21	9.455.201	7.749.919
Drugi poslovni odhodki	22	-3.909.344	-5.264.418
Slabitve in odpisi poslovnih terjatev		-25.096	-1.553
Poslovni izid iz poslovanja		**12.722.749**	**53.175.643**
Finančni prihodki	23	1.226.596	36.259
Finančni odhodki	23	-143.743	–496.329
Finančni izid		1.082.853	–460.070
Poslovni izid pred davki		**13.805.602**	**52.715.574**
Obračunani davek		-1.304.115	-8.789.599
Odloženi davek		151.920	–529.510
Davek od dobička	**24**	**1.152.195**	**9.319.109**
Čisti poslovni izid poslovnega leta		**12.653.407**	**43.396.465**
Osnovni in popravljeni čisti dobiček na delnico		1,57	5,37

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz drugega vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. 1. do 31. 12.

v EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Čisti dobiček	12.653.407	43.396.465
Drugi vseobsegajoči donosi v letu	0	0
Drugi vseobsegajoči donosi v letu, ki v prihodnje ne bodo priznani v izkazu poslovnega izida	0	0
Drugi vseobsegajoči donosi v letu, ki bodo v prihodnje priznani v izkazu poslovnega izida	0	0
Sprememba po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa	-415.234	322.666
Preračun pozaposlitvenih zaslužkov	-78.512	222.345
Vpliv odloženih davkov	60.649	-174.700
Čisti drugi vseobsegajoči donosi v letu, ki v prihodnje ne bodo priznani v izkazu poslovnega izida	-433.096	370.311
Drugi vseobsegajoči donosi v letu skupaj (po davku)	-433.096	370.311
Vseobsegajoči donosi v letu skupaj (po davku)	**12.220.311**	**43.766.777**

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala in ugotovitev bilančnega dobička

v EUR

Leto 2023			Rezerve iz dobička					Zadržani dobički		Skupaj kapital
	Vpoklicani kapital	Kapital. rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice	Lastne delnice	Druge rezerve iz dobička	Rezerve za pošteno vrednost	Preneseni poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	
Začetno stanje poroč. obdobja	**20.229.770**	**44.284.976**	**16.931.435**	**4.814.794**	**-4.814.794**	**103.358.966**	**-809.390**	**84.159**	**24.930.233**	**209.010.148**
Sprem. lastniš. kapitala – transakcije z lastniki										**0**
Nakup lastnih delnic										0
Umik lastnih delnic										0
Izplačilo dividend								0	0	0
Celotni vseobsegajoči donos poročev. obdobja							**-433.096**	**0**	**12.653.407**	**12.220.311**
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja									12.653.407	12.653.407
Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja							-433.096			-433.096
B3. Spremembe v kapitalu						**-706.905**		**31.963.840**	**-31.256.936**	**0**
Razpored.preostalega dela čist. dob. prim. poroč. obd. na druge sestav. kap.						-7.033.608		7.033.608		0
Razpored. dela čistega dobička poroč. obd. na druge sestav. kap. po sklepu organov vodenja in nadzora						6.326.703		24.930.232	-31.256.936	0
Oblikovanje rezerv za lastne delnice										0
Sprostitev rezerv za lastne delnice										
Končno stanje poroč. obdobja	**20.229.770**	**44.284.976**	**16.931.435**	**4.814.794**	**-4.814.794**	**102.652.061**	**-1.242.486**	**32.047.999**	**6.326.704**	**221.230.458**
BILANČNI DOBIČEK								**32.047.999**	**6.326.704**	**38.374.703**

v EUR

Leto 2022	Vpoklicani kapital	Kapital. rezerve	Rezerve iz dobička				Rezerve za pošteno vrednost	Zadržani dobički		Skupaj kapital
			Zakonske rezerve	Rezerve za lastne delnice	Lastne delnice	Druge rezerve iz dobička		Preneseni poslovni izid	Čisti poslovni izid poslovnega leta	
Začetno stanje poroč. obdobja	**20.229.770**	**44.284.976**	**16.931.435**	**4.814.794**	**-4.814.794**	**84.892.734**	**–1.179.702**	**86.234**	**24.920.343**	**190.165.790**
Sprem. lastniš. kapitala – transakcije z lastniki								**24.922.418**		**24.922.418**
Nakup lastnih delnic										0
Umik lastnih delnic										0
Izplačilo dividend								24.922.418	0	24.922.418
Celotni vseobsegajoči donos poročev. obdobja							**370.312**	**0**	**43.396.465**	**43.766.777**
Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja									43.396.465	43.396.465
Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja							545.012			370.312
B3. Spremembe v kapitalu						**18.466.232**		**24.920.343**	**-43.386.575**	**0**
Razpored. preostalega dela čist. dob. prim. poroč. obd. na druge sestav. kap.										0
Razpored. dela čistega dobička poroč. obd. na druge sestav. kap. po sklepu organov vodenja in nadzora						18.466.232		24.920.343	-43.386.575	0
Oblikovanje rezerv za lastne delnice										0
Sprostitev rezerv za lastne delnice										
Končno stanje poroč. obdobja	**20.229.770**	**44.284.976**	**16.931.435**	**4.814.794**	**–4.814.794**	**103.358.966**	**–809.390**	**84.159**	**24.930.232**	**209.010.148**
BILANČNI DOBIČEK								**84.159**	**24.930.232**	**25.014.391**

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov

v EUR

	Leto 2023	Leto 2022
DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU		
Čisti poslovni izid pred davki	**13.805.602**	**52.715.574**
Prilagoditve za:	**15.678.565**	**8.918.973**
amortizacijo +	12.355.367	12.150.685
dobiček/izgubo pri prodaji osnovnih sredstev	130.529	-7.253
oslabitev/odpis (odprava oslabitve) sredstev	1.227.035	475.817
neto zmanjšanje/oblikovanje popravka vrednosti terjatev	25.096	1.553
neto finančne prihodke/odhodke	1.082.853	-493.615
oblikovanje dolgoročnih rezervacij	1.797.223	3.483.991
odpravo dolgoročnih rezervacij	-939.538	-6.692.205
Denarni tok iz poslovanja pred spremembo čistih kratkoročnih sredstev (obratnega kapitala)	**-1.728.285**	**-40.604.786**
Sprememba stanja poslovnih terjatev	-7.279.560	6.880.807
Sprememba stanja druga dolgoročna in kratkoročna sredstva	-76.019	7.194
Sprememba stanja zalog	17.730.678	-32.788.789
Sprememba stanja poslovnih obveznosti	-987.794	-7.278.748
Sprememba stanja rezervacij	-391.942	-1.158.030
Sprememba stanja odloženih prihodkov	404.361	147.334
Sprememba stanja drugih kratkoročnih obveznosti	-3.456.228	-13.549
Sprememba stanja obveznosti iz pogodb s kupci	-146.169	21.432
Plačan davek od dobička	-7.525.611	-6.422.438
Čisti denarni tok iz poslovanja	**27.755.882**	**21.029.760**

	Leto 2023	Leto 2022
DENARNI TOKOVI PRI INVESTIRANJU		
Prejemki pri investiranju	**1.119.833**	**43.513**
Prejemki od dobljenih obresti	1.119.833	20.235
Prejemki od dobljenih obresti dividend	0	16.025
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	0	7.253
Izdatki pri investiranju	**-58.441.421**	**-10.546.496**
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-621.559	-436.676
Izdatki za pridobitev opredmetenih OS	-19.203.744	-10.109.820
Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-38.616.117	0
Čisti denarni tok pri investiranju	**-57.321.588**	**-10.502.983**
Denarni tokovi pri financiranju		
Prejemki pri financiranju	**0**	**0**
Izdatki pri financiranju	**43.413**	**-25.063.273**
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	44.300	-138.140
Izdatki za plačane obresti	-887	-2.715
Izdatki za odplačila dividend in drugih deležev v dobičku	0	-24.922.418
Čisti denarni tok iz financiranja	**43.413**	**-25.063.273**
Končno stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov	**15.687.805**	**45.210.098**
Čisto povečanje/zmanjšanje denar. sred. in njihovih ustrez.	-29.522.293	-14.536.496
Začetno stanje denarnih sred. in njihovih ustreznikov 1. 1.	**45.210.098**	**59.746.594**

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati v povezavi z njimi.
Zaradi zaokroževanja so možne razlike +/- 1 €.

Pojasnila k računovodskim izkazom

I. Uvodna pojasnila k pripravi računovodskih izkazov

Cinkarna, metalurško-kemična industrija Celje, d. d., je organizirana kot delniška družba, s sedežem v Celju, Kidričeva 26, in vpisana v sodni register sodišča v Celju s številko I-402-00. Glavna dejavnost družbe je kemična (SKD 20.120), in sicer proizvodnja titanovega dioksida.

Računovodski del letnega poročila je pripravljen za družbo Cinkarna Celje, d. d., in zajema računovodske izkaze s pojasnili družbe Cinkarna Celje, d. d. S sklepom 25. skupščine delničarjev družbe Cinkarna Celje, d. d., je družba 15. 6. 2021 prešla s Slovenskih računovodskih standardov na Mednarodne standarde računovodskega poročanja. S tem so vsi izkazi družbe pripravljeni v skladu z Mednarodnimi računovodskimi standardi poročanja (v nadaljevanju MSRP), kot jih je sprejela Evropska unija.

Računovodski izkazi družbe Cinkarna Celje so sestavljeni v evrih, brez decimalk. So sestavni del Letnega poročila 2023, ki je objavljeno v sistemu elektronskega obveščanja Ljubljanske borze SEOnet in na spletnih straneh družbe Cinkarna Celje, d. d.

▶ https://www.cinkarna.si/si/info-center/objave

II. Uvodna pojasnila glede standardov poročanja

Družba Cinkarna Celje, d. d., je skladno s prehodom delnice dne 4. 2. 2021 v Prvo kotacijo računovodske izkaze na dan 31. 12. 2023 sestavila skladno z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejela Evropska unija.

A. IZJAVA O SKLADNOSTI Z MSRP

Računovodski izkazi družbe na dan 31. 12. 2023 so pripravljeni skladno z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejela Evropska unija. Za pretekla leta, vključno z letom, ki se je končalo 31. 12. 2021, je družba pripravila računovodske izkaze v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Prvič je družba v skladu z MSRP s pripadajočimi pojasnili, ki jih sprejema Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS), in tolmačenji Odbora za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP), sprejetimi v Evropski uniji (EU), ter skladno z določili Zakona o gospodarskih družbah (ZGD) pripravila prvi popolni sklop izkazov za poslovno leto, ki se je končalo 31. 12. 2021, z datumom prehoda na MSRP po stanju na dan 1. 1. 2020.

Uprava družbe je računovodske izkaze za poslovno leto 2023 odobrila 4. 4. 2024.

Družba pripravlja računovodske izkaze na osnovi predpostavke o časovni neomejenosti delovanja. Uporabljene računovodske usmeritve so enake kot v preteklih letih.

Začetna uporaba novih sprememb obstoječih standardov, ki jih je izdal UOMRS in sprejela EU ter veljajo v tekočem poročevalskem obdobju

Računovodske usmeritve, ki jih je družba uporabila pri pripravi svojih računovodskih izkazov, so enake tistim, uporabljenim pri pripravi računovodskih izkazov za predhodno poslovno leto. Izjema so prenovljeni standardi in pojasnila, ki jih je družba sprejela 1. januarja 2023 in so opisana v nadaljevanju:

A) Spremembe računovodskih usmeritev in razkritij

Sprejete računovodske usmeritve so skladne z lanskoletnimi usmeritvami, z izjemo naslednjih sprememb MSRP, ki jih je družba sprejela na dan 1. januarja 2023 in so opisane v nadaljevanju:

- MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe,
- MRS 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov in Napotki za uporabo MSRP v praksi št. 2: Razkrivanje računovodskih usmeritev (spremembe),
- MRS 8 – Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake: Opredelitev računovodskih ocen (spremembe),
- MRS 12 – Davek iz dobička: Odloženi davek v zvezi s sredstvi in obveznostmi, ki izhajajo iz ene transakcije (spremembe),
- MRS 12 – Davek od dohodka: Mednarodna davčna reforma – vzorčna pravila v okviru drugega stebra (spremembe).

Na novo sprejeti MSRP in spremembe MSRP niso imeli bistvenega vpliva na računovodske usmeritve družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe**

Standard velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje. To je celovit nov računovodski standard za zavarovalne pogodbe, ki zajema priznanje in merjenje, predstavljanje in razkrivanje. MSRP 17 se uporablja za vse vrste izdanih zavarovalnih pogodb ter za nekatera jamstva in finančne instrumente s pogodbami o diskrecijski udeležbi. Družba ne izdaja pogodbe na podlagi MSRP 17, zato uporaba tega standarda nima

vpliva na finančno uspešnost, finančni položaj in denarne tokove družbe.

Spremembe niso vplivale na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MSRP 17 – Zavarovalne pogodbe**

Standard velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje. Z MSRP 17, katerega cilj je zagotoviti računovodski model za zavarovalne pogodbe, ki je uporabnejši in doslednejši za zavarovatelje, so določena načela za pripoznavanje, merjenje, predstavljanje in razkrivanje vseh vrst zavarovalnih pogodb ter nekaterih jamstev in finančnih instrumentov z elementi diskrecijske udeležbe. Računovodski model dopolnjujeta posebna prilagoditev za pogodbe z elementi neposredne udeležbe (pristop spremenljive provizije) in poenostavljen pristop (pristop razporejanja premij), predvsem za kratkoročne pogodbe.

Glavne značilnosti novega računovodskega modela vključujejo merjenje sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov, vključno z izrecno prilagoditvijo tveganja, ki se ponovno izmeri za vsako obdobje poročanja (denarni tokovi izpolnjevanja). Model vključuje tudi pogodbeno storitveno maržo (Contractual Service Margin/CSM), ki je enaka in nasprotna dobičku ob začetnem pripoznanju pri izpolnjevanju denarnih tokov skupine pogodb, ki predstavlja nezasluženi dobiček iz zavarovalnih pogodb, ki se na podlagi storitev zavarovalne pogodbe, zagotovljenih v obdobju kritja, pripozna v poslovnem izidu. Določene spremembe v pričakovani sedanji vrednosti prihodnjih denarnih tokov prilagodijo stanje CSM in se s tem pripoznajo v poslovnem izidu v preostalem obdobju kritja skupine pogodb. Zneski, ki se zavarovalcu izplačajo v vseh okoliščinah, ne glede na to, ali se zgodi zavarovalni dogodek (neločene naložbene komponente), niso prikazani v izkazu poslovnega izida, temveč so prikazani neposredno v izkazu finančnega položaja.

Poleg tega predstavitev prihodkov in stroškov iz zavarovalnih storitev v izkazu vseobsegajočega donosa temelji na storitvah, zagotovljenih v poročevalskem obdobju. Rezultati zavarovalnih storitev (zaslužene premije minus nastale škode) so predstavljeni ločeno od finančnih prihodkov in odhodkov iz zavarovalnih pogodb. V izkazu finančnega položaja so ločeno predstavljene knjigovodske vrednosti portfeljev izdanih zavarovalnih pogodb kot sredstva oziroma kot obveznosti, z enako zahtevo, to velja tudi za portfelje pozavarovalnih pogodb v lasti. MSRP 17 prav tako zahteva obsežna razkritja, da se zagotovijo informacije o pripoznanih zneskih iz zavarovalnih pogodb ter naravi in obsegu tveganj, ki izhajajo iz teh pogodb.

Glede prehoda se je odbor za oceno CSM na datum prehoda odločil za uporabo retrospektivnega pristopa. Če retrospektivni pristop, kot je opredeljen v MRS 8, za skupino zavarovalnih pogodb ni v celoti izvedljiv, mora družba izbrati bodisi modificiran retrospektiven pristop bodisi pristop poštene vrednosti. Oba zagotavljata prehodne poenostavitve.

Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde je decembra 2021 izdal spremembe MSRP 17 in s tem dodal možnost prehoda za »razvrstitveno prekrivanje« (classification overlay), da bi naslovil možna računovodska neskladja med finančnimi sredstvi in obveznostmi iz zavarovalnih pogodb v primerjalnih informacijah, predloženih ob prvotni uporabi MSRP 17. Podjetje, ki uporablja razvrstitveno prekrivanje za finančno sredstvo, predstavi primerjalne informacije, kot da so bile za to finančno sredstvo uporabljene zahteve za razvrstitev in merjenje iz MSRP 9.

Standard in njegove spremembe niso imeli vpliva na računovodske izkaze računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov in Napotki za uporabo MSRP v praksi št. 2: Razkrivanje računovodskih usmeritev (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje. Spremembe zagotavljajo smernice za uporabo presojanja pomembnosti za razkritja računovodskih usmeritev. Predvsem spremembe MRS 1 nadomeščajo zahtevo po razkritju »bistvenih« računovodskih usmeritev z zahtevo po razkritju »pomembnih« računovodskih usmeritev. V napotkih za uporabo so dodani tudi napotki in ponazoritveni primeri za pomoč pri uporabi koncepta pomembnosti pri presojanju razkrivanja računovodskih usmeritev. Družba je ocenila svoje računovodske usmeritve za razkritja in ni zaznala pomembnih vplivov na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 8 – Računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napake: Opredelitev računovodskih ocen (spremembe)**

Spremembe začnejo veljati za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje, in se uporabljajo za spremembe računovodskih usmeritev in spremembe računovodskih ocen, ki se pojavijo na začetku obdobja ali po njem. Spremembe uvajajo novo opredelitev računovodskih ocen, opredeljenih kot denarni zneski v računovodskih izkazih, za katere je značilna negotovost pri merjenju, če ne izhajajo iz popravka napake iz preteklih obdobij. Spremembe pojasnjujejo tudi, kakšne so spremembe računovodskih ocen in kako se te razlikujejo od sprememb računovodskih usmeritev in popravkov

napak. Spremembe niso imele pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 12 – Davek iz dobička: Odloženi davek v zvezi s sredstvi in obveznostmi, ki izhajajo iz ene transakcije (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2023 ali pozneje. Spremembe omejujejo področje uporabe in dodatno pojasnjujejo področje izjem pri začetnem pripoznanju skladno z MRS 12 in določajo, kako bi morala podjetja obračunati odloženi davek, povezan s sredstvi in obveznostmi, ki izhajajo iz ene transakcije, kot so najemi in obveznosti razgradnje. Spremembe pojasnjujejo, da je pri plačilih, s katerimi se poravna obveznost, odbitna za davčne namene, ob upoštevanju veljavne davčne zakonodaje potrebna presoja, ali se takšni odbitki za davčne namene pripišejo obveznosti ali povezani komponenti sredstev. V skladu s spremembami se izjema začetnega pripoznanja ne uporablja za transakcije, ki ob začetnem pripoznanju povzročajo enake obdavčljive in odbitne začasne razlike. Uporablja se samo, če pripoznanje najetega sredstva in obveznosti iz najema (ali elementa obveznosti za razgradnjo in sredstva za razgradnjo) povzroči obdavčljive in odbitne začasne razlike, ki niso enake. Spremembe niso imele pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 12 – Davek od dohodka: Mednarodna davčna reforma – vzorčna pravila v okviru drugega stebra (spremembe)**

Spremembe začnejo veljati takoj po izdaji, vendar nekatere zahteve po razkritju začnejo veljati pozneje. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je decembra 2021 objavila vzorčna pravila drugega stebra, da bi zagotovila najmanj 15-odstotno davčno stopnjo za velika multinacionalna podjetja. Odbor za mednarodne računovodske standarde je 23. maja 2023 izdal Mednarodno davčno reformo – drugi steber – vzorčna pravila – spremembe MRS 12. Spremembe uvajajo obvezno začasno izjemo pri obračunavanju odloženih davkov, ki izhajajo iz izvajanja vzorčnih pravil drugega stebra v posameznih državah, in zahteve po razkritju za zadevna podjetja glede morebitne izpostavljenosti davkom iz dobička iz drugega stebra. Spremembe zahtevajo, da se za obdobja, v katerih je zakonodaja drugega stebra (vsebinsko) sprejeta, vendar še ne velja, razkrijejo znane ali razumno ocenljive informacije, ki uporabnikom računovodskih izkazov pomagajo razumeti izpostavljenost podjetja, izhajajočo iz davka od dohodka drugega stebra. Za izpolnjevanje teh zahtev mora podjetje razkriti kvalitativne in kvantitativne informacije o svoji izpostavljenosti davkom od dohodka v okviru drugega stebra ob koncu obdobja poročanja. Razkritje tekočih davčnih odhodkov, povezanih z davki od dohodka po drugem stebru, in razkritja v zvezi z obdobji pred začetkom veljavnosti zakonodaje se zahtevajo za letno obdobje poročanja, ki začne teči 1. januarja 2023 ali pozneje, vendar se ne zahteva za nobeno medletno obdobje, ki se konča 31. decembra 2023 ali pozneje. Spremembe niso imele pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

B) Izdani standardi, ki še niso postali veljavni in niso bili predčasno sprejeti

B.1) Veljavni standardi/spremembe, ki še ne veljajo, vendar jih je potrdila Evropska unija

- **MRS 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov: Razvrstitev obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom, in jih je treba skladno z MRS 8 uvesti za nazaj. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MSRP 16 – Najemi**

Obveznost iz najema pri prodaji in povratnem najemu (spremembe). Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 1 – Predstavljanje računovodskih izkazov: razvrstitev obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom, in jih je treba skladno z MRS 8 uvesti za nazaj. Cilj sprememb je pojasniti načela iz MRS 1 za razvrstitev obveznosti kot kratkoročnih ali nekratkoročnih. Spremembe pojasnjujejo pomen pravice do odložitve poravnave, zahteve, da ta pravica obstaja ob koncu obdobja poročanja, da namen upravljanja ne vpliva na razvrstitev obveznosti kot kratkoročnih ali nekratkoročnih, da možnosti nasprotne stranke, ki bi lahko privedle do poravnave s prenosom lastnih kapitalskih instrumentov subjekta, ne vplivajo na razvrstitev obveznosti kot kratkoročnih ali nekratkoročnih. Spremembe tudi določajo, da bodo na razvrstitev obveznosti vplivale samo zaveze, ki jih mora subjekt izpolniti na datum poročanja ali pred njim. Dodatna razkritja se zahtevajo tudi za nekratkoročne obveznosti iz naslova posojilnih aranžmajev, za katere veljajo zaveze, ki jih je treba izpolniti v 12 mesecih po obdobju poročanja. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MSRP 16 – Najemi: Obveznost iz najema pri prodaji in povratnem najemu (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom. Namen sprememb je izboljšati zahteve, ki jih prodajalec – najemnik uporablja pri merjenju obveznosti iz najema pri poslih prodaje in povratnega najema iz MSRP 16, hkrati pa se s tem ne spreminja obračunavanje najemov, ki niso povezani s prodajo in povratnim najemom. Prodajalec – najemnik predvsem določi »plačila najemnin« ali »popravljena plačila najemnin«, tako da prodajalec – najemnik ne bi pripoznal nobenega zneska dobička ali izgube, ki se nanaša na pravico do uporabe, ki jo ohrani. Z uporabo teh zahtev se prodajalcu – najemniku v poslovnem izidu ne prepreči pripoznanja dobička ali izgube v zvezi z delno ali popolno prekinitvijo najema. Prodajalec – najemnik skladno z MRS 8 uporablja spremembo za nazaj za posle prodaje in povratnega najema, sklenjene po datumu začetne uporabe, pri čemer je to začetek letnega obdobja poročanja, v katerem je subjekt prvič uporabil MSRP 16. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

B.2) Veljavni standardi/spremembe, ki še ne veljajo in jih še ni potrdila Evropska unija

- **MRS 7 – Izkaz denarnih tokov in MSRP 7 – Razkritje finančnih instrumentov – Dogovori o financiranju dobaviteljev (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 21 – Vplivi sprememb deviznih tečajev: Nezmožnost menjave (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2025 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **Sprememba MSRP 10 – Konsolidirani računovodski izkazi in MRS 28 – Finančne naložbe v pridružena podjetja in skupne podvige: Prodaja ali prispevek sredstev med naložbenikom in njegovo pridruženo družbo ali skupnim podvigom**

Upravni odbor UOMRS je decembra 2015 odložil datum začetka veljavnosti te spremembe za nedoločen čas do zaključka svojega raziskovalnega projekta o kapitalski metodi.

- **MRS 7 – Izkaz denarnih tokov in MSRP 7 – Razkritje finančnih instrumentov – Dogovori o financiranju dobaviteljev (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2024 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom. Spremembe dopolnjujejo zahteve iz MSRP in zahtevajo, da podjetje razkrije pogoje dogovorov o financiranju dobaviteljev. Poleg tega morajo podjetja na začetku in koncu poročevalskega obdobja razkriti knjigovodske vrednosti finančnih obveznosti iz dogovorov o financiranju dobaviteljev in postavke, v katerih so te obveznosti predstavljene, ter knjigovodske vrednosti finančnih obveznosti in postavk, za katere so ponudniki financiranja že poravnali ustrezne poslovne obveznosti. Podjetja morajo razkriti tudi vrsto in učinek nedenarnih sprememb knjigovodskih vrednosti finančnih obveznosti iz dogovorov o financiranju dobaviteljev, zaradi katerih knjigovodske vrednosti finančnih obveznosti niso primerljive. Poleg tega spremembe zahtevajo, da podjetje na začetku in koncu obdobja poročanja razkrije razpon datumov plačil za finančne obveznosti do ponudnikov financiranja in za primerljive poslovne obveznosti, ki niso del teh dogovorov. Evropska unija teh sprememb še ni potrdila. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **MRS 21 – Vplivi sprememb deviznih tečajev: Nezmožnost menjave (spremembe)**

Spremembe veljajo za letna obdobja poročanja, ki se začnejo 1. januarja 2025 ali pozneje, pri čemer je dovoljena uporaba pred tem datumom. Spremembe določajo, kako naj subjekt oceni, ali je valuto mogoče menjati, in kako naj v primeru nezmožnosti menjave določi promptni menjalni tečaj. Šteje se, da je valuto mogoče zamenjati v drugo valuto, če lahko podjetje drugo valuto pridobi v obdobju, v katerem je dopuščena običajna upravna zamuda, in s tržnim ali menjalnim mehanizmom, pri katerem bi ob menjavi valut nastale izvršljive pravice in obveznosti. Če valute ni mogoče zamenjati v drugo valuto, mora podjetje oceniti promptni menjalni tečaj na datum merjenja. Cilj podjetja pri ocenjevanju promptnega menjalnega tečaja je odražati tečaj, po katerem bi bil na datum merjenja izveden redni menjalni posel med udeleženci na trgu v prevladujočih gospodarskih razmerah. V spremembah je navedeno, da lahko podjetje uporabi opazovani menjalni tečaj brez prilagoditve vrednosti ali druge tehnike ocenjevanja. Evropska unija teh sprememb še ni potrdila. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

- **Sprememba MSRP 10 – Konsolidirani računovodski izkazi in MRS 28 – Finančne naložbe v pridružena podjetja in skupne podvige: Prodaja ali prispevek sredstev med naložbenikom in njegovo pridruženo družbo ali skupnim podvigom**

Spremembe naslavljajo priznano neskladje med zahtevami MSRP 10 in tistimi iz MRS 28 pri obravnavanju prodaje ali prispevka sredstev med vlagateljem in njegovo pridruženo družbo ali skupnim podvigom. Glavna posledica sprememb je, da se celotni dobiček ali izguba pripozna, ko transakcija vključuje podjetje (ne glede na to, ali je nastanjeno v odvisnem podjetju ali ne). Delni dobiček ali izguba se pripozna, če transakcija vključuje sredstva, ki ne predstavljajo podjetja, tudi če so ta sredstva deponirana v odvisnem podjetju. Upravni odbor UOMRS je decembra 2015 odložil datum začetka veljavnosti te spremembe za nedoločen čas do zaključka svojega raziskovalnega projekta o kapitalski metodi. Evropska unija teh sprememb še ni potrdila. Poslovodstvo družbe je ocenilo, da ne bo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe Cinkarna Celje, d. d.

C. UPORABA PREDPOSTAVKE DELUJOČEGA PODJETJA

Pri sestavi računovodskih izkazov za poslovno leto 2023 Cinkarne Celje, d. d., je Uprava družbe upoštevala predpostavko delujočega podjetja na podlagi vedenja in informacij ter aktivnosti, ki omogočajo prihodnje poslovanje družbe na način, da bo sposobna ustvarjati denarni tok za pokrivanje obveznosti in vlagateljem omogočiti ustrezen donos na kapital.

D. PODLAGE ZA MERJENJE

Računovodski izkazi so pripravljeni ob upoštevanju izvirne vrednosti, razen pri izvedenih finančnih instrumentih, finančnih instrumentih po pošteni vrednosti skozi poslovni izid in finančnih instrumentih po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, pri katerih je upoštevana poštena vrednost.

E. FUNKCIJSKA IN PREDSTAVITVENA VALUTA

Računovodski izkazi in pojasnila so sestavljeni v evrih brez centov. Računovodske informacije, predstavljene v poslovnem poročilu v evrih, se zaokrožujejo. Zaradi zaokroževanja so možne razlike +/- 1 €.

F. UPORABA OCEN IN PRESOJ

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo.

Ocene vključujejo določitev življenjske dobe in preostale vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih dolgoročnih sredstev, nadomestljivo vrednost naprav in opreme, oceno poštene vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, popravke vrednosti zalog in terjatev, ocene obveznosti iz pogodb s kupci, ocene možnosti uporabe terjatev za odložene davke, predpostavke, pomembne za aktuarski izračun v zvezi z zaslužki zaposlenih, predpostavke, ki so vključene v izračun rezervacij za ekološke namene in tožbene zneske pravnih in fizičnih oseb.

Med pomembne presoje sodi tudi subvencija za blaženje energetske krize po ZPGOPEK, torej presoja glede zanesljivega zagotovila za izpolnjevanje prihodnjih pogojev za prejem in ohranitev prejete subvencije.

Ocene in navedene predpostavke se redno pregledujejo. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocene popravijo, če vplivajo zgolj na to obdobje, in za prihodnja obdobja, na katera vplivajo popravki. Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je Uprava družbe Cinkarna Celje pripravila v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so opisani v naslednjih pojasnilih:

- **V pojasnilu 2 – Preizkus oslabitve nefinančnih sredstev**

Družba najmanj enkrat na leto preverja, ali obstajajo indikatorji za oslabitev za posamezne denar ustvarjajoče enote, pri čemer se nadomestljiva vrednost nefinančnih sredstev ugotavlja na osnovi sedanje vrednosti prihodnjih denarnih tokov, kar temelji tako na oceni pričakovanih denarnih tokov iz denar ustvarjajoče enote kot tudi določitvi primerne diskontne stopnje.

- **V pojasnilu 21 – Prihodki iz pogodb s kupci**

Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo na osnovi določil posamezne prodajne pogodbe s kupcem, in sicer ob prenosu obvladovanja blaga in storitev na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, do katerega družba Cinkarna Celje meni, da bo upravičena v zameno za tako blago ali storitve. Prihodke iz pogodb s kupci znižujejo nadomestila za večji plasma (odobreni količinski popusti), kjer družba natančno preveri, ali so pogodbeno dogovorjene količine prevzete. Če so s pogodbo določene količine prevzete, družba kupcu odobri popust na prevzeto količino. Odstotek popusta je dogovorjen v pogodbi s posamičnim kupcem. Pri presoji odobritve popustov se upošteva tudi plačilni kriterij. Če zapadle terjatve do kupca, ki bi mu pripadalo nadomestilo za večji plasma, niso poravnane, se popusta ne odobri in se ga le oceni.

- **Preizkus slabitev terjatev do kupcev v pojasnilu 8 – Kratkoročne poslovne terjatve**

Ob izdelavi računovodskih izkazov (četrtletnih in letnih) družba oblikuje popravek vrednosti oziroma oslabitev terjatev, za katere se domneva, da ne bodo poravnane v celotnem znesku ali da sploh ne bodo poravnane. Podlaga za izračun popravka je enotna metodologija, ki velja za družbo in temelji na verjetnosti oziroma oceni neizpolnitve kupca. Metodologija vključuje naslednja kvantitativna in kvalitativna merila: analizo dosedanje plačilne discipline poslovanja s kupcem, analizo računovodskih izkazov kupca – bonitetno poročilo, kvalitativne ocene kupca, ki jih pripravijo sodelavci, zadolženi za prodajo, in zavarovanost terjatev z odobritvijo kreditnega limita pri zavarovalnici. Na osnovi navedenega, ki vključuje vsa merila, se izračuna vrednost popravka terjatev za posameznega kupca.

- **V pojasnilu 3 – Ocena poštene vrednosti finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa**

Poštena vrednost je uporabljena pri finančnih sredstvih, merjenih po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, in finančnih sredstvih, merjenih po pošteni vrednosti prek poslovnega izida. Vse druge postavke v računovodskih izkazih predstavljajo nabavno oziroma odplačno vrednost. Poštena vrednost sredstev se preverja enkrat letno, in sicer na osnovi znanih tržnih podatkov ali primerljivih podatkov v panogi, kjer ima podjetje naložbe.

- **V pojasnilu 13 – Ocena oblikovanih rezervacij**

Rezervacija je pripoznana, ko ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je bolj verjetno kot ne, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Možne obveznosti v računovodskih izkazih niso pripoznane, ker bo njihov dejanski obstoj potrjen z nastopom ali nenastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na kar pa družba ne more vplivati. Uprava družbe redno preverja, ali je za poravnavo možne obveznosti verjeten odliv sredstev, ki omogočajo ekonomske koristi. Če postane verjeten, se možna obveznost prerazporedi tako, da se v računovodskih izkazih zanjo oblikuje rezervacija v trenutku, ko se spremeni stopnja verjetnosti. Uprava družbe na osnovi zakonske oziroma druge osnove za pripoznavo kritično presodi, ali je sedanja obveza, ki izhaja iz preteklih dogodkov in bi v prihodnosti za družbo lahko iz tega naslova nastali bodoči odlivi, podkrepljena s pomočjo zunanjih pravnih strokovnjakov in prav tako z aktivnostmi, potrebnimi za sanacijo glede na trenutna spoznanja, izvedene meritve, kot tudi višina stroška in sama ocena časovnice izvedbe teh aktivnosti in diskonta, pri čemer se pri presoji uporabijo pisna mnenja zunanjih specialistov zadevnega področja. Presoja je vezana v glavnem na okoljske rezervacije.

- **V pojasnilu 12 – Rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zaslužke zaposlencev**

V okviru zavez za določene pozaposlitvene in druge zaslužke so evidentirane sedanje vrednosti odpravnin ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Pripoznane so na podlagi aktuarskega izračuna, ki ga pripravi pooblaščeni aktuar in odobri uprava. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih v času nastanka izračuna, in se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikuje od takrat veljavnih dejanskih predpostavk. To se nanaša predvsem na določitev diskontne stopnje ocene fluktuacije zaposlenih, ocene smrtnosti in ocene rasti plač. Obveze za določene zaslužke so zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja postavke občutljive za spremembe navedenih ocen.

- **V pojasnilu 17 – Kratkoročne obveznosti iz pogodb s kupci**

Družba Cinkarna Celje ob izdelavi letnih računovodskih izkazov vračuna pogodbene popuste v primerih, ko kupci pravico do priznanja popusta na doseženo prodajo v tekočem letu pridobijo šele v prihodnjem letu, tj. takrat, ko so izpolnjeni pogodbeno dogovorjeni pogoji za pridobitev popusta. Osnova za oceno višine teh popustov so dejstva, znana ob pripravi letnih računovodskih izkazov, izkušnje preteklega poslovanja s posameznimi kupci in druga relevantna dejstva.

- **Ocena možnosti koriščenja terjatev za odložene davke v pojasnilu 5 – Odložene terjatve in obveznosti za davek**

Družba oblikuje odložene terjatve za davek iz naslova: oblikovanja rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi, oslabitve finančnih naložb, oslabitve terjatev, neizkoriščenih davčnih olajšav, davčne izgube. Družba na dan zaključenih računovodskih izkazov preveri višino izkazanih terjatev in obveznosti za davek. Odložene terjatve za davek pripozna ob verjetnem razpoložljivem prihodnjem obdavčljivem dobičku v obdobju petih let, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odloženi davek se odpravi za znesek, za katerega ni verjetno, da bo zanj mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

- **Kritična presoja makroekonomskih razmer (inflacija in poslabšanje gospodarskih razmer)**

Zaradi poslabšanja makroekonomskega okolja, ki so ga povzročile inflacija, razmere na nabavnih in prodajnih trgih ter situacija v zvezi z vojno v Ukrajini, družba preveri pomembnejše računovodske usmeritve in ocene na področjih, na katera bi lahko imele razmere negativen

vpliv, zlasti na oslabitev sredstev – terjatev zaradi poslabšanja plačilne discipline, rezervacije, merjenje poštenih vrednosti, najeme, stroške dela in udenarljivost odloženih davčnih terjatev.

III. Pomembne računovodske usmeritve

Družba za obravnavano obdobje, predstavljeno v priloženih računovodskih izkazih, uporablja računovodske usmeritve v skladu s pravili MSRP. Družba računovodskih usmeritev, objavljenih v Letnem poročilu za poslovno leto 2022, ni spreminjala. Uporabljene računovodske usmeritve in metode izračunavanja so enake kot pri zadnjem letnem poročanju.

Pri izbiri računovodskih smernic, odločanju o njihovi uporabi in pripravi računovodskih izkazov je poslovodstvo upoštevalo naslednje tri zahteve: računovodski izkazi so razumljivi, če jih njihovi uporabniki razumejo brez težav; informacije so primerne, če uporabniku pomagajo pri sprejemanju ekonomskih odločitev; informacije so bistvene, če bi njihov izpust ali neresnično podajanje lahko vplivala na ekonomske odločitve uporabnikov. Računovodski izkazi vsebujejo primerjalne informacije.

A. PREVEDBA TUJIH VALUT

Za transakcije, ki se izvorno glasijo na tujo valuto, je pri preračunavanju poslovnih dogodkov med letom upoštevan tečaj poslovne banke ali srednji tečaj Evropske centralne banke (referenčni tečaj). Sredstva in dolgovi, ki glasijo na tujo valuto, so izkazani v preračunani vrednosti po srednjem tečaju Evropske centralne banke na datum poročanja. Pozitivne ali negativne tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcionalni valuti na začetku obdobja in odplačno vrednostjo plačil med obdobjem in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po menjalnem tečaju na koncu obdobja. Nedenarna sredstva in obveznosti, izraženi v tuji valuti in izmerjeni po pošteni vrednosti, se pretvorijo v funkcionalno valuto po menjalnem tečaju na dan, ko je določena višina poštene vrednosti. Nedenarne postavke, izražene v tuji valuti in izmerjene po izvirni vrednosti, se pretvorijo v funkcionalno valuto po menjalnem tečaju na dan posla. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

B. NEOPREDMETENA SREDSTVA

V podjetju nastali stroški razvijanja se pripoznajo kot neopredmeteno sredstvo. Pripoznanje neopredmetenega sredstva se odpravi ter izbriše iz knjigovodskega razvida in izkaza finančnega položaja ob odtujitvi ali kadar se od njegove uporabe in poznejše odtujitve ne pričakujejo nikakršne gospodarske koristi več.

Druga neopredmetena sredstva imajo opredeljeno dobo koristnosti in so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitev. V nabavno vrednost se vštevajo tudi stroški izposojanja do nastanka neopredmetenega sredstva.

Poznejši izdatki v zvezi z neopredmetenimi osnovnimi sredstvi so usredstveni v primeru, ko povečujejo bodoče gospodarske koristi sredstva, na katero se nanašajo.

Družba uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacijske stopnje so določene glede na pričakovano dobo koristnosti. Amortizacija se obračunava posamično, dokler se v celoti ne nadomesti vrednosti, ki tvori osnovo za obračun amortizacije, in se začne amortizirati, ko je neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerjalno obdobje so:

- računalniški programi: od 2 do 10 let,
- tehnična in projektna dokumentacija: od 8 do 40 let,
- služnostne pravice: 20 in več let.

Amortizacijske stopnje se v letu 2023 niso spreminjale glede na predhodno leto.

C. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

Opredmetena osnovna sredstva v družbi so zemljišča, zgradbe, proizvajalna oprema, druga opredmetena osnovna sredstva, drobni inventar, opredmetena osnovna sredstva v gradnji ali izdelavi ter predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev.

Družba uporablja model nabavne vrednosti. Nabavna vrednost vključuje stroške, ki se lahko neposredno pripišejo pridobitvi posameznega osnovnega sredstva (uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, zlasti stroške dovoza in namestitve). Pri modelu nabavne vrednosti vodi opredmetena osnovna sredstva po njihovih nabavnih vrednostih, zmanjšanih za amortizacijske popravke vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitev. V nabavno vrednost se vštevajo stroški izposojanja v zvezi s pridobitvijo opredmetenega osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo.

Nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, zgrajenega ali izdelanega v družbi, tvorijo stroški, ki jih povzroči njegova zgraditev ali izdelava (stroški materiala, dela, storitev zunanjih izvajalcev in storitve poslovnih enot podjetja), ki se nanašajo neposredno nanj, in tisti splošni stroški gradnje ali izdelave, ki jih lahko neposredno pripišemo njegovi usposobitvi za nameravano uporabo.

Nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva se razporedi na njegove dele, če je njihova vrednost pomembna, imajo različne dobe koristnosti uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, in se obračunavajo kot posamezno sredstvo.

Poznejši izdatki v zvezi z opredmetenim osnovnim sredstvom povečujejo njegovo nabavno vrednost, če gre za njegovo nadomestitev in je verjetno, da bodo njegove prihodnje gospodarske koristi večje glede na prvotno ocenjene. Ob poznejših izdatkih za popolnoma amortizirano opredmeteno osnovno sredstvo se sredstvo pripozna kot novo sredstvo z novo dobo koristnosti.

Usredstvene lastne proizvode in lastne storitve usredstvimo takrat, kadar povečujejo prihodnje koristi sredstva ali mu povečajo dobo uporabnosti. To so proizvodi in storitve, ki jih ustvarimo ali opravimo in jih nato vrednostno zajamemo med opredmetena osnovna sredstva ali neopredmetena sredstva. Istočasno so ti učinki usredstvenja lastnih proizvodov in storitev prikazani med drugimi poslovnimi prihodki.

Družba uporablja metodo enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacijske stopnje so določene glede na pričakovano dobo koristnosti. Amortizacija se obračunava posamično, dokler se v celoti ne nadomesti vrednosti, ki tvori osnovo za obračun amortizacije, in se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljivo za uporabo. Zemljišča ter osnovna sredstva umetniškega in kulturnega pomena se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerjalno obdobje so:

- zgradbe: od 5 do 71 let,
- proizvajalna oprema: od 2 do 30 let,
- druga oprema: od 2 do 5 let.

Amortizacijske stopnje se v letu 2023 niso spreminjale glede na predhodno leto.

Družba pri ocenjevanju dobe koristnosti sredstev upošteva pričakovano fizično izrabljanje, tehnično staranje, gospodarsko staranje ter pričakovane zakonske in druge omejitve uporabe. Prav tako družba preverja dobo koristnosti pri pomembnejših sredstvih za primer, da bi prišlo do spremenjenih okoliščin in bi bila potrebna sprememba dobe koristnosti in s tem prevrednotenje stroškov amortizacije.

Najemi

Družba ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za najemno pogodbo ali pogodba vsebuje najem. Pogodba je najemna oziroma vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe identificiranega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo. Družba določi trajanje najema kot obdobje, v katerem najema ni mogoče odpovedati, skupaj z: a) obdobji, za katera velja možnost podaljšanja najema, če je precej gotovo, da bo ta možnost izrabljena, in b) obdobji, za katera velja možnost odpovedi najema, če je precej gotovo, da ta možnost ne bo izrabljena.

Družba kot najemnik

Družba kot najemnik najemov nima.

Družba kot najemodajalec

Najemne pogodbe v povezavi, s katerimi ne pride do pomembnega prenosa tveganj in koristi, povezanih z lastništvom, so razvrščene med poslovne najeme. Prihodki od najemnin se obračunavajo enakomerno v celotnem obdobju trajanja najema in pripoznajo med prihodki v izkazu poslovnega izida. Začetni neposredni stroški so dodatni stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno pogajanju in dogovarjanju o najemu, povečujejo knjigovodsko vrednost najetega sredstva in se pripoznajo v celotnem obdobju trajanja najema enako kot prihodki od najemnin. Pogojne najemnine se pripoznajo kot prihodek v obdobju, v katerem so zaslužene.

D. DRUGA DOLGOROČNA SREDSTVA

Med drugimi dolgoročnimi sredstvi družba izkazuje oziroma pripozna od države brezplačno pridobljene emisijske kupone. Družba beleži prejem in uporabo emisijskih kuponov na naslednji način:

- pravice za emisije, ki jih je država (Ministrstvo za okolje in prostor ter Agencija Republike Slovenije za okolje) podelila od leta 2013 dalje, so prikazane v izkazu finančnega položaja v vrednosti enega evra za en emisijski kupon;
- prihodki od prodaje dodeljenih emisijskih pravic so prikazani med drugimi poslovnimi prihodki v izkazu poslovnega izida;
- nakupi emisijskih pravic na trgu se evidentirajo kot nekratkoročna sredstva po nabavni vrednosti, če zajemajo dejanske emisije, do katerih bo prišlo v prihodnjih obdobjih;
- kratkoročne poslovne obveznosti se evidentirajo med stroške takrat, ko ocenjena višina dejanskih emisij presega število emisijskih pravic družbe, ki so bile ali dodeljene ali kupljene za kritje dejanskih emisij;
- če je tržna vrednost nakupljenih emisijskih kuponov ob koncu leta nižja od njihove knjigovodske vrednosti, se kuponi prevrednotijo zaradi oslabitve;

- družba na bilančni presečni dan najprej uporabi vse od države pridobljene kupone, za morebitni primanjkljaj pa uporabi kupone, ki jih je kupila na trgu po povprečni ceni.

E. FINANČNI INSTRUMENTI

Finančni instrumenti vključujejo neizpeljana finančna sredstva in neizpeljane finančne obveznosti ter izpeljane finančne instrumente. Finančni instrumenti so izkazani po pošteni in odplačni vrednosti. Poštena vrednost je cena, ki bi jo dosegli s prodajo sredstva oziroma bi jo plačali s prenosom obveznosti na podlagi urejenega posla med udeleženci na trgu na datum merjenja.

Ob začetnem pripoznanju družba razvrsti finančna sredstva kot naknadno izmerjena po odplačni vrednosti, pošteni vrednosti skozi vseobsegajoči donos in po pošteni vrednosti skozi poslovni izid. Razvrstitev finančnih sredstev ob začetnem pripoznanju je odvisna od značilnosti pogodbenega denarnega toka finančnega sredstva in poslovnega modela družbe za upravljanje z njimi. Razen terjatev iz poslovanja, ki ne vsebujejo pomembne finančne komponente ali za katere je uporabila praktično korist, družba ob prvotnem pripoznanju finančno sredstvo izmeri po pošteni vrednosti, ki je v primeru finančnega sredstva, ki ni pripoznano po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida, povečana za stroške transakcije.

Terjatve iz poslovanja, ki ne vsebujejo pomembne finančne komponente ali za katere je družba uporabila praktično korist, se merijo po transakcijski ceni, ki je določena v skladu z MSRP 15 (gl. računovodske usmeritve v razdelku Prihodki iz pogodb s kupci).

Neizpeljana finančna sredstva

Finančna sredstva se ob začetnem pripoznanju razvrstijo v eno od naslednjih skupin:

- finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti,
- finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa,
- finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid ali
- denarna sredstva.

Neizpeljana finančna sredstva vključujejo denar in denarne ustreznike, terjatve, posojila in naložbe. Družba pripozna terjatve in posojila ter vloge oziroma depozite na dan njihovega nastanka. Druga sredstva pripozna, ko se posel sklene oziroma ko postane stranka v pogodbenih določilih instrumenta. Družba odpravi pripoznanje finančnega sredstva, ko ugasnejo pogodbene pravice do denarnih tokov iz finančnega sredstva ali ko se prenesejo pravice do pogodbenih denarnih tokov iz finančnega sredstva na podlagi posla, v katerem se prenesejo vsa tveganja in koristi iz lastništva finančnega sredstva.

Oslabitev finančnih sredstev je podrobneje opisana v pojasnilu H v nadaljevanju.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa

Finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, ki imajo naravo dolžniškega instrumenta, so tista finančna sredstva, ki jih družba poseduje za pridobivanje pogodbenih denarnih tokov, ki predstavljajo izključno plačila glavnice in obresti od neporavnane glavnice. Za dolžniške instrumente, ki so pripoznani po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, se prihodki od obresti, tečajne razlike in izgube zaradi oslabitve ali razveljavitve pripoznajo v izkazu poslovnega izida in obračunajo na enak način kot pri finančnih sredstvih po odplačni vrednosti. Vse druge spremembe poštene vrednosti se pripoznajo v izkazu drugega vseobsegajočega donosa. Po odpravi pripoznanja se kumulativna sprememba poštene vrednosti, ki je pripoznana v drugem vseobsegajočem donosu, prerazporedi v izkaz poslovnega izida. Finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, ki imajo naravo kapitalskega instrumenta, so tista finančna sredstva, ki izpolnjujejo opredelitev kapitala skladno z MRS 32 – Finančni instrumenti in za katere se družba odloči za nepreklicno razvrstitev v skupino kapitalskih instrumentov po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa ter jih ne poseduje za namene trgovanja. Razvrstitev se določi po posameznem instrumentu. Dobički in izgube iz naslova teh finančnih sredstev se nikoli ne razporedijo v izkaz poslovnega izida.

Dividende iz naslova kapitalskih instrumentov se pripoznajo kot finančni prihodki v izkazu poslovnega izida ob vzpostavitvi pravice do plačila.

Finančna sredstva po odplačni vrednosti

Med finančna sredstva po odplačni vrednosti družba razvršča finančna sredstva, ki jih poseduje za pridobivanje pogodbenih denarnih tokov, ki predstavljajo izključno plačila glavnice in obresti od neporavnane glavnice. Družba med finančna sredstva po odplačni vrednosti razvršča posojila, poslovne in druge terjatve. Glede na zapadlost so razvrščena med kratkoročna (zapadlost do 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja) ali dolgoročna finančna sredstva (zapadlost nad 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja). Posojila in terjatve so na začetku pripoznani po pošteni vrednosti, povečani za neposredne stroške posla. Po začetnem

pripoznanju se posojila in terjatve izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavne obrestne mere, zmanjšani za pričakovane kreditne izgube. Dobički in izgube se pripoznajo v poslovnem izidu ob odpravi, spremembi ali oslabitvi. Zavarovanje poslovnih terjatev se ne obravnava kot poseben finančni instrument, temveč kot sestavni del terjatev. Zavarovalne police se sklepajo obdobno (letno) in se nanašajo na določene terjatve in/ali poslovne partnerje. Sklenjena zavarovalna polica je fleksibilna, pri čemer se poslovni partnerji za čas trajanja zavarovalne police lahko dodajajo ali izvzemajo iz zavarovanja. Zavarovalne police se nanašajo izključno na zavarovanje poslovnih terjatev.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid

Finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid vključujejo finančna sredstva, namenjena trgovanju, finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid ali finančna sredstva, ki jih mora podjetje izmeriti po pošteni vrednosti. Finančna sredstva so razvrščena med sredstva, namenjena trgovanju, če so pridobljena z namenom prodaje ali ponovnega nakupa v bližnji prihodnosti. Izvedeni finančni instrumenti, vključno z ločenimi vgrajenimi izvedenimi finančnimi instrumenti, so razvrščeni v skupino finančnih sredstev, ki so namenjena trgovanju, razen če gre za instrumente učinkovitega varovanja pred tveganjem. Finančna sredstva, ki ustvarjajo denarne tokove, ki niso le plačila glavnice in obresti, se razvrstijo in izmerijo po pošteni vrednosti skozi poslovni izid, ne glede na poslovni model. Finančna sredstva po pošteni vrednosti skozi poslovni izid so v izkazu finančnega položaja izkazana po pošteni vrednosti z neto spremembami poštene vrednosti, ki so pripoznane v izkazu poslovnega izida.

Denar in denarni ustrezniki

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki zajemajo: denar v blagajni, sredstva na transakcijskih in deviznih računih, bančne depozite z dospelostjo 3 mesecev in manj ter podobne naložbe, ki so namenjene zagotavljanju plačilne sposobnosti. Denarna sredstva se ob začetnem pripoznanju izkažejo v znesku, ki izhaja iz ustreznih listin, na podlagi katerih se začenja obvladovati nanj vezane pravice.

Neizpeljane finančne obveznosti

Neizpeljane finančne obveznosti družbe zajemajo poslovne, finančne in druge obveznosti. Družba na začetku te obveznosti pripozna na datum transakcije, ko postane pogodbena stranka v zvezi z instrumentom. Družba odpravi pripoznanje obveznosti, če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali zastarane. Neizpeljane obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti, povečani za transakcijske stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se izmerijo po odplačni vrednosti. Glede na zapadlost so razvrščene med kratkoročne (zapadlost do 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja) ali dolgoročne obveznosti (zapadlost nad 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja).

Izpeljani finančni instrumenti

Izpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po pošteni vrednosti. Stroški, povezani s poslom, se pripoznajo v poslovnem izidu, in sicer ob njihovem nastanku. Po začetnem pripoznanju se izpeljani finančni instrumenti merijo po pošteni vrednosti, pripadajoče spremembe pa se pripoznajo v poslovnem izidu. Poštena vrednost je opredeljena kot cena, ki bi se prejela za prodajo sredstva ali plačala za prenos obveznosti v redni transakciji med udeleženci na trgu na datum merjenja. Če transakcijska cena ni enaka pošteni vrednosti na datum merjenja, se razlika pri tržnih sredstvih pripozna v poslovnem izidu ali pa se časovno razmeji in se pozneje sprosti v poslovni izid v skladu s politiko. Finančne naložbe ali finančne obveznosti, merjene po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida, se vsaj enkrat letno, pri pripravi letnih računovodskih izkazov, ponovno izmerijo po pošteni vrednosti. Dobički ali izgube, ki izhajajo iz spremembe poštene vrednosti, se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Družba opravlja nakupe strateških surovin v ameriških dolarjih, prav tako vrši prodajo na dolarske trge, ki je vrednostno bistveno nižja od nabav. Zaradi nakupa in prodaje v različnih valutah prihaja do neusklajenosti med nabavnimi in prodajnimi cenami in do nenehno se spreminjajočega menjalnega razmerja tečajev evro/dolar; družba to usklajuje s terminskimi posli, da ohrani pravilno razmerje evro/dolar in zmanjša valutna tveganja.

F. SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV)

Sredstva ali skupina za odtujitev, ki obsega sredstva in obveznosti, za katere se pričakuje, da bo njihova vrednost poravnana predvsem s prodajo in je prodaja zelo verjetna, se razvrstijo med sredstva in obveznosti za prodajo. Izgube zaradi oslabitve ob prerazvrstitvi sredstev med sredstva, namenjena za prodajo, in poznejše izgube ali dobički ob ponovnem merjenju se izkazujejo v poslovnem izidu. Dobički se ne izkazujejo v višini, ki presega morebitne kumulativne izgube zaradi oslabitve. Ko se neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva razporedijo med sredstva, namenjena prodaji, se prenehajo amortizirati. Družba ob prodaji odpravi pripoznanje sredstva (skupine) za odtujitev, učinek odtujitev, zmanjšan za stroške, ki jih lahko pripišemo neposredno prodaji, pa pripozna med drugimi poslovnimi prihodki oziroma odhodki.

G. ZALOGE

Zaloge družbe so ovrednotene po izvirni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Izvirna vrednost zajema nabavno vrednost, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je zmanjšana za dobljene popuste. Neposredni stroški nabave so prevozni stroški, stroški nakladanja, prekladanja in razkladanja, stroški spremljanja blaga in drugi stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno pridobljenemu trgovskemu blagu, materialu ali storitvam. Popusti pri nakupni ceni obsegajo tako tiste, ki so navedeni na računu, kot tudi tiste, ki so dobljeni pozneje in se nanašajo na posamezno nabavo.

Družba vodi zaloge surovin in materiala ter pomožnega materiala, embalaže in trgovskega blaga po nabavnih cenah z vsemi odvisnimi stroški nabave. Pri izkazovanju zalog in porabe materiala družba uporablja stalne cene z odmiki. Poraba osnovnih surovin se evidentira po metodi FIFO, poraba ostalih zalog materiala in blaga pa po metodi tehtanih povprečnih cen. Zaloge surovin in materiala brez gibanja se zaradi oslabitve prevrednotujejo z odpisovanjem vrednosti po naslednjih merilih:

- tretje leto: 25 %,
- četrto leto: 50 %,
- peto leto: 100 %.

Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in gotovih proizvodov so vrednotene s proizvajalnimi stroški, ki vključujejo neposredne stroške materiala, plač in proizvajalnih storitev, amortizacijo ter del splošnih proizvajalnih stroškov proizvajalnih stroškovnih mest, ki zajemajo stroške materiala, vzdrževanja, zavarovanja in del stroškov drugih storitev. Pri izkazovanju zalog nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov družba uporablja stalne cene (PVS) z odmiki. Prenos stroškov iz zalog se opravi po metodi tehtanih povprečnih cen.

Zaloge nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov brez gibanja se zaradi oslabitve prevrednotujejo z odpisovanjem vrednosti po naslednjih merilih:

- drugo leto: 25 %,
- tretje leto: 50 %,
- četrto leto: 100 %.

H. OSLABITEV SREDSTEV

Finančna sredstva

Skladno z MSRP 9 družba uporablja model pričakovanih izgub, s katerim ne pripoznava samo nastalih izgub, temveč tudi izgube, za katere se pričakuje, da bodo nastale v prihodnosti. Družba oceni dokaze o oslabitvi finančnih instrumentov. Če se na datum poročanja kreditno tveganje pri finančnem instrumentu od začetnega pripoznanja ni znatno povečalo, temelji ocena oslabitev na pričakovanih kreditnih izgubah, povezanih z verjetnostjo neplačila finančnega instrumenta v naslednjih 12 mesecih.

Za finančna sredstva, kot so terjatve do kupcev, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, se uporablja poenostavljeni pristop, na podlagi katerega se popravek vrednosti izračunava kot znesek, ki je enak pričakovanim kreditnim izgubam v celotnem obdobju trajanja finančnega sredstva. Družba oblikuje skupine terjatev na podlagi njihovih zavarovanosti/nezavarovanosti, zapadlosti, podobnih značilnosti tveganja in poplačljivosti v preteklih letih, ki so popravljene za oceno Uprave o tem, ali so dejanske izgube zaradi tekočih gospodarskih pogojev lahko večje ali manjše od izgub, ki jih predvideva pretekli razvoj.

Če se je kreditno tveganje bistveno povečalo od začetnega pripoznanja, vendar sredstva še ne kažejo objektivnih dokazov za oslabitev, temelji ocena oslabitev na verjetnosti neplačila v obdobju celotnega trajanja finančnega sredstva. Pričakovane kreditne izgube predstavljajo razliko med pogodbenimi denarnimi tokovi, ki so zapadli po pogodbi, in vsemi denarnimi tokovi, za katere družba pričakuje, da jih bo prejela. Za finančna sredstva, ki na dan poročanja kažejo objektivne znake oslabitve, se popravek vrednosti zaradi pričakovanih kreditnih izgub na osnovi sklepa Uprave oblikuje v celoti. Družba pripozna odpis finančnega sredstva, kadar utemeljeno pričakuje, da pogodbenih denarnih tokov ne bo uspela izterjati. Objektivni dokazi o oslabitvi finančnih sredstev so lahko naslednji: neizpolnitev ali kršitev s strani dolžnika; znaki, da bo dolžnik šel v stečaj ali je v postopku po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP).

Terjatve, za katere se domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, je treba šteti kot dvomljive, če se zaradi njih začne sodni postopek, pa kot sporne. Družba obračuna popravek njihove vrednosti v breme poslovnih odhodkov v zvezi s terjatvami. Oblikovanje popravka vrednosti terjatev do kupcev in drugih poslovnih terjatev temelji na individualni presoji njihove tveganosti glede na dinamiko plačil iz izkušenj v preteklosti, zamude pri preteklih plačilih, bonitetno oceno poslovnega partnerja in status poslovnega partnerja v primerih insolventnih postopkov.

Kot finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa, se vodijo naložbe v lastniške vrednostne papirje oziroma deleže drugih družb, za katere je bila ob začetnem pripoznanju sprejeta nepreklicna odločitev, da niso v posesti za trgovanje. Poštena vrednost vrednostnih papirjev, ki kotirajo

na borzi, se izmeri po borznem tečaju na dan poročanja. Dobički ali izgube iz spremembe poštene vrednosti se pripoznajo v drugem vseobsegajočem donosu in so prikazani neposredno v kapitalu kot rezerva za poštene vrednosti finančnih instrumentov v neto znesku. Zneski, predstavljeni v drugem vseobsegajočem donosu, se ne smejo naknadno prenesti v poslovni izid. Nabrani dobiček ali izguba se prenaša znotraj lastniškega kapitala.

Nefinančna sredstva

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost pomembnih nefinančnih sredstev z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote (DUE) je vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Pri razporeditvi oslabitve na posamezno sredstvo DUE se knjigovodska vrednost posameznega sredstva ne zmanjša pod vrednost, ki je višja od poštene vrednosti, zmanjšane za stroške odtujitve (če je izmerljiva), pod vrednost pri uporabi (če jo je mogoče določiti) ali pod vrednost, ki je enaka nič evrov. Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova (njena) knjigovodska vrednost presega njegovo (njeno) nadomestljivo vrednost. Oslabitev se pripozna v poslovnem izidu. Družba izgube zaradi oslabitve v preteklih obdobjih ob koncu poročevalskega obdobja ovrednoti in tako ugotovi, ali je prišlo do zmanjšanja izgube ali ta celo več ne obstaja. Izguba zaradi oslabitve se odpravi, če je prišlo do spremembe ocen, na podlagi katerih družba določi nadomestljivo vrednost sredstva. Izguba zaradi oslabitve sredstva se odpravi do višine, do katere povečana knjigovodska vrednost sredstva ne preseže knjigovodske vrednosti, ki bi bila ugotovljena po odštetju amortizacijskega odpisa, če pri sredstvu v prejšnjih letih ne bi bila pripoznana izguba zaradi oslabitve.

I. DOLOČANJE POŠTENE VREDNOSTI

Ob upoštevanju računovodske usmeritve družbe je potrebna določitev poštene vrednosti tako nefinančnih kot tudi finančnih sredstev in obveznosti, bodisi zaradi merjenja posameznih sredstev bodisi zaradi dodatnih razkritij poštenih vrednosti. Poštena vrednost je znesek, za katerega je mogoče prodati sredstvo ali zamenjati obveznost med dobro obveščenima in voljnima strankama v premišljenem poslu.

Metode določanja poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja ali poročanja so opisane v nadaljevanju.

Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek poslovnega izida in finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa

Poštena vrednost finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek poslovnega izida in finančnih sredstev po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa se določa na podlagi primerljivih tržnih podatkov podjetij elektro panoge.

Terjatve in posojila

Poštena vrednost terjatev in posojil se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, razobrestenih po tržni obrestni meri ob koncu poročevalskega obdobja. Ocena upošteva kreditno tveganje teh finančnih sredstev.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti prihodnjih izplačil glavnice in obresti, diskontiranih po tržni obrestni meri ob koncu poročevalskega obdobja.

J. KAPITAL

Celotni kapital družbe sestavljajo: vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve od dobička, rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, zadržani dobiček iz prejšnjih let ali nepokrita izguba iz prejšnjih let in prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček ali še nepokrita izguba poslovnega leta.

Vpoklicani kapital predstavlja osnovni delniški kapital, ki je nominalno opredeljen v statutu družbe in ga sestavljajo navadne delnice.

Lastne delnice: ob odkupu lastnih delnic, ki se izkazujejo kot del osnovnega kapitala, se znesek plačanega nadomestila vključno s stroški, ki se neposredno nanašajo na odkup, brez morebitnih davčnih učinkov pripozna kot sprememba v kapitalu. Odkupljene delnice se izkazujejo kot lastne delnice in se odštejejo od kapitala. Ob prodaji lastnih delnic ali njihovi naknadni ponovni izdaji se prejeti znesek izkaže kot povečanje kapitala in tako dobljeni presežek ali manko pri transakciji se prenese na kapitalske rezerve oziroma na zadržani dobiček.

Kapitalske rezerve predstavljajo kapitalske rezerve, oblikovane v postopku lastninjenja, in splošni prevrednotovalni popravki kapitala, ki so v skladu s takrat veljavnimi SRS vključevali revalorizacijo osnovnega kapitala pred letom 2002. Splošni prevrednotovalni popravek kapitala družbe je bil zaradi prehoda na nove SRS (2006) 1. 1. 2006 prenesen v kapitalske rezerve.

Rezerve od dobička so namensko zadržan del čistega dobička iz prejšnjih let, predvsem za poravnavanje možnih izgub v prihodnosti. Sestavljajo jih: zakonske rezerve, rezerve za lastne delnice oziroma lastne poslovne deleže, lastne delnice oziroma lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka), statutarne rezerve in druge rezerve od dobička.

Zadržani čisti dobiček iz prejšnjih let je ostanek tedanjega čistega dobička, ki ni v obliki dividend ali drugih deležev razdeljen lastnikom kapitala, pa tudi ne namensko opredeljen kot rezerva.

Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, se nanašajo na spremembo poštene vrednosti finančnih naložb v kapital drugih družb, ki se merijo po pošteni vrednosti prek kapitala. V rezervah, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, so zajeti tudi stroški ponovne meritve pozaposlitvenih zaslužkov (aktuarski dobički/izgube), nastali zaradi spremembe sedanje vrednosti obveze za odpravnine ob upokojitvi.

Dividende: dokler dividend ne odobri skupščina delničarjev, so predvidene dividende obravnavane kot zadržani dobički, torej se dividende v računovodskih izkazih priznajo v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

K. KRATKOROČNI ZASLUŽKI ZAPOSLENIH

Obveze za kratkoročne zaslužke zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

L. NEKRATKOROČNI ZASLUŽKI ZAPOSLENIH

Rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zaslužke zaposlenih

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlencem ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo. Rezervacije so oblikovane v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan poročanja. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. V izkazu poslovnega izida se pripoznajo stroški dela in stroški obresti, preračun pozaposlitvenih zaslužkov oziroma nerealiziranih aktuarskih dobičkov ali izgub pa v drugem vseobsegajočem donosu.

M. DRUGE REZERVACIJE

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Znesek, pripoznan kot rezervacija, je najboljša ocena izdatkov, potrebnih za poravnavo obveze na dan poročanja. Družba pripoznava rezervacije, ko so zanje izpolnjeni pogoji, in sicer v breme ustreznih stroškov oziroma odhodkov.

Rezervacija za ekologijo se oblikuje kot najboljša ocenjena višina stroškov in tudi drugih potrebnih aktivnosti na osnovi ocen zunanjih neodvisnih okoljskih strokovnjakov, povezanih z delovanjem odlagališč in naprav v lasti družbe za pokrivanje dolgoročnih obvez. Uprava družbe presoja, ali obstaja zakonska, pogodbena ali konstruktivna obveznost za oblivanje/sprostitev rezervacije. Rezervacije se diskontirajo z risk free rate, glede na ocenjeno časovnico izvedbe del, ki je predvidena s pomočjo ocen zunanjih strokovnjakov glede na strukturo zemljišč, potrebne aktivnosti in zakonska določila. V letu 2022 se je opravila ponovna preverba rezervacij, kjer se je ponovno ocenila izvedba potrebnih del, opredelila časovnica izvedbe del ter vrednost izvedbe del, kjer je bila upoštevana inflacija in na osnovi časovnice ustrezno opravljeno diskontiranje rezervacij z diskontom faktorjem donosa državnih obveznic. Opravljena je bila na osnovi ocene s pomočjo zunanjih strokovnjakov in letnega pregleda poslovodstva. Usklajevanje stroškov je bilo izvedeno glede na rast cen materialov in storitev za izvedbo potrebnih sanacij. V letu 2023 se je ponovno izvedla preverba vseh rezervacij s pomočjo zunanjih strokovnjakov, ki so ocenili nova potrebna dela (sanacija plazu, tesnilna zavesa). Pri vrednosti izvedbe del je bila upoštevana inflacija in na osnovi časovnice ustrezno opravljeno diskontiranje rezervacij z diskontom faktorjem donosa državnih obveznic.

N. DRŽAVNE PODPORE

Prihodki iz naslova državnih podpor se pripoznajo v računovodskih izkazih Cinkarne Celje, d. d., ko so prejeti in ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Državne pomoči iz naslova epidemije v Sloveniji družba izkazuje med tekočimi poslovnimi prihodki. Preostale državne in druge subvencije, prejete za kritje stroškov, so pripoznane dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo zadevni odhodki, ki naj bi jih subvencije nadomestile. S sredstvi povezane državne podpore se v izkazu poslovnega izida pripoznajo strogo dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

Prihodki iz naslova državnih subvencij za blaženje energetske krize se v začetku pripoznajo, če obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba Cinkarna Celje prihodke prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi za njihov prejem in obdržanje. Prihodki iz naslova državnih subvencij se v izkazu poslovnega izida dosledno pripoznavajo med drugimi prihodki iz poslovanja.

Državne podpore, prejete za pridobitev osnovnih sredstev oziroma pokrivanje določenih stroškov, ostajajo začasno med odloženimi prihodki in se prenašajo med poslovne prihodke skladno z amortiziranjem pridobljenih osnovnih sredstev oziroma nastajanjem stroškov, za katerih pokrivanje so namenjene.

O. DRUGA KRATKOROČNA SREDSTVA IN DRUGE OBVEZNOSTI

V okviru drugih kratkoročnih sredstev družba izkazuje kratkoročno odložene stroške oziroma odhodke. Skladno s postavljeno metodologijo razmejevanja stroškov letnih obveznosti se med letom izkazujejo razmejeni stroški regresa za letni dopust, plačane zavarovalne premije in drugi kratkoročni stroški. Na dan poročanja družba izkazuje vnaprej plačane nabavne stroške surovin in stroške, ki se nanašajo na prihodnje bilančno obdobje. Družba med drugimi kratkoročnimi sredstvi izkazuje tudi DDV od prejetih predujmov.

V okviru drugih kratkoročnih obveznosti družba izkazuje kratkoročno vnaprej vračunane stroške oziroma odhodke in kratkoročno odložene prihodke. Skladno s postavljeno metodologijo razmejevanja stroškov letnih obveznosti se med letom razmejujejo načrtovane poslovne obveznosti. Med kratkoročno odloženimi prihodki so evidentirani obračunani prihodki med letom od prodaje proizvodov in storitev. Prav tako med drugimi kratkoročnimi obveznostmi družba izkazuje obračunano neizkoriščeno pravico do letnega dopusta in tudi DDV od danih predujmov.

P. PRIHODKI

Prihodki iz pogodb s kupci

Prihodki v skladu z MRSP 15 se pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem vrednosti sredstva ali z zmanjšanjem dolga in je povečanje mogoče zanesljivo izmeriti. Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku.

Prihodki iz pogodb s kupci so rezultat prodaje izdelkov kemične, metalurške in druge proizvodnje izdelkov in materiala, kjer izpolnitev izvršitvene obveze nastane v trenutku, ko je blago odpremljeno oziroma ko ga prevzame kupec. Pri prihodkih iz pogodb s kupci, pri katerih so rezultat prodaje storitve, pa izpolnitev izvršitvene obveze nastane v trenutku, ko je storitev opravljena. Prihodki od prodaje so tisti, ki izhajajo iz pogodb s kupci o prodaji blaga ali storitev. Prihodki od prodaje odražajo prenose (dobave) pogodbeno dogovorjenega blaga ali storitev kupcem, in sicer v višini pričakovanih nadomestil, do katerih bo družba upravičena v zameno za to blago ali storitve. Zneski, zbrani v korist tretjih oseb, kot so obračunani davek na dodano vrednost in druge dajatve, ki se obračunajo ob prodaji, niso sestavina prihodkov od prodaje. Podobno tudi zneski, zbrani v korist zastopanega, niso sestavina prihodkov od prodaje (prihodek od prodaje je samo tisti del nadomestila, ki pripada zastopniku za opravljeno storitev zastopanja). Blago oziroma storitev je prenesena, ko ga/jo kupec pridobi (ali pridobiva) v obvladovanje. Kupec pridobi v obvladovanje blago ali storitev, ko pridobi pravico do odločanja o njegovi/njeni uporabi, in pravico do praktično vseh njegovih/njenih preostalih koristi. Takšno obvladovanje vključuje tudi sposobnost preprečevanja drugim, da usmerjajo uporabo blaga ali storitve in pridobijo koristi iz njegovega/njenega naslova. Koristi iz naslova blaga oziroma storitev so morebitni denarni tokovi (prejemki ali prihranki pri izdatkih), ki se lahko pridobijo neposredno ali posredno na različne načine. Družba prenese obvladovanje blaga ali storitve in s tem izpolni oziroma izpolnjuje izvršitveno obvezo, in sicer v določenem trenutku ali postopoma. Ob sklenitvi pogodbe s kupcem mora družba opredeliti vse v pogodbi vsebovane izvršitvene obveze. Kot samostojna (ločena) izvršitvena obveza se opredeli vsaka obveza za prenos blaga ali storitve kupcu:

- ki jo je po sodilih MRSP v kontekstu pogodbe mogoče opredeliti ločeno od drugih pogodbenih obvez za prenos blaga ali storitev;
- kupec lahko pogodbeno dogovorjeno blago ali storitev uporablja samostojno ali skupaj z drugimi razpoložljivimi oziroma enostavno dostopnimi viri (sredstvi). Dejstvo, da družba redno prodaja blago ali storitev ločeno, bi na primer kazalo, da lahko kupec uporablja blago ali storitev samostojno ali v povezavi z drugimi enostavno dostopnimi viri.

Prihodki od prodaje se pripoznajo v znesku, ki odraža transakcijsko ceno, ki se razporedi na samostojno izvršitveno obvezo. Transakcijska cena je znesek nadomestila, do katerega družba pričakuje, da bo upravičena v zameno za prenos blaga ali storitev na kupca, razen zneskov, ki se zbirajo v imenu tretjih oseb.

Obvladovanje blaga in storitev je odvisno od določil kupoprodajne pogodbe, do prenosa pa pride v trenutku, ko kupec blago prevzame ali je storitev opravljena. Običajni rok plačila je od 30 do 90 dni.

Sredstva iz pogodb s kupci

Sredstvo iz pogodbe je pravica do nadomestila v zameno za blago ali storitve, ki so prenesene na kupca, vendar kupcu še niso bile zaračunane. Med sredstvi iz pogodb družba izkazuje nezaračunane prihodke za dobavljeno blago in storitve kupcem.

Obveznosti iz pogodb s kupci

Obveznost iz pogodbe je obveznost prenosa blaga ali storitev na kupca v zameno za nadomestilo, ki ga je družba prejela od kupca. Obveznosti iz pogodb s kupci družba izkazuje iz naslova odobrenih količinskih popustov. Obveznosti iz pogodbe se pripoznajo kot prihodki, ko družba izpolni svojo izvršitveno obvezo po pogodbi.

Ostali prihodki od prodaje

Prihodki in drugi poslovni prihodki se pripoznajo, ko je storitev opravljena in je kupec pridobil obvladovanje nad blagom ali storitvijo skladno z MSRP 15.

Drugi poslovni prihodki nastanejo ob odtujitvi neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev kot presežki njihove prodajne vrednosti nad njihovo knjigovodsko vrednostjo ter ob nastanku drugih neobičajnih postavk. Pojavljajo se v dejansko nastalih zneskih.

Finančni prihodki

Obsegajo prihodke od obresti od naložb, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, pozitivne tečajne razlike in dobičke od instrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Prihodki iz obresti se pripoznajo ob njihovem nastanku z uporabo metode efektivne obrestne mere. Prihodki od dividend se v izkazu poslovnega izida pripoznajo, ko družba pridobi pravico do plačila.

Q. ODHODKI

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstva ali s povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti.

Poslovni odhodki se pripoznajo, ko je porabljen material oziroma opravljena storitev, in sicer v obdobju, na katero se nanašajo. Pri običajnem vrednotenju zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje po proizvajalnih stroških se upoštevajo poslovni odhodki, sestavljeni iz proizvajalnih stroškov, ki se ne zadržujejo več v teh zalogah, pa tudi v obračunskem obdobju obračunani stroški nakupovanja in stroški prodajanja ter stroški splošnih dejavnosti. Prenos stroškov iz zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje med prodane količine ter prenos nabavne vrednosti trgovskega blaga in materiala med prodane količine se opravita po metodi stalnih (ocenjene, standardne) cen, pri čemer se upošteva tudi sorazmerni del odmikov.

Poslovni odhodki so enaki vračunanim stroškom v obračunskem obdobju, povečani za stroške, ki se zadržujejo v začetnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje, ter zmanjšani za stroške, ki se zadržujejo v končnih zalogah proizvodov in nedokončane proizvodnje, vrednoteni po proizvajalnih stroških.

Poslovne odhodke povečuje nabavna vrednost prodanega trgovskega blaga in materiala. Stroški storitev se v večji meri nanašajo na stroške, nastale v zvezi z vzdrževanjem sredstev, transportnimi storitvami, storitvami posrednikov pri prodaji proizvodov, stroške reklame (sponzorstva), stroške raziskovalnega dela in stroške intelektualnih storitev.

Poslovni odhodki – oslabitve se pojavljajo v zvezi z opredmetenimi osnovnimi sredstvi, neopredmetenimi sredstvi in obratnimi sredstvi zaradi njihove oslabitve. Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki se izkazujejo v dejansko nastalih zneskih.

Finančni odhodki obsegajo stroške obresti za posojila, negativne tečajne razlike in izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi efektivnih obresti.

R. OBDAVČITEV (davek od dobička)

Davek od dobička pravnih oseb poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu. Obdavčljivi dobiček se razlikuje od čistega dobička, poročanega v izkazu poslovnega izida, ker izključuje postavke prihodkov ali odhodkov, ki so obdavčljive ali odbitne v drugih letih, in postavke, ki niso nikoli obdavčljive ali odbitne.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto z uporabo davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti v izkazu finančnega položaja, pri čemer se upoštevajo začasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo po pričakovanjih treba plačati ob odpravi začasnih razlik na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena obveznost za davek je v celoti izkazana z uporabo metode obveznosti po izkazu finančnega položaja za začasne razlike, ki nastanejo med davčnimi vrednostmi sredstev in obveznostmi ter njihovimi knjigovodskimi vrednostmi v posamičnem računovodskem izkazu družbe. Odloženi davek se določi z uporabo davčnih stopenj (in zakonov), za katere se pričakuje, da bodo uporabljene, ko bo odložena obveznost za davek poravnana. Odloženi davek se prav tako ne izkaže, ko gre za obdavčljive začasne razlike ob začetnem pripoznanju finančnih naložb. Znesek odloženega davka temelji na pričakovanem načinu povračila oziroma poravnave knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti ob uporabi davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja. Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek se pobotajo, če obstaja zakonska pravica pobotati odmerjene terjatve za davek in odmerjene obveznosti za davek od dohodka.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

S. POROČANJE PO ODSEKIH

Družba razkriva informacije po odsekih. Poslovni odsek je prepoznavni sestavni del družbe, ki se ukvarja z določenimi izdelki ali storitvami (področni odsek) ali z izdelki in storitvami v posebnem, geografsko definiranem gospodarskem okolju (območni odsek); ti se med seboj razlikujejo po tveganjih in donosih. Informacije po odsekih so izkazane po območnih in področnih odsekih družbe. Poročanje družbe po odsekih temelji na območnih odsekih, ki jih podpirata tudi način vodenja v okviru družbe in sistem notranjega poročanja.

Območni odseki družbe so: Slovenija, Evropska unija, tretje države in trgi nekdanje Jugoslavije.

Področni odseki družbe so poslovne enote, ki proizvajajo ključne proizvode: Titanov dioksid, Predelava cinka, Laki, mastri in tiskarske barve, Agro program, Polimeri in ostalo.

Poslovni izid po področnih odsekih je izkazan kot razlika med poslovnimi prihodki in odhodki, z upoštevanjem tistih prihodkov in stroškov, ki jih je moč posameznemu odseku neposredno pripisati, pri čemer so izvzeti tisti prihodki in odhodki, ki jih ni mogoče smiselno razporediti po področnih odsekih. Manjši področni odseki so združeni v eno kategorijo – poslovno enoto, ker so nepomembni, hkrati pa bi lahko podrobna razkritja podjetju povzročila pomembnejšo škodo.

T. DOBIČEK NA DELNICO

Cinkarna Celje, d. d., izkazuje osnovno dobičkonosnost delnice, ki jo izračuna tako, da dobiček/izgubo, ki pripada navadnim delničarjem, deli s številom navadnih delnic v poslovnem letu. Popravljeni dobiček na delnico je enak osnovnemu dobičku, ker vse delnice družbe Cinkarna Celje pripadajo istemu razredu navadnih imenskih kosovnih delnic.

U. OBVLADOVANJE FINANČNIH TVEGANJ PRI UPORABI FINANČNIH INSTRUMENTOV

Družba Cinkarna Celje za obvladovanje finančnih tveganj pri uporabi finančnih instrumentov za obvladovanje kreditnega, likvidnostnega, tržnega, valutnega in poslovnega tveganja uporablja različne instrumente, ki so podrobneje predstavljeni v pojasnilu VI. Finančni instrumenti in finančna tveganja.

IV. POROČANJE PO ODSEKIH

Družba Cinkarna Celje, d. d., poroča po geografsko določenih odsekih in prodajnih programih prihodke iz pogodb s kupci. Prihodki iz pogodb s kupci so prikazani glede na geografsko lokacijo kupcev in prodajne programe. Pri pripravi in predstavitvi izkaza poslovnega izida ter prihodkov iz pogodb s kupci družba spremlja naslednje odseke:

- Titanov dioksid, ki zajema prodajo pigmenta titanovega dioksida skupaj z ostalo
- prodajo poslovne enote TiO_2 vključno s prodajo CEGIPS-a in žveplene kisline.
- Predelava cinka, ki zajema vso prodajo metalurških proizvodov.
- Barve, laki, mastri in tiskarske barve.
- Agro program, ki zajema vso prodajo bakrovih fungicidov in Humovitov.
- Polimeri, ki zajemajo vso prodajo polimerov poslovne enote.
- Ostalo, ki zajema prodajo storitvene dejavnosti in drugih nerazporejenih postavk.

Prodaja po področnih odsekih

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Titanov dioksid	146.042.369	189.740.282
- od tega pigment TiO_2	*143.356.887*	*186.385.200*
Predelava cinka	5.637.539	8.240.209
Laki, mastri	16.579.785	18.516.808
Agro program	5.443.530	8.481.917
Polimeri	2.148.761	1.647.402
Ostalo	612.307	526.498
Skupaj	**176.464.289**	**227.153.116**

V Letnem poročilu za poslovno leto 2022 smo poročali po sledečih odsekih:

- titanov dioksid, ki zajema prodajo pigmenta titanovega dioksida;
- predelava cinka, ki zajema prodajo metalurških proizvodov;
- barve, laki, mastri in tiskarske barve;
- agro program, ki zajema prodajo bakrovih fungicidov in Humovitov;
- ostalo, ki zajema prodajo CEGIPS-a, žveplene kisline, polimerov, storitvene dejavnosti, počitniške kapacitete ipd.

Prodaja po področnih odsekih, poročana v Letnem poročilu 2022

V EUR

	Leto 2022	Leto 2021
Titanov dioksid	187.495.664	156.788.783
Predelava cinka	8.240.209	6.364.355
Laki, mastri in tiskarske barve	18.516.808	17.687.588
Agro program	8.399.825	7.990.692
Ostalo	4.500.610	3.630.682
Skupaj	**227.153.116**	**192.462.100**

Sprememba poročanja po odsekih v letu 2023 napram poslovnemu letu 2022 je v tem, da se v letu 2023 poročanje nanaša na poslovne enote, ki tvorijo posamični odsek, in ne na prodajne skupine, kot je bilo poročano v letu 2022. Glavna sprememba je pri poročanju odseka Titanov dioksid, ki poleg glavnega proizvoda vsebuje še CEGIPS, žvepleno kislino, kar je v letu 2022 spadalo pod rubriko Ostalo. Novo je tudi poročanje odseka Polimeri, kar je v letu 2022 bilo poročano pod rubriko Ostalo.

Prodaja po območnih odsekih

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Slovenija	14.889.861	18.781.919
Evropska unija	134.006.280	173.950.706
Trg držav nekdanje Jugoslavije	3.395.401	4.959.791
Tretje države	19.504.886	27.117.372
Tretje države – dolarski trg	4.667.861	2.343.328
Skupaj	**176.464.289**	**227.153.116**

Poslovni izid po področnih odsekih

Družba prav tako spremlja rezultate odsekov po prodajnih programih, ki se redno pregledujejo in na osnovi katerih se spremljajo odločitve o bodočem poslovanju posamičnega programa. Po odsekih družba spremlja poslovni izid iz poslovanja.

Finančni izid, davek od dobička, odložene terjatve za davek in čisti poslovni izid pa družba spremlja na ravni družbe kot celote, prav tako se izkaz finančnega položaja družbe spremlja samo na ravni družbe.

V EUR

	Titanov dioksid		Predelava cinka		Laki in mastri		Agro program		Polimeri		Ostalo		Skupaj	
	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023
Prihodki iz pogodb s kupci	189.740.282	146.042.369	8.240.209	5.637.539	18.516.808	16.579.785	8.399.825	5.443.530	1.647.671	2.148.761	608.321	612.306	227.153.116	176.464.289
Drugi poslovni prihodki + usredstveni lastni proizvodi	7.297.949	9.659.305	7.467	1.953	34.273	16.354	21.777	66.134	287.853	260.983	2.542.957	2.899.413	10.192.276	12.474.740
Sprememba vrednosti zalog	13.804.333	-6.293.658	45.758	-10.368	767.982	-117.437	-494.589	-118.274	0		-9.561	-9.506	14.113.923	-6.549.243
Stroški poslovanja	-160.479.827	-135.929.022	-8.112.153	-5.553.788	-16.451.079	-16.577.133	-7.864.834	-6.415.451	-1.637.649	-1.939.868	-3.738.133	-3.681.175	-198.283.673	-169.667.038
- od tega amortizacija	-8.521.698	-8.788.685	-79.813	-65.421	-395.688	-385.472	-292.084	-270.655	-187.876	-188.449	-2.673.525	-2.656.685	-12.150.684	-12.355.367
Poslovni izid iz poslovanja	**50.362.737**	**13.478.993**	**181.281**	**75.335**	**2.867.986**	**-98.431**	**62.179**	**-1.024.061**	**297.876**	**469.875**	**-596.416**	**-178.962**	**53.175.643**	**12.722.749**
Prihodki od obresti													20.235	1.121.471
Drugi finančni prihodki													16.025	0
Odhodki od obresti													2.714	887
Drugi finančni odhodki													493.615	37.730
Finančni izid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-460.069**	**1.082.853**
Odloženi davki													-529.510	151.920
Davek od dobička													8.789.599	1.304.115
Čisti dobiček	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**43.396.465**	**12.653.407**

V. POJASNILA

1 Neopredmetena sredstva

V EUR

Skupina neopredmetenih sredstev za leto 2023	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Neodpisana vrednost	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Premoženjske pravice	6.161.514	5.845.554	5.093.263	4.907.487	1.068.251	938.067
Sredstva v pridobivanju	516.856	270.158	0	0	516.856	270.158
Skupaj	**6.678.369**	**6.115.711**	**5.093.263**	**4.907.487**	**1.585.108**	**1.208.224**

Skupina neopredmetenih sredstev za leto 2022	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Neodpisana vrednost	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Premoženjske pravice	5.845.554	5.633.593	4.907.487	4.744.346	938.067	889.248
Sredstva v pridobivanju	270.158	91.424	0	0	270.158	91.424
Skupaj	**6.115.711**	**5.725.018**	**4.907.487**	**4.744.346**	**1.208.224**	**980.672**

Dobe koristnosti neopredmetenih sredstev so končne. Družba je preverila njihove vrednosti in ugotovila, da njihova sedanja vrednost ne presega njihove nadomestljive vrednosti. V letu 2023 je družba investirala v dolgoročne premoženjske pravice iz naslova vlaganj v programsko opremo in projektno dokumentacijo. Zmanjšanja neopredmetenih sredstev se nanašajo na obračunano amortizacijo in odpis drugih neopredmetenih sredstev.

49,1 % vseh neopredmetenih sredstev, ki so bila v uporabi 31. 12. 2023, je bilo v celoti amortiziranih (31. 12. 2022 jih je bilo 51,2 %). Delež je izračunan glede na nabavno vrednost neopredmetenih sredstev.

Neopredmetena sredstva na dan 31. 12. 2023 in 31. 12. 2022 niso dana kot poroštva za obveznosti. Prav tako družba nima obvez iz sklenjenih pogodb na nakup neopredmetenih dolgoročnih sredstev.

Gibanja neopredmetenih sredstev

V EUR

Leto 2023	Premoženjske pravice	Sredstva v pridobivanju	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje na dan 31. 12. 2022	5.845.554	270.158	6.115.712
Povečanja	0	621.559	621.559
Prenos iz sred. v pridobivanju	374.861	-374.861	0
Zmanjšanja	58.901	0	58.901
Stanje na dan 31. 12. 2023	6.161.514	516.856	6.678.370
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje na dan 31. 12. 2022	4.907.487	0	4.907.487
Amortizacija tekočega leta	244.677	0	244.677
Zmanjšanja	58.901	0	58.901
Stanje na dan 31. 12. 2023	5.093.262	0	5.093.262
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 31. 12. 2022	938.067	270.158	1.208.224
Stanje 31. 12. 2023	1.068.252	516.856	1.585.108

V EUR

Leto 2022	Premoženjske pravice	Sredstva v pridobivanju	Skupaj
NABAVNA VREDNOST			
Stanje na dan 31. 12. 2021	5.633.593	91.424	5.725.018
Povečanja	0	436.676	436.676
Prenos iz sred. v pridobivanju	257.942	-257.942	0
Zmanjšanja	45.982	0	45.982
Stanje na dan 31. 12. 2022	5.845.554	270.158	6.115.711
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje na dan 31. 12. 2021	4.744.345	0	4.744.345
Amortizacija tekočega leta	209.124	0	209.124
Zmanjšanja	45.982	0	45.982
Stanje na dan 31. 12. 2022	4.907.487	0	4.907.487
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 31. 12. 2021	889.248	91.424	980.673
Stanje 31. 12. 2022	938.067	270.158	1.208.224

Del dolgoročnih premoženjskih pravic se nanaša na služnostne pravice z dokončno dobo koristnosti, ki so izkazane med zemljišči.

2 Opredmetena osnovna sredstva

V EUR

Skupina opredmetenih OS za leto 2023	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Neodpisana vrednost	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Zemljišča	10.803.263	10.803.263	1.271.096	1.198.754	9.532.167	9.604.509
Zgradbe	130.042.752	128.674.115	90.433.245	87.057.629	39.609.507	41.616.487
Oprema	239.932.766	225.138.242	188.822.401	183.644.286	51.110.365	41.493.957
Sredstva v pridobivanju	9.603.529	10.276.338	0	0	9.603.529	10.276.338
Predujmi	0	1.091.727	0	0	0	1.091.727
Skupaj	**390.382.311**	**375.983.686**	**280.526.742**	**271.900.668**	**109.855.569**	**104.083.017**

V EUR

Skupina opredmetenih OS za leto 2022	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Neodpisana vrednost	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Zemljišča	10.803.263	10.803.263	1.198.754	1.126.413	9.604.509	9.676.850
Zgradbe	128.674.115	126.487.363	87.057.629	84.187.165	41.616.487	42.300.197
Oprema	225.138.242	227.909.652	183.644.286	183.515.529	41.493.957	44.394.123
Sredstva v pridobivanju	10.276.338	9.172.421	0	0	10.276.338	9.172.421
Predujmi	1.091.727	352.537	0	0	1.091.727	352.537
Skupaj	**375.983.686**	**374.725.236**	**271.900.668**	**268.829.107**	**104.083.017**	**105.896.129**

Družba nima sredstev v finančnem najemu, prav tako po stanju na dan 31. 12. 2023 in 31. 12. 2022 družba nima sredstev, zastavljenih za kakršna koli jamstva.

Gibanja nepremičnin, naprav in opreme

V EUR

Leto 2023	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna in druga oprema	Skupaj	Sredstva v pridobivanju	Predujmi	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje/dan 31. 12. 2022	10.803.263	128.674.115	225.138.243	364.615.621	10.276.338	1.091.726	375.983.685
Povečanja	0	0	0	0	19.203.744	1.741.207	20.944.952
Prenos iz sred. v pridob.	0	1.368.637	18.291.937	19.660.574	-19.717.374	-2.832.934	-2.889.734
Zmanjšanja	0		3.497.413	3.497.413	159.179		3.656.592
Stanje na dan 31. 12. 2023	10.803.263	130.042.752	239.932.767	380.778.782	9.603.529	0	390.382.311
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje/dan 31. 12. 2022	1.198.755	87.057.628	183.644.286	271.900.669	0	0	271.900.668
Amortizacija	72.342	3.399.172	8.634.426	12.105.939	0	0	12.105.939
Zmanjšanja	0	41.862	3.476.856	3.518.718	0	0	3.518.718
Povečanja	0	0	4.751	4.751	0	0	4.751
Slabitve+/-		18.307	15.795	34.102			34.102
Stanje na dan 31. 12. 2023	1.271.097	90.433.245	188.822.401	280.526.743	0	0	280.526.743
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje/dan 31. 12. 2022	9.604.509	41.616.487	41.493.957	92.714.953	10.276.338	1.091.726	104.083.017
Stanje/dan 31. 12. 2023	9.532.167	39.609.507	51.110.365	100.252.039	9.603.529	0	109.855.569

Po stanju na dan 31. 12. 2023 je družba v skladu z MRS 36 opravila preizkus oslabitve vrednosti dolgoročnih sredstev in zato opravila cenitev sredstev pri pooblaščenem cenilcu vrednosti podjetja. Iz cenitve (vrednost pri uporabi za namene računovodskega poročanja) izhaja, da sredstva zaradi inflatornih razmer in vsesplošnega poslabševanja makroekonomskih razmer družbe niso precenjena in njihova cenitvena vrednost presega knjigovodsko vrednost.

Preizkus oslabitve vrednosti dolgoročnih sredstev denar ustvarjajoče enote družbe Cinkarna Celje je bil narejen zaradi znamenj, da bi bilo sredstvo lahko oslabljeno zaradi vpliva inflacije na gospodarsko okolje in vsesplošnega nadaljevanja poslabšanja gospodarskih razmer. V zadnjem polletju 2023 se je družba soočila s padcem prodajnih cen in količin na trgu nosilnega proizvoda – titanovega dioksida, soočena je bila z zmanjšanim povpraševanjem po nosilnem proizvodu in hkrati z vdorom kitajskega pigmenta.

Družba Cinkarna Celje je kljub temu poslovno leto 2023 zaključila s pozitivnim rezultatom in dosegla zadovoljiv poslovni rezultat v okviru pričakovanj ter glede na dosego rezultatov konkurentov v panogi.

Nadomestljiva vrednost sredstva je poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, ali njegova vrednost pri uporabi – odvisno od tega, katera je večja. Za potrebe testa oslabitve je bila nadomestljiva vrednost denar ustvarjajoče enote določena na osnovi izračuna vrednosti pri uporabi, tj. z uporabo projekcij denarnih tokov, ki temeljijo na petletnih finančnih načrtih denar ustvarjajoče enote in v katerih se predpostavlja postopna normalizacija razmer. Pri projekciji je uporabljen diskontni faktor 8,92 % (2024–2028) in letna dolgoročna stopnja rasti preostalega denarnega toka 2,3 %. Po oceni poslovodstva razumna sprememba diskontne stopnje oziroma stopnje rasti ne bi povzročila oslabitve sredstev denar ustvarjajoče enote. Na osnovi navedenih predpostavk izračunana ocena vrednosti sredstev denar ustvarjajoče enote Cinkarna Celje presega knjigovodsko, zato slabitev denar ustvarjajoče enote ni potrebna.

Pri oceni vrednosti smo v okviru simulacije preverili vpliv spremembe ključnih parametrov: diskontne stopnje, NOPLAT, CAPEX in dolgoročne stopnje rasti na vrednost celotnega kapitala ocenjevane družbe. Vpliv teh sprememb je prikazan v nadaljevanju: in sicer sprememba diskontne stopnje +-0,5 %, sprememba dolgoročne stopnje rasti +-1 %, sprememba donosnosti +-5 % in sprememba CAPEX. Glede na navedene spremembe in vpliv na spremembo ocenjene vrednosti nobena sprememba ne pomeni, da bi bilo treba sredstva slabiti.

Analiza občutljivosti glavnih spremenljivk

Sprememba diskontne stopnje		Razlika glede na ocenjeno vrednost v %
Povečanje za	0,5 %	-10 %
Zmanjšanje za	0,5 %	12 %
Sprememba dolgoročne stopnje rasti		
Povečanje za	1,0 %	8 %
Zmanjšanje za	1,0 %	–6 %
Sprememba donosnosti		
Povečanje NOPLAT za	5,0 %	8 %
Zmanjšanje NOPLAT za	5,0 %	–8 %
Sprememba investicij		
Povečanje CAPEX za	5,0 %	–12 %
Zmanjšanje CAPEX za	5,0 %	12 %
Zgornja meja		9,8 %
Spodnja meja		–9,0 %

V letu 2023 družba izkazuje povečanje opredmetenih osnovnih sredstev, ki je rezultat razlike med vrednostjo investiranih sredstev in obračunano amortizacijo. V letu 2023 je družba investirala v posodobitev proizvodne opreme in nadomestno opremo 19,8 milijona EUR (v letu 2022 10 mio evrov), in sicer največ na področju titanovega dioksida, od katerih so najpomembnejše naložbe naslednje: postavitev sončnih elektrarn (3,2 mio EUR), ki predstavljajo trajnostne investicije, povezane s podnebnimi spremembami in trajnostnim delovanje družbe, zamenjava stiskalnice za ožemanje pigmenta (2,4 mio EUR), zamenjava vmesnega absorpcijskega stolpa AS1 (0,9 mio EUR), zamenjava peči za zgorevanje žvepla (0,5 mio EUR), vgradnja tretjega peščenega mlina (0,6 mio EUR), nabava in zamenjava 02.08 toplotnega izmenjevalca (0,6 mio EUR), vgradnja posode 12.10.C (0,5 mio EUR), optimizacija parnega sistema in dvig kapacitet proizvodnje (0,2 mio EUR) in podobno.

Na dan 31. 12. 2023 ima družba v lasti 9,6 milijona EUR investicij v teku, ki se v glavnem nanašajo na ohranitev in posodobitev proizvodnje titanovega dioksida, med katerimi so ključne sledeče: zamenjava stiskalnice za ožemanje pigmenta (2,4 mio EUR), vgradnja posode 12.10.C (0,5 mio EUR), optimizacija parnega sistema in dvig kapacitet proizvodnje (0,3 mio EUR) in druge.

V EUR

Leto 2022	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalna in druga oprema	Skupaj	Sredstva v pridobivanju	Predujmi	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje/dan 31. 12. 2021	10.803.263	126.487.363	227.909.652	365.200.278	9.172.421	352.537	374.725.236
Povečanja	0	0	0	0	9.532.635	1.199.362	10.731.997
Prenos iz sred. v pridob.	0	2.230.260	6.198.459	8.428.719	-8.428.719	0	0
Zmanjšanja	0	43.507	8.969.869	8.969.869	0	460.172	9.430.041
Stanje na dan 31. 12. 2022	10.803.263	128.674.115	225.138.243	364.615.621	10.276.338	1.091.726	375.983.685
POPRAVEK VRED.							
Stanje/dan 31. 12. 2021	1.126.413	84.187.166	183.515.529	268.829.108	0	0	268.829.108
Amortizacija	72.342	3.271.577	8.597.642	11.941.561	0	0	11.941.561
Zmanjšanja	0	41.539	8.468.885	8.510.425	0	0	8.510.425
Povečanja	0	359.575	0	359.575	0	0	359.575
Stanje na dan 31. 12. 2022	1.198.755	87.057.628	183.644.286	271.900.668	0	0	271.900.668
NEODPISANA VRED.							
Stanje/dan 31. 12. 2021	9.676.850	42.300.197	44.394.123	96.371.170	9.172.421	352.537	105.896.129
Stanje na dan 31. 12. 2022	9.604.509	41.616.487	41.493.957	92.714.953	10.276.338	1.091.726	104.083.017
Stanje/dan 31. 12. 2022	9.604.509	41.616.487	41.493.957	92.714.953	10.276.338	1.091.726	104.083.017

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi je prav tako upoštevano izkazano povečanje nabavne vrednosti sredstev za znesek 2.612.708 EUR (leta 2022 2.026.125 EUR) iz naslova usredstvenih lastnih proizvodov in storitev, kjer družba lastne storitve vzdrževalskih del in porabljenega materiala za vzdrževanje usredstvi. V okviru tega so bili za realizacijo usredstvenih lastnih učinkov potrebni material, delo in nakup drugih sredstev in neposredno povezani splošni stroški, ki so podrobneje evidentirani na posamična obstoječa osnovna sredstva, ki so se bodisi popravljala bodisi obnavljala med letom in med rednim letnim remontom (v zadnjem kvartalu) leta 2023. Ključne naložbe v okviru lastne vzdrževalske ekipe so bile: remont kalcinacijske peči (0,4 mio EUR), izboljšanje energetske učinkovitosti predsušenja (0,12 mio EUR), remont razklopnega stolpa, nevtralizacijskega bazena in posode 50.16 A (0,16 mio EUR), migracija sistema vodenja procesa nevtralizacije (66 tisoč EUR), zamenjava stiskalnice za ožemanje pigmenta (22 tisoč EUR), zamenjava vmesnega absorpcijskega stolpa AS1 (33 tisoč EUR), vgradnja tretjega peščenega mlina (52 tisoč EUR), odprava virov prašenja (70 tisoč EUR), vgradnja posode 12.08.C (80 tisoč EUR) in podobno. Ostala razlika vrednosti del do celote je nastala zaradi sanacije posamičnih obstoječih sredstev in remonta postrojenja žveplene kisline in TiO_2; s posegom opravljenih del se je povečala bodisi učinkovitost bodisi življenjska doba teh sredstev, ki so pomembna za tekoče zagotavljanje proizvodnega procesa nosilnega proizvoda.

Med zemljišči so tudi izkazane služnostne pravice v višini 189.679 EUR (leta 2022 v višini 262.020 EUR). Služnostne pravice s končno dobo koristnosti 20 in več let se nanašajo na polaganje in vzdrževanje cevovodov, kablov in vodovodov ter na potrebe izvajanja del iz mokrega v suho zapolnjevanje sadre. Povečanja nabavne vrednosti zemljišč v letu 2023 ni bilo, zmanjšanje zemljišč se nanaša na obračunano amortizacijo služnostnih pravic za poslovno leto 2023 v višini 72.342 EUR.

Nepremičninam, napravam in opremi v letu 2023 niso bili pripisani stroški izposojanja. 48,5 % vseh nepremičnin, naprav in opreme, ki so bili v uporabi 31. 12. 2022, je bilo v celoti amortiziranih (31. 12. 2022 – 48,1 %). Delež je izračunan glede na nabavno vrednost nepremičnin, naprav in opreme, izvzeta so zemljišča. Na dan 31. 12. 2023 ima družba za 2.247.455 EUR (31. 12. 2022 – 1.660.953 EUR) neporavnanih obveznosti za nakup opredmetenih osnovnih sredstev.

3 Finančna sredstva po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa

Med finančnimi sredstvi po pošteni vrednosti preko drugega vseobsegajočega donosa vodi družba naložbe v delnice Elektro Celje in Elektro Maribor z namenom uživanja denarnih tokov iz naslova prejetih dividend in prodaje vrednostnih papirjev. Oba lastniška papirja kotirata na večstranskem sistemu trgovanja (multilateral trading facility – MFT) SI ENTER (https://sienter.si), ki je v upravljanju Ljubljanske borze. Glede na kotacijo obeh lastniških papirjev na dan 31. 12. 2023 lahko ugotovimo, da imata oba papirja znano tržno ceno, ki pa ni merodajna za preverbo poštene vrednosti teh naložb, saj delnice beležijo zelo nizek promet.

Družba je preverila pošteno vrednost sredstev in finančna sredstva prek drugega vseobsegajočega donosa vrednotila po pošteni vrednosti na osnovi donosa delnic elektro podjetij, kjer ima družba pretežne naložbe, ter ob upoštevanju PVB panoge elektro industrije. Finančna sredstva so se zmanjšala (slabila) iz naslova prevrednotenja na pošteno vrednost v višini 415 tisoč EUR (po stanju na dan 31. 12. 2022 – povečanje za 322 tisoč EUR) v breme rezerv za pošteno vrednost. V letu 2023 družba dividend iz tega naslova ni prejela (prejete dividende v letu 2022 so znašale 16.025 EUR).

Člani Uprave in Nadzornega sveta niso prejeli nobenega dolgoročnega posojila. Cinkarna Celje, d. d., nima drugih odvisnih ali pridruženih podjetij in ne posluje z drugimi povezanimi osebami.

V EUR

Skupina nekratkoročnih finančnih naložb leto 2023	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Poštena vrednost	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Druge naložbe	2.077.692	2.077.692	519.160	103.927	1.558.531	1.973.765
Skupaj	**2.077.692**	**2.077.692**	**519.160**	**103.927**	**1.558.531**	**1.973.765**

Gibanja dolgoročnih finančnih naložb

Poštena vrednost je enaka nabavna vrednost manj prevrednotenje.

V EUR

Leto 2023	Druge finančne naložbe
NABAVNA VREDNOST	
Stanje na dan 31. 12. 2022	2.077.692
Povečanja med letom	0
Stanje na dan 31. 12. 2023	2.077.692
PREVREDNOTENJE	
Stanje na dan 31. 12. 2022	103.927
Povečanja med letom	415.233
Stanje na dan 31. 12. 2023	519.161
POŠTENA VREDNOST	
Stanje 31. 12. 2022	**1.973.765**
Stanje 31. 12. 2023	**1.558.531**

V EUR

Leto 2022	Druge finančne naložbe
NABAVNA VREDNOST	
Stanje na dan 31. 12. 2021	1.755.026
Povečanja med letom	322.667
Stanje na dan 31. 12. 2022	2.077.692
PREVREDNOTENJE	
Stanje na dan 31. 12. 2021	103.927
Stanje na dan 31. 12. 2022	103.927
POŠTENA VREDNOST	
Stanje 31. 12. 2021	**1.651.099**
Stanje 31. 12. 2022	**1.973.765**

4 Druga dolgoročna sredstva

V EUR

Skupina neopredmetenih sredstev za leto 2023	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Neodpisana vrednost	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Druga neopredmetena sredstva	84.444	68.049	0	0	84.444	68.049
Skupaj	**84.444**	**68.049**	**0**	**0**	**84.444**	**68.049**

V EUR

Skupina neopredmetenih sredstev za leto 2022	Nabavna vrednost		Popravek vrednosti		Neodpisana vrednost	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Druga neopredmetena sredstva	68.049	53.028	0	0	68.049	53.028
Skupaj	**68.049**	**53.028**	**0**	**0**	**68.049**	**53.028**

Druga sredstva obsegajo emisijske kupone, dane varščine in druga dolgoročna sredstva. Med druga neopredmetena sredstva so razporejeni od države brezplačno pridobljeni emisijskih kuponi, ki so vrednoteni po 1 EUR. V letu 2023 je družba pridobila 40.397 kuponov (vsi pridobljeni kuponi so brezplačno pridobljeni od države v skladu z ZVO-1). V začetku leta 2023 je družba Arsu predala 24.002 kuponov za izpuste CO_2 v letu 2022. V letu 2023 družba viškov kuponov ni prodajala.

Družbi ostaja v lasti preostanek kuponov v višini 84.444. Tržna (poštena) vrednost enega kupona na dan 31. 12. 2023 je znašala 74,62 EUR (na dan 31. 12. 2022 79,70 EUR) po kuponu (https://belektron.eu/sl/novice), kar vrednostno predstavlja 6.301.211 EUR (na dan 31. 12. 2022 pa 5.423.505 EUR). Družba bo del teh kuponov (19.324) v mesecu aprilu 2024 predložila za emisije izpusta CO_2 za leto 2023 ministrstvu, preostanek predstavlja višek kuponov (družba Cinkarna Celje, d. d., je neto prejemnica emisijskih kuponov).

5 Odložene terjatve in obveznosti za davek

V EUR

Opis	Terjatve		Obveznosti	
	Leto 2023	Leto 2022	Leto 2023	Leto 2022
Stanje na dan 1. 1.	**1.420.921**	**1.950.431**	**194.446**	**19.746**
Povečanje med letom	369.724	322.650		174.700
Zmanjšanje med letom	217.803	852.160	60.649	0
Skupaj	**1.572.842**	**1.420.921**	**133.797**	**194.446**
Pobotanje	**–133.797**	**–194.446**	**–133.797**	**–194.446**
Stanje na dan 31. 12.	**1.439.044**	**1.226.475**	**0**	**0**

Zmanjšanje terjatev za odloženi davek se nanaša na porabo rezervacij za: jubilejne nagrade in odpravnine ter ekološke in druge rezervacije v višini 217.803 EUR. Povečanje terjatev za odloženi davek se nanaša na polovico oblikovanih rezervacij za ekološke namene v višini 140.871 EUR. Za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi terjatve za odloženi davek v letu 2023 niso bile oblikovane, saj je njihovo oblikovanje v letu 2023 v celoti davčno priznano. Družba je prav tako stanje predhodnih rezervacij preračunala z 19 na 22-odstotno davčno stopnjo, ki bo veljala za leto 2024. Splošna stopnja za obračun davka od dohodkov pravnih oseb na dan 31. 12. 2023 znaša 19 %, ne glede na to pa se skladno s 64. členom Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (ZORZFS) od davčne osnove za leta 2024, 2025, 2026, 2027 in 2028 davek plačuje po stopnji 22 % v vrednosti 228.853 EUR. Na dan 31. 12. 2023 je družba zmanjšala obveznosti za odloženi davek iz naslova finančnih naložb oziroma izkazovanja njihove vrednosti po pošteni vrednosti v višini 60.649 EUR, tako da je na dan 31. 12. 2023 izkazanih 133.797 EUR obveznosti za odloženi davek (na dan 31. 12. 2022 je izkazanih 194.446 EUR obveznosti za odloženi davek iz naslova slabitve finančnih naložb).

Družba je preverila udenarljivost odloženih davkov in sicer glede na izdelano projekcijo pričakovanih obdavčljivih dobičkov za obdobje od 2024 do 2028.

Spremembe v stanju odloženih terjatev za davek so imele pozitiven vpliv na izkaz poslovnega izida v vrednosti 151.920 EUR. Stanje terjatev za odloženi davek na dan 31. 12. je naslednje.

V EUR

	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Rezervacije za ekološke namene	1.290.368	1.130.587
Rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zaslužke	275.464	290.049
Terjatve	7.009	285
Skupaj	**1.572.841**	**1.420.921**
Obveznosti za finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa	–133.797	–194.446
Skupaj terjatve za odloženi davek	**1.439.044**	**1.226.475**

6 Zaloge

V EUR

Skupina zalog	31. 12. 2023	31. 12. 2022	Iztržljiva vrednost na dan 31. 12. 2023
Material	32.611.021	45.206.025	32.611.021
Nedokončana proizvodnja	2.469.985	3.266.936	2.469.985
Proizvodi	18.434.810	24.187.102	21.323.982
Trgovsko blago	31.669	29.786	31.669
Dani predujmi	293.996	64.974	293.996
Skupaj	**53.841.480**	**72.754.823**	**56.730.652**

V poslovnem letu 2023 je bil dodatno opravljen popravek vrednosti zalog materiala in blaga v višini 1.182.665 EUR (v letu 2022 v višini 332.443 EUR) zaradi prevrednotenja na čisto iztržljivo vrednost, zastarelosti in neuporabnosti zalog materiala in rezervnih delov. Od tega popravek vrednosti zalog materiala in gotovih proizvodov iz naslova avgustovskih poplav znaša 303.851 EUR. Pomembnih ugotovljenih inventurnih razlik v letu 2023 in predhodnem letu ni bilo.

Popravek vrednosti zaradi zastarelosti in neuporabnosti zalog nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov je v tekočem letu znašal 1.857 EUR (leta 2022 1.443 EUR), odprava popravka zaradi negibanja zalog v letu 2023 je znašala 14.828,17 EUR (v letu 2022 33.018 EUR). Vrednost zalog gotovih proizvodov in nedokončane proizvodnje se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšala za 24 % iz naslova nižje proizvodnje in povečane količinske prodaje pigmenta titanovega dioksida v decembru 2023. Zaloge niso zastavljene za jamstva. Čista iztržljiva vrednost zalog na dan 31. 12. 2023 je določena z njihovo prodajno vrednostjo, zmanjšano za stroške prodaje, in presega njihovo knjigovodsko vrednost.

7 Kratkoročne finančne naložbe

V EUR

Skupina kratkoročnih finančnih terjatev za leto 2023	Vrednost naložb		Popravek naložb		Neto naložbe	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne finančne terjatve – zakladne menice	38.616.117	0	0	0	38.616.117	0
Skupaj	**38.616.117**	**0**	**0**	**0**	**38.616.117**	**0**

Naložbe v zakladne menice so z rokom zapadlosti od enega do šest mesecev.

8 Kratkoročne poslovne terjatve

V EUR

Skupina kratkoročne poslovne terjatve	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Terjatve do kupcev	27.437.194	22.087.040
Druge terjatve	4.107.814	2.203.503
Skupaj	**31.545.008**	**24.290.543**

Kratkoročne terjatve do kupcev

V EUR

Skupina terjatev do kupcev leto 2023	Vrednost terjatev		Popravek vrednosti		Neto terjatev	
	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kupci v državi	2.841.398	2.947.578	266.985	266.985	2.574.413	2.680.593
Kupci v tujini	25.012.549	19.407.517	394.858	371.794	24.617.691	19.035.723
Posredni izvozniki	242.410	368.044	0	0	242.410	368.044
Terjatve za tuji račun	2.681	2.681	0	0	2.681	2.681
Skupaj	**28.099.037**	**22.725.820**	**661.843**	**638.780**	**27.437.193**	**22.087.040**

Terjatve družbe do kupcev so s 1. 6. 2021 zavarovane pri zunanji instituciji in niso dane kot poroštva za obveznosti. Višina nezavarovanih terjatev na dan 31. 12. 2023 znaša 2.327.871 EUR (gre za trenutno preseganje dogovorjenega zavarovalnega limita pri določenih kupcih) in na dan 31. 12. 2022 465.565 EUR.

V EUR

Skupina terjatev do kupcev leto 2022	Vrednost terjatev		Popravek vrednosti		Neto terjatev	
	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2021
Kupci v državi	2.947.578	4.063.142	266.985	267.017	2.680.593	3.796.125
Kupci v tujini	19.407.517	24.868.008	371.794	381.437	19.035.723	24.486.571
Posredni izvozniki	368.044	865.403	0	0	368.044	865.403
Terjatve za **tuji račun**	2.681	0	0	0	2.681	0
Skupaj	**22.725.820**	**29.796.553**	**638.780**	**648.454**	**22.087.040**	**29.148.099**

Druge poslovne terjatve

V EUR

Skupina druge terjatve	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Terjatve za DDV	2.210.850	1.984.953
Terjatve iz naslova prejete pomoči po ZPGOPEK*	1.521.872	0
Terjatve do državnih institucij	77.506	167.293
Terjatve do zaposlenih	6.771	23.060
Druge terjatve	290.815	28.197
Skupaj	**4.107.814**	**2.203.503**

* Podrobnejše pojasnilo je zapisano v poglavju 21 Drugi poslovni prihodki.

▶ 21 Drugi poslovni prihodki

Družba nima terjatev do članov Uprave in Nadzornega sveta.

9 Denar in denarni ustrezniki

V EUR

Skupina sredstev	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Denarna sredstva v blagajni	30	30
Denarna sredstva na računih	5.687.775	24.210.068
Kratkoročni depoziti na odpoklic	10.000.000	21.000.000
Skupaj	**15.687.805**	**45.210.098**

Denarna sredstva so naložena pri domačih bankah in obrestovana s fiksno letno obrestno mero.

10 Druga kratkoročna sredstva

V EUR

Opis	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Vnaprej plačani stroški	142.307	100.859
DDV prejetih predujmov	1.681	32.150
Drugo	65.040	0
Skupaj	**209.028**	**133.009**

11 Kapital

V EUR

Postavke kapitala	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Vpoklicani kapital	20.229.770	20.229.770
Kapitalske rezerve	44.284.976	44.284.976
Zakonske rezerve	16.931.435	16.931.435
Rezerve za lastne delnice	4.814.764	4.814.764
Lastne delnice	-4.814.764	-4.814.764
Druge rezerve od dobička	102.652.061	103.358.966
Rezerva za pošteno vrednost	-1.242.486	-809.390
Zadržani dobički	38.374.703	25.014.391
Skupaj kapital	**221.230.458**	**209.010.148**

Delniški kapital družbe sestavlja 8.079.770 prosto prenosljivih kosovnih delnic istega razreda. Vse kosovne delnice imajo enako nominalno vrednost in so v celoti vplačane. Na bilančni dan 31. 12. 2023 znaša vrednost vpoklicanega kapitala 20.229.770 EUR.

Kapitalske rezerve se smejo uporabiti pod pogoji in za namene, ki jih določa zakon, in so na dan 31. 12. 2023 znašale 44.284.976 EUR. Oblikovane so bile s posebno uredbo v postopku lastninskega preoblikovanja družbe Cinkarna Celje, d. d., in se v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 niso spremenile.

Zakonske rezerve so na dan 31. 12. 2023 znašale 16.931.435 EUR in se v letu 2023 niso spremenile.

Družba ima na dan 31. 12. 2023 po izvedeni cepitvi delnic z dne 15. 8. 2022 v razmerju 1 : 10 v lasti 264.650 lastnih delnic (na dan 31. 12. 2022 264.650 delnic). V letu 2023 družba ni pridobivala lastnih delnic.

Rezerve za lastne delnice na dan 31. 12. 2023 podobno kot zadnji dan predhodnega leta znašajo 4.814.764 EUR.

Druge rezerve od dobička so se v letu 2023 povečale na račun 50-odstotnega prenosa tekočega dobička v rezerve v višini 6.326.703 EUR in zmanjšale na osnovi sklepa uprave o prenosu rezerv, ustvarjenih pred letom 2023, med bilančni dobiček v višini 7.033.608 EUR z namenom zagotavljanja stabilne dividende politike v prihodnjem letu, ter na dan 31. 12. 2023 znašajo 102.652.061 EUR.

Rezerva za pošteno vrednost

V rezervah, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, so zajeti stroški ponovne meritve pozaposlitvenih zaslužkov (aktuarski dobički/izgube), nastali zaradi spremembe sedanje vrednosti obveze za odpravnine ob upokojitvi in spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev.

Rezerva za pošteno vrednost zajema kumulativno spremembo poštene vrednosti finančnih sredstev in pozaposlitvenih zaslužkov. Rezerva za pošteno vrednost se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšala za 78.512 EUR iz naslova preračuna pozaposlitvenih zaslužkov in 415.233 EUR iz naslova spremembe poštene vrednosti finančnih sredstev ter zmanjšala za obveznosti za odloženi davek v višini 60.649 EUR in je konec leta 2023 znašala –1.242.486 EUR.

Zadržani dobički

Zadržani dobički iz preteklih let, ki so znašali 25.014.391 EUR, so se v letu 2023 povečali za dobiček tekočega leta v višini 6.326.704 EUR, zmanjšali se pa niso, saj je bil na osnovi sklepa skupščine delničarjev podjetja, ki je bila 14. 6. 2023, izglasovan predlog sklepa, da se zadržani dobički v višini 25.014.391 EUR ne uporabijo za namene izplačila dividend, ampak ostanejo nerazporejeni ali zadržani. Povečanje zadržanih dobičkov izhaja tudi iz prenosa drugih rezerv iz dobička, ustvarjenih pred letom 2023, v višini 7.033.608 EUR.

V EUR

Leto 2023	31. 12. 2022	Povečanje	Zmanjšanje	31. 12. 2023
Sprememba rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po pošteni vrednosti	1.024.679	0	415.233	609.446
Popravek presežka za odloženi davek	–194.446	0	–60.649	–133.797
Nerealizirani aktuarski dobički/izgube	–1.639.623	–78.512	0	–1.718.135
Skupaj	**–809.390**	**–78.512**	**354.584**	**–1.242.486**

V EUR

Leto 2022	31. 12. 2021	Povečanje	Zmanjšanje	31. 12. 2022
Sprememba rezerv, nastalih zaradi vrednotenja finančnih naložb po pošteni vrednosti	702.013	322.666	0	1.024.679
Popravek presežka za odloženi davek	–19.746	–174.700	0	–194.446
Nerealizirani aktuarski dobički/izgube	–1.861.968	222.345	0	–1.639.623
Skupaj	**–1.179.701**	**370.311**	**0**	**–809.390**

Dividenda na delnico

V letu 2023 ni bilo izplačila dividend.

Osnovni in popravljeni dobiček na delnico

V EUR

Postavke	31. 12. 2023	31. 12. 2022
(a) Čisti poslovni izid poslovnega leta	12.653.407	43.396.465
(b) Število delnic	8.079.770	8.079.770
(c) Osnovni dobiček na delnico (a/b)	1,57	5,37
(d) Popravljeni dobiček na delnico (a/b)	1,57	5,37

Ugotovitev bilančnega dobička

V EUR

	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obvezna uporaba dobička		
Čisti dobiček	12.653.407	43.396.465
Kritje prenesene izgube	0	0
Oblikovanje zakonskih rezerv	0	0
Dobiček po obvezni uporabi	12.653.407	43.396.465
Oblikovanje drugih rezerv po sklepu uprave in nadzornega sveta	-6.326.703	-18.466.232
Preostanek dobička	6.326.703	24.930.232
Zmanjšanje drugih rezerv iz dobička	-7.033.608	0
Ugotovitev bilančnega dobička		
Preostanek dobička	6.326.703	24.930.232
Prenos iz drugih rezerv iz dobička	7.033.608	0
Preneseni dobiček	25.014.392	84.159
Bilančni dobiček	**38.374.703**	**25.014.391**

12 Rezervacije za zaslužke zaposlencev

Podjetje izkazuje rezervacije za jubilejne nagrade in odpravnine ob odhodu v pokoj, oblikovane skladno z določbami dopolnjenega MRS 19. Aktuarski izračun je narejen po metodi knjižnega rezerviranja in ga je opravil zunanji pooblaščeni aktuar. Uporabljene so bile predpostavke: rast plač v podjetju 4,0-% (v letu 2022 4,7-%), diskontna stopnja 3,51 % letno (v letu 2022 je znašala diskontna stopnja 4,41 %), pogoji za upokojitev, tablice umrljivosti 2000–2002 ter fluktuacija zaposlenih v podjetju v letu 2023 (uporabljene predpostavke so v letu 2023 enake predpostavkam v letu 2022).

V EUR

Pozaposlitveni zaslužki zaposlenih leto 2023	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Rezerv. za odpravnine	3.101.653	3.204.640
Rezerv. za jubilejne nagrade	741.870	447.056
Skupaj	**3.843.523**	**3.651.696**

V EUR

Pozaposlitveni zaslužki zaposlencev leto 2023	31. 12. 2022	Oblikovanje	Namenska poraba	Odprava/K	31. 12. 2023
Rezerv. za odpravnine	3.204.640	342.712	327.271	118.427	3.101.653
Rezerv. za jubilejne nagrade	447.056	395.233	79.308	21.111	741.870
Skupaj	**3.651.696**	**737.945**	**406.580**	**139.538**	**3.843.523**

V EUR

Pozaposlitveni zaslužki zaposlenih	2023	2022
Stanje 1. 1.	3.651.696	4.256.064
Stroški sprotnega službovanja	197.808	179.825
Stroški obresti	142.856	36.000
Črpanje rezervacij za izplačila	–406.580	–158.426
Odhodi zaposlenih (odprava)	–139.538	–314.273
Aktuarski primanjkljaj/presežek	397.281	–347.494
Stanje 31. 12.	**3.843.523**	**3.651.696**

V EUR

Pozaposlitveni zaslužki zaposlencev leto 2022	31. 12. 2021	Oblikovanje	Namenska poraba	Odprava/K	31. 12. 2022
Rezerv. za odpravnine	3.693.949	164.358	367.568	286.099	3.204.640
Rezerv. za jubilejne nagrade	562.115	51.467	13.203	153.323	447.056
Skupaj	**4.256.064**	**215.825**	**380.771**	**439.422**	**3.651.696**

Analiza občutljivosti

V EUR

Analiza občutljivosti 31. 12. 2023	Diskontna stopnja		Rast plač	
Sprememba v	odstotni točki		odstotni točki	
Sprememba za	+0,5	−0,5	+0,5	−0,5
Vpliv na stanje obveznosti	−128.719	+138.788	+138.748	−129.886

V EUR

Analiza občutljivosti 31. 12. 2022	Diskontna stopnja		Rast plač	
Sprememba v	odstotni točki		odstotni točki	
Sprememba za	+0,5	−0,5	+0,5	−0,5
Vpliv na stanje obveznosti	−124.376	−134.323	133.461	−124.797

13 Druge rezervacije

Druge rezervacije na dan 31. 12. 2023 predstavljajo okoljske rezervacije.

Gibanje rezervacij

V EUR

Rezervacije leto 2023	31. 12. 2022	Oblikovanje	Namenska poraba	Odprava	31. 12. 2023
Rezervacije za okolje	14.816.968	851.245	635.015	800.000	14.233.199
Skupaj	**14.816.968**	**851.245**	**635.015**	**800.000**	**14.233.199**

V EUR

Rezervacije leto 2022	31. 12. 2021	Oblikovanje	Namenska poraba	Odprava	31. 12. 2022
Rezervacije za okolje	18.801.189	3.393.320	999.609	6.377.932	14.816.968
Skupaj	**18.801.189**	**3.393.320**	**999.609**	**6.377.932**	**14.816.968**

Rezervacije za okolje

Pri rezervacijah za okolje se je v prvi vrsti preverilo, ali obstaja pravna ali druga osnova za njihovo pripoznavo zaradi preteklih dogodkov in pa presoja morebitnih spremenjenih okoliščin v tekočem letu, kar lahko vpliva na pripravo računovodske ocene. Dolgoročne rezervacije so bile po stanju na dan 31. 12. 2023 ponovno preverjene s pomočjo zunanjih strokovnjakov zaradi vsesplošne inflacije, dodatnih del in novonastalih okoliščin v letu 2023 (plazenje) za njihovo sprostitev/oblikovanje. Preverile so se vse potrebne aktivnosti za sanacijo, pri čemer so nam služile razne točkovne meritve terena in določitve ustreznih aktivnosti ter ovrednotenje le-teh s pomočjo zunanjih specialistov s področja geologije. Ob upoštevanju inflacije (na osnovi rasti cen življenjskih potrebščin in ocen UMAR za obdobje 2024–2028), kot tudi najboljši oceni časovnice izvedbe aktivnosti, kar je služilo kot osnova za diskontiraje, so bile rezervacije diskontirane na sedanjo vrednost z povprečnim diskontnim faktorjem 2,79, in sicer z donosom deset letnih slovenskih obveznic z zapadlostjo v obdobju od leta 2024 do leta 2028. Dodatna sanacijska dela zaradi plazenja bodo izvedena po ocenah strokovnjakov v obdobju 2024–2025, na ONOB-u pa v letih 2027 in 2028.

V nadaljevanju so navedeni vzroki za sprostitev in dodatno oblikovanje višine rezervacij ter razlogi za ohranitev rezervacij, kjer obstaja bolj verjetno kot ne, da bo v prihodnje prišlo do odlivov iz tega naslova.

I. Rezervacija Ekološke naložbe s področja proizvodnje titanovega dioksida (sprememba načina odlaganja nevtralizata) je bila izvorno oblikovana junija 1994 v postopku lastninskega preoblikovanja. Revalorizirana vrednost 31. 12. 2006 je znašala 8,7 milijona EUR, kar predstavlja 47 odstotkov investiranih sredstev. Letno se vrednost rezervacije zmanjšuje za enak odstotek vrednosti obračunane amortizacije investiranih sredstev. Stanje rezerviranih sredstev konec leta 2023 znaša 2,42 milijona EUR, konec leta 2022 pa 2,7 milijona EUR.

II. Za sanacijo visoke nasute pregrade na napravi za odstranjevanje odpadkov Za Travnikom je bilo so bile rezervacije izvorno oblikovane v letu 2011. Takratna višina je bila določena na podlagi ocene stroškov za sanacijo pregrade na odlagališču nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB). Po oblikovanju rezervacije smo v preteklih letih izvedli nekaj nujnih ukrepov (odvajanje zalednih vod na vzhodnem boku – faza I, izvedba ojačitvenega nasipa na drugi bermi pregrade), v nadaljnjih letih pa smo predvsem širili ter obnovili mrežo piezometrov za tehnično opazovanje in izdelali nekaj raziskovalnih vrtin. Na podlagi rezultatov iz opazovalnih vrtin smo ugotovili boljše stanje pregradnega telesa, kot je bilo ocenjeno pri oblikovanju rezervacije, in potreb po dodatnem oblikovanju rezervacije konec leta 2021 ni bilo, v letu 2022 pa smo rezervacijo s pomočjo zunanjih izvajalcev, povečali za 520 tisoč EUR. V letu 2023 se je v času močnih padavin v začetku avgusta neposredno pod pregradnim telesom pojavil plaz, ki zahteva večfazno sanacijo, ki bo izvedena v letu 2024. V letu 2024 bodo prav tako izvedena vsa ostala dela, za katera je oblikovana rezervacija. Zaradi odprave posledic plazenja smo rezervacijo povečali za 792.894 EUR. Ob upoštevanju navedenih dodatno oblikovanih rezervacij v minulih letih in delnega koriščenja znaša stanje rezervacije na dan 31. 12. 2023 1.637.234 EUR (konec leta 2022 888.133 EUR). Za boljšo predstavo razloga za občasno preoblikovanje dolgoročnih rezervacij podajamo še naslednja pojasnila. Dejstvo je, da so pregrade na Za Travnikom in Bukovžlaku narejene kot zemeljske pregrade, po sestavi grajene iz različnih materialov, ki deloma predstavljajo stara bremena. Za sabo in v sebi zadržujejo večmilijonske količine materiala, odstranitev zato fizično ni možna. Pregrade so izpostavljene delovanju naravnih pojavov (padavine, osuševanje, podzemni tokovi vode in podobno) in stalno težijo k entropiji. Kot skrben in zakonsko obvezan gospodar na njih izvajamo redno tehnično opazovanje in vse predpisane monitoringe. Na ugotovitve se odzivamo z ukrepi, ki so po presoji strokovnjakov potrebni za preprečitev uresničitve tveganja škodljivih emisij ali poškodbe. Cinkarna je oblikovala stalno projektno skupino, v katero so poleg njenih zaposlenih vključeni strokovnjaki Katedre za geotehniko (KGT) na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in projektantske hiše Hidrosvet d.o.o. Projektna skupina se sestaja na rednih sestankih in sproti obravnava pregled opravljenega dogovorjenega dela in vse novonastale okoliščine. Strokovne ugotovitve so podlaga za presojo ustreznosti oblikovanih rezervacij.

III. Za sanacijo odlagališča nenevarnih odpadkov Bukovžlak (ONOB) smo izvorno leta 2011 na osnovi grobe ocene oblikovali dolgoročno rezervacijo v višini 5 milijonov EUR. V času izdelave projekta se je leta 2017 pokazala potreba po dodatnem oblikovanju v višini 1 milijona EUR. V tem času je bila namreč že znana potrebna posebna tehnika izvajanja, prav tako vgradni materiali. Stanje konec leta 2019 je znašalo po delnem koriščenju 4,5 milijona EUR. Raziskave vpliva onesnaženja zaradi vgrajenih starih bremen (CDM Smith, KGT) so pokazale potrebo po izvedbi tesnilne zavese na severovzhodni strani pregradnega telesa ONOB in obnovi drenaže C1 pod visoko nasuto pregrado Bukovžlak. Za ta namen smo v letu 2021 oblikovali dodatno rezervacijo v višini

2.682.592 EUR. Leta 2023 smo projektanta pozvali k reviziji ocene po stanju na dan 31. 12. 2022, ki je zajela potrebne dopolnitve in podražitve na izvajanem objektu, projektantski nadzor, geodetsko spremljavo, potrebne meritve in kontrolo kvalitete vgrajenih materialov. Hkrati je projektant ocenil roke za zaključek vseh del in temu ustrezno smo upoštevali tudi korekcijo zaradi predvidene inflacije. Podobno smo naredili za leto 2023. Za sanacijske namene smo porabili sredstva v višini 121.755 EUR, prav tako pa rezervacijo povečali za 117.418 EUR, predvsem zaradi potreb sanacije Tesnilne zavese, ker so ocene pokazale, da imamo prenizko rezervirana sredstva za njeno sanacijo. Skupaj z objektoma Drenaža C 1 in Tesnilna zavesa znesek še potrebnih sredstev za sanacijo ONOB tako znaša 8.537.531 EUR (konec leta 2022 je znašal 8.541.868 EUR). Izvedba drenaže C1 skupaj s Tesnilno zavezo bo v glavnem izvedena v letih 2024 in 2025, izvedba projekta rekonstrukcija zaprtega OBOB pa v letih 2027 in 2028.

IV. Rezultati rednega tehničnega opazovanja visoke nasute pregrade Bukovžlak kažejo trend slabšanja varnosti na vzhodnem boku pregrade. Tako kot že v opisanem primeru v II. točki se zemeljska pregrada odziva na vplive naravnih pojavov. Da se varnostno stanje ne bi kritično poslabšalo, je projektant leta 2017 predvidel vzporedna posega – sanacijo vzhodnega boka in pripravo nasipa za začetek nižanja ravni vode v ojezeritvi. Za ta znesek smo na dan 31. 12. 2017 oblikovali dolgoročno rezervacijo. V letu 2022 smo porabili 48.602 EUR sredstev. Na osnovi novih dognanj in presoje v letu 2022 ter temu ustrezno zastavljenih projektov je zdaj predviden s pomočjo zunanjih strokovnjakov način nižanja nivoja z nižanjem prelivnega objekta, kar je cenejša in lažja rešitev kot gradnja nasipa.

To dejstvo je upošteval projektant pri reviziji ocene po stanju na dan 31. 12. 2023. Revizija je zajela tudi potrebne dopolnitve za projektantski nadzor, geodetsko spremljavo, meritve in kontrolo kvalitete vgrajenih materialov. Hkrati je projektant ocenil roke za zaključek vseh del in temu ustrezno upošteval tudi korekcijo zaradi predvidene inflacije. Podobno je projektant navedeno naredil po stanju na dan 31. 12. 2023, kjer je ugotovil, da odvoda precejnih voda z zahodnega boka pregrade Bukovžlak ni treba več sanirati, zato na osnovi te ocene sproščamo rezervacijo v višini 800.000 EUR. Na osnovi študije »Strokovno mnenje o stanju zahodnega boka pregrade Bukovžlak s predlogom sanacije«, UL FGG KGT, Poročilo E-13-23, junij 2023, je bil sprejet sklep, da posebni ukrepi za odvod precejnih voda z zahodnega boka pregrade Bukovžlak niso potrebni. Namesto tega je bil skrajno zahodni jašek (JC1) na predvideni drenaži C1 sprojektiran kot peskolov, kar bo omogočilo lažje čiščenje sistema drenaž. Tako da stanje rezervacije skupaj s koriščenji v višini 98.038 EUR na dan 31. 12. 2023 znaša 1.814.771 EUR (na dan 31. 12. 2022 je bilo stanje 2.712.809 EUR).

Uprava družbe je prejela zadostne informacije o spremenjenih okoliščinah in kakšne so negotovosti v zvezi z uporabljenimi predpostavkami, kjer obstajajo še vedno določene negotovosti, ki lahko v bodoče pripeljejo do sprememb v oblikovanih zneskih, saj gre v vseh primerih za njihovo oceno. Pri ocenah so bili vključeni strokovnjaki s tega področja. Glede na analize in mnenja strokovnjakov so oblikovane rezervacije zadostne, v bodoče se lahko spremenijo zaradi strukture zemljišč, porabe materialov, ki lahko popustijo, ali nastopijo drugačne obveznosti. Trenutno se ne kažejo potrebe po spremembi višine rezervacij, oblikovanih na dan 31. 12. 2023, za katere ocenjujemo, da obstaja več kot 50-odstotna verjetnost za nastanek odlivov v prihodnosti.

Glede na to, da so bile rezervacije pod točkami II.–IV. v letu 2017 revidirane, ponovno ocenjene konec leta 2022 in po stanju konec leta 2023 ponovno ocenjene s strani zunanjih strokovnjakov glede časovnice njihove izvedbe, zaradi rasti cene specifičnih storitev in materiala ter novonastalih okoliščin, kot je plazenje zaradi obilnega avgustovskega deževja, uprava podjetja ocenjuje, da je višina rezervacij ustrezno oblikovana.

Črpanje rezervacij v letu 2023 predstavljajo stroški izvajalcev za opravljena dela v višini 204.680 EUR in obračunano amortizacijo 320 EUR, ki neposredno bremenijo oblikovane rezervacije (tč. II., III. in IV. rezervacij za okolje), ter obračunano amortizacijo investiranih sredstev v znesku 430.494 EUR (tč. I. rezervacij za okolje). Dodatno oblikovanje v višini 1.280.646 EUR (z upoštevano predvideno inflacijo) se nanaša na ponovno preverbo stanja rezervacije z dokumentacijo zunanjega izvajalca Hidrosvet. Zunanji izvajalci ocenjujejo dokončanje del v roku 3–4 let. Časovnica del je sicer vnaprej določena, sama izvedba dela pa se lahko zaradi nepredvidenih dogodkov ali dejavnikov spremeni.

V EUR

Rezervacije za ekološke namene 2023	Stanje na dan 31.12.2022	Plan namenske rabe 2023	Oblikovanje 2023	Poraba 2023	Odprava 2023	Stanje na dan 31.12.2023
Rezervacije za odlagališče za Travnikom	888.133	250.000	792.894	43.794	0	1.637.234
Rezervacije za odlagališče Bukovžlak (ONOB)	8.541.868	1.500.000	117.418	121.755	0	8.537.531
Rezervacija za visoko nasuto pregrado Bukovžlak	2.712.809	250.000	–59.067	38.971	800.000	1.814.771
Rezervacija za ekologijo – Ekološka naložba s področja proizvodnje TIO_2	2.674.157	0	0	430.494	0	2.243.663
Skupaj	**14.816.968**	**2.000.000**	**851.246**	**635.015**	**800.000**	**14.233.199**

Črpanje rezervacij v letu 2023 predstavljajo stroški izvajalcev za opravljena dela v višini 204.200EUR in obračunana amortizacija 320 EUR, ki neposredno bremenijo oblikovane rezervacije (tč. II., III. in IV. rezervacij za okolje), ter obračunana amortizacija investiranih sredstev v znesku 430.494 EUR (tč. I. rezervacij za okolje). Odprava v višini 800.000 EUR se nanaša na del v preteklosti ocenjenih opravil, ki v prihodnje niso več potrebna, za kar se v preteklosti oblikovana rezervirana sredstva sproščajo. Dodatno oblikovanje v višini 851.246 EUR (z upoštevano predvideno inflacijo) se nanaša na ponovno preverbo stanja rezervacije z dokumentacijo zunanjega izvajalca Hidrosvet. Zunanji izvajalci ocenjujejo dokončanja del v roku od 3 do 4 let. Časovnica del je sicer vnaprej določena, sama izvedba dela pa se lahko zaradi nepredvidenih dogodkov ali dejavnikov spremeni.

V EUR

Rezervacije za ekološke namene 2022	Stanje na dan 31. 12. 2021	Plan namenske rabe 2022	Oblikovanje 2022	Poraba 2022	Odprava 2022	Stanje na dan 31. 12. 2022
Rezervacije za odlagališče Za Travnikom	373.300	23.000	579.782	64.949	0	888.133
Rezervacije za odlagališče Bukovžlak (ONOB)	6.187.523	2.110.000	2.813.531	459.186	0	8.541.868
Rezervacija za visoko nasuto pregrado Bukovžlak	3.151.168	260.000	0	48.602	389.757	2.712.809
Rezervacija za odpravo tveganj zaradi starih bremen – CDM SMITH*	5.988.176	10.000	0	0	5.988.176	0
Rezervacija za ekologijo – Ekološka naložba s področja proizvodnje TiO_2	3.101.022	0	7	426.872	0	2.674.157
Skupaj	**18.801.189**	**2.403.000**	**3.393.320**	**999.609**	**6.377.932**	**14.816.968**

Črpanje rezervacij v letu 2022 predstavljajo stroški izvajalcev za opravljena dela v višini 572.417 EUR in obračunano amortizacijo 320 EUR, ki neposredno bremenijo oblikovane rezervacije (tč. II., III. in IV. rezervacij za okolje), ter obračunano amortizacijo investiranih sredstev v znesku 426.872 EUR (tč. I. rezervacij za okolje). Dodatno oblikovanje v višini 3.393.320 EUR (z upoštevano predvideno inflacijo) se nanaša na ponovno preverbo stanja rezervacije z dokumentacijo zunanjega izvajalca Hidrosvet. Zunanji izvajalci ocenjujejo dokončanja del v roku 3–4 let. Časovnica del je sicer vnaprej določena, sama izvedba dela pa se lahko zaradi nepredvidenih dogodkov ali dejavnikov spremeni.

* Odprava tveganj zaradi starih bremen na lokacijah aktualne proizvodnje Cinkarne Celje: izvajalec Ocene tveganja za zdravje ljudi in okolje zaradi starih bremen na lokacijah aktualne proizvodnje Cinkarne Celje, d. d., je predvidel možne remediacijske ukrepe in jih finančno ocenil na skupno 6,4 milijona EUR. Za ta znesek smo na dan 31. 12. 2017 oblikovali novo rezervacijo. Le-to smo na osnovi novih znanih okoliščin po stanju na dan 31. 12. 2022 v celoti sprostili (6 milijonov EUR), saj iz tega naslova ne obstaja več nobena verjetnost, da bi v družbi v bodoče lahko nastali odlivi. Bistveni dogodki v letu 2022 so bili sprejetje sodb prvostopenjskega in višjega sodišča v zadevi tožnika MOC (Mestna občina Celje), sprejetje ZVO-2 in neuspeli zakonodajni postopek zakona o sanaciji v preteklosti onesnaženega okolja na območju Mestne občine Celje v Celjski kotlini (ZSOOCK). Glede sodbe v zadevi MOC, se je sodišče na obeh stopnjah (prvostopenjski in pritožbeni) ob zavrnitvi zahtevka MOC, ki je temeljil na pogodbeni podlagi (MOC je zahtevek temeljil na primopredajnem zapisniku) razdelalo tudi ostale potencialne pravne podlage odgovornosti družbe izven okvirov, ki do sedaj v pravni in sodni praksi niso bili izpostavljeni ali pojasnjeni. Odločitev v zadevi tožnika MOC v povezavi z okoliščinami iz zunanjega pravnega mnenja, ki ga je družba pridobila v zvezi z vprašanjem oblikovanih rezervacij tako ne vpliva zgolj na razmerja v konkretnem primeru (inter partes), ampak ima v tem kontekstu pravne učinke tudi za vse podobne primere, med katere spada tudi odgovornost družbe za zemljišče na lokaciji trenutne proizvodnje. Sodišče se je v sodbi decidirano postavilo na stališče da »Sedanji standardi kakovosti okolja ne morejo biti uporabljivi za obremenjevanje okolja do leta 1970«.Ker je odločitev prvostopenjskega sodišča potrdilo tudi višje sodišče (obe sodbi sta bili sprejeti v letu 2022), katerega sodba je javno objavljena in ima težo v oblikovanju sodne prakse, je z njo na novo vzpostavljen temelj na katerega se bodo opirala sodišča pri oblikovanju odločitev tudi v prihodnje.

Glede na naravo obremenitev zemljišča, za katerega so bile oblikovane rezervacije, lahko izvedemo enake zaključke tudi v zvezi z obveznostjo družbe, ki je bila prvotno izpeljana iz prepričanja obstoja obveznosti odprave onesnaženja na podlagi splošne odškodninske odgovornosti. V zgornjem kontekstu je zato pomembno tudi (z odločitvijo sodišča skoraj paralelno) sprejetje ZVO-2, katerega ureditev je smiselna preslikava ureditve iz ZVO-1 in zato ne pomeni spremembe, ki bi diskvalificirala razlage sodišča oz. so le-te aktualne tudi v smislu veljave/uporabe ZVO-2.

Vse izpostavljene okoliščine so pripeljale do ocene, da je verjetnost utemeljenosti zahtevkov za katere je bila oblikovana zadevna rezervacija, manj kot 50 %, zato družba rezervacijo sprošča.

Uprava družbe je prejela zadostne informacije s pomočjo dobljene tožbe MOC za sprostitev rezervacije za odpravo tveganj starih bremen na lokacijah aktualne proizvodnje Cinkarne Celje in prav tako zadostne informacije glede ostalih oblikovanih rezervacij, in sicer ne samo upoštevaje okoljske vidike, ampak tudi zadostne informacije o spremenjenih okoliščinah in kakšne so negotovosti v zvezi z uporabljenimi predpostavkami, kjer obstajajo še vedno določene negotovosti, ki lahko v bodoče pripeljejo do sprememb v oblikovanih zneskih, saj gre v vseh primerih za njihovo oceno. Pri ocenah so bili vključeni strokovnjaki s tega področja. Glede na analize in mnenja strokovnjakov so oblikovane rezervacije zadostne. V bodoče se lahko spremenijo zaradi strukture zemljišč, porabe materialov, ki lahko popustijo, ali nastopijo drugačne obveznosti.

14 Dolgoročno odloženi prihodki

Podjetje je v letu 2007 pridobilo odločbo št. PIZ-06/0245 za oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skladu s 74. členom Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov. V letu 2022 smo v celoti namenili odstopljene prispevke in nagrade obdobja za pokritje stroškov plač invalidov.

V EUR

Odloženi prihodki	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Odstopljeni prispevki za zaposlovanje invalidov	780	1.947
Dolgoročno odloženi prihodki za opremo	1.345	1.345
Sredstva, prejeta iz sklada EU	105.499	133.335
Brezplačno pridobljena oprema in vozila	0	9.013
Emisijski kuponi	65.120	44.074
Subvencije fotovoltaika*	594.670	173.367
Skupaj	**767.414**	**363.054**

* V letu 2023 je družba iz naslova postavljenih sončnih elektrarn prejela subvencije v višini 431.931 tisoč EUR, kar predstavlja 20 % investiranih sredstev v fotovoltaiko. Pridobljena sredstva se bodo porabljala v skladu z obračunano amortizacijo posamične sončne elektrarne v njeni dobi koristnosti.

V EUR

Odloženi prihodki leto 2023	31. 12. 2022	Oblikovanje	Namenska poraba	31. 12. 2023
Odstopljeni prispevki za zaposlovanje invalidov	1.947	31.339	32.505	780
Dolgoročno odloženi prihodki za opremo	1.345	0	0	1.345
Sredstva, prejeta iz sklada EU	133.335	0	27.836	105.500
Emisijski kuponi	44.047	40.397	19.324	65.120
Sredstva pridobljena za fotovoltaiko	173.367	431.931	10.627	594.670
Brezplačno pridobljena oprema in vozila	9.013	0	9.013	0
Skupaj	**363.054**	**503.667**	**99.306**	**767.414**

V EUR

Odloženi prihodki leto 2022	31. 12. 2021	Oblikovanje	Namenska poraba	31. 12. 2022
Odstopljeni prispevki za zaposlovanje invalidov	914	32.833	31.799	1.947
Dolgoročno odloženi prihodki za opremo	1.776	0	431	1.345
Sredstva, prejeta iz sklada EU	161.171	0	27.836	133.335
Sredstva, pridobljena za fotovoltaiko	0	176.555	3.189	173.367
Emisijski kuponi	27.667	40.397	24.017	44.047
Brezplačno pridobljena oprema in vozila	24.221	0	15.208	9.013
Skupaj	**215.749**	**249.785**	**102.480**	**363.054**

15 Kratkoročne finančne obveznosti

V EUR

Skupina obveznosti	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne finančne obveznosti – asignacije, cesije	100.651	59.392
Kratkoročne obveznosti iz naslova izvedenih finančnih instrumentov – terminski posli	3.041	0
Skupaj	**103.692**	**59.392**

Gibanje obveznosti iz financiranja v letu 2023

V EUR

	Stanje na dan 31. 12. 2022	Denarne spremembe	Nedenarne spremembe Pridobitve/odtujitve	Stanje na dan 31. 12. 2023
Asignacije, cesije, terminski posli	59.392	44.300	0	103.692
Obresti	0	–887	887	0
Skupaj	**59.392**	**43.413**	**887**	**103.692**

Gibanje obveznosti iz financiranja v letu 2022

V EUR

	Stanje na dan 31. 12. 2021	Denarne spremembe	Nedenarne spremembe Pridobitve/odtujitve	Stanje na dan 31. 12. 2022
Dividende	0	–24.922.418	24.922.418	0
Asignacije, cesije, terminski posli	197.503	–138.111	0	59.392
Obresti	0	–2.715	2.715	0
Skupaj	**197.503**	**–25.063.243**	**24.925.133**	**59.392**

16 Kratkoročne poslovne obveznosti

V EUR

Poslovne obveznosti	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obveznosti do dobaviteljev	14.656.554	14.898.860
Druge obveznosti	3.873.796	4.619.285
Skupaj	**18.530.350**	**19.518.145**

V EUR

Skupina obveznosti	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi	12.215.153	11.372.481
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini	2.435.198	3.526.380
Kratkoročne obveznosti za nezaračunano blago in storitve	6.203	0
Kratkoročne obveznosti na podlagi predujmov	407.334	170.164
Kratkoročne obveznosti do zaposlencev	2.059.725	2.602.550
Kratkoročne obveznosti za prispevke izplačevalca	1.005.215	1.326.675
Kratkoročne obveznosti do državnih in drugih institucij	389.631	509.838
Druge kratkoročne obveznosti	11.891	10.057
Skupaj	**18.530.350**	**19.518.145**

17 Kratkoročne obveznosti iz pogodb s kupci

Obveznosti na podlagi pogodb s kupci so nastale zaradi pogodbenih zavez kupcem iz naslova popustov oziroma količinskih rabatov.

V EUR

Obveznosti na podlagi pogodb s kupci	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Obveznosti na podlagi pogodb s kupci	11.351	157.520
Skupaj	**11.351**	**157.520**

18 Druge kratkoročne obveznosti

Med drugimi kratkoročnimi obveznostmi družba izkazuje kratkoročno odložene stroške oziroma odhodke in DDV od predujmov.

V EUR

Opis	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Vračunana neizrabljena pravica za letni dopust	914.887	797.395
Vračunani stroški	260.042	150.090
DDV od danih predujmov	16.627	54.766
Drugo	4.118	1.668
Skupaj	**1.195.674**	**1.003.919**

19 Pogojne obveznosti in zaveze

V EUR

Opis	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Dane garancije	2.202.183	2.275.179
Terminski posli*	1.867.592	50.953
Plačilna kartica VISA in Mastercard	40.000	40.000
Material v dodelavi in predelavi	59.726	59.725
Skupaj	**4.169.501**	**2.425.857**

* Gre za pogodbeno vrednost posla, na kontih finančnih terjatev in/ali na kontih finančnih obveznosti pa je pripoznano ovrednotenje do poštene vrednosti (Pojasnilo E. Finančni instrumenti).

▶ E. Finančni instrumenti

Dane garancije predstavljajo obveznost do Nove kreditne banke Maribor, d. d., in UniCredit Bank, d. d., v višini 2.202.183 EUR iz naslova carinskih in trošarinskih obveznosti (1.030.000 EUR) ter garancija za izvedbo pogodbenih obveznosti ARSO v višini 1.172.183 EUR.

20 Prihodki iz pogodb s kupci

Prihodke iz pogodb s kupci sestavljajo prodajne vrednosti prodanih proizvodov, trgovskega blaga, materiala in opravljenih storitev v obračunskem obdobju. Razčlenitev čistih prihodkov od prodaje po področnih in območnih odsekih je prikazana v nadaljevanju.

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Čisti prihodki iz pogodb s kupci proizvodov in storitev	175.954.207	226.584.095
Čisti prihodki iz pogodb s kupci blaga in materiala	510.082	569.021
Skupaj	**176.464.289**	**227.153.116**

21 Drugi poslovni prihodki

V EUR

Prihodek	Leto 2023	Leto 2022
Prihodki iz odprave rezervacij/amortizacija brezplačno pridobljenih sredstev	510.795	505.649
Dobiček pri prodaji in odpisi sredstev	60.045	7.253
Prihodki iz naslova državne podpore zaradi covida-19	0	34.430
Prihodki iz naslova državne podpore – energetski zakon	0	300.000
Izterjane odpisane terjatve	2.011	0
Prejete odškodnine	27.562	23.763
Nadomestilo za kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov za predhodno leto	277.257	0
Odprava dolgoročnih rezervacij*	939.538	6.817.354
Subvencije za blažitev rasti cen energentov – ZPGOPEK**	7.609.359	0
Ostali poslovni prihodki	28.634	61.471
Skupaj	**9.455.201**	**7.749.919**

* Znesek v višini 800.000 EUR se nanaša na odpravo rezervacij za okolje, saj je poslovodstvo družbe na osnovi dokazov in ponovne preverbe ocenilo, da so v letu 2023 nastali razlogi za njihovo odpravo in prenos med prihodke (glej pojasnilo 13 – Druge rezervacije).

▶ 13 Druge rezervacije

V EUR

Prihodek	Leto 2023	Leto 2022
Odprava/sprostitev okoljskih rezervacij	800.000	6.377.932
Odprava/sprostitev rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine	139.538	439.422
Skupaj	**939.538**	**6.817.354**

** Cinkarna Celje, d. d., je v letu 2023 na osnovi vloge iz naslova Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ZPGOPEK) prejela 6,1 milijona EUR oziroma natančno 6.087.487 EUR prihodkov od subvencij, ki so vključeni med poslovne prihodke na osnovi prejetih nakazil (80 % v vlogi izkazanega zneska), kjer ocenjujemo, da je znesek primerno vključen med poslovne prihodke. Družba je bila ob vložitvi vloge upravičena do 7.609.359 EUR subvencij, torej zneska v višini 1.521.872 milijonov EUR še ni prejela. V družbi je bil narejen ponovni izračun upravičenega zneska pomoči z vsemi znanimi realiziranimi in razpoložljivimi podatki in se pričakuje oziroma obstaja zelo velika mera zagotovila, da bo družba v letu 2024 prejela še preostali znesek subvencije. Tako je družba med poslovne prihodke evidentirala še preostalih 1,5 milijona EUR in vzpostavila terjatev do države.

Cinkarna Celje, d. d., je kot dober gospodarstvenik v posledici naraščajoče gospodarske krize zaradi enormnega dviga cen energentov v letu 2023 dne 28. 2. 2023 vložila vlogo za prejem pomoči po sprejetem ZPGOPEK-u. Družba je vložila vlogo za dodelitev posebne pomoči za energetsko intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev, kjer je morala izpolnjevati sledeče:

- da je energetsko intenzivno podjetje (energetsko intenzivno podjetje je podjetje, ki je oproščeno plačila trošarine ali je bilo upravičeno do vračila plačane trošarine za energetsko intenzivna podjetja v skladu z zakonom, ki ureja trošarine);
- da se ji je v letu 2023 cena energentov povečala za najmanj 1,5-kratnik upravičenčeve povprečne cene za leto 2021;
- se ji je EBITDA, brez pomoči, v upravičenem obdobju zmanjšal za vsaj 40 odstotkov v primerjavi z letom 2021 ali je negativen;

- deluje v enem od posebnih sektorjev z oznako NACE ali podsektorjih.

Na osnovi vloge je družba v letu 2023 pridobila akontacijske prilive v višini 80 % sredstev iz vloge, in sicer prvi priliv marca (trije obroki po 507.291 EUR) in nato vsak mesec akontacijo po 507.291 EUR, zadnji obrok je prejela 27. 12. 2023, v skupni višini 6.087.487 EUR.

Družba je med letom prilive časovno razmejila in jih konec leta skupaj z razliko do celotnega zneska v vlogi prenesla med poslovne prihodke, saj družba meni, da izpolnjuje oziroma je do sedaj izpolnila vse pogoje, ki so po ZPGOPEK potrebni za pridobitev in ohranitev pomoči (pripoznanje prihodkov), oziroma tveganje vračila pomoči ocenjuje kot zelo majhno oziroma nično, kar potrjuje z v nadaljevanju navedenimi dokazili in pojasnili izpolnjevanja določil ZPGOPEK za ohranitev pomoči:

1. Pri upravičenki – Cinkarni Celje, d. d., ki je uveljavila pomoč za gospodarstvo po tem zakonu, od uveljavitve tega zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 ni prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev.

   Družba v letu 2023 ali za leto 2023 ni izplačala nobenega dobička in prav tako ni kupovala lastnih delnic na osnovi skupščinskega sklepa skupščine z dne 14. 6. 2023. Bilančni dobiček iz leta 2022 je bil izplačan po sklepu skupščine z dne 13. 2. 2024, in sicer dne 23. 4. 2024. Pretežni lastniki v državni lasti so izglasovali sklep, da se dobiček leta 2022 v letu 2023 ne deli oziroma nameni za izplačilo dividend, ampak se evidentira kot preneseni dobiček. Podobno pričakujemo za leto 2023, ko se bo na skupščini 14. 6. 2024 odločalo o prerazporeditvi/delitvi bilančnega dobička za leto 2023, da bodo lastniki v pretežni državni lasti ravnali podobno in odgovorno. Na osnovi javne objave enega izmed lastnikov v državni lasti (SDH), ki je na svoji spletni strani https://www.sdh.si/ objavil zavezo, da v letu 2023 ne bo podprl izplačila dividend v navedenih primerih, pričakujemo, da se bodo večinski lastniki v državni lasti odločili in obnašali kot dobri gospodarstveniki preudarno ter izglasovali, da preostanek čistega dobička leta 2023 prenesejo v rezerve in se le-ta ne deli.

   Na osnovi tega lahko uprava sklepa, da se preostali 50-odstotni čisti dobiček poslovnega leta 2023 na skupščini meseca junija 2024 za leto 2023 ne bo delil oz. se dividende za poslovno leto 2023 v letu 2024 ali pozneje ne bodo izplačale in s tem do vračila pomoči iz tega naslova ne bo prišlo.

2. Upravičenka – Cinkarna Celje, d. d., ki je uveljavila pomoč za gospodarstvo po tem zakonu, od uveljavitve tega zakona v letu 2023 oziroma za leto 2023 ni izplačala nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu.

   Nagrada poslovodstvu in plača za poslovno uspešnost za leto 2022 v letu 2023 članom uprave nista bili izplačani.

3. Rok za posredovanje podatkov iz tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena pristojnemu organu je bil upoštevan.

   Družba Cinkarna Celje, d. d., je agenciji SPIRIT Slovenija pravočasno poročala o realiziranih podatkih, in sicer prvič do 31. 7. 2023 za obdobje januar–junij 2023 in leto 2021 ter do 31. 1. 2024 za drugo polovico leta 2023.

4. Družba izpolnjuje še sledeče pogoje:

   - je energetsko intenzivno podjetje (oproščeno je plačila trošarine in je bilo upravičeno do vračila plačane trošarine za energetsko intenzivna podjetja v skladu z zakonom, ki ureja trošarine). Za leto 2023 je izračun energetske intenzivnosti enak 12 %;
   - se ji je v letu 2023 cena energentov povečala za najmanj 1,5-kratnik upravičenčeve povprečne cene za leto 2021. Povečanje povprečne cene električne energije v primerjavi z letom 2021 je bilo več kot 1,5-kratnik leta 2021; za zemeljski plin družba pogoja pridobitve pomoči ni izpolnjevala;
   - se ji je EBITDA, brez pomoči, v upravičenem obdobju zmanjšal za 52 odstotkov v primerjavi z letom 2021 (pogoj po zakonu vsaj 40 % upad EBITDA);
   - njen EBITDA s pomočjo, v upravičenem obdobju, znaša 63 % EBITDA leta 2021 (po zakonu ta odstotek ne sme presegati 70 % odstotkov EBITDA, ustvarjenega v letu 2021).

22 Poslovni odhodki

Poslovni odhodki

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Nabavna vrednost prodanega materiala in blaga	296.838	200.613
Stroški materiala	106.375.957	134.953.778
Stroški storitev	16.047.941	16.229.210
Stroški dela	30.656.494	29.483.416
Amortizacija	12.355.367	12.150.684
Drugi poslovni odhodki**	3.909.344	5.264.418
Slabitve in odpisi poslovnih terjatev	25.096	1.553
Skupaj	**169.667.037**	**198.283.671**

Med drugimi poslovnimi odhodki so stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij za okolje v višini 851.246 EUR (leta 2022 v višini 3.393.314 EUR), saj je poslovodstvo družbe na osnovi dokazov in ponovne preverbe ocenilo, da so v letu 2023 nastali razlogi za njihovo dodatno oblikovanje (glej pojasnilo 13 – Druge rezervacije).

▶ 13 Druge rezervacije

Stroški raziskav in razvoja v letu 2023 znašajo 270.387 EUR, leta 2022 so znašali 233.759 EUR.

Amortizacija

Družba časovno enakomerno amortizira osnovna sredstva v času pričakovane življenjske dobe posameznega osnovnega sredstva. Amortizacija bremeni vrednost posameznega osnovnega sredstva.

V EUR

Opis	Leto 2023	Leto 2022
Amortizacija		
- neopredmetena sredstva	244.677	209.123
- služnostne pravice	72.342	72.342
- zgradbe	3.399.172	3.271.577
- proizvajalna oprema	8.634.426	8.592.476
- druga oprema	4.751	5.166
Skupaj	**12.355.367**	**12.150.684**

Stroški dela

V EUR

Strošek dela	Leto 2023	Leto 2022
Plače in nadomestila	22.408.797	20.807.538
Prispevki za socialno varnost	3.706.668	3.718.924
Povračila stroškov in drugi prejemki zaposlenih	4.121.862	4.529.314
Dodatno pokojninsko zavarovanje	419.167	427.640
Skupaj	**30.656.494**	**29.483.416**

Stroški dela vključujejo obračunane obveznosti do zaposlenih na podlagi podjetniške kolektivne pogodbe ter na podlagi individualnih pogodb zaposlenih, povračila stroškov v zvezi z delom v skladu s kolektivno pogodbo. Med stroški povračil v zvezi z delom niso zajeti stroški prehrane v tistem delu, ki se nanaša na stroške priprave hrane v lastni kuhinji. Ti stroški so v letu 2023 znašali 1.037.076 EUR (978.237 EUR v letu 2022). Stroški so izkazani po svoji vsebini in namembnosti, torej med stroški porabljenega materiala in storitev, stroški dela, odpisi vrednosti (amortizacija) in drugimi poslovnimi odhodki. Družba je obračunala neizkoriščeno pravico do letnega dopusta, skladno z MRS 19. Družba je vpisana v register pokojninskih načrtov kot delodajalec, ki financira pokojninski načrt z oznako PNMZ K, ki ga izvaja odprt Modri krovni pokojninski sklad pri upravljavcu Modri zavarovalnici. V letu 2023 je družba za dodatno pokojninsko zavarovanje namenila 419.167 EUR (leta 2022 427.640 EUR).

V družbi je bilo na dan 31. 12. 2023 zaposlenih 742 oseb. Povprečno število zaposlenih je znašalo 754 oseb, poprečno število na osnovi vkalkuliranih ur pa 712.

Družba je imela v letu 2023 tudi stroške storitev, ki se ne obravnavajo kot stroški dela, v zvezi z agencijami za posredovanje delovne sile na podlagi pogodb o posredovanju, v višini 729.906 EUR (v letu 2022 znašajo ti stroški 788.002 EUR). Zaposlenih je bilo 25,3 delavca (leta 2022 27,7), upoštevajoč število delovnih ur na podlagi teh pogodb.

Drugi poslovni odhodki

V EUR

Drugi poslovni odhodki	Leto 2023	Leto 2022
Oblikovanje rezervacij za ekologijo	851.245	3.393.314
Ekološke takse in povračila	427.275	393.070
Nagrade študentom in dijakom na praksi	247.804	225.487
Prispevek za uporabo stavbnega zemljišča	565.939	562.120
Prevrednotenje zalog materiala in blaga*	1.182.665	332.443
Izguba pri prodaji (izločitvi) osnovnih sredstev in slabitve	234.944	143.377
Drugi stroški in odhodki	399.472	214.609
Skupaj	**3.909.344**	**5.264.418**

* Petega avgusta leta 2023 so Slovenijo zajele poplave, ki so prizadele Savinjsko regijo, v kateri deluje naša poslovna enota Kemija Mozirje. Poplavljeni so bili gotovi proizvodi, surovine in material za proizvodnjo. Odpis in slabitve poplavljenih materialov znašajo 304.726 EUR.

Revidiranje računovodskih izkazov Cinkarne Celje, d. d., za leto 2023 je opravila družba Ernst & Young Revizija, d. o. o. Pogodbena vrednost za dogovorjene storitve revidiranja je znašala 29.800 EUR, povečana za DDV in potne stroške. Revizijska družba Ernst & Young je v letu 2024 za poslovno leto 2023 opravila še revizijo preveritve elektronske oblike računovodskih izkazov 2022-ESEF (2.300 EUR) in revizijo poročila o prejemkih družbe 2023 (3.100 EUR). Druge odhodke v glavnini predstavljajo izgube pri poravnavi prijavljenih škodnih primerov in plačane odškodnine fizičnim osebam.

23 Finančni prihodki in odhodki

Finančne prihodke predstavljajo prejete obresti od naložbenja in terjatev, prihodki od dolgoročnih finančnih naložb ter pozitivne tečajne razlike pri poslovanju in financiranju. Finančne odhodke predstavljajo obračunane obveznosti za poslovno leto od dolgoročnih in kratkoročnih finančnih in poslovnih obveznosti ter negativne tečajne razlike, nastale pri poslovanju in financiranju (terminski posli nakupa in prodaje deviz).

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Neto tečajne razlike	105.125	0
Prihodki od obresti	1.121.471	20.235
Prihodki od dividend	0	16.025
Finančni prihodki skupaj	**1.226.596**	**36.259**
Neto tečajne razlike	0	–457.614
Odhodki za obresti	–887	–2.715
Obresti za rezervacije odpravnin in jubilejnih nagrad	–142.856	–36.000
Finančni odhodki skupaj	**–143.743**	**–496.329**
Neto finančni izid	**1.082.853**	**–460.070**

24 Davek od dohodka pravnih oseb

Obračun davka od dobička pravnih oseb je narejen skladno s Pravilnikom o davčnem obračunu davka od dohodkov pravnih oseb po stopnji 19 % od davčne osnove, ki se v primerjavi s predhodnim in predpreteklim letom ni spremenila. Davčno osnovo v letu 2023 zmanjšujejo olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj, zaposlovanje invalidov, prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ter za investiranje v opremo in donacije.

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Odmerjeni davek	2.623.064	10.015.959
Davek od dobička skupaj	**2.623.064**	**10.015.959**
Sprememba davčne osnove zaradi prehoda na nov način računovodenja, pri spremembah računovodskih usmeritev, popravkih napak in prevrednotenjih	–14.917	–42.246
Davek od povečanja odhodkov	–228.698	–11.718
Davek od davčno nepriznanih odhodkov	250.063	213.617
Davek od davčnih olajšav	–1.463.776	–821.480
Davek od prihodkov, ki zmanjšujejo davčno osnovo in drugo	–13.541	–35.024
Dohodki, od katerih je bil odtegnjen davek na viru	**0**	**0**
Davek od dobička skupaj	**1.152.196**	**9.319.109**
Efektivna davčna stopnja	**8,3 %**	**17,7 %**

Efektivna davčna stopnja, izračunana kot razmerje med odhodki za davek in računovodskim poslovnim izidom, znaša za leto 2023 8,3 %, v letu 2022 pa 17,7 %. Spremembe v odloženih davkih leta 2023 se nanašajo na dodatno oblikovane/porabo rezervacije za okolje, jubilejne nagrade in odpravnine ter povečanje iz naslova preračuna salda iz davčne stopnje 19 % na 22 %.

Podjetje je izkazalo povečanje terjatev za odloženi davek iz naslova začasnih razlik. Povečanje v letu 2023 se nanaša na razliko med:

V EUR

Opis	Leto 2023	Leto 2022
Poraba rezervacij	–217.804	–738.232
Odprava oblikovanega popravka vrednosti terjatev	0	–113.928
Preračun/stopnja davka od dohodka pravnih oseb (19 > 22)	228.853	0
Oblikovane rezervacije	140.871	322.365
Oblikovan popravek vrednosti terjatev (naložb)	0	285
Skupaj	**151.920**	**–529.510**

25 Vpliv podnebnih sprememb na računovodske izkaze

Cinkarna Celje, d. d., razkriva učinke podnebnih sprememb in prehoda na trajnostne in pokojni spremembe v svojih računovodskih izkazih za leto 2023, pri čemer poseben poudarek namenja razpravi o ocenah in pomembnih presojah poslovodstva v skladu z MRS1 (MRS 1 zahteva razkritje informacij o predpostavkah in drugih glavnih virih ocenjevalne negotovosti na koncu poročevalskega obdobja, ki imajo pomembno tveganje za prilagoditev knjigovodskih vrednosti sredstev in obveznosti).

Ocene in presoja poslovodstva

Glavne ocene in računovodske presoje, ki jih je pri pripravi letnih računovodskih izkazov za leto 2023 v zvezi s pričakovanimi učinki podnebnih sprememb in energetskega prehoda sprejelo vodstvo družbe Cinkarna Celje, d. d., so opisane v nadaljevanju.

V zvezi z učinki vplivov, povezanih s podnebnimi spremembami, družba meni, da podnebne spremembe predstavljajo implicitni element pri metodologijah in modelih, ki se uporabljajo za izvajanje ocen pri vrednotenju in/ali merjenju nekaterih računovodskih postavk. Poleg tega je družba upoštevala vpliv podnebnih sprememb tudi pri pomembnih presojah, ki jih je sprejelo poslovodstvo. V zvezi s tem se glavne postavke, vključeni računovodski izkazi na dan 31. 12. 2023, na katere vpliva uporaba ocen in presoj poslovodstva, nanašajo na presojo oslabitev nefinančnih in sredstev in obveznosti, povezanih z energetskim prehodom.

Sklicevanje na ocene in presoje, ki jih je poslovodstvo uporabilo v zvezi s podnebnimi spremembami (ob upoštevanju njihove pomembnosti v okviru računovodskega poročanja), je sledeče:

- poudarek na ocenjevanju pričakovanih denarnih tokov iz določenih sredstev (pojasnilo 2 H Oslabitev nefinančnih sredstev).
- osredotočenost na učinke v okviru Pariškega sporazuma in njihov vpliv na oceno dobe koristnosti zadevnih sredstev (pojasnilo Določanje dobe koristnosti sredstev pri sredstvih).

Dobe koristnosti opredmetenih osnovnih sredstev so redno pregledane v luči prehoda na povsem električna vozila in trajnostne zelene naložbe (sončne elektrarne, baterijski hranilniki ipd.). Pri tem ni bilo potrebe po prilagoditvi življenjske dobe koristnosti sredstev družbe v uporabi.

Razkritja o podnebnih spremembah

Po vsem svetu poteka prehod na neto ničelno vrednost in procesi razogljičenja ter elektrifikacije svetovnega gospodarstva so ključnega pomena, da bi se izognili resnim posledicam povečanja temperature za več kot 1,5 °C.

Preverba sredstev

Kot je opisano v pojasnilu 2 – Opredmetena osnovna sredstva projekcije denarnih tokov na osnovi denar ustvarjajoče enote, uporabljene pri preizkusih oslabitve dolgoročnih sredstev, temeljijo na najboljših razpoložljivih v prihodnost usmerjenih informacijah in odražajo investicijske načrte družbe 2024–2028 za ohranjanje poslovne zmogljivosti, pripravljene na podlagi vrste gospodarskih razmer, ki bi lahko obstajale v bližnji prihodnosti v zvezi s podnebnimi spremembami in energetskim prehodom. V projekcijah so bili upoštevani pričakovani učinki zaradi cene električne energije, ki je posledica začetka delovanja fotovoltaike in novih proizvodnih naprav na obnovljive vire energije, razvoja cen plina, nafte in emisijskih kuponov ter pričakovanega povpraševanja.

Tveganje prehoda – emisije toplogrednih plinov

Ukrepi družbe Cinkarna Celje za omejitev vplivov tveganja prehoda vključujejo (podrobneje opisano v poslovnem delu letnega poročila):

- zmanjševanje emisije obsega 1 (iz zajema emisij CO_2): inovacijska zmogljivost in tehnološko znanje družbe omogočata, da ponudi čistejše in bolj trajnostne rešitve za zmanjšanje svojih industrijskih emisij. Družba se osredotoča na tehnologije za podnebne rešitve in energetski prehod;
- zmanjšanje obsega 2 predvsem z uporabo električne energije iz obnovljivih virov: postavitev sončnih elektrarn bo zmanjšala emisije iz obsega 2. Naložbe v tehnologijo obnovljivih virov v letu 2023 so znašale 3,2 milijona EUR, s čimer bo prehod lažji, saj bo zmanjšanje emisij upravljano z obnovljivo energijo iz lastnih sončnih elektrarn (trenutna samooskrba predstavlja 3 % celotne uporabljanje energije, cilj je 10 % do leta 2030).

Emisijski kuponi za CO_2 izpuste v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS) se odražajo v bilanci stanja po knjigovodski nabavni vrednosti po 1 EUR in so ovrednoteni med drugimi dolgoročnimi sredstvi (pojasnilo 4 – Druga dolgoročna sredstva). Obračunane obveznosti za izpuste CO_2, ki so potrebne za pokrivanje dosedanjih emisij, so prav tako vrednotene po 1 EUR. Kvote so pridobljene s strani države za pokrivanje lastnih emisij in jih je mogoče obdržati za pokrivanje emisij v naslednjih letih. Pridobljeni kuponi presegajo njihovo predajo, kar bo realizirano vse do konca leta 2025. Za pridobitev brezplačnih kuponov je izdana odločba za obdobje 2021–2025, s katero je bila družbi dodeljena celotna brezplačna količina emisijskih kuponov v višini 201.985 (glej tabelo v nadaljevanju). Pričakuje se, da se bo delež brezplačnih kuponov (kvot) v prihodnosti znatno zmanjšal.

Kvota brezplačnih emisij za Cinkarno Celje bo prenehala leta 2025. Po letu 2025 družba kuponov ne bo več pridobivala, ni pa dokončno znano, ali bo lahko viške uporabila za izpuste v naslednjih letih ali bo morala kupovati zelene kupone. Ker bodočih vplivov, povezanih z emisijskimi kuponi od leta 2026, družba ne more izmeriti ali oceniti, vpliva prehoda na računovodske izkaze iz tega naslova na dan 31. 12. 2023 ne more zagotovo oceniti, možnih scenarijev je lahko več.

▶ 4 Druga dolgoročna sredstva

Sredstva in podnebna tveganja

Glavna sredstva družbe, ki vplivajo na odtis CO_2, so sredstva za proizvodnjo osnovne dejavnosti (glej poglavje 2 Opredmetena osnovna sredstva). Sredstva se amortizirajo v času trajanja njihove dobe koristnosti, kar omejuje tveganje oslabitve. Za razogljičenje obstoječih proizvodnih enot bodo šele v prihodnjih letih (2024–2028) izvedene naslednje rešitve: uporaba sredstev z nizkimi emisijami avtomobilov, baterijskimi hranilniki in elektromotorji. Ker so ta sredstva še neelektrificirana, potrebujemo naložbe za prehod, ki so opredeljene v strategiji družbe 2024–2028 in znašajo 40 milijonov EUR.

Tabela: Stanje emisijskih kuponov po letih

	2021	2022	2023	2024	2025
Stanje 1. 1.	25.629	53.028	68.049	84.444	105.517
Pridobitev (trenutna odločba)	40.399	40.397	40.397	40.397	40.397
Predaja/Prodaja*	13.000	25.376	24.002	19.324	25.000*
Stanje 31. 12.	**53.028**	**68.049**	**84.444**	**105.517**	**120.914**

* Ocena.

Narejen je bil test oslabitve nadomestljive vrednosti na dan 31. 12. 2023 (glej pojasnilo 2 Opredmetena sredstva).

▶ 2 Opredmetena osnovna sredstva

Zaradi te ponovne ocene ni prišlo do oslabitve sredstev. Glavna opredmetena sredstva družbe, ki so izpostavljena tveganju podnebnih sprememb in energetskega prehoda, so:

- vozila na motorni pogon,
- pridobivanje električne energije iz lastnih sončnih elektrarn,
- zamenjava obstoječih elektromotorjev.

V letu 2023 družba še ni nabavila nobenega vozila na e-pogon niti baterijskega hranilnika (predvideno v strategiji 2024–2028). Vozila na motorni pogon, elektromotorji in druge naprave, ki bodo zamenjani, vključno z vsemi ostalimi sredstvi, so na dan 31. 12. 2023 večinoma amortizirani oziroma bodo v času njihove zamenjave zaradi zelenega prehoda popolnoma amortizirani in brez sedanje vrednosti. Prav tako vse nadaljnje zamenjave ne bodo imele vpliva na odpise sedanje vrednosti oziroma izvedbo slabitve, saj se bodo zamenjala tista sredstva, ki nimajo več sedanje vrednosti in so dotrajana.

Sredstva za obnovljive vire energije – fotovoltaika

Na dan 31. 12. 2023 je knjigovodska vrednost teh osnovnih sredstev znašala 4,2 milijona EUR. Glavno zaznano tveganje je potencialno negativen prihodnji razvoj sončnih virov, ki so ključne spremenljivke pri uspešnosti te poslovne panoge. Družba meni, da priložnosti, ki izhajajo iz razogljičenja svetovnega gospodarstva (rast obnovljivih virov energije, naložbe v pametna povezovalna omrežja, elektrifikacija prometa, zeleni vodik itd.), odtehtajo tveganja.

Učinki podnebnih sprememb

Pri pripravi računovodskih izkazov, zlasti pri petletnem strateškem načrtu in s tem izpeljavi prihodnjih denarnih tokov za testiranje oslabitve, je bil upoštevan potencialni vpliv prihodnjih zakonodajnih zahtev, zlasti s tem povezanega prehoda na električno mobilnost (zamenjava trenutnega voznega oparka z e-vozili in postavljenimi polnilnicami, ki se polnijo iz že postavljenih sončnih elektrarn – slednje trenutno pokrivajo 3 % lastne energetske potrebe, plan do leta 2030 je 10 % samooskrba).

Izpostavljenost podnebnim tveganjem

Glede na svojo geografsko lego je lahko družba potencialno izpostavljena fizičnim tveganjem, povezanim s podnebnimi spremembami, kot so poplave (odhodki leta 2023 iz naslova poplav so razkriti v poglavju 22 Poslovni odhodki), vročinski valovi, požari in suše. Na dan 31. 12. 2023 je knjigovodska vrednost teh sredstev 104 milijone EUR (leta 2022 je bila 105,9 mio EUR), kot je navedeno v pojasnilu 2 – Opredmetena osnovna sredstva. Potreb po oslabitvi sredstev ni.

▶ 22 Poslovni odhodki

Amortizacija in druge izgube zaradi oslabitve

Zadeve, povezane s podnebjem, so prav tako pomembne za obravnavo z vidika MRS 16 in MRS 38, ker lahko povzročijo morebitne spremembe zneska amortizacije ali amortizacijo, ki se pripozna v tekočem obdobju ali prihodnjih obdobjih. Ker lahko nekatera sredstva zastarijo, postanejo nedostopna ali predmet zakonskih omejitev zaradi podnebnih sprememb, sta torej ocenjena preostala (končna) vrednost in pričakovana življenjska doba sredstev potencialno prizadeti. Zaradi prehoda ni spremembe ocenjene preostale (končne) vrednosti in pričakovane življenjske dobe sredstev ter s tem obračunane amortizacije.

Napovedi poslovanja za obdobje 2024–2028 z izračunano maržo EBITDA in CAPEX vključujejo tudi vplive cen energije, fotovoltaike in upoštevano energetsko učinkovitost z energetsko varčno opremo ter varčevanjem z energijo.

Potencialni vplivi tveganja prehoda so bili analizirani v kontekstu zaključka računovodskih izkazov za leto 2023 na podlagi zgoraj navedenih dejstev in predpostavk. Ugotovljen ni bil noben pomemben vpliv, niti na dobo koristnosti, niti na vrednost sredstev, na portfelj strank, niti na denarne tokove, ustvarjene z obstoječimi dejavnostmi, ali na potrebne rezervacije za tveganja in stroške.

VI. IZKAZ DENARNIH TOKOV

Izkaz denarnih tokov prikazuje spremembe stanja denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za poslovno leto kot razliko med stanjema 31. 12. 2023 in 31. 12. 2022. Sestavljen je po posredni metodi iz izkaza finančnega položaja na dan 31. 12. obračunskega leta in izkaza finančnega položaja na dan 31. 12. 2022 ter iz dodatnih podatkov, potrebnih za prilagoditev prihodkov in odhodkov ter za ustrezno razčlenitev pomembnejših postavk. Teoretično možne postavke niso prikazane, vrednosti pa so izkazane za tekoče in preteklo obdobje.

VII. IZKAZ GIBANJA KAPITALA

Izkaz gibanja kapitala ima obliko sestavljene razpredelnice sprememb vseh sestavin kapitala. Teoretično možne postavke niso prikazane. Spremembe lastniškega kapitala se nanašajo na sklep skupščine o razporeditvi bilančnega dobička predhodnega leta za izplačilo dividend lastnikom, ki so bile ali bodo izplačane, in na nakup lastnih delnic. Na podlagi 14. točke 64. člena ZGD-1 je izkazu gibanja kapitala dodana ugotovitev bilančnega dobička.

VIII. FINANČNI INSTRUMENTI IN FINANČNA TVEGANJA

Finančna tveganja (likvidnostno in obrestno)

Likvidnostno tveganje

Cinkarna Celje, d. d., je poslovni partner, znan po plačilni disciplini tako na domačem kot na tujem trgu, podjetje, ki nima bančnih dolgov in ima stabilne denarne tokove. Poslovanje družbe je tradicionalno konservativno z visokim denarnim tokom. Upravljanje likvidnosti med drugim obsega načrtovanje pričakovanih denarnih obveznosti in njihovo pokrivanje, tekoče spremljanje plačilne sposobnosti kupcev in redno izterjavo zapadlih terjatev. Bonitetna ocena je AAA (platinasta odličnost). V tabelah v nadaljevanju so prikazane finančne in poslovne obveznosti glede na rok zapadlosti.

Zapadlost poslovnih obveznosti na dan 31. 12. 2023

V EUR

	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	
		Skupaj	Do pol leta
Obveznosti do dobaviteljev brez predujmov	14.656.554	14.656.554	14.656.554
Obveznosti iz pogodb s kupci brez predujmov	11.351	11.351	11.351
Druge obveznosti	5.069.470	5.69.470	5.069.470
Skupaj	**19.737.375**	**19.737.375**	**19.737.375**

Zapadlost poslovnih obveznosti na dan 31. 12. 2022

V EUR

	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	
		Skupaj	Do pol leta
Obveznosti do dobaviteljev brez predujmov	14.898.860	14.898.860	14.898.860
Obveznosti iz pogodb s kupci brez predujmov	157.520	157.520	157.520
Skupaj	**7.990.365**	**7.990.365**	**7.990.365**

Zapadlost finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2023

V EUR

	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	
		Skupaj	do pol leta
Asignacije, cesije	100.651	100.651	100.651
Poštena vrednost terminskih poslov	3.041	3.041	3.041
Skupaj	**103.692**	**103.692**	**103.692**

Zapadlost finančnih obveznosti na dan 31. 12. 2022

V EUR

	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	
		Skupaj	do pol leta
Asignacije, cesije	59.307	59.307	59.307
Poštena vrednost terminskih poslov	85	85	85
Skupaj	**59.392**	**59.392**	**59.392**

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje pomeni možnost izgub zaradi neugodnega gibanja obrestnih mer na trgu. Podjetje nima dolgoročnih finančnih obveznosti in iz tega naslova nima vzpostavljenih ukrepov. Če bi se to dejstvo spremenilo, bi vzpostavili primerne ukrepe za obvladovanje tovrstnega tveganja.

Zaradi ugodnega finančnega stanja družba z namenom povečevanja finančnih prihodkov pri bankah sklepa depozitne pogodbe s pozitivnimi obrestnimi merami. Na dan bilance stanja 31. 12. 2023 depoziti z dospelostjo do enega leta znašajo 10 milijonov EUR. Prav tako družba z namenom učinkovite rabe viškov denarnih sredstev le-te plasira v naložbe zakladnih menic s kratkoročno dobo dospelosti, ki na zadnji dan leta 2023 znašajo 38,6 milijona EUR.

Če bi se bančna obrestna mera znižala za 1 %, bi to pomenilo povečanje finančnih odhodkov za 100 tisoč EUR, če pa bi se povečala za 1 %, bi se povečali finančni prihodki za 100 tisoč EUR na letni ravni.

Kreditno tveganje

Ključno kreditno tveganje družbe Cinkarna Celje, d. d., je tveganje, da kupci ob zapadlosti ne bi poravnali svojih obveznosti.

Tveganje je omejeno, saj poslujemo pretežno z dolgoletnimi partnerji, ki so pogosto znana tradicionalna evropska industrijska podjetja z visoko boniteto. V zadnjih letih smo zaznavali, da je plačilna disciplina v Sloveniji, na Balkanu in Vzhodni Evropi relativno slaba, vendar v prihodnjem obdobju na tem geografskem področju ne pričakujemo več težav oziroma se je potencial tveganja pomembno znižal. S preureditvijo/prečiščenjem portfelja strateških poslovnih področij podjetja, konkretno gre za ukinitev programa grafičnih repromaterialov, programa valjane titan-cinkove pločevine, programa antikorozijskih premazov in programa gradbenih materialov, se je izpostavljenost kreditnemu tveganju pomembno znižala, kar dokazujeta podatek o zapadlosti terjatev in dejstvo, da praktično nimamo več dodatnega oblikovanja popravkov vrednosti terjatev zaradi dvoma v plačilo oziroma neplačila izkazanih terjatev do kupcev.

Družba Cinkarna Celje že vrsto let izvaja interno kreditno kontrolo za posamičnega kupca, ki mu je določila individualni kreditni limit, in sicer glede na plačilno disciplino, bonitetno oceno in dobro poslovanje z družbo. Proces spremljanja in obvladovanja kreditnega tveganja se je še dodatno povečal sredi leta 2021 z nastopom zavarovanja terjatev pri zunanji instituciji, kjer se kreditni limiti določajo, spremljajo in spreminjajo na dnevni bazi.

Poleg rednega spremljanja kreditnega limita za posameznega kupca se na dnevni bazi spremljajo plačilna disciplina kupca in objave na Ajpesu v zvezi z objavo postopkov po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). Prav tako se s trenutkom zapadlosti terjatve opominja kupca na zapadlost terjatve z opominom najprej telefonsko, nato pa pisno; vse od dneva zapadlosti do poplačila se obračunajo zamudne obresti. Proces rednega spremljanja in kontrole portfelja terjatev do kupcev je stalnica družbe, ki rezultira v majhnem deležu odpisa ali slabitvi terjatev glede na delež v prodaji.

Knjigovodska vrednost finančnih sredstev, ki so bila najbolj izpostavljena kreditnemu tveganju, je bila na datum poročanja naslednja:

V EUR

	Pojasnila	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Finančne naložbe	3	1.558.531	1.973.765
Finančne terjatve	7	38.616.117	0
Terjatve do kupcev	8	27.437.194	22.087.040
Denar in denarni ustrezniki	9	15.687.805	45.210.098
Skupaj		**83.299.647**	**69.270.903**

Na bilančni presečni dan 31. 12. 2023 ima družba poleg 10 milijonov EUR depozitnega denarja še dodatnih 5,7 milijona EUR denarnih sredstev za zagotavljanje tekočega poslovanja. Da bi družba zmanjšala kreditno tveganje in izpostavljenost pri bankah, ima sredstva razporejena med pet bank, ki imajo odlično boniteto in dobro bilančno vsoto.

Družba ima zdravo strukturo terjatev do kupcev, kar je razvidno v tabeli zapadlost terjatev po rokih zapadlosti in v tabeli gibanja popravka vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev.

Gibanje popravkov vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev

V EUR

Leto 2023	Stanje 31. 12. 2022	Oblikovan popravek vrednosti 2023	Odpisi popravka vrednosti preteklih let	Plačane odpisane terjatve	Stanje 31. 12. 2023
Kupci v državi	266.985	0	0	0	266.985
Kupci v tujini	371.794	25.075	0	2.011	394.858
Skupaj	**638.780**	**25.075**	**0**	**2.011**	**661.844**

V EUR

Leto 2022	Stanje 31. 12. 2021	Oblikovan popravek vrednosti 2022	Odpisi popravka vrednosti preteklih let	Stanje 31. 12. 2022
Kupci v državi	267.017	0	32	266.985
Kupci v tujini	381.437	1.500	11.142	371.794
Skupaj	**648.454**	**1.500**	**11.174**	**638.780**

Terjatve do kupcev po rokih zapadlosti

V EUR

Skupina terjatev po zapadlosti	Bruto vrednost 31. 12. 2023	Popravek 31. 12. 2023	Bruto vrednost 31. 12. 2022	Popravek 31. 12. 2022
Nezapadlo	24.024.487	16.944	19.743.148	15.763
Že zapadlo do 15 dni	2.913.989	2.050	1.960.633	1.569
Že zapadlo od 16 do 60 dni	432.721	1.180	345.946	1.633
Že zapadlo od 16 do 180 dni	109.582	23.954	56.335	56
Že zapadlo nad 61 dni	618.259	617.716	619.758	619.759
Skupaj	**28.099.038**	**661.844**	**22.725.819**	**638.779**

V EUR

Skupina terjatev po zapadlosti	Bruto vrednost 31. 12. 2022	Popravek 31. 12. 2022	Bruto vrednost 31. 12. 2021	Popravek 31. 12. 2021
Nezapadlo	19.743.148	15.763	26.683.460	21.346
Že zapadlo do 15 dni	1.960.633	1.569	1.240.457	994
Že zapadlo od 16 do 60 dni	345.946	1.633	1.252.916	6.635
Že zapadlo od 16 do 180 dni	56.335	56	240	0
Že zapadlo nad 61 dni	619.758	619.759	619.479	619.479
Skupaj	**22.725.819**	**638.779**	**29.796.552**	**648.454**

Vse terjatve do kupcev so od 1. 6. 2021 zavarovane pri zunanji instituciji. Na dan 31. 12. 2023 je pri zunanji instituciji (zavarovalnica Coface PKZ, d. d.) zavarovanih 88 % terjatev (konec leta 2022 pa 95,4 %), z drugo obliko zavarovanja (akreditiv, avans) 3,5 % terjatev (konec leta 2022 2,5 %) in le 8,5 % vseh terjatev ni zavarovanih (konec leta 2022 3,5 %). Pri nezavarovanih terjatvah gre predvsem za stalne kupce, ki imajo zavarovane terjatve, vendar so presegli limit zavarovanja, kjer ocenjujemo, da tveganja nepoplačanih terjatev ni. Družba koncentracijo terjatev ugotavlja s pomočjo informacijskih orodij in vnesenih limitov v sistem. Informacijski sistem spremljanja terjatev nam omogoča sprotno spremljanje zavarovanja terjatev, saj se sistem dnevno posodablja glede na spremembe vrste zavarovanja in spremembe kreditnih limitov. Konec leta predstavlja 6 kupcev titanovega dioksida iz Evropske unije 32-odstotni delež (leta 2022 je teh 6 kupcev predstavljalo 35 %) v vseh terjatvah, ki so v celoti zavarovane. Kupci so razpršeni po različnih trgih in s tem ni večje izpostavljenosti družbe zaradi posameznega kupca.

Valutno tveganje

Cinkarna Celje, d. d., nabavlja in prodaja na svetovnem trgu, zato je izpostavljena tudi tveganju razvoja neugodnih medvalutnih razmerij, predvsem valutnega razmerja EUR/USD. Ker se glavnina prodaje izvaja v evrih, je izpostavljenost pereča predvsem pri dolarski nabavi titanonosnih surovin, izjemoma tudi žvepla in bakrovih spojin. Po obsegu bistveno manjša je izpostavljenost na področju dolarsko nominirane prodaje.

Gibanje in napovedi glede dinamike valutnega para EUR/USD kontinuirano spremljamo. V osnovi kratkoročno tveganje neugodnih sprememb tečaja dolarja omejujemo s standardizirano in konsistentno uporabo finančnih instrumentov (dolarske terminske pogodbe). Dosegamo tako rekoč popolno pokritost relevantnih poslovnih dogodkov, ki vključujejo valutni par EUR/USD.

Izpostavljenost tveganju spremembe deviznih tečajev

V EUR

	31. 12. 2023		31. 12. 2022	
	EUR*	USD	EUR*	USD
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa	1.558.531	0	1.973.765	0
Kratkoročne finančne terjatve	38.616.117	0	0	0
Terjatve do kupcev	26.386.651	1.160.850	21.673.232	413.838
Dani predujmi	301.333	0	1.168.851	0
Denar in denarni ustrezniki	15.687.805	0	45.210.098	0
Kratkoročne finančne obveznosti	–103.692	0	–59.392	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	–14.647.822	–9.649	–19.450.525	–67.620
Izpostavljenost izkaza finančnega položaja (neto)	**67.798.922**	**1.151.201**	**50.516.029**	**346.218**

* EUR je funkcionalna valuta in ne predstavlja izpostavljenosti tveganju spremembe deviznih tečajev. Poleg funkcionalne valute EUR družba uporablja še valuto USD (ameriški dolar), ki je bil uporabljen pri preračunu bilančnih postavk na dan 31. 12. in je enak referenčnemu tečaju Evropske centralne banke, in sicer število ene nacionalne valute za 1 EUR na dan 31. 12. 2023 znaša 1,10500 ter na dan 31. 12. 2022 1,0666.

Analiza občutljivosti

Sprememba vrednosti valute USD za 1 % glede na EUR na dan 31. 12. 2023 oziroma 31. 12. 2022 bi poslovni izid pred davki spremenila za vrednosti, navedene v tabeli v nadaljevanju. Analiza, ki je za obe leti narejena na enak način, predpostavlja, da vse spremenljivke, predvsem obrestne mere, ostanejo nespremenjene. Pri izračunu vpliva spremembe tečaja ameriškega dolarja je upoštevano stanje terjatev in obveznosti, ki so nominirane v dolarjih.

V EUR

	31. 12. 2023		31. 12. 2022	
Sprememba valute USD	1 %	–1 %	1 %	–1 %
Vpliv na poslovni izid pred davki	12.721	–12.721	3.693	–3.693

Vsaka nadaljnja sprememba tečaja ameriškega dolarja za 1 % glede na EUR bi pomenila dodatno spremembo poslovnega izida pred davki za zgoraj navedene vrednosti.

Upravljanje kapitala

Primarni cilj upravljanja kapitala družbe Cinkarna Celje je zagotavljanje visokega kreditnega ratinga in ustreznih kazalnikov financiranja, s čimer zagotavlja ustrezen razvoj svojega poslovanja in ustvarja čim večjo vrednost za svoje delničarje.

Cinkarna Celje, d. d., želi z upravljanjem in prilagajanjem kapitalske strukture slediti spremembam v ekonomskem okolju. Dividende izplačuje skladno s spremenjeno dividendno politiko, sprejeto na decembrski seji Nadzornega sveta leta 2022. Družba nima posebnih ciljev glede lastništva zaposlenih in nobenega programa delniških opcij. V letih 2022 in 2023 ni bilo sprememb v načinu upravljanja kapitala. Za nadzor nad kapitalom uporablja kazalnik finančnega vzvoda, ki prikazuje delež neto zadolženosti v kapitalu in neto zadolženosti skupaj. Neto zadolženost vključuje finančne in poslovne obveznosti, zmanjšane za denar in njegove ustreznike.

V EUR

	31. 12. 2023	31. 12. 2022
Finančne obveznosti	103.692	59.392
Poslovne in druge kratkoročne obveznosti	19.737.375	23.046.745
Denar in denarni ustrezniki	–15.687.805	45.210.098
Neto zadolženost	4.153.262	–22.103.961
Kapital	221.230.458	209.010.148
Kapital in neto zadolženost	225.383.721	186.906.187
Kazalnik finančnega vzvoda	**2 %**	**–12 %**

IX. POŠTENA VREDNOST

V EUR

	31. 12. 2023		31. 12. 2022	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa	1.558.531	1.558.531	1.973.765	1.973.765
Kratkoročne finančne terjatve	38.616.117	38.616.117	0	0
Terjatve do kupcev	27.437.194	27.437.194	22.087.040	22.087.040
Denar in denarni ustrezniki	15.687.805	15.687.805	45.210.098	45.210.098
Finančne obveznosti	–103.692	–103.692	–59.392	–59.392
Obveznosti do dobaviteljev	–14.656.554	–14.656.554	–14.898.860	–14.898.860
Obveznosti iz pogodb s kupci	–11.351	–11.351	–157.520	–157.520
Skupaj	**68.528.050**	**68.528.050**	**54.155.131**	**54.155.131**

Finančne naložbe so glede na izračun poštene vrednosti razvrščene v tri skupine:

- 1. skupina sredstev: sredstva po tržni ceni;
- 2. skupina sredstev: sredstva, ki niso uvrščena v prvo skupino, njihova vrednost se določa neposredno ali na podlagi primerljivih tržnih podatkov;
- 3. skupina sredstev: sredstva, za katera tržnih podatkov ni mogoče pridobiti.

V EUR

Poštena vrednost sredstev	31. 12. 2023				31. 12. 2022			
	1. skupina	2. skupina	3. skupina	Skupaj	1. skupina	2. skupina	3. skupina	Skupaj
Finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa	0	1.558.531	0	1.558.531	0	1.973.765	0	1.973.765
Skupaj sredstva, merjena po pošteni vrednosti	**0**	**1.558.531**	**0**	**1.558.531**	**0**	**1.973.765**	**0**	**1.973.765**
Sredstva, za katera je poštena vrednost razkrita								
Kratkoročne finančne terjatve	0	0	38.616.117	38.616.117				
Terjatve do kupcev	0	0	27.437.194	27.437.194	0	0	22.087.040	22.087.040
Denar in denarni ustrezniki	0	0	15.687.805	15.687.805	0	0	45.210.098	45.210.098
Skupaj sredstva, za katera je poštena vrednost razkrita	**0**	**0**	**81.741.116**	**81.741.116**	**0**	**0**	**67.297.138**	**67.297.138**
Skupaj	**0**	**1.558.531**	**81.741.116**	**83.299.647**	**0**	**1.973.765**	**67.297.138**	**69.270.903**

V EUR

Poštena vrednost obveznosti	31. 12. 2023				31. 12. 2022			
	1. skupina	2. skupina	3. skupina	Skupaj	1. skupina	2. skupina	3. skupina	Skupaj
Finančne obveznosti	0	0	103.692	103.692	0	0	59.392	59.392
Obveznosti do dobaviteljev	0	0	14.656.554	14.656.554	0	0	14.898.860	14.898.860
Obveznosti iz pogodb s kupci	0	0	11.351	11.351	0	0	157.520	157.520
Skupaj obveznosti, za katere je razkrita poštena vrednost	**0**	**0**	**14.771.597**	**14.771.597**	**0**	**0**	**15.115.772**	**15.115.772**

Predpostavke za določanje poštene vrednosti naložb in drugih postavk so navedene v uvodnih pojasnilih v poglavju III. Pomembne računovodske usmeritve.

X. POSLI S POVEZANIMI OSEBAMI – PODATKI O SKUPINAH OSEB

Udeležba Uprave v kapitalu

Konec leta 2023 in 2022 je imela ena članica Uprave v lasti 1.860 delnic družbe Cinkarna Celje, kar predstavlja 0,023 odstotka celotnega kapitala družbe oziroma 0,023 odstotka glasovalnih pravic. Člani Nadzornega sveta delnic na bilančni presečni dan niso imeli.

31. 12. 2023, 31. 12. 2022	Število delnic	Delež v kapitalu (%)
Nikolaja Podgoršek Selič	1.860	0,023

Bruto prejemki skupin oseb

V EUR

	Leto 2023	Leto 2022
Člani Uprave	578.070	661.946
Člani Nadzornega sveta družbe	152.109	152.540
Skupaj bruto prejemki skupin oseb	**730.180**	**814.486**
Zaposleni na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	3.073.418	3.134.933
Skupaj bruto prejemki skupin oseb in prejemki zaposlenih na podlagi pogodb, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe	**3.803.597**	**3.949.419**

Prejemki članov Uprave v letu 2023

V EUR

Ime in priimek	Funkcija (predsednik, član)	Fiksni prejemki – bruto (1)	Variabilni prejemki bruto na podlagi kvantitativnih meril	Bonitete	Drugi prejemki	Skupaj bruto
Aleš Skok	Predsednik	296.911	0	7.473	2.694	307.077
Nikolaja Podgoršek Selič	Namestnica predsednika	236.579	0	8.030	2.694	247.303
Filip Koželnik	Član	18.642	0	2.355	2.694	23.691
Skupaj		**552.132**	**0**	**17.858**	**8.081**	**578.070**

Člani uprave v letu 2023 za poslovno leto 2022 variabilnega prejemka ali izplačil iz naslova uspešnosti poslovanja niso prejeli.

Prejemki članov Uprave v letu 2022

V EUR

Ime in priimek	Funkcija (predsednik, član)	Fiksni prejemki – bruto (1)	Variabilni prejemki bruto na podlagi kvantitativnih meril	Bonitete	Drugi prejemki	Skupaj bruto
Aleš Skok	Predsednik	275.977	64.680	7.829	4.133	352.619
Nikolaja Podgoršek Selič	Namestnica predsednika	220.069	51.537	8.873	3.179	283.659
Filip Koželnik	Član	16.234	4.116	2.602	2.715	25.668
Skupaj		**512.281**	**120.333**	**19.304**	**10.028**	**661.946**

Prejemki članov Nadzornega sveta v letu 2023

V EUR

Ime in priimek	Funkcija (predsednik, namestnik, član, zunanji član komisij)	Plačilo za opravljanje funkcije – bruto letno (1)	Sejnine NS in komisij – bruto letno (2)	Skupaj bruto (1 + 2)	Potni stroški	Skupaj prejemki
Mario Gobbo	Član NS + predsednik NS + predsednik KK	28.125	1.375	29.500	15.061	44.561
Luka Gaberščik	Član NS + namestnik pred. NS + član KK	20.250	1.375	21.625	277	21.902
David Kastelic	Član NS + predsednik RK	20.625	2.255	22.880	519	23.399
Mitja Svoljšak	Član NS	18.750	825	19.575	283	19.858
Jože Koštomaj	Član NS + član RK	18.750	2.255	21.005	0	21.005
Aleš Stevanovič (od 8. 3. 2023)	Član NS + član KK	10.968	1.100	12.068	0	12.068
Dušan Mestinšek (do 8. 3. 2023)	Član NS + član KK	5.040	275	5.315	0	5.315
Gregor Korošec	Zunanji član	0	4.000	4.000	0	4.000
Skupaj		**122.508**	**13.460**	**135.968**	**16.141**	**152.109**

NS = Nadzorni svet, RK = Revizijska komisija, KK = Kadrovska komisija

Prejemki članov Nadzornega sveta v letu 2023

V EUR

Ime in priimek	Funkcija (predsednik, namestnik, član, zunanji član komisij)	Plačilo za opravljanje funkcije – bruto letno (1)	Sejnine NS in komisij – bruto letno (2)	Skupaj bruto (1 + 2)	Potni stroški	Skupaj prejemki
Mario Gobbo	Član NS + predsednik NS + predsednik KK	28.125	1.815	29.940	8.635	38.575
Luka Gaberščik	Član NS + namestnik pred. NS + član KK	20.250	1.815	22.065	239	22.304
David Kastelic	Član NS + predsednik RK	20.625	2.695	23.320	384	23.704
Mitja Svoljšak	Član NS	17.385	1.540	18.925	162	19.088
Dušan Mestinšek	Član NS + član KK	18.750	1.595	20.345	0	20.345
Jože Koštomaj	Član NS + član RK	18.750	2.695	21.445	0	21.445
Gregor Korošec	Zunanji član	0	5.000	5.000	0	5.000
Žiga Gregorinčič	Zunanji član	0	1.040	1.040	0	1.040
Lea Peček	Zunanja članica	0	1.040	1.040	0	1.040
Skupaj		**123.885**	**19.234**	**143.120**	**9.420**	**152.540**

NS = Nadzorni svet, RK = Revizijska komisija, KK = Kadrovska komisija

Bonitete članov uprave vključujejo boniteto, povezano z uporabo službenega osebnega vozila tudi v zasebne namene, in morebitne druge bonitete. Povračila stroškov vključujejo povračila za stroške prevoza na delo in prehrano med delom.

Pomembnejši poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega obdobja

Družba je zabeležila dva poslovna dogodka, ki pa nimata vpliva na računovodske izkaze, izkazane na dan 31. 12. 2023.

Dne 13. 2. 2024 je na sedežu družbe Cinkarna Celje potekala izredna skupščina, na kateri se je odločalo o delitvi bilančnega dobička iz leta 2022 in na kateri je bil sprejet sledeči sklep:

Bilančni dobiček po revidiranih izkazih družbe na dan 31. 12. 2022 znaša 25.014.391,39 EUR, od tega:

- nerazporejeni bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička, ustvarjenega v preteklih letih do vključno leta 2021, znaša 84.158,59 EUR;
- bilančni dobiček, ki je bil oblikovan iz dobička, ustvarjenega v letu 2022, znaša 24.930.232,80 EUR.

Bilančni dobiček v višini 25.014.391,39 EUR se uporabi za naslednje namene:

- del bilančnega dobička v znesku 25.008.384,00 EUR (ne vsebuje dobička leta 2023) se uporabi za izplačilo dividend v bruto vrednosti 3,20 EUR na delnico,
- preostali del bilančnega dobička v znesku 6.007,39 EUR ostane nerazporejen.

Družba bo izplačala dividende 23. 2. 2024, in sicer delničarjem, vpisanim pri KDD na dan 22. 2. 2024.

Z dnem 28. 2. 2024 je z mesta člana nadzornega sveta odstopil g. Mitja Svoljšak.

Razen teh dveh dogodkov, ni bilo drugih dogodkov v letu 2024, ki bi vplivali na računovodske izkaze na dan 31. 12. 2023, ali zahtevali dodatna razkritja k njim.

Izjava članov poslovodstva in oseb, odgovornih za sestavo letnega poročila

Navedeni in podpisani člani poslovodstva ter osebe, odgovorne za sestavo letnega poročila v smislu 2. odstavka 134. člena ZTFI-1, potrjujemo, da je po našem najboljšem vedenju:

I. računovodsko poročilo skladno z ustreznim računovodskim poročanjem, to so Mednarodni standardi računovodskega poročanja. Takšno daje resničen in pošten prikaz sredstev, obveznosti, poslovnega izida in finančnega položaja družbe;

II. v poslovnem poročilu je zajet pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganja, ki jim je družba izpostavljena.

S tem dne 4. 4. 2024 Uprava Letno poročilo 2023 sprejme in potrdi.

Uprava družbe

Predsednik Uprave

Aleš Skok, univ. dipl. inž. kem. teh., MBA – ZDA

Članica Uprave – namestnica predsednika Uprave – tehnična direktorica

Nikolaja Podgoršek Selič, univ. dipl. inž. kem. inž., spec.

Član Uprave – delavski direktor

Filip Koželnik, mag. posl. ved

Osebe, odgovorne za sestavo Letnega poročila

Član Uprave – delavski direktor

Filip Koželnik, mag. posl. ved

Vodja Računovodske službe

mag. Karmen Fujs, univ. dipl. ekon.

Lastniška struktura

Osnovni kapital Cinkarne Celje, d. d., ki znaša 20.229.769,66 EUR, je razdeljen na 8.079.770 navadnih prosto prenosljivih kosovnih delnic. Podjetje ima konec obdobja sklad lastnih delnic, ki zajema 264.650 delnic (oziroma 3,28 % celotne izdaje). Število delničarjev konec zadevnega obdobja znaša 2.628. Struktura lastništva konec obdobja je razvidna iz tabele.

Struktura lastništva delnic Cinkarne Celje, d. d.

	Št. delnic	%
SDH, d.d.	1.974.540	24,44
Modra zavarovalnica, d.d.	1.629.630	20,17
UNICREDIT BANK AUSTRIA AG - FID	349.825	4,33
TR5 d.o.o	339.380	4,20
Lastne delnice	264.650	3,28
KRITNI SKLAD PRVEGA POKOJNINSKEGA SKLADA	167.050	2,07
RAIFFEISEN BANK AUSTRIA D.D. - FID	158.040	1,96
NLB SKLADI - SLOVENIJA MEŠANI	118.983	1,47
CITIBANK N.A. - FID	111.960	1,39
TINFIN d.o.o.	82.000	1,01
Erste group bank AG - client	53.115	0,66
Notranji delničarji - FO	56.767	0,70
Zunanji delničarji - FO	1.952.506	24,17
Ostali	821.324	10,15

Poročilo neodvisnega revizorja

Building a better working world

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Delničarjem gospodarske družbe CINKARNA Celje, d.d.

POROČILO O REVIZIJI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze družbe CINKARNA Celje, d.d. (družba), ki vključujejo izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2023 ter izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter pojasnila k računovodskim izkazom, vključno s pomembnimi informacijami o računovodskih usmeritvah.

Po našem mnenju so priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega položaja družbe CINKARNA Celje, d.d. na dan 31. decembra 2023 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa ("Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta". Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu z *Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti)*, ki ga je izdal *Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake* (Kodeks IESBA) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja. Te zadeve smo upoštevali pri reviziji računovodskih izkazov kot celote ter pri oblikovanju našega mnenja o teh) računovodskih izkazih in o teh ključnih revizijskih zadevah ne izražamo ga mnenja. Za vsako zadevo, ki jo posebej navajamo v nadaljevanju, v tem smislu opisujemo njeno obravnavo v okviru revizije.

Izpolnili smo vse svoje obveznosti, ki so opisane v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*, vključno s tistimi, ki so povezane s temi zadevami. Zato je revizija vključevala izvedbo postopkov, ki smo jih določili na podlagi naše ocene tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih. Rezultati naših revizijskih postopkov, vključno s postopki, ki smo jih opravili v zvezi z zadevami, ki jih navajamo v nadaljevanju, služijo kot podlaga za naše revizijsko mnenje o priloženih računovodskih izkazih.

EY
Building a better working world

Rezervacije za okolje Na dan 31. decembra 2023 znašajo rezervacije za okolje 14.233 tisoč evrov, kot je razkrito v pojasnilu 13 - Druge rezervacije. Višina rezervacij za okolje je določena na podlagi poslovodskih presoj in ocen glede vrste, obdobja nastanka in višine stroškov, ki bodo predvidoma potrebni za plačilo dolgoročnih obveznosti iz naslova odstranjevanja odpadkov in sanacije odlagališč in naprav ter zakonske osnove za rezervacije. Presojo, ki je potrebna za oceno takšnih stroškov, dodatno otežuje dejstvo, da je bilo aktivnosti v povezavi s sanacijo ali izkušenj s takšnimi dejavnostmi, na podlagi katerih bi lahko poslovodstvo primerjalo ocene prihodnjih stroškov, omejeno. Glede na to, da lahko spremembe predpostavk pomembno vplivajo na višino rezervacij v računovodskih izkazih, smo revizijske postopke osredotočili na to področje. Zaradi navedenega so rezervacije za okolje pomembne za našo revizijo in zato smo to področje opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	Pridobili smo razumevanje postopka oblikovanja rezervacij za okolje ter ovrednotili in preizkusili zasnovo s tem povezanih kontrol. V zvezi s pripoznanimi rezervacijami za okolje smo preverili obstoj pravnih in posrednih zavez, ki zahtevajo obnovo in sanacijo posameznih lokacij odlagališč in naprav. Preverili smo poslovodsko oceno višine potrebnih rezervacij za okolje po stanju na dan 31. december 2023, ki je bila pripravljena na osnovi presoj zunanjih strokovnjakov v tekočem in v preteklih letih o potrebnih aktivnostih za sanacijo odlagališč in naprav in s tem povezane ocene potrebnih stroškov. Pri tem smo presodili o ustreznosti uporabljenih predpostavk, kot so pričakovanja stopnja rasti cen ter diskontna stopnja in ocen poslovodstva glede terminskega izvajanja aktivnosti pri izračunu potrebnih rezervacij za okolje po stanju na dan 31. december 2023. Med drugim smo za preveritev ustreznosti zneska izkazanih rezervacij presojali tudi projektno dokumentacijo ter študijo tehničnih strokovnjakov, na osnovi katere je poslovodstvo oblikovalo te rezervacije. Za znesek povečanj dolgoročnih rezervacij smo preverili in presodili o ocenah stroškov vezanih na pričakovane prihodnje potrebne aktivnosti za sanacijo, ki so osnovane in ovrednotene s pomočjo zunanjih strokovnjakov. Za znesek delne odprave dolgoročne rezervacije smo presodili o ocenah stroškov, povezanih z vzdrževalnimi deli in pripravo projektne dokumentacije za lokacijo, ki so osnovane na utemeljitvi zunanjih strokovnjakov in tehničnih študijah zunanjih strokovnjakov. Presodili smo tudi o usposobljenosti in objektivnosti zunanjih strokovnjakov, ki jih je v ta namen angažiralo poslovodstvo in ki so pripravili ocene stroškov. Na vzorcu izbranih črpanj dolgoročnih rezervacij smo testirali podporno dokumentacijo za črpanje, kot na primer prejete račune, sklenjene pogodbe z izvajalci, začasne situacije in rekapitulacije del s strani izvajalcev, ter preverili, ali je črpanje dolgoročnih rezervacij utemeljeno. Pregledali smo poročila o pravdnih postopkih in o skladnosti družbe z veljavnimi predpisi na okoljskem področju ter pridobili neodvisna pravna pisma. Ocenili smo ustreznost razkritij v pojasnilu 13 - Druge rezervacije in njihovo skladnost z MSRP EU.
Subvencije za blažitev rasti cen energentov Kot je razkrito v pojasnilu 21 - Drugi poslovni prihodki, je družba v poslovnem letu 2023 pripoznala subvencije za	Pridobili smo razumevanje postopka obračunavanja subvencij za blažitev rasti cen energentov ter

EY
Building a better working world

blažitev rasti cen energentov v višini 7.609 tisoč evrov v okviru drugih poslovnih prihodkov. Na dan 31. decembra 2023 znašajo pripoznane terjatve iz naslova neprejete subvencije za blažitev cen energentov 1.522 tisoč EUR. Prihodki, pripoznani iz subvencij za blažitev rasti cen energentov, na osnovi Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (Uradni list RS 163/2022), so pomembni zaradi svojega vpliva na čisti dobiček družbe v tekočem poslovnem letu. Pripoznanje prihodkov iz naslova subvencij za blažitev rasti cen energentov vsebuje ocene poslovodstva in pomembne presoj glede izpolnjevanja pogojev iz Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (ki vključujejo tudi prihodnji pogoj, da dobiček za leto 2023 ne bo razdeljen), ter presojo kriterijev za pripoznanje državnih podpor skladno z MRS 20 – Obračunavanje državnih podpor in razkrivanje državne pomoči. Vsa ta dejstva zahtevajo obsežnejše revizijske postopke, zato smo računovodenje subvencij za blažitev rasti cen energentov opredelili kot ključno revizijsko zadevo.	ovrednotili in preizkusili zasnovo s tem povezanih kontrol. Pregledali smo pravno osnovo za pridobitev subvencije za blažitev rasti cen energentov in prebrali dokumentacijo, na osnovi katere je družba pridobila državno podporo. Pridobili smo analizo izpolnjevanja pogojev, ki izhajajo iz Zakona o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize, ki jo je pripravilo poslovodstvo, vključno z poslovodsko presojo o razumnem zagotovilu, da bo izpolnjen tudi bodoči pogoj o neizplačilu dobička za leto 2023. Na vzorcu izbranih subvencij za blažitev rasti cen energentov smo primerjali zneske s podporno dokumentacijo in ocenili, ali so izpolnjeni pogoji iz Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize. Na vzorcu prejetih plačil državnih podpor v letu 2023 smo uskladili prilive s podporno dokumentacijo. Pridobili smo razumevanje analize poslovodstva in ovrednotili podporno dokumentacijo glede skladnosti z zakonskimi zahtevami. Presodili smo tudi o poslovodski oceni glede izpolnjevanja pogoja, ki se nanaša na prihodnost, glede neizplačila dobička za leto 2023. V zvezi z zahtevano in še ne prejeto subvencijo za blažitev rasti cen energentov, smo pridobili poslovodsko analizo o verjetnosti poplačilo neprejetega zneska. Ocenili smo ustreznost razkritij v pojasnilu 21 - Drugi poslovni prihodki in njihovo skladnost z MSRP EU.

Druge informacije

Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu, razen računovodskih izkazov in našega mnenja o teh računovodskih izkazih. Poslovodstvo je odgovorno za te druge informacije.

Naše mnenje o računovodskih izkazih ne vključuje drugih informacij in zato o njih ne izražamo nikakršnega zagotovila ali sklepa.

V zvezi z revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost, da te druge informacije preberemo in presodimo, ali so pomembno neskladne z računovodskimi izkazi ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali kako drugače zgledajo pomembno napačne. Poleg tega je naša odgovornost da ocenimo, ali so bile druge informacije v vseh pomembnih pogledih pripravljene v skladu z veljavnim zakonom ali predpisi in predvsem, ali so te druge informacije usklajene z zakonom ali predpisi glede formalnih zahtev in postopkov za pripravo drugih informacij z vidika pomembnosti in, ali bi neskladnost s temi zahtevami lahko vplivala na presoje, zasnovane na teh drugih informacijah.

Na podlagi opravljenih postopkov poročamo, kolikor lahko ocenimo, da:

- so druge informacije, ki opisujejo dejstva predstavljena v računovodskih izkazih, v vseh pomembnih pogledih usklajene z računovodskimi izkazi; in
- da so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnim zakonom in predpisi.

Poleg tega je naša odgovornost da, na podlagi našega poznavanja in razumevanja družbe, ki smo ga pridobili med revizijo, poročamo o tem, ali druge informacije vsebujejo pomembno napačno navedbo. Na podlagi opravljenih postopkov v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili nobenih pomembnih napačnih navedb.

EY
Building a better working world

Odgovornost poslovodstva in pristojnih za upravljanje za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo družbo likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Pristojni za upravljanje so odgovorni za nadzor nad procesom priprave računovodskih izkazov družbe ter potrditev letnega poročila.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo nudi visoko stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z mednarodnimi standardi revidiranj, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu s pravili revidiranja uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je višje od tistega, povezanega z napako, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, napačno razlago ali izogibanje notranjih kontrol;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnimi za revizijo z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij poslovodstva;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov in okoliščin, ki zbujajo dvom v sposobnost družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo, vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Pristojne za upravljanje med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in času revidiranja in o pomembnih revizijskih ugotovitvah vključno s pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

Obenem smo pristojnim za upravljanje predložili našo izjavo, da smo izpolnili vse etične zahteve v zvezi z neodvisnostjo ter jih obvestili o vseh razmerjih in drugih zadevah, za katere bi se lahko upravičeno menilo, da vplivajo na našo neodvisnost, in jih seznanili s tem povezanimi nadzornimi ukrepi.

Od vseh zadev, s katerimi smo seznanili pristojne za upravljanje, smo zadeve, ki so bile najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov tekočega obdobja, določili kot ključne revizijske zadeve.

EY
Building a better working world

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATORNIH ZAHTEVAH

DRUGE ZAHTEVE V ZVEZI Z VSEBINO REVIZORJEVEGA POROČILA V SKLADU Z UREDBO (EU) ŠT. 537/2014 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

Imenovanje in potrditev revizorja

Za zakonitega revizorja revidirane družbe smo bili imenovani na skupščini družbe 15. junija 2022, predsednik nadzornega sveta pa je pogodbo o revidiranju podpisal dne 30. avgusta 2022. Pogodba je bila sklenjena za obdobje 3 let. Celotno neprekinjeno obdobje našega sodelovanja z družbo, vključno s predhodnimi podaljšanji (podaljšanje prvotnega obdobja za katerega smo bili imenovani za revizorja družbe) in ponovnimi imenovanji za zakonitega revizorja družbe, znaša 5 let.

V imenu revizijske družbe Ernst & Young d.o.o. sta za opravljeno revizijo odgovorni pooblaščeni revizorki Sanja Košir Nikašinović in Lidija Šinkovec.

Skladnost z dodatnim poročilom revizijski komisiji

Naše mnenje o računovodskih izkazih v tem poročilu je skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji družbe, ki smo ga izdali na isti dan kot revizijsko poročilo.

Nerevizijske storitve

Za revidirano družbo nismo opravili nobenih prepovedanih nerevizijskih storitev iz prvega odstavka petega člena Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta, in smo pri opravljanju revizije zagotovili našo neodvisnost od revidirane družbe.

Poleg storitev obvezne revizije in tistih, ki so razkrite v letnem poročilu in računovodskih izkazih, nismo za družbo in njene odvisne družbe opravili nobenih drugih storitev.

REVIZORJEVO POROČILO O SKLADNOSTI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV V ELEKTRONSKI OBLIKI Z ZAHTEVAMI DELEGIRANE UREDBE ŠT. 2019/815 O ENOTNI ELEKTRONSKI OBLIKI POROČANJA

Opravili smo posel dajanja sprejemljivega zagotovila o tem, ali so revidirani računovodski izkazi družbe CINKARNA Celje, d.d. za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2023 (v nadaljnjem besedilu: revidirani računovodski izkazi), pripravljeni upoštevajoč zahteve Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/815 z dne 17. decembra 2018 in spremenjene Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/815 z dne 11. novembra 2020 o dopolnitvi Direktive 2004/109/ES Evropskega Priloga 1 parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za določitev enotne elektronske oblike poročanja, veljavne za leto 2023 (v nadaljnjem besedilu: Delegirana uredba).

Odgovornost poslovodstva in pristojnih za upravljanje

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pravilno predstavitev revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe, pa tudi za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki na način, da ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Pristojni za upravljanje so odgovorni za nadzor nad pripravo revidiranih računovodskih izkazov v elektronski obliki v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je, da opravimo posel dajanja sprejemljivega zagotovila ter izrazimo sklep o tem, ali so revidirani računovodski izkazi pripravljeni skladno z zahtevami Delegirane uredbe. Naš posel dajanja sprejemljivega zagotovila smo opravili v skladu z Mednarodnim standardom dajanja zagotovil 3000 (prenovljen) – Posli dajanja zagotovil razen revizij ali preiskav računovodskih informacij iz preteklosti (MSZ 3000), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde revidiranja in dajanja zagotovil. Ta standard zahteva, da posel načrtujemo in izvajamo tako, da pridobimo sprejemljivo zagotovilo za podajo sklepa.

EY

Building a better working world

Delovali smo v skladu z zahtevami glede neodvisnosti ter etičnimi zahtevami Uredbe EU št. 537/2014 in Mednarodnega kodeksa etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA). Kodeks je zasnovan na temeljnih načelih integritete, objektivnosti, strokovne usposobljenosti in dolžne skrbnosti, zaupnosti in strokovnega vedenja. Naše podjetje deluje v skladu z Mednarodnim standardom upravljanja kakovosti (MSUK) 1 in skladno z njim vzdržuje celovit sistem obvladovanja kakovosti, vključno z dokumentiranimi politikami in postopki glede skladnosti z etičnimi zahtevami, poklicnimi standardi ter veljavnimi pravnimi in regulativnimi zahtevami.

Povzetek opravljenega dela

V okviru obsega opravljenega dela smo izvedli postopke revizijske narave, in sicer:

- prepoznali in ocenili smo tveganje pomembne neskladnosti revidiranih računovodskih izkazov z zahtevami Delegirane uredbe zaradi napake ali prevare;
- pridobili smo razumevanje notranjega kontroliranja, ki je pomembno za posel dajanja sprejemljivega zagotovila, da bi oblikovali postopke, ki so ustrezni v danih okoliščinah, vendar pa ne za izražanje mnenja o učinkovitosti notranjega kontroliranja;
- ocenili smo, ali prejeti revidirani računovodski izkazi izpolnjujejo zahteve Delegirane uredbe, veljavne na dan poročanja;
- pridobili smo sprejemljivo zagotovilo, da so revidirani računovodski izkazi, ki so vključeni v letno poročilo izdajatelja prikazani v pravilni elektronski obliki XHTML.

Verjamemo, da so pridobljeni dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naš sklep.

Sklep

Na podlagi opravljenih postopkov in pridobljenih dokazov so po našem mnenju revidirani računovodski izkazi družbe CINKARNA Celje, d.d. za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2023 in ki so vključeni v letno poročilo, v vseh pomembnih pogledih pripravljeni v skladu z zahtevami Delegirane uredbe.

Ljubljana, 18. april 2024

Sanja Košir Nikašinović
Direktorica, Pooblaščena revizorka
Ernst & Young d.o.o.
Dunajska 111, Ljubljana

Lidija Šinkovec
Pooblaščena revizorka

ERNST & YOUNG
Revizija, poslovno
svetovanje d.o.o., Ljubljana 1

Kazalniki poročanja v skladu s standardi GRI

Izjava o uporabi: Cinkarna Celje, d. d., je poročala v skladu s standardi GRI za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2023.

GRI 1 v rabi: Temelji 2021

Ustrezni panožni standardi GRI: v obdobju priprave tega poročila ni sprejetih panožnih standardov: v obdobju priprave tega poročila ni sprejetih panožnih standardov GRI za kemijsko panogo.

Tabela: Kazalniki GRI

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Splošna razkritja					
2-1	Podatki o organizaciji	27-28	Siva celica označuje, da razlogi za opustitev niso dopustni za to razkritje ali da sklicna številka panožnega standarda GRI ni na voljo.		
2-2	Subjekti, vključeni v poročanje organizacije o trajnostnem poslovanju	88			
2-3	Obdobje poročanja, pogostost in kontaktna točka	88			
2-4	Preoblikovanje informacij	88, 107, 112, 119, 135			
2-5	Zunanja preveritev poročanja	20-21, 238-241			
2-6	Dejavnosti, vrednostna veriga in druga poslovna razmerja	29-31			
2-7	Zaposleni	137-141			
2-8	Delavci, ki niso zaposleni	141-142			
2-9	Struktura in sestava vodenja in upravljanja	28, 33-34			
2-10	Imenovanje in izbor najvišjega organa vodenja in upravljanja	33-34			
2-11	Predsednik najvišjega organa vodenja in upravljanja	33-34			
2-12	Vloga najvišjega organa upravljanja pri nadzoru obvladovanja vplivov	40-41			
2-13	Delegiranje odgovornosti za obvladovanje vplivov	40-41			

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
2-14	Vloga najvišjega organa upravljanja pri trajnostnem poročanju	16-17, 88			
2-15	Nasprotja interesov	33, 84			
2-16	Komuniciranje kritičnih pomislekov	36, 102			
2-17	Kolektivno znanje najvišjega organa upravljanja	33			Informacije o kompetencah niso na voljo.
2-18	Ocena uspešnosti najvišjega organa upravljanja	19-20, 41			Ocena uspešnosti trajnostnega razvoja ni izvedena.
2-19	Politike nagrajevanja	35, 144			
2-20	Postopek določanja nagrad	35, 144			
2-21	Letno skupno razmerje nadomestil	/		Ni bistveno	
2-22	Izjava o strategiji trajnostnega razvoja	43-45, 53-54, 87-88			
2-23	Zaveze v skladu s politikami organizacije	35-38, 101-103			
2-24	Vključevanje zavez, skladne s politikami organizacije	35-38, 101-103			
2-25	Procesi za odpravljanje negativnih vplivov	83-85			
2-26	Mehanizmi za iskanje nasvetov in sporočanje pomislekov	36, 102			
2-27	Skladnost z zakonodajo in predpisi	35-36, 38-39, 85, 102, 161, 173			
2-28	Članstvo v združenjih	92			
2-29	Pristop k vključevanju deležnikov	92-94			
2-30	Kolektivne pogodbe	142			

Pomembne teme

3-1	Postopek določanja pomembnih tem	95-97	Siva celica označuje, da razlogi za opustitev niso dopustni za to razkritje ali da sklicna številka panožnega standarda GRI ni na voljo.
3-2	Seznam pomembnih tem	95-97	
3-3	Upravljanje pomembnih tem	35, 95, 99-103, 137	

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Ekonomska uspešnost					
201-1	Neposredno ustvarjena in razdeljena ekonomska vrednost	11-13, 59-62			
201-2	Finančne posledice in druga tveganja in priložnosti zaradi podnebnih sprememb	77, 221-223			
201-3	Načrt dodatnega pokojninskega zavarovanja in druge dodatne bonitete	143, 219			
201-4	Prejeta finančna pomoč s strani države	62, 185-186, 212			
Prisotnost na trgu					
202-1	Razmerje standardne osnovne ravni plač v primerjavi z minimalno plačo v državi	142			
202-2	Delež najvišjega vodstva iz lokalnega okolja	34			
Posredni gospodarski vplivi					
203-1	Podpora infrastrukturnim naložbam in storitvam	55-56, 109-110			
203-2	Pomembni posredni ekonomski vplivi	153-156			
Prakse nabave					
204-1	Delež nakupov od lokalnih dobaviteljev	150-151			
Preprečevanje korupcije					
205-1	Dejavnosti s tveganji, povezanimi s korupcijo	37-38, 81			
205-2	Komuniciranje o politikah in postopkih za boj proti korupciji	36, 37-38			
205-3	Dogodki korupcije in sprejeti ukrepi	38			
Protikonkurenčno vedenje					
206-1	Pravni postopki zaradi protikonkurenčnega vedenja ter kartelnih in monopolnih praks	/			Ni bilo pravnih postopkov zaradi protikonkurenčnega vedenja ter kartelnih in monopolnih praks.

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Davki					
207-1	Pristop k davkom	187-188			
207-2	Upravljanje davkov, kontrola in obvladovanje tveganj v zvezi z davki	187-188			
207-3	Vključevanje deležnikov in obvladovanje skrbi v zvezi z davki	/		Ni bistveno	
207-4	Poročanje po posameznih državah	/			Sedež podjetja je v Sloveniji.
Materiali					
301-1	Uporabljeni materiali	126			
301-2	Uporabljeni reciklirani vhodni materiali	128			
301-3	Vrnjeni/predelani proizvodi in njihovi embalažni materiali	129-133			
Energija					
302-1	Poraba energije v organizaciji	106-107, 111-112			
302-2	Poraba energije izven organizacije	111-112			
302-3	Energetska intenzivnost	111			
302-4	Zmanjšanje porabe energije	108-110			
302-5	Zmanjšanje energetskih potreb za izdelke in storitve	108-110			
Voda in odpadne vode					
303-1	Odnos do vode kot skupnega vira	118-120			
303-2	Upravljanje vplivov, povezanih z odvajanjem vode	122			
303-3	Odvzem vode	118-119			
303-4	Izpust vode	120-121			
303-5	Poraba vode	122			

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Biotska raznovrstnost					
304-1	Obrati v lasti, najemu, upravljanju, ki se nahajajo na ali v bližini zaščitenih območij ali na območjih z veliko biotsko raznovrstnostjo zunaj zaščitenih območij	123			
304-2	Pomembni vplivi dejavnosti, proizvodov in storitev na biotsko raznovrstnost	123			
304-3	Habitati, zaščiteni ali obnovljeni	123			
304-4	Nacionalni seznam zaščitenih vrst, na katere vplivajo poslovne aktivnosti	123			
Emisije					
305-1	Neposredne (Obseg 1) emisije toplogrednih plinov	111-112			
305-2	Energetski posredne (Obseg 2) emisije toplogrednih plinov	111-112			
305-3	Druge posredne (Obseg 3) emisije toplogrednih plinov	/		Ni podatka	
305-4	Intenzivnost emisij toplogrednih plinov	111-113			
305-5	Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	112-113			
305-6	Emisije snovi, ki uničujejo ozon (ODS)	115-116			
305-7	Dušikovi oksidi (NOX), žveplovi oksidi (SOX) in drugo	115-116			
Odpadki					
306-1	Ustvarjanje odpadkov in znatni vplivi v zvezi z odpadki	134-135			
306-2	Obvladovanje znatnih vplivov v zvezi z odpadki	134-135			
306-3	Ustvarjeni odpadki	134-135			
306-4	Odpadki, preusmerjeni iz odlaganja	134-135			
306-5	Odloženi odpadki	134-135			
Okoljska ocena dobaviteljev					
308-1	Novi dobavitelji, ki so bili pregledani po okoljskih merilih	151			
308-2	Negativni vplivi na okolje v dobavni verigi in sprejeti ukrepi	151			

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Zaposlovanje					
401-1	Novi zaposleni in fluktuacija zaposlenih	140			
401-2	Ugodnosti, ki so določene za delavce, zaposlene s polnim delovnim časom, in niso predvidene za delavce, zaposlene za določen čas oziroma s krajšim delovnim časom	141			
401-3	Starševski dopust	141			
Odnosi med poslovodstvom in zaposlenimi					
402-1	Minimalni roki za izdajo obvestil v zvezi z operativnimi spremembami	93-94, 142			
Varnost in zdravje pri delu					
403-1	Sistem upravljanja varnosti in zdravja pri delu	146-147			
403-2	Identifikacija nevarnosti, ocena tveganja in nesreč	148			
403-3	Zdravstvene službe medicine dela	149			
403-4	Sodelovanje delavcev, posvetovanje in obveščanje o zdravju in varnosti pri delu	148			
403-5	Usposabljanje delavcev s področja varnosti in zdravja pri delu	143, 149			
403-6	Promocija zdravja delavcev	149			
403-7	Preprečevanje in ublažitev vplivov na zdravje in varnost pri delu, ki so neposredno povezani s poslovnimi odnosi	146-148			
403-8	Sistem vodenja zdravja in varstva pri delu za delavce	146-147			
403-9	Poškodbe pri delu	147-148			
403-10	Poklicne bolezni	147			
Usposabljanje in izobraževanje					
404-1	Povprečno število ur usposabljanja na leto na zaposlenega	143-144			
404-2	Programi za nadgradnjo znanj zaposlenih in programi, ki podpirajo nadaljnjo zaposljivost zaposlenih	144-145			
404-3	Odstotek zaposlenih, ki prejemajo redne preglede njihove uspešnosti in poklicnega napredovanja	140			

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Raznolikost in enake možnosti					
405-1	Raznolikost organov upravljanja in zaposlenih	36-37			
405-2	Razmerje osnovne plače in nagrad ženskih in moških	/		Ni podatka	Vsi zaposleni v Cinkarni Celje, d. d., imajo iste priložnosti ne glede na spol, starost in kraj bivanja.
Nediskriminacija					
406-1	Primeri diskriminacije in izvedeni korektivni ukrepi	38			
Svoboda združevanja in kolektivnih pogajanj					
407-1	Dejavnosti in dobavitelji, pri katerih je morda prisotno tveganje za pravico do združevanja in kolektivnih pogajanj	142			Podatki za dobavitelje niso na voljo.
Otroško delo					
408-1	Dejavnosti in dobavitelji, izpostavljeni znatnemu tveganju za incidente otroškega dela	151			
Prisilno ali obvezno delo					
409-1	Dejavnosti in dobavitelji, izpostavljeni znatnemu tveganju za incidente prisilnega ali obveznega dela	151			

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Varnostne prakse					
410-1	Varnostniki, usposobljeni glede politik in postopkov varovanja človekovih pravic	/		Ni podatka	Podpisano imamo pogodbo z zunanjim izvajalcem, ki skrbi za to, da so varnostniki usposobljeni in licencirani v skladu z nacionalnimi predpisi, kar vključuje varovanje človekovih pravic.
Pravice domorodcev					
411-1	Primeri kršitev pravic domorodcev	/		Ni bistveno	
Lokalne skupnosti					
413-1	Dejavnosti z vključevanjem lokalne skupnosti, vpliv	153-157			
413-2	Dejavnosti s pomembnimi dejanskimi in potencialnimi negativnimi vplivi na lokalne skupnosti	157			
Družbena ocena dobaviteljev					
414-1	Novi dobavitelji, ki so bili ocenjeni glede na družbena merila	151			
414-2	Negativni družbeni vplivi v dobavni verigi in sprejeti ukrepi	151			
Javne usmeritve					
415-1	Politične donacije	/		Ni bistveno	Cinkarna Celje, d. d., ne daje sponzorskih ali donacijskih prispevkov političnim strankam.

Razkritje		Stran	Opustitev		
Št. kazal.	Ime kazalnika		Opuščene zahteve	Razlog	Pojasnilo
Zdravje in varnost kupcev					
416-1	Ocena vplivov kategorij izdelkov in storitev na zdravje in varnost	101,103, 161			
416-2	Primeri neupoštevanja v zvezi z vplivi izdelkov ali storitev na zdravje in varnost	74, 161			Ni znanih primerov neupoštevanja v zvezi z vplivi izdelkov na zdravje in varnost kupcev.
Marketing in označevanje					
417-1	Zahteve glede informacij in označevanja izdelkov in storitev	161			
417-2	Primeri neupoštevanja v zvezi z informacijami in označevanjem izdelkov in storitev	161			
417-3	Primeri neupoštevanja v zvezi z marketinškimi sporočili	161			
Zasebnost strank					
418-1	Utemeljene pritožbe glede kršitev zasebnosti strank in izgub podatkov o strankah	85			Ni bilo utemeljenih pritožb ali kršitev zasebnosti.

V obdobju priprave tega poročila ni sprejetih panožnih standardov GRI za (navedba panoge).

CINKARNA

Založila:	Cinkarna Celje, d. d.
Zanj:	Aleš Skok, predsednik Uprave
Vodja projekta:	Bernarda Podgoršek Kovač
Strokovni vsebinski koncept, izvedba:	Fit media d. o. o.
Besedilo in uredništvo:	Cinkarna Celje, d. d., in Fit media d. o. o.
Oblikovanje:	Metka Vehovar Piano, Fit media d. o. o.
Fotografije:	Matjaž Očko, arhiv Cinkarne Celje, Andraž Blaznik, Uroš Čanžek, Blaž Črepinšek, Edi Einspieler, Jurij Kodrun, Peter Marinšek, Dušan Mastnak, Josip Pelikan, Muzej novejše zgodovine Celje, www.shutterstock.com

April 2024
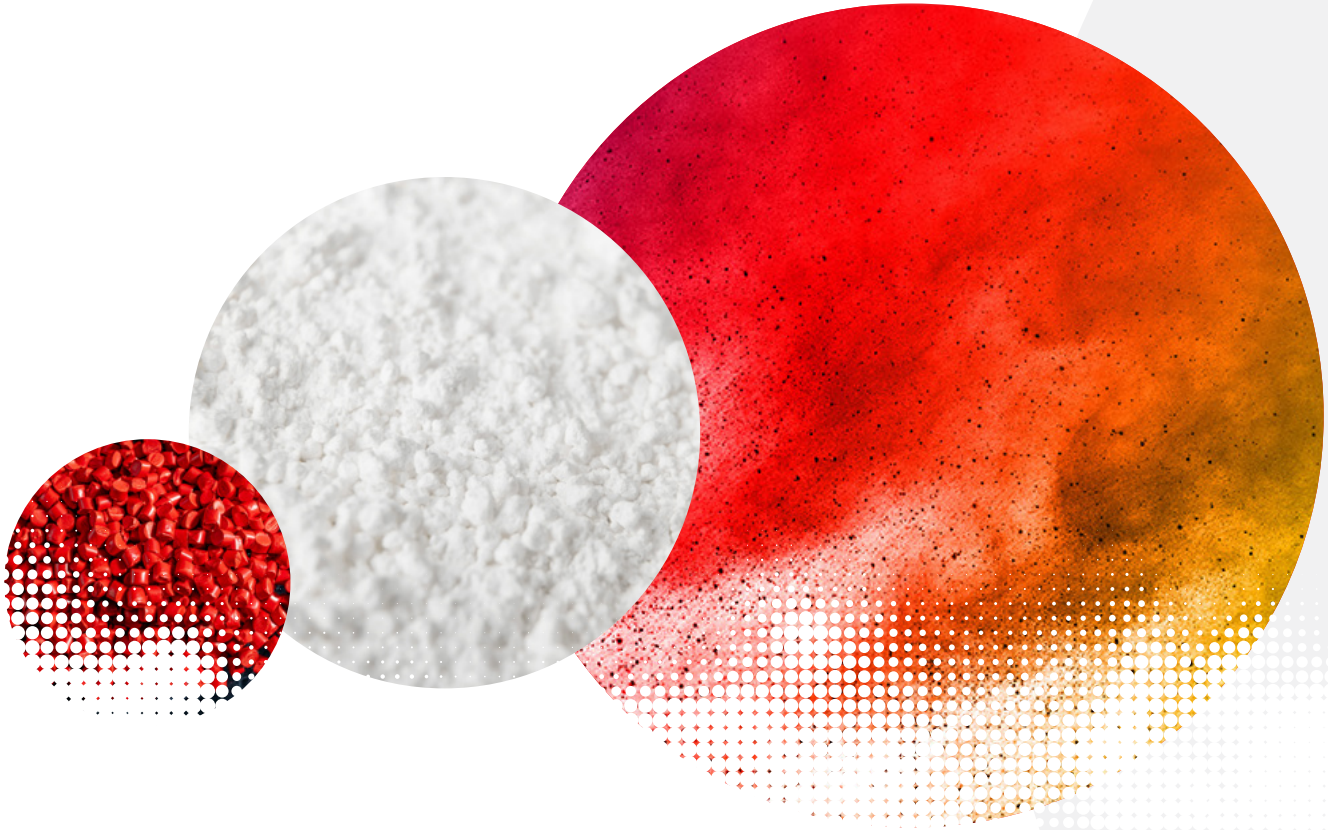
CINKARNA